

Nives Mikelić Preradović

CROVALLEX

*Valencijski leksikon
glagola
hrvatskoga jezika*

Nives Mikelić Preradović: CROVALLEX

Zavod za informacijske studije

26

Cijena 70 kn

Osnovni predmet ove knjige je stvaranje ljudski i strojno čitljivog jezičnog resursa, leksikona koji obuhvaća valencije najčešćih glagola u hrvatskom jeziku. Krajnji cilj rada na CROVALLEX-u je stvaranje javno dostupnog elektroničkog leksikona koji opisuje strukturu glagola hrvatskoga jezika i donosi sintaktičko-semantičke informacije nužne za računalnu analizu tekstova na hrvatskom jeziku i brojne druge zadaće obrade prirodnog jezika.

Leksikon može biti pomoć osnovnoškolcima, srednjoškolcima i studentima u boljem razumijevanju i korištenju glagola, homografa, leksičkih homonima i idioma te u boljem jezičnom izražavanju. Leksikografima može pomoći u analizi i sastavljanju specijaliziranih rječnika i priručnika, a interakcija morfoloških, sintaktičkih i semantičkih aspekata osigurava dobro polazište za daljnji razvoj računalne analize rečenice. CROVALLEX je namijenjen i govornicima hrvatskog jezika u Hrvatskoj i dijaspori, ali i strancima, koji za razliku od izvornih govornika, ne posjeduju jezičnu kompetenciju i teško svladavaju valencijsku problematiku i povezivanje leksema u stranom jeziku.

iz Predgovora

ISBN 978-953-175-610-5

9 789531 756105 >

Radovi Zavoda za informacijske studije

Knjiga 26.

CROVALLEX

Valencijski leksikon glagola hrvatskoga jezika

Recenzenti:

prof. dr. sc. Damir Boras

prof. dr. sc. Marko Tadić

Izdavač:

Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske i komunikacijske
znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

FF-press

Za izdavača:

Vesna Vlahović-Štetić

Dizajn naslovnice:

Nives Mikelić Preradović

ISBN 978-953-175-610-5

Knjiga je tiskana uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000976995.

Nives Mikelić Preradović

CROVALLEX

Valencijski leksikon glagola hrvatskoga jezika

Zavod za informacijske studije
Zagreb, 2019.

Sadržaj

PROSLOV	1
MOTIVACIJA I PRISTUP IZRADI VALENCIJSKOGA LEKSIKONA GLAGOLA HRVATSKOGA JEZIKA.....	3
KLASIFIKACIJA GLAGOLA HRVATSKOGA JEZIKA NA TEMELJU NJIHOVIH SINTAKTIČKO-SEMANTIČKIH OBILJEŽJA.....	23
1. GLAGOLI MJESTA.....	29
1.1. Glagoli stavljanja entiteta na određeno mjesto (9.1: put)	29
1.2. Glagoli stavljanja entiteta u određeni prostorni poredak (9.2: put_spatial).....	29
1.3. Glagoli načina stavljanja entiteta na određeno mjesto na određeni način (9.3: put_manner).....	29
1.4. Glagoli stavljanje entiteta na određeno mjesto s definiranim smjerom (9.4: put_direction).....	30
1.5. Glagoli stavljanja tekućih entiteta u spremišta odnosno na površine (9.5: pour).....	30
1.6. Glagoli stavljanja entiteta oko drugih entiteta (9.6: put_around).....	30
1.7. Glagoli prekrivanja površina i stavljanja entiteta u spremišta (9.7: put_store).....	31
1.8. Glagoli svršene radnje koja je posljedica stavljanja entiteta u/na određeno mjesto (9.8: put_result).....	31
1.9. Glagoli poput „staviti X na/u Y” gdje je X imenica od koje je nastao glagol (9.9: put_X-on-to_Y-denominal verbs).....	31
1.10. Glagoli poput „staviti X na/u Y” gdje je Y imenica od koje je nastao glagol i znači mjesto gdje se nešto može staviti, npr. arhivirati-arhiv (9.10: put_X-on-to_Y (Y: denominal verb)).....	32
2. GLAGOLI UKLANJANJA.....	32
2.1. Glagoli uklanjanja (10.1: remove).....	32
2.2. Glagoli tjeranja (10.2: banish).....	33
2.3. Glagoli čišćenja (10.3: clear).....	33
2.4. Glagoli odstranjivanja entiteta s površina ili iz spremišta (10.4).....	33
2.5. Glagoli uskraćivanja vlasništva (10.5: steal).....	34
2.6. Glagoli uklanjanja entiteta iz/sa nečega (10.7-10.8: pit/debone).....	34
3. GLAGOLI TRANSPORTA (11.1-11.5: TRANSPORT).....	35
4. GLAGOLI PRIMJENE SILE (12: PUSH).....	35
5. GLAGOLI VLADANJA I POSJEDOVANJA (GOVERN/POSSES).....	35
5.1. Glagoli vladanja (govern).....	35
5.2. Glagoli posjedovanja (posses).....	36
6. GLAGOLI PROMJENE POSJEDA.....	36
6.1. Glagoli davanja (13.1: give).....	36
6.2. Glagoli doprinosa (13.2 - 13.3: contribute/future_having).....	36
6.3. Glagoli opskrbe i opremanja (13.4.1 -13.4.2: fulfil/equip).....	37

6.4.	<i>Glagoli stjecanja i dobivanja (13.5.1 - 13.5.2: get/obtain)</i>	37
6.5.	<i>Glagoli razmjene (13.6: exchange)</i>	38
7.	GLAGOLI UČENJA I RAZUMIJEVANJA (14: LEARN/UNDERSTAND)	38
8.	GLAGOLI DRŽANJA I ČUVANJA (15.1 - 15.2: HOLD/KEEP)	38
9.	GLAGOLI SKRIVANJA (16: CONCEAL)	38
10.	GLAGOLI BACANJA.....	39
10.1.	<i>Glagoli bacanja (17.1: throw)</i>	39
10.2.	<i>Glagoli gađanja (18.1: hit)</i>	39
11.	GLAGOLI PROBADANJA (GORE)	39
12.	GLAGOLI KONTAKTA.....	40
12.1.	<i>Glagoli dodira (20: touch)</i>	40
12.2.	<i>Glagoli kontakta udarcem (18.1-18.4 hit, 19: swat)</i>	40
13.	GLAGOLI REZANJA (21.1-21.2: CUT/CARVE).....	41
14.	GLAGOLI KOMBINIRANJA I PRIDRUŽIVANJA (22.1-22.5: COMBINE/JOIN).....	41
14.1.	<i>Glagoli kombiniranja</i>	41
14.2.	<i>Glagoli pridruživanja</i>	41
15.	GLAGOLI RAZDVAJANJA I RASTAVLJANJA (23.1-23.3: SEPARATE/SPLIT/ DISASSEMBLE)	42
15.1.	<i>Glagoli razdvajanja (23.1-23.3: separate/split)</i>	42
15.2.	<i>Glagoli rastavljanja (disassemble)</i>	42
16.	GLAGOLI SLIKANJA I BOJANJA (24 I 25.1-25.3: COLOR/ILLUSTRATE)	42
17.	GLAGOLI KOPIRANJA (25.4: TRANSCRIBE).....	42
18.	GLAGOLI STVARANJA I PRETVORBE.....	43
18.1.	<i>Glagoli gradnje i stvaranja (26.1, 26.3, 26.4: build/create/prepare)</i> 43	
18.2.	<i>Glagoli rasta (26.2: grow)</i>	44
18.3.	<i>Glagoli transformacije (26.6.1-26.6.2: turn/convert)</i>	44
18.4.	<i>Glagoli nastupanja/izvedbe (26.7 perform)</i>	44
19.	GLAGOLI KOJI OZNAČUJU OSOBINE ENTITETA	45
19.1.	<i>Glagoli imenovanja (29.1: appoint)</i>	45
19.2.	<i>Glagoli prerašavanja (29.6: masquerade)</i>	45
19.3.	<i>Glagoli očitovanja (29.2, 29.4: characterize/declare)</i>	45
19.4.	<i>Glagoli oblikovanja misli, pojmova, predviđanja, sudova i sumnji</i> <i>(29.5, 29.9: conjecture/consider)</i>	45
19.5.	<i>Glagoli doimanja (impress)</i>	46
19.6.	<i>Glagoli primjerenosti i prikladnosti (suitability/adequacy)</i>	46
20.	GLAGOLI OPAŽANJA (30.1-30.4: SEE/SIGHT/PEER/STIMULUS SUBJECT)	46
21.	GLAGOLI PSIHIČKOG DJELOVANJA.....	47
21.1.	<i>Prijelazni glagoli tipa hrabriti (31.1 amuse)</i>	47
21.2.	<i>Glagoli tipa dosađivati (bother)</i>	48
21.3.	<i>Glagoli tipa obožavati (31.2-31.3: admire/marvel), prkositi</i> <i>(defy/spite) i bojati se (fear)</i>	48
22.	GLAGOLI ŽELJE (62: WISH)	49
23.	GLAGOLI DOZVOLE I ZABRANE (64/65: ALLOW/ADMIT/FORBID)	49
23.1.	<i>Glagoli dozvole (allow/admit)</i>	49
23.2.	<i>Glagoli zabrane (forbid)</i>	50

24.	GLAGOLI PRISILE (59: FORCE).....	50
25.	GLAGOLI POKUŠAJA (61: TRY).....	50
26.	GLAGOLI USPJEHA I NEUSPJEHA (74.2, 75.1.1: SUCCEED/NEGLECT).....	50
26.1.	<i>Glagoli uspjeha (succeed)</i>	50
26.2.	<i>Glagoli neuspjeha (fail)</i>	50
27.	GLAGOLI UPOTREBE (66: CONSUME).....	51
28.	GLAGOLI BRIGE I NEMARA (88.1/75: CARE/NEGLECT).....	51
28.1.	<i>Glagoli brige (88.1: care)</i>	51
28.2.	<i>Glagoli nemara (75: neglect)</i>	51
29.	GLAGOLI OSLOBOĐENJA I ZAROBLJAVANJA (80: FREE/IMPRISONMENT).....	51
29.1.	<i>Glagoli oslobođenja (80: free)</i>	52
29.2.	<i>Glagoli zarobljavanja (imprisonment)</i>	52
30.	GLAGOLI SUMNJE (81: SUSPECT).....	52
31.	GLAGOLI OBRANE (85: DEFEND).....	52
32.	GLAGOLI NAGLAŠAVANJA (EMPHASIZE).....	52
33.	GLAGOLI PREMAŠIVANJA (90: EXCEED).....	53
34.	GLAGOLI OBAVLJANJA RADNJE U POTPUNOSTI (ACCOMPLISH).....	53
35.	GLAGOLI KONTROLE (CONTROL).....	53
36.	GLAGOLI NALAŽENJA (84.1.1: DISCOVER).....	54
37.	GLAGOLI NAMETANJA (63: ENFORCE).....	54
38.	GLAGOLI PROMJENE OBLIKA I STANJA (NE)MATERIJALNIM ENTITETIMA (CHANGE OF SHAPE AND CONDITION).....	54
39.	GLAGOLI ZAKLINJANJA (SWEAR).....	55
40.	GLAGOLI NASTOJANJA (ATTEMPT).....	55
41.	GLAGOLI NAVIKE (ACCUSTOM).....	55
42.	GLAGOLI IZDVAJANJA I RAZLIKOVANJA (23.4: DIFFER).....	55
43.	GLAGOLI ORGANIZACIJE (ORGANIZE).....	56
44.	GLAGOLI ŠTETE I POPRAVKA (DETRACT/AMEND).....	56
44.1.	<i>Glagoli štete (detract)</i>	56
44.2.	<i>Glagoli popravka (amend)</i>	57
45.	GLAGOLI OTEŽAVANJA I OLAKŠAVANJA (COMPLICATE/ALLEVIATE).....	57
45.1.	<i>Glagoli otežavanja (complicate)</i>	57
45.2.	<i>Glagoli olakšavanja (alleviate)</i>	57
46.	GLAGOLI POZNAVANJA (ACQUAINT).....	57
47.	GLAGOLI DJELOVANJA (INTENTIONAL ACT).....	57
48.	GLAGOLI OSUDE I VELIČANJA (33: JUDGEMENT/PRAISE).....	58
48.1.	<i>Glagoli osude (judgement)</i>	58
48.2.	<i>Glagoli veličanja (praise)</i>	58
49.	GLAGOLI TRAŽENJA.....	58
49.1.	<i>Glagoli lova (51.6: chase)</i>	58
49.2.	<i>Glagoli traženja (35.2 - 35.6: search/ stalk/ investigate/ rummage/ ferret)</i> 58	
50.	GLAGOLI SOCIJALNE INTERAKCIJE.....	59
50.1.	<i>Glagoli suglasnosti (36.1: correspond)</i>	59
50.2.	<i>Glagoli ženidbe (36.2: marry)</i>	59
50.3.	<i>Glagoli susreta (36.3: meet)</i>	60

50.4.	<i>Glagoli borbe i natjecanja (36.4: battle)</i>	60
51.	GLAGOLI KOMUNIKACIJE (37)	61
51.1.	<i>Glagoli prijenosa poruke (37.1.1: transfer_message)</i>	61
51.2.	<i>Glagoli dozivanja (contact)</i>	61
51.3.	<i>Glagoli informiranja (84: inquire)</i>	61
51.4.	<i>Glagoli načina glasanja (37.6: speak_manner)</i>	62
51.5.	<i>Glagoli sredstva komunikacije (37.4: instrument communication)</i> ..	62
51.6.	<i>Glagoli govorenja (37.2, 37.5, 37.7: say/tell/talk)</i>	62
51.7.	<i>Glagoli načina izražavanja (37.3: manner of expression)</i>	62
51.8.	<i>Glagoli prigovaranja (37.8: complain)</i>	63
51.9.	<i>Glagoli savjetovanja (37.9: advise)</i>	63
51.10.	<i>Glagoli priznanja (37.10: confess)</i>	63
51.11.	<i>Glagoli uzvrćanja (reply)</i>	64
52.	GLAGOLI ZVUKA KOJI PROIZVODE ŽIVOTINJE (38: ANIMAL_SOUNDS)	64
53.	GLAGOLI KONZUMACIJE	64
53.1.	<i>Osnovni glagoli konzumacije (39.1: eat)</i>	64
53.2.	<i>Glagoli načina konzumacije (39.2-39.3: chew/gobble)</i>	65
53.3.	<i>Glagoli vremena konzumacije (39.5: dine)</i>	65
53.4.	<i>Glagoli hranjenja (39.7: feed)</i>	65
53.5.	<i>Glagoli uživanja u konzumaciji (39.4: devour)</i>	65
54.	GLAGOLI VEZANI UZ TIJELO	66
54.1.	<i>Glagoli fizioloških zbivanja (40.1.1 - 40.1.3: physiological function)</i> 66	
54.2.	<i>Glagoli neverbalnoga izražavanja (40.2: nonverbal expression)</i>	66
54.3.	<i>Glagoli gesti (40.3.1-40.3.3: body gestures)</i>	67
54.4.	<i>Glagoli stanja svijesti (40.4: snooze)</i>	67
54.5.	<i>Glagoli refleksa (body reflex response)</i>	67
54.6.	<i>Glagoli unutarnjega stanja (40.6. body_internal_state)</i>	68
54.7.	<i>Glagoli gušenja (40.7: suffocate)</i>	68
54.8.	<i>Glagoli promjene tjelesnoga stanja i tjelesnih ozljeda</i>	68
55.	GLAGOLI TJELESNE NJEGE I ODRŽAVANJA (41)	70
55.1.	<i>Glagoli brige za tijelo</i>	70
55.2.	<i>Glagoli brige za pojedine dijelove tijela (41.2.1, 41.2.2: body_parts_care)</i>	70
56.	GLAGOLI UBIJANJA (42.1-42.2: MURDER).....	71
57.	GLAGOLI EMISIJE.....	71
57.1.	<i>Glagoli odašiljanja svjetla (43.1: light_emission)</i>	71
57.2.	<i>Glagoli odašiljanja zvuka (43.2: sound_emission)</i>	72
57.3.	<i>Glagoli odašiljanja mirisa (43.3: smell_emission)</i>	72
57.4.	<i>Glagoli emisije tvari</i>	72
58.	GLAGOLI RAZARANJA I RUŠENJA (44: DESTROY)	73
59.	GLAGOLI PROMJENE STANJA (45)	73
59.1.	<i>Glagoli slamanja (45.1: break)</i>	73
59.2.	<i>Glagoli savijanja (45.2: bend)</i>	74
59.3.	<i>Glagoli pripremanja hrane (45.3: cook)</i>	74

59.4.	<i>Glagoli promjene stanja uslijed vanjskih uzroka (45.4: state_change_external_cause)</i>	74
59.5.	<i>Glagoli promjene stanja specifične za određeni entitet (45.5: state_change_entity_specific_cause)</i>	75
59.6.	<i>Glagoli stupnjevite promjene stanja (45.6: state_change_calibratable_cause)</i>	76
60.	GLAGOLI BORAVALJENJA (46: LODGE).....	76
61.	GLAGOLI POSTOJANJA (47).....	76
61.1.	<i>Glagoli postojanja (47.1: exist)</i>	76
61.2.	<i>Glagoli postojanja specifičnoga za određeni entitet (47.2: entity_specific_modes_being)</i>	77
61.3.	<i>Glagoli postojanja koje podrazumijeva gibanje (47.3: modes_of_being_with_motion)</i>	77
61.4.	<i>Glagoli postojanja zvuka (47.4: sound_existence)</i>	77
61.5.	<i>Glagoli gomilanja (47.5.1- 47.5.3: swarm/herd/bulge)</i>	78
61.6.	<i>Glagoli graničnoga odnosa dvaju entiteta (47.8: contiguous_configuration)</i>	78
62.	GLAGOLI NASTAJANJA, NESTAJANJA I ZBIVANJA (48).....	78
62.1.	<i>Glagoli nastajanja (48.1.1: appear)</i>	78
62.2.	<i>Glagoli nestajanja (48.2: disappear)</i>	79
62.3.	<i>Glagoli zbivanja (48.3: occur)</i>	79
63.	GLAGOLI TJELESNIH POKRETA (47.6: SPATIAL_CONFIGURATION).....	79
64.	GLAGOLI POLOŽAJA ENTITETA (50: ASSUMING_POSITION).....	80
65.	GLAGOLI MIROVANJA (REST).....	80
66.	GLAGOLI KRETANJA.....	80
66.1.	<i>Ekskurzivni glagoli: izriču kretanje iz nečega, izlaženje (motion direction outwards)</i>	80
66.2.	<i>Inkurzivni glagoli: izriču kretanje u nešto, ulaženje (motion direction inwards)</i>	80
66.3.	<i>Transkurzivni glagoli: izriču prelaženje (motion direction across/through)</i>	81
66.4.	<i>Glagoli kretanja prema gore (motion direction upwards)</i>	81
66.5.	<i>Glagoli kretanja prema dolje (motion direction downwards)</i>	81
66.6.	<i>Glagoli kružnoga kretanja (47.8: contiguous location)</i>	82
66.7.	<i>Apkurzivni glagoli: glagoli odmicanja, udaljavanja i napuštanja (51.1, 51.2: avoid/miss)</i>	82
66.8.	<i>Atkurzivni glagoli: glagoli primicanja (motion direction towards)</i> ...82	
66.9.	<i>Glagoli načina kretanja (51.3.1, 51.3.2: motion_manner)</i>	83
66.10.	<i>Glagoli kretanja prijevoznim sredstvom (51.4.1: vehicle)</i>	83
66.11.	<i>Glagoli kretanja pomoću vozila s definiranim smjerom (vehicle_with direction)</i>	84
66.12.	<i>Glagoli pratnje (51.7: accompany)</i>	84
66.13.	<i>Glagoli kretanja u gomili (47.5.1.1: motion_swarm)</i>	84
67.	GLAGOLI IZBJEGAVANJA (52: AVOID).....	84
68.	GLAGOLI KAŠNENJA I ŽURBE.....	85
68.1.	<i>Glagoli kašnjenja (53.1: linger)</i>	85

68.2.	<i>Glagoli žurbe (53.2: rush)</i>	85
69.	GLAGOLI MJERENJA (54).....	85
69.1.	<i>Glagoli bilježenja (54.1: register)</i>	85
69.2.	<i>Glagoli vrijednosti (54.2: cost)</i>	86
69.3.	<i>Glagoli procjene (34, 54.4: assessment/price)</i>	86
69.4.	<i>Glagoli naplate (54.5: bill)</i>	86
70.	GLAGOLI POČINJANJA, DOVRŠAVANJA I KONTINUITETA (55).....	87
70.1.	<i>Glagoli počinjanja (55.1: begin)</i>	87
70.2.	<i>Glagoli dovršavanja (55.2: complete)</i>	87
70.3.	<i>Glagoli prekidanja (55.4: stop)</i>	87
71.	GLAGOLI VREMENSKIH PRILIKA (57: WEATHER).....	88
72.	MODALNI GLAGOLI (MODAL VERBS).....	88

DUBINSKI PADEŽI U ULOZI DOPUNA I DODATAKA U CROVALLEX-U..... 89

1.	AGT (AGENT - VRŠITELJ RADNJE).....	90
2.	PAT (PATIENT - TRPITELJ RADNJE).....	92
3.	REC (RECIPIENT - PRIMATELJ).....	95
4.	RESL (RESULT - REZULTAT).....	96
5.	ORIG (ORIGIN - PODRIJETLO/IZVOR).....	98
6.	BEN (BENEFAKTOR).....	99
7.	AIM (AIM - CILJ).....	100
8.	CAUS (CAUSE - UZROK).....	102
9.	COND (CONDITION - UVJET).....	104
10.	CNCS (CONCESSION - DOPUŠTENJE).....	106
11.	CONTR (CONTRA - SUPROTNOST).....	107
12.	HER (HERITAGE - NASLJEĐE).....	108
13.	SUBS (SUBSTITUTION - ZAMJENA).....	109
14.	COMPL (COMPLEMENT - KOMPLEMENT).....	110
15.	LOC (LOCATION - MJESTO).....	111
16.	DIR1 (DIRECTIONAL - FROM: SMJER - ODAKLE).....	113
17.	DIR2 (DIRECTIONAL - WHICH WAY: KUDA).....	114
18.	DIR3 (DIRECTIONAL - TO: SMJER - PREMA).....	115
19.	TWHEN (TEMPORAL - WHEN: VRIJEME - KAD).....	116
20.	THO (TEMPORAL - HOW OFTEN: VRIJEME - KOLIKO ČESTO).....	120
21.	TSIN (TEMPORAL - SINCE WHEN: VRIJEME - OD KADA).....	122
22.	TTILL (TEMPORAL - TILL: VRIJEME - DO KADA).....	124
23.	THL (TEMPORAL - HOW LONG: VRIJEME - KOLIKO DUGO).....	126
24.	TOWH (TEMPORAL - TO WHEN: VRIJEME - ZA KAD).....	128
25.	TFRWH (TEMPORAL - FROM WHEN: VRIJEME - IZ KOJEGA VREMENA).....	129
26.	MANN (MANNER - NAČIN).....	130
27.	DIFF (DIFFERENCE - RAZLIKA).....	132
28.	EXT (EXTENT - MJERA).....	134
29.	REG (REGARD - ODNOS).....	135
30.	ACMP (ACCOMPANIMENT - DRUŠTVO/PRATNJA).....	137
31.	OBST (OBSTACLE - PREPREKA).....	138
32.	INST (INSTRUMENT - SREDSTVO).....	139

33.	RESTR (RESTRICTION - IZUZIMANJE).....	140
34.	CPR (COMPARISON – USPOREDBA)	141
IZRADA I STRUKTURA CROVALLEX-A		143
NOVA VERZIJA CROVALLEX-A : PRISTUPI NADOGRAĐNJI VALENCIJSKOGA LEKSIKONA GLAGOLA HRVATSKOGA JEZIKA.....		151
1.	KLASTERI PREFIGIRANIH GLAGOLA	152
2.	DVOJEZIČNI ČEŠKO-HRVATSKI VALENCIJSKI LEKSIKON GLAGOLA.....	162
ZAKLJUČNE MISLI.....		175
LITERATURA		177

Popis tablica

Tablica 1. Prefiks iz- sa značenjima i primjerima prefigiranih glagola..	155
Tablica 2. Promjene u valenciji i značenju uzrokovane prefiksima dodanim glagolima kretanja.....	159
Tablica 3. Usporedba valencijskoga okvira glagola u CROVALLEX i VerbaLex leksikonu.....	163
Tablica 4. Testne klase za češki i hrvatski jezik na temelju Levininih izvornih klasa.....	166
Tablica 5. Primjer morfosintaktičkih tranzicijskih pravila za morfološke padeže.....	167
Tablica 6a. Primjer morfosintaktičkih tranzicijskih pravila za prijedložne sintagme.....	168
Tablica 6b. Primjer morfosintaktičkih tranzicijskih pravila za prijedložne sintagme.....	169
Tablica 7. Rezultati evaluacije za eksperimente na svim usporedivim klasama.....	171
Tablica 8. Primjer eksperimenta s hrvatskim glagolima.....	173

Proslav

Ova knjiga donosi opis strukture i sadržaja prvog računalno dostupnog valencijskog leksikona glagola hrvatskoga jezika. Budući da je primarna namjera leksikona CROVALLEX njegova dostupnost i pretraživost u računalnom obliku, na sljedećim stranicama čitatelji neće pronaći sadržaj leksikona, nego opis njegove strukture i teorijske podloge.

Izrada prve inačice leksikona CROVALLEX (CROVALLEX 2.008) trajala je više od četiri godine i dio je doktorske disertacije *Pristupi izradi strojnog tezaurusa za hrvatski jezik*. Na drugoj inačici leksikona (koja je još uvijek radna verzija i zahtijeva dodatna lingvistička istraživanja) radi se već nekoliko godina i vjerujem da će se pokazati korisnom ili makar zanimljivom istraživačima u području leksikografije i lingvistike.

Od samog početka, CROVALLEX se dizajnirao s naglaskom na ljudskoj i strojnoj čitljivosti. Stoga se nadam da će ga i lingvisti i stručnjaci u području računalne obrade prirodnoga jezika moći koristiti i kritički ocjenjivati njegov sadržaj. Svaka povratna informacija i kritika od strane stručnjaka predstavljat će vrijedan izvor informacija za poboljšanje leksikona, kao i veliki poticaj za daljnji rad.

Na znanstvenoj i prijateljskoj podršci te na vrijednim računalnim resursima zahvaljujem svom mentoru, učitelju i suradniku, prof. dr. sc. Damiru Borasu, koji je i prvi recenzent ove knjige.

Zahvaljujem i drugom recenzentu, prof. dr. sc. Marku Tadiću, na temeljitom proučavanju rukopisa i vrijednim komentarima.

Također zahvaljujem izdavaču, Zavodu za informacijske studije i voditeljici Zavoda, prof. dr. sc. Sonji Špiranec, što je pomogla da ova knjiga ugleda svjetlo dana.

Motivacija i pristup izradi valencijskoga leksikona glagola hrvatskoga jezika

Valencija jezičnih jedinica još uvijek se ne može u potpunosti i točno automatski predvidjeti, pa je stoga nužna njena pohrana u valencijskom leksikonu.

Osnovni predmet ove knjige je stvaranje ljudski čitljivoga i strojno čitljivoga jezičnog resursa, leksikona koji obuhvaća valencije najčešćih glagola u hrvatskome jeziku. Krajnji cilj rada na CROVALLEX-u je stvaranje javno dostupnog elektroničkog leksikona koji opisuje strukturu glagola hrvatskoga jezika i donosi sintaktičko-semantičke informacije nužne za računalnu analizu tekstova na hrvatskom jeziku i brojne druge zadaće obrade prirodnog jezika. CROVALLEX stoga predstavlja pokušaj prikupljanja i dokumentiranja skupa lingvistički označenih podataka čega je rezultat formalni opis valencijskih okvira glagola hrvatskoga jezika.

Knjiga se sastoji od pet glavnih dijelova. Prvi dio rada opisuje teorijsku pozadinu i pristup stvaranju prve inačice CROVALLEX valencijskog leksikona koji sadrži 1739 najučestalijih hrvatskih glagola s 5118 valencijskih okvira. Drugi dio rada donosi opis i popis **180** sintaktičko-semantičkih klasa (točnije, 72 klase s još dvije razine potpodjele), tj. klasifikaciju glagola hrvatskoga jezika sastavljenu prema Levin (2003) i Korhonen (2002) i posebno prilagođenu glagolima hrvatskoga jezika, dajući njihov semantičko-sintaktički opis, zajedno s primjerima glagola koji bi svojim obilježjima mogli pripadati pojedinoj značenjsko-sintaktičkoj klasi. U trećem dijelu objašnjen je valencijski okvir glagola u CROVALLEX-u koji otvara mjesto dopunama i dodatcima. Opisani su

i korpusnim primjerima potkrijepljeni dubinski padeži u ulozi dopune: AGT (vršitelj radnje), PAT (trpitelj radnje), REC (primatelj), RESL (rezultat), ORIG (podrijetlo) te dubinski padeži u ulozi tipičnih izbornih dodataka (kojih je 29).

Četvrti dio donosi opis strukture podataka u leksikonu CROVALLEX, koja je čvrsta i eksplicitno iskazana kroz definirani odnos među elementima.

Konačno, u petom dijelu su opisane dvije metode kojima se početna verzija leksikona CROVALLEX tijekom posljednjih nekoliko godina dopunjavala i proširivala. Zahvaljujući prvoj metodi, CROVALLEX trenutno sadrži 6129 glagolskih lema grupiranih u sinskupove¹ na čijem se sustavnom opisu i dalje radi, a leksikon u ovoj fazi obuhvaća valencijski opis 3460 glagola u sinskupovima kojima je pridružena oznaka sintaktičko-semantičke klase. U novoj verziji leksikona CROVALLEX preko valencijskih okvira eksplicitno su opisane sintaktičke i semantičke značajke svakoga glagolskog sinskupa koji se temelji na sposobnosti prefigiranog glagola da se pojavi u valencijskim okvirima koji su značenjski očuvani. Na temelju češkoga VerbaLex leksikona, drugom metodom opisanom u ovoj knjizi, dopune koje su dio valencijskih okvira u leksikonu CROVALLEX obogaćuju se detaljnijim (primarno semantičkim) opisom, koristeći hrvatske i češke sintaktičko-semantičke klase, koje postoje u oba leksikona i koje su u oba leksikona inspirirane Levininom klasifikacijom.

U svojoj prvoj inačici CROVALLEX predstavlja valencijski leksikon sa 1739 najučestalijih glagola preuzetih iz Hrvatskoga čestotnog rječnika (Moguš i sur., 1999), kojima su dodani homonimski parnjaci (za glagole koji ih imaju)². Iako ti glagoli možda danas nisu najfrekventniji glagoli hrvatskoga jezika, predstavljaju dobru osnovu za izradu valencijskog leksikona, koji je nakon ove početne verzije proširen valencijskim opisima većeg broja glagola.

Također, važno je napomenuti da od 39 624 pojavnice u Hrvatskome čestotnom rječniku, 9500 pojava čine glagoli, a s obzirom na frekvenciju, glagola koji imaju veću frekvenciju od 11 je 1739, a glagola s frekvencijom većom od 1 je

¹ Pojam „sinakup“ preuzet je iz leksikona WordNeta (Vossen i sur., 1998) gdje je sinakup definiran kao skup imenica, glagola, pridjeva ili priloga grupiranih u kognitivne sinonime – sinakupove.

² Ovdje bi se na samom početku moglo prigovoriti izboru glagola, zbog same činjenice da, koliko god bio iscrpan i vrijedan lingvistički izvor, Hrvatski čestotni rječnik datira iz 1999. godine, otkad su brojni glagoli s toga popisa promijenili svoju učestalost korištenja u standardnom jeziku.

6149. Stoga se u trenutku izrade prve verzije valencijskoga leksikona glagola činilo da leksikon od 1739 najučestalijih glagola može osigurati dobru pokrivenost jezika.

Ideja je bila stvoriti leksikon koji će sadržavati što više sintaktičko-semantičkih informacija koje bi se mogle koristiti u obradi prirodnog jezika.

Teorijska motivacija za izradu CROVALLEX-a je funkcijski generativni opis (*Functional Generative Description*), višerazinski pristup opisu prirodnoga jezika utemeljen na teoriji valentnosti, koja potječe još od Tesnière (1959), a značajno se razvila 1960-ih u češkoj sintaksi (Sgall, 1967). Termin je u kemiji 1852. godine definirao Edward Frankland, opisavši ga kao svojstvo atoma da na sebe veže određen broj drugih atoma. Tesnière (1959) tvrdi da glagol, jednako kao i atom može na sebe vezati određen broj drugih (podređenih) elemenata, koje on naziva aktantima i koji (osim što sudjeluju u radnji), predstavljaju cjelinu s glagolom tvoreći ovjerenu rečenicu. Tesnière definira prvog, drugog i trećeg aktanta (vršitelja, trpitelja i primatelja radnje), od kojih se prvi odnosi na subjekt, drugi na direktni objekt, a treći na entitet u čiju se korist događa radnja glagola. Također definira i glagolske dodatke (cirkumstante), koji nisu nužno uvjetovani glagolom u rečenici i čiji broj nije unaprijed utvrđen, ali pokazuju mjesto, vrijeme, način i ostala obilježja radnje.

Funkcijski generativni opis (FGO) utemeljen na osobini glagola da uz sebe veže određen broj sintaktičkih pozicija sastoji se od 5 razina prikaza (Sgall, 1967): tektogramatička, analitička, morfološka, morfonološka i fonetska, s tim da se s razvojem teorije sve veći naglasak stavlja na analitičku razinu koja predstavlja površinski sintaktički prikaz te tektogramatičku razinu koja obuhvaća dubinsku strukturu (Sgall i sur., 1986).

Funkcijski generativni opis (FGO) uzima u obzir i sintaktičke i semantičke kriterije na način da prvu i drugu dopunu glagola procjenjuje s aspekta sintaktičkog ponašanja dopuna, dok ostale dopune i dodatke procjenjuje s aspekta semantike.

Osim morfološke i sintaktičke sličnosti hrvatskoga i češkoga jezika, razlog za ovu motivaciju su i dobri valencijski rječnici glagola češkoga jezika: VALLEX (Lopatková i sur., 2003) i Verbalex (Hlaváčková i sur., 2005).

Prema teoriji valentnosti, glagol u rečenici otvara mjesta koja mogu ili moraju popuniti morfološki i semantički određene komponente. Elementi koji dolaze uz glagol dijele se na dopune ili argumente (*inner participants*) i dodatke ili adjunkte (*free modifications*), s tim da i dopune i dodatci mogu biti obvezne ili

izborni za određeni glagol. Izostavljanje obvezne dopune iz rečenice čini rečenicu neovjerenom. Leksička natuknica glagola po ovoj teoriji sadrži barem jedan, ali i više valencijskih okvira, koji se definiraju kao skup sintaktičkih elemenata (glagolskih dopuna) koje taj glagol ili zahtijeva ili gramatički dopušta. Leksička natuknica opisuje glagol u njegovoj primarnoj i sekundarnoj - pomaknutoj upotrebi (npr. *apsorbirati tekućinu*, *apsorbirati pad cijena*).

Utjecaj teorije valentnosti kod hrvatskih lingvista teško se može usporediti s utjecajem na češke lingviste, budući da se do 1990-ih godina u cjelovitim sintaktičkim opisima hrvatskoga jezika rijetko spominje. Katičić (1986) spominje sposobnost predikata da otvara mjesta drugim članovima rečenice, ali njegov pristup nije dublje obilježen utjecajem teorije valentnosti.

Teorija valentnosti nešto je veći odjek u nas našla tek početkom 90-ih godina 20. stoljeća u sklopu projekta dr. Rudolfa Filipovića *Kontrastivna analiza engleskog i hrvatskog jezika* na kojem je sudjelovao i dr. Marko Samardžija (1986) koji morfosintaktičke dopune glagolu u hrvatskome jeziku klasificira u 10 razreda (ovisno o padežu dopune ili o vrsti riječi dopune).

Teorijom valentnosti bavi se i dr. Krešimir Šojat (2008) u doktorskoj disertaciji pod naslovom "Sintaktički i semantički opis valentnosti hrvatskih glagola" gdje se obradi valencije pristupa imajući u vidu izradu hrvatskoga WordNet-a, a u teorijskom prikazu posebna se pozornost usmjerava na glagole značenjski povezane s konzumacijom jela i pića te ističe karakteristični problem teorije valentnosti koji se naziva fakultativnom valentnošću.

Samardžija (1986) razlikuje četiri vrste glagola prema valencijski: nevalentni (*grmjeti*, *kišiti*...) koji stvaraju jednočlane rečenične modele, jednovalentni (*bdjeti*, *spavati*...) koji stvaraju dvočlane rečenične modele, dvovalentni (*postati*, *ubrzati*...) koji stvaraju tročlane rečenične modele i trovalentni (*pitati*, *staviti*...) koji stvaraju četveročlane rečenične modele.

Isti autor navodi i sljedećih 10 razreda morfosintaktičkih dopuna glagolu:

- D0- dopuna u nominativu (subjekt u tradicionalnoj gramatici)
- D1- dopuna u akuzativu (izravni objekt u tradicionalnoj gramatici)
- D2- dopuna u genitivu (dalji objekt u genitivu)
- D3- dopuna u dativu (dalji objekt u dativu)
- D4- dopuna u instrumentalu (dalji objekt u instrumentalu/priložna oznaka)
- D5- prijedložna dopuna (prijedložni objekt)
- D6- priložna dopuna

- D7- imenska dopuna (imenica kao dio imenskog predikata)
- D8- pridjevska dopuna (pridjev kao dio imenskog predikata)
- D9-infinitivna dopuna (infinitiv kao dopuna uz glagole / obvezatni predikatni proširak)

CROVALLEX – valencijski leksikon glagola hrvatskoga jezika, osim što se temelji na funkcijskom generativnom opisu, opisuje sve dopune koje ovaj autor predlaže, a razgraničava i neke nove dopune (dopuna zavisne rečenice, dopuna prijedložnoga izraza u kombinaciji s infinitivom te infinitivna dopuna u kombinaciji s akuzativom), koje su rezultat analize upotrebe glagola u korpusu hrvatskoga jezika.

Samardžija (1986) za dvovalentne glagole predlaže osam tipova rečeničnih modela u hrvatskome jeziku. Ovdje su navedeni s primjerima iz CROVALLEX-a.

- D0+G+D1: Antun pozdravlja sina
- D0+G+D2: Njegova oštra brada dodirivala se Jelina čela
- D0+G+D3: Posljednjih mjeseci odao se alkoholu
- D0+G+D4: Životinje su se bacale stražnjim nogama
- D0+G+D5: Potraživanje je dospjelo na naplatu
- D0+G+D6: Pšenica je izgledala dobro
- D0+G+D7: Hrvatska je postala važan trgovinski partner Kine
- D0+G+D8: Ćutio se nesretnim

Nadalje, za trovalentne glagole predlaže se osam tipova rečeničnih modela u hrvatskome jeziku. Ovdje su navedeni s primjerima iz CROVALLEX -a.

- D0+G+D1+D1: Ona je mlađu braću naučila abecedu
- D0+G+D1+D2: Lovac je lišio medvjedicu života
- D0+G+D1+D3: Kutlino medijsko carstvo bode oči inozemstvu
- D0+G+D1+D4: Dragan Papac i Vladimir Štengl darivali su mališane voćem i igračkama
- D0+G+D1+D5: Sam on bacio ih je u tu bijedu
- D0+G+D1+D6: Samardžić me je bezočno iskoristio
- D0+G+D3+D4: Oči mu se zalijevaju vodom
- D0+G+D3+D5: Branko Mikša javno je čestitao haeselesovcu Ivi Škrabalu na pobjedi

Leksička jedinica koja popunjava mjesto glagolske dopune mora ispuniti određena morfosintaktička obilježja (vrsta riječi i padež), ali mora biti i semantički kompatibilna s glagolom uz kojega se nalazi. Svaka promjena (bilo u morfosintaktičkim obilježjima komplementa, bilo u značenju) pojedinačnog komplementa, rezultira novim valencijskim okvirom glagola.

Tri su glavna odnosa između promjene značenja glagola i promjene valencije u hrvatskome jeziku (sva tri su zastupljena u CROVALLEX -u):

- promjena u značenju glagola koja ne utječe na promjenu valencije glagola
 - *Ribolovci mrežom girarom plaše ribe (plašiti u značenju tjerati)*
 - *Surla je plašio djecu paklom i sotonom (plašiti u značenju strašiti)*
- promjena u valenciji koja ne uzrokuje promjenu značenja glagola
 - *Marko pjeva (jednovalentni glagol)*
 - *Marko pjeva pjesmu (dvovalentni glagol)*
- promjena u značenju i valenciji glagola
 - *Juraj pije mlijeko (dvovalentni glagol u značenju gutati tekućinu)*
 - *Juraj pije (jednovalentni glagol u značenju pretjerano uživati alkoholna pića; opijati se)*

Budući da CROVALLEX počiva na teorijskoj pozadini funkcijskoga generativnog opisa, osim gore navedene površinske strukture, sadrži i tzv. dubinsku sintaktičku strukturu koja je predstavljena dubinskim padežima (tzv. valencijskim funktorima, *thetaulogama* ili značenjskim ulogama).

Valencijski se okvir glagola prema funkcijskome generativnom opisu na tektogramatičkoj razini sastoji od valencijskih dopuna (*arguments, actants*) te od slobodnih dodataka (*free modifiers*). U izradi CROVALLEX-a preuzeo se pristup koji razlikuje pet funkтора u ulozi dopune (*vršitelja radnje - AGT, trpitelja radnje - PAT, primatelja - REC, rezultat/učinak - RESL i podrijetlo/izvor - ORIG*) te cijeli niz dodataka (mjesnih, načinskih, vremenskih, uzročnih, itd.). Predložak za opis i odabir dodataka u CROVALLEX-u je bio češki valencijski leksikon VALLEX 1.0 (Lopatkova i sur., 2003).

Dopune zadovoljavaju kriterij po kojemu se u jednom valencijskom okviru ne smiju pojaviti više od jednom, a ne mogu se naći ni uz svaki glagol. S druge strane, dodatci se mogu pojaviti više puta u valencijskom okviru te se mogu naći uz svaki glagol, mada se uz neke glagole javljaju češće nego uz druge, što je najčešće semantički uvjetovano.

I dopune i dodatci glagolu mogu biti obvezni ili izborni, s tim da je dopuna vršitelja radnje u hrvatskome jeziku najčešće obuhvaćena glagolom (*radim, piše, jedu, itd.*) i ne izriče se u posebnoj sintaktičkoj poziciji. U CROVALLEX-u je baš zbog tih varijacija dopuna AGT označena kao AGT_0/1, što sugerira da vršitelj radnje može, ali i ne mora biti izrečen u posebnoj sintaktičkoj poziciji.

Karlík (2000) govori o *internoj i eksternoj valenciiji*, gdje prvu određuje značenje glagola, a drugu glagolski nastavak (za vrijeme, lice, broj). Kod eksterne valencije radi se o obveznom uzimanju dopune u nominativu, koja je u svojstvu subjekta u rečenici, dok se interna valencija odnosi na uzimanje dopuna u svojstvu objekta ili priložne dopune. Ono što je konkretnije vezano za problem subjekta obuhvaćenog glagolom u hrvatskome jeziku su definicije *makrovalencije i mikrovalencije*. Naime, subjekt se u hrvatskome jeziku može realizirati i na jednoj i drugoj razini: u posebnoj sintaktičkoj poziciji (imenica ili zamjenica u nominativu) odnosno makrovalencijski ili u obliku glagolskog nastavka, tj. mikrovalencijski.

Obveznost dopuna i dodataka je vezana uz ovjerenost rečenice. Naime, ako se obvezna dopuna/dodatak ispusti iz rečenice, ista postaje neovjerenjena rečenica hrvatskoga jezika.

Pristup stvaranju CROVALLEX-a na temelju funkcijskoga generativnog opisa je negdje između sintaktičkoga i semantičkoga, budući da su usvojeni sintaktički kriteriji za utvrđivanje dopuna vršitelja i trpitelja radnje prema Tesnierreu (1959), tako da je prva dopuna glagolu uvijek vršitelj, a druga trpitelj radnje (bez obzira na semantiku), dok se ostale dopune i dodatci definiraju na temelju značenjskih uloga, kao kod Fillmorea (1968, 1977)³.

Primatelj (REC) značenjski odgovara neizravnom objektu koji "prima" radnju koju opisuje glagol. Rezultat/učinak (RESL) značenjski odgovara drugom neizravnom objektu koji opisuje rezultat djelovanja.

³ U izvorno sintaktičkome opisu dopuna, kakav je primjerice PropBank (Palmer i sur., 2005), dopune su samo numerirane i nema zajamčenih zajedničkih obilježja koja bi se mogla povezati s danim brojem dopuna. U izvorno semantičkom opisu dopuna, svaka značenjska (theta) uloga podrazumijeva određena svojstva i pruža značenjsku interpretaciju dopune. Sustav funktora prema FGD-u se nalazi negdje između ova dva pristupa.

Podrijetlo (ORIG) se također realizira kao drugi (ili treći ili četvrti) neizravni objekt, opisujući podrijetlo akcije (u značenju stvaranja ili građenja, ne u smislu smjera). Kod definiranja valencijskih funktora uz svaki glagol, primjenjuje se načelo pomicanja kognitivnih uloga: ako glagol ima jednu dopunu - uvijek se govori o vršitelju, a ako ima dvije dopune onda su to vršitelj i trpitelj, bez obzira na značenjsku ulogu tih dopuna u odnosu na glagol. Tek ako glagol ima više od dvije dopune, uzimaju se u obzir značenjski kriteriji.

Budući da je CROVALLEX prilagođen korisnicima koji nisu izvorni govornici hrvatskoga jezika, oznake pojedinih strukturnih jedinica su na engleskome jeziku. U svrhu lakšega povezivanja ovdje opisanoga gradiva sa samim leksikonom, u ovoj knjizi se također koriste termini na engleskome jeziku uz njihove pripadajuće prijevode na hrvatski jezik.

Glagolske dopune i dodatci se površinski mogu realizirati kao jedna riječ (imenica ili zamjenica u određenom padežu, pridjev, prilog), ali i u obliku prijedložne sintagme, infinitiva ili zavisne rečenice. Za specifično značenje glagola sve dopune i dodatci imaju jedinstven morfološki oblik, koji je pohranjen u leksikonu uz informaciju o njihovoj obveznosti ili izbornosti. Međutim, neke dopune imaju tipični površinski oblik, pa tako vršitelj radnje najčešće uz sebe veže nominativ, trpitelj veže akuzativ, primatelj veže dativ i sl.

Dodatci također imaju tipične morfološke oblike uz koje je usko vezana semantika pa tako prijedložni izraz *prema+6* znači *smjer prema* (DIR3), izraz *na+6* znači *mjesto* (LOC), i sl.

CROVALLEX razlikuje dopune (*inner participants*) i dodatke (*free modifications*), s tim da dopune mogu biti obvezne i izborne, a dodatci opet mogu i ne moraju biti tipični.

Valencijski okvir CROVALLEX-a otvara mjesto dopunama i dodatcima te njihovim odgovarajućim površinskim oblicima. Dopune (poput AGT-vršitelj i PAT-trpitelj) se mogu javiti samo jednom uz glagol u jednom valencijskom okviru i ne mogu biti dopuna svim glagolima (*Ivan [AGT] jede ručak [PAT]*), dok dodatci (poput LOC-mjesto) mogu biti dopuna svim glagolima i mogu se u jednom valencijskom okviru javiti više od jednog puta (*Ivan jede ručak na klupi [LOC] pred školom [LOC]*).

Dubinski padeži u ulozi dopune su: AGT (vršitelj radnje), PAT (trpitelj radnje), REC (primatelj), RESL (rezultat), ORIG (podrijetlo).

Dubinski padeži u ulozi dodataka su: BEN-benefaktor/iskoristitelj, HER-nasljeđe, CONTR-suprotnost, DIR1-smjer: odakle, DIR2: kojim putem, DIR3-smjer:prema, LOC-mjesto, TFRWH-vrijeme: iz kojega vremena, THL-vrijeme: koliko dugo, THO-vrijeme: koliko često, TOWH-vrijeme: za kad, TSIN-vrijeme: od kad, TTILL-vrijeme: do kad, TWHEN-vrijeme: kad, MANN- način, EXT-mjera, ACMP-društvo, REG-odnos, INST-sredstvo, CPR-usporedba, COND-uvjet, CNCS-dopuštenje, RESTR-izuzimanje, COMPL-komplement, CAUS-uzrok, SUBS-zamjena, AIM-cilj, DIFF-razlika, OBST-prepreka.

Iako u većini slučajeva nisu obvezni u rečenici, dodatci se s nekim glagolima javljaju u ulozi obveznih dijelova rečenice, tj. bez njih rečenica nije ovjerena (*Marija stanuje u Splitu [LOC]*). Ako glagol uzima samo jednu dopunu, onda se radi o dopuni AGT. Ako glagol uzima dvije dopune, najčešće su to AGT i PAT. Ako glagol pak uzima tri ili više dopuna, onda se uzima u obzir i značenjski element.

U flektivnim jezicima, kakav je hrvatski, neke površinske strukture su češće vezane uz određene dubinske padeže. Tako je AGT tipično vezan uz nominativ, PAT uz akuzativ, a REC uz dativ. Konstrukcija **od** + genitiv je tipična za ORIG, a **na** + akuzativ ili **u** + akuzativ za RESL. Ta činjenica uvelike olakšava izgradnju valencijskoga leksikona i punjenje valencijskih okvira. Konačno, iako glagoli koji sadrže samo jednu dopunu najčešće imaju AGT_nominativ, nije rijetkost da ta jedna dopuna bude AGT_dativ (*zuji mi u ušima*), niti je rijetka situacija gdje je AGT_dativ, a PAT_nominativ (*svidi mi se tvoj sat*).

Teorija valentnosti, primijenjena u Funkcijskome generativnom opisu češkoga jezika (Sgall i sur., 1986), za CROVALLEX je proširena u svrhe automatske obrade i to dodavanjem (uz obvezne dopune) tipičnih dodataka glagolu u valencijski okvir.

Tipični dodatci nisu ograničene na glagol s određenim značenjem, ali modificiraju cijelu klasu glagola sličnog značenja. Neki od tipičnih dodataka imaju specifičnu površinsku strukturu (primjerice *dativ* ili *prijedložni* izraz **za** + *akuzativ* gotovo uvijek ide uz dubinski padež - *benefaktor*, *prijedložni* izraz **na** + *lokativ* ili **u** + *lokativ* gotovo uvijek ide uz dubinski padež - *mjesto*, itd.).

Dio tipičnih dodataka glagolu često ima i tipičnu semantiku, tj. vežu se točno uz određene glagole (npr. glagoli kretanja vežu uz sebe dopune smjera *DIR1*, *DIR2*

i DIR3). Određivanje detaljnijeg skupa tipičnih dodataka zahtijeva dodatno detaljnije lingvističko proučavanje korpusa i odnosa glagola prema svojim dopunama.

Primjer tipičnog dodatka: razlika (DIFF)

- *Funta je narasla za 10 posto* [DIFF]
- *Pobijedio ga je za dužinu broda* [DIFF]

Razlika (DIFF) ima oblik prijedložnog izraza *za* + akuzativ (odnosno *za* + indeclinabilia + genitiv), ograničena je na grupu glagola koji znače promjenu s obzirom na broj, jačinu, vrijednost ili kapacitet, svršeni su glagoli (dakle, radnja se ne ponavlja) i posjeduju specifično značenje.

U CROVALLEX-u su glagoli analizirani sa svim svojim značenjima i mogućom površinskom realizacijom dopuna.

Obvezne dopune i tipični dodatci morfološki se mogu realizirati kroz sve padeže (od nominativa do instrumentala pa čak i vokativa u zastarjelim oblicima poput *Konja jaši kraljeviću Marko*), s tim da dopuna u nominativu ne mora uvijek biti eksplicitno izražena (*kupujem cipele*).

U slučajevima kada dopuna u nominativu može imati ovakav oblik, dopuna vršitelja radnje se morfološki označava kao 0_1, dok se ostali padeži označavaju brojevima 1 do 7 (gdje je 1 oznaka za nominativ, a 7 za instrumental). Postoje slučajevi u kojima padežu prethodi indeclinabilia (on mi duguje 100 kuna). Dopune se mogu realizirati i kao kombinacija prijedloga kojega slijedi imenica u određenom padežu, tj. kao prijedložna sintagma.

Prijedlozi u CROVALLEX-u su: *u, tijekom, na, prema, s, kod, za, prije, nad, sukladno, u_pogledu, do, pod, od, iz, izvan, kroz, iza, u_istom, o, zbog, između, preko, po, poput, kao, u_vrijeme, pred, oko, nakon, protiv, u_doba, sa, za_vrijeme, posred, ispod, u_odnosu_na, pri, uza, uz, zajedno_sa, niz, zajedno_s, bez, na_temelju, sredinom, uz_pomoć, k, za_potrebe, u_smjeru, niza, na_kraju, pod_utjecajem, početkom, za_razliku_od, u_blizini, poslije, putem_prema, blizu, područjem, kao_kroz, u_znak, u_korist, kao_od, kao_u, umjesto, ispred, krajem, uslijed, unatoč, uoči, u_suradnji_s, na_području, na_račun, na_prostoru, navrh, sve_do, iznad, kraj, pored, putem, tek_nakon, u_slučaju, u_ime, prilikom, nedaleko, osim, nego, usprkos, usred, uime, radi, među, do_pred, u_svezi_s, paralelno_s, počevši_od, pomoću, pokraj, iz_smjera, u_području, unutar, ka,*

na_čelu, u_čast, na_čelu_s, širom, povodom, kao_iz, u_skladu_sa, diljem, do_poslije, u_osvit, u_formi, više_od, zahvaljujući.

U CROVALLEX-u dopuna može biti i zavisna rečenica (s veznicima: *što, zašto, kad, kako_bi, kada, jer, kao_da, nego, nego_da, prije, dok, da, čim, kako*), infinitiv, infinitiv + imenička sintagma (Britanija je nastojala **zaštititi svoje pozicije u Indiji**), pridjevska te priložna konstrukcija.

Natuknica u CROVALLEX-u se sastoji od skupa valencijskih okvira, gdje jedan valencijski okvir odgovara jednom značenju glagola. Svaki valencijski okvir se sastoji od niza članova, a to su:

- *Okvir (frame)* – sintaktički opis valencijskog okvira pomoću dubinskih padeža (*functors*) koji mogu biti obvezni ili tipični (naveden je primjer dopune: *obl* znači obvezan, *typ* znači tipični), a naveden je i mogući morfološki oblik padeža (dopuna u nom, gen, dat, prijedložni izraz, itd.)
- *Primjer (example)*- primjer upotrebe glagola iz *Hrvatskoga nacionalnog korpusa*⁴ ili *Hrvatske jezične mrežne riznice*⁵ s konkretnim sintaktičkim opisom
- *Klasa (class)* – sintaktičko-semantička klasa kojoj glagol pripada

Svaki valencijski okvir glagola sadrži **primjer upotrebe glagola sa svojim dopunama**. Primjeri su dijelom preuzeti s poslužitelja *HNK: Hrvatskoga nacionalnog korpusa* i to HNK v2.5, uz pomoć programa za pretraživanje Bonito koji je olakšao posao pronalaženja primjera jer nudi pretragu pomoću dodatnih lingvističkih obavijesti, uporabu regularnih izraza i statističke podatke poput čestote distribucije u korpusu.

Ostatak primjera je preuzet s poslužitelja *Hrvatska jezična mrežna riznica*. Iako znatno manjeg opsega, *Hrvatska jezična mrežna riznica* sadrži tekstove novije hrvatske književnosti i znanstvene članke koji su poslužili za uvrštavanje dodatnih primjera različitih žanrova i vremenskih razdoblja u leksikon CROVALLEX.

Svako pojedinačno značenje svakog glagola u CROVALLEX-u je specificirano pomoću objašnjenja preuzetog iz rječnika hrvatskoga jezika koji su se koristili

⁴ HNK: Hrvatski nacionalni korpus. Poveznica: www.hnk.ffzg.hr

⁵ Hrvatska jezična mrežna riznica. Poveznica: riznica.ihjj.hr/

kao izvori te pomoću primjera iz korpusa (*Rječnik hrvatskoga jezika* Novog libera te *Rječnik hrvatskoga jezika* Leksikografskog zavoda i Školske knjige). Dubinski padeži su dopune unutar svakoga valencijskog okvira poredani sustavno: *subjekt – objekt – ostale dopune*, s time da sve obvezne dopune prethode tipičnim dodatcima.

Glagol u CROVALLEX-u je apstraktna jedinica – natuknica koja je sastavljena od manjih leksičkih jedinica, od kojih svaka predstavlja jedno značenje pojedinoga glagola sa specifičnim sintaktičkim obilježjima, dok apstraktna jedinica – natuknica ujedinjuje sva značenja pojedinoga glagola.

Svaka leksička jedinica ima svoj valencijski okvir i svoje značenje. Svaka promjena, bilo u okviru ili značenju, daje novu leksičku jedinicu iste natuknice. Dakle, podjela na pojedine valencijske okvire temelji se na podjeli glagola na različita značenja i promjenama u sintaktičkom ponašanju glagola.

Osim jezgrenih informacija o valencijskim glagolima sadržanih u valencijskim okvirima, CROVALLEX sadrži i dodatne informacije vezane uz pojedine glagole i njihove valencijske okvire.

Od dodatnih informacija u leksikonu, važno je objasniti **refleksivnost**.

Povratni (refleksivni) glagoli su oni koji se javljaju s povratnom ili refleksivnom zamjenicom se (Maretić, 1963). Glagoli ne uzimaju nijednu obveznu dopunu osim vršitelja radnje, a dijele se na prave, neprave i uzajamno povratne glagole.

Kod pravih povratnih subjekt je istovremeno i objekt u rečenici (*češljati se*), tj. vršitelj radnje vrši radnju na sebi, a zamjenica *se* bi mogla biti zamijenjena dopunom trpitelja radnje u akuzativu. Takvi glagoli ne tvore posebnu gramatičku kategoriju jer je zamjenica uz njih izravni objekt (Katičić, 2002).

Uzajamno povratni glagoli znače radnju koju dva vršitelja vrše jedan na drugome (*tući se*), dakle zahtijevaju grupnog vršitelja radnje na mjestu prve i jedine obvezne dopune. Ovi glagoli pretpostavljaju vezu značenja jednoga subjekta s drugim subjektom ili jednih subjekata s drugim subjektima i dijele se u podskupinu glagola koji izražavaju samo uzajamnost i pojavljuju se samo u obliku *sa se* (npr. *svađati se*) te podskupinu glagola kojima jedno od značenja izražava uzajamnu povratnost (npr. *tući*, *ljubiti*), a u obliku *sa se* ih nalazimo samo u određenome značenju (Silić – Pranjkić, 2005).

Nepravi povratni glagoli su svi oni koji ne spadaju u prve dvije skupine, a najčešće izriču zbivanje u prirodi (naoblačiti se), ne zahtijevaju ni jednu dopunu i nevalentni su.

U CROVALLEX-u su opisani:

(1) *reflexiva tantum* - glagoli koji nemaju nepovratni oblik (imaju samo oblik sa zamjenicom *se*, npr. *bojati se*, *smijati se*). U gramatici (Silić – Pranjković, 2005) se takva zamjenica smatra sastavnim dijelom morfološkoga i leksičko-semantičkoga ustrojstva glagola;

(2) glagoli koji imaju i povratni i nepovratni oblik i kod kojih zamjenica *se* ne utječe na promjenu značenja, ali utječe na promjenu broja obveznih dopuna koje glagol uzima (*Ivana kupa dijete*-2 dopune i *Ivana se kupa*-1 dopunu). Uloga zamjenice *se* je kod ovih glagola isključivo sintaktička (Silić – Pranjković, 2005) pa su u CROVALLEX-u navedeni kao glagoli bez *se*, koji imaju mogući refleksivni oblik;

(3) glagoli koji imaju oba oblika i kod kojih povratna zamjenica *se* ne utječe ni na promjenu značenja, ni na promjenu broja obveznih dopuna koje glagol uzima (*Ivana šće*-1 dopuna, *Ivana se šće*-1 dopuna). Ovi glagoli se u gramatici (Babić i dr., 1991) nazivaju povratno zalihosnima, a u CROVALLEX-u su navedeni uz natuknicu u obliku primjera iz korpusa; (4) glagoli koji imaju oba oblika i kod kojih zamjenica *se* utječe i na promjenu značenja i na promjenu broja obveznih dopuna glagola (npr. *radati- donositi dijete na svijet*; *radati se- pojavljivati se, nastajati, dolaziti na svijet*).

Neprijelazni glagoli koji nastaju od prijelaznih mijenjanjem i značenja i broja obveznih dopuna nazivaju se *izvedeni povratni glagoli* (*derived reflexives*).

Samo su *reflexiva tantum* (a) i *izvedeni povratni glagoli* (4) navedeni kao zasebne natuknice u CROVALLEX-u. Ostali oblici refleksivnosti (ako postoje) su navedeni uz svaku natuknicu u leksikonu u obliku primjera iz korpusa.

Vid ili aspekt je glagolska (Barić i dr., 1997), odnosno gramatička kategorija (Babić i dr., 1991) prema kojoj razlikujemo glagole koji izriču radnju u vršenju (nesvršen-imperfektivan vid) i glagole koji izriču ostvarenost, tj. izvršenost radnje (svršen-perfektivan vid) i također je opisana uz svaki glagol u CROVALLEX-u. Gramatike vid nazivaju i sredstvom izražavanja svršenosti i nesvršenosti glagolske radnje, stanja ili zbivanja (Silić – Pranjković, 2005).

Radnja nesvršenoga glagola može se odnositi na prošlost, sadašnjost i budućnost (*kuhala je, kuha, kuhat će*), a radnja svršenog samo na prošlost i budućnost (*skuhala je, skuhat će*). Glagoli koji se razlikuju samo po vidu nazivaju se vidski parnjaci (*kupovati-kupiti*). Od nesvršenih glagola se često tvore svršeni i obrnuto. Primjer za tvorbu svršenog od nesvršenog su glagoli s različitim prefiksima poput: *kuhati-nakuhati, učiti-naučiti, gledati-pogledati-ugledati, pjevati-zapjevati, otpjevati, itd.* Primjer za tvorbu nesvršenog od svršenog su također glagoli s različitim infiksima poput: *pogledati-pogledavati, iščitati-iščitavati, pohraniti-pohranjivati, zastati-zastajkivati, itd.*

U CROVALLEX -u atribut *aspect* može poprimiti sljedeće vrijednosti: *dual* (za dvovidne glagole, koji mogu biti i svršeni i nesvršeni), *fin* (za svršene glagole) i *inf* (za nesvršene glagole). Atribut je pridružen svakom glagolu u leksikonu.

S ciljem postizanja maksimalne pokrivenosti glagola u leksikonu s obzirom na njihovo značenje, osim primarnih značenja glagola, CROVALLEX je obuhvatio i **1470 idiomatskih značenja**.

Leksikonom su obuhvaćene ustaljene kolokacije koje se u literaturi nazivaju idiomima i frazemima. Razlika između idioma i frazema (Samardžija, 2001) je u tome što su idiomi okamenjene kolokacije, koje imaju nepromjenjiv oblik, sastavnice i njihov poredak, a njihovo značenje se dobiva tek iz cijele kolokacije kao cjeline (*ostao je kratkih rukava*), dok frazemi predstavljaju kolokacije koje unatoč zadanim sastavnicama i poretku, mogu varirati s obzirom na oblik ili zamjenu pojedinih sastavnica drugim riječima (*ide mu kao po loju / ide mu kao podmazano*).

Iako CROVALLEX uglavnom obuhvaća idiome, sadržava i frazeme za koje je postojala dodatna informacija u izvorima za leksikon. U CROVALLEX-u su idiomi i frazemi za svaki pojedini glagol navedeni ispod svih primjera primarne upotrebe toga glagola.

Konačno, CROVALLEX posebno opisuje i popisuje homografe i leksičke homonime.

Homografi (istopisnice) su riječi istoga pisanog oblika, kojima su naglasna svojstva, ali i značenja različiti (Tadić, 1994; Tadić, 2003). Leksički homonimi su leksemi istoga fonemskog sastava i slijeda, jednakih prozodijskih značajki,

jednake u pisanju i različita značenja (Samardžija, 1989). Dva leksema koji stoje u homonimiji nazivamo homonimskim parom.

Leksički homonimi mogu nastati posuđivanjem, gdje se izraz izjednačava s izrazom nekoga drugog leksema u hrvatskome jeziku (*bar* je jedinica za mjerenje tlaka, ali i vrsta lokala). Mogu nastati nakon glasovnih promjena za vrijeme rječotvorja (*istupiti* = *koraknuti izvan / udaljiti se ili učiniti nekoga tupim*), zbog glasovnih promjena u prošlosti jezika (*zoriti* = *dozrijevati, svitati*) te postupnim udaljavanjem značenja nekoga višeznačnog leksema (*list* = *list papira, dio biljke, riba, dio noge, novine*).

Primjeri leksičkih homonima iz CROVALLEX-a

- *bīti_I* (*nastati, dogoditi se*) / *bīti_II* (*udarati*)
- *čīnkati_I* (*potkazivati*) / *čīnkati_II* (*zvoniti*)
- *cvrčati_I* (*oglašavati se kao cvrčak*) / *cvrčati_II* (*šišti*)
- *dosáđiti_I* (*postati dosadan*) / *dosáđiti_II* (*dovršiti sadnju*)
- *dosađivati_I* (*biti dosadan*) / *dosađivati_II* (*dovršivati sadnju*)
- *dòvesti_I* (*omogućiti kome da stigne do cilja*) / *dòvesti_II* (*dopremiti*)
- *dúbiti_I* (*stajati uspravno na glavi*) / *dúbiti_II* (*dupsti*)
- *dúžiti_I* (*činiti dužim*) / *dúžiti_II* (*potraživati dug*)
- *frknuti_I* (*naglo poletjeti*) / *frknuti_II* (*zvučno ispustiti ili uvući zrak kroz nozdrve*)
- *hītati_I* (*žuriti, trčati*) / *hītati_II* (*bacati*)
- *isplavljivati_I* (*ispirati u plavilu*) / *isplavljivati_II* (*izbacivati na obalu plavljenjem*)
- *ispljuskati_I* (*izudarati pljuskama*) / *ispljuskati_II* (*pljuskajući izbaciti*)
- *istúpiti_I* (*izaći jedan korak iz reda*) / *istúpiti_II* (*učiniti što tupim*)
- *izvesti_I* (*izvoditi*) / *izvēsti_II* (*kititi vezom*) / *izvesti_III* (*izvoziti*)
- *izvrtati_I* (*pomicati*) / *izvrtati_II* (*vrteći izdupsti*)
- *kūžiti_I* (*činiti kužnim*) / *kūžiti_II* (*razumijevati, shvaćati*)
- *legírati_I* (*oporučno ostaviti*) / *legírati_II* (*stvoriti legure miješanjem talina*)
- *līstati_I* (*čitati*) / *līstati_II* (*zelenjeti se*)
- *lúčiti_I* (*izlučivati*) / *lúčiti_II* (*dijeliti*)
- *matírati_I* (*činiti da što ne dobije neželjen sjaj*) / *matírati_II* (*poraziti/poražavati*)
- *mržziti_I* (*obavijati mrazom*) / *mržziti_II* (*činiti da tko postane omrznut*)

- *mrsiti_I* (jesti mrsnu hranu) / *mrsiti_II* (zapletati)
- *nalòžiti_I* (narediti) / *nalòžiti_II* (potpaliti)
- *nàpadati_I* (padajući zadržati se) / *nàpadati_II* (ugrožavati čiju tjelesnu sigurnost)
- *nàprijēti_I* (napregnuti se) / *nàprijēti_II* (navaliti, udariti)
- *napučívati_I* (naputiti) / *napučívati_II* (napučiti)
- *nàticati_I* (nataknuti) / *nàticati_II* (nateći)
- *nàvaditi_I* (vadeći pribaviti) / *nàvaditi_II* (naviknuti)
- *òbliti_I* (zaliti) / *òbliti_II* (učiniti oblim)
- *odskákati_I* (razlikovati se od okoline) / *odskákati_II* (skačući otrčati)
- *odvaljívati_I* (odlamati, otkidati) / *odvaljívati_II* (valjajući odvesti)
- *òdvesti_I* (odvoditi) / *òdvesti_II* (odvoziti)
- *olíčiti_I* (dati čemu lik) / *olíčiti_II* (obojiti ličenjem)
- *oséknuti_I* (istisnuti komu bale iz nosa) / *oséknuti_II* (povući se)
- *òsipati se_I* (dobivati osip) / *òsipati se_II* (otpadati sipajući se)
- *òteći_I* (isteći nepovratno) / *òteći_II* (dobiti oteklinu)
- *òtklanjati_I* (završiti klanjanje) / *òtklanjati_II* (odstranjivati)
- *pàsati_I* (opasivati) / *pàsati_II* (pristajati)
- *pòbiti_I* (zabosti u zemlju) / *pòbiti_II* (ubiti)
- *pogurívati_I* (gurati) / *pogurívati_II* (saviti se u plećima)
- *polòviti_I* (razdvajati napola) / *polòviti_II* (pohvatati)
- *pòstajati_I* (nastajati) / *pòstajati_II* (neko vrijeme stajati)
- *pòstati_I* (malo zastati) / *pòstati_II* (nastati)
- *pòvesti_I* (uzeti sa sobom) / *pòvesti_II* (malo voziti, početi voziti) / *pòvesti_III* (doći u prednost u natjecanju)
- *práštati_I* (opraštatati) / *práštati_II* (praskati)
- *predávati_I* (davati negdje) / *predávati_II* (držati predavanje)
- *prèstajati_I* (završavati se) / *prèstajati_II* (provesti stojeći)
- *prèsti_I* (vretenom praviti niti) / *prèsti_II* (glasati se u zadovoljstvu)
- *prèteći_I* (tekući se prelići) / *prèteći_II* (prestignuti)
- *prètjecati_I* (vozeći za kim prijeći na lijevu stranu ceste i vratiti se na svoju stranu ispred njega) / *prètjecati_II* (biti više od onoga koliko je potrebno)
- *prèvesti_I* (vozeći koga prijeći na drugu stranu) / *prèvesti_II* (vozeći prijeći preko čega)
- *prèzreti_I* (prezirati) / *prèzreti_II* (previše sazreti)
- *prìsjesti_I* (zlo se svršiti) / *prìsjesti_II* (sjesti)

- *prìstati_I* (dati pristanak) / *prìstati_II* (zaustaviti se uz obalu)
- *prosijávati_I* (početi blistati) / *prosijávati_II* (rešetati)
- *pròvesti_I* (vodeći pomoći nekom da prođe kroza što) / *pròvesti_II* (vozeći se proći kroza što) / *pròvesti_III* (izvršiti) / *pròvesti_IV* (proboraviti)
- *provòditi_I* (izvršavati) / *provòditi_II* (boraviti)
- *provòziti_I* (početi voziti) / *provòziti_II* (prolaziti kroza što)
- *ràniti_I* (ozlijediti) / *ràniti_II* (rano ustajati)
- *rastòčiti_I* (rasušiti se) / *rastòčiti_II* (preliti iz 1 u više posuda)
- *ràzvesti_I* (učiniti razgranatim) / *ràzvesti_II* (razvoziti) / *ràzvesti_III* (raskinuti brak)
- *rezonírati_I* (zaključivati) / *rezonírati_II* (titrati na istoj frekvenciji)
- *rijéšiti_I* (odgonetnuti) / *rijéšiti_II* (odlučiti)
- *slijépiti_I* (činiti slijepim) / *slijépiti_II* (lijepljenjem spojiti)
- *spàsti_I* (doživjeti neuspjeh) / *spàsti_III* (pasti s čega)
- *stàjati_I* (biti u uspravnom položaju ne mičući se sa stajališta) / *stàjati_II* (imati cijenu, koštati)
- *stròjiti_I* (redati u stroj) / *stròjiti_III* (štaviti)
- *svèsti_I* (sažeti) / *svèsti_II* (vozeći prenijeti) / *svèsti_III* (nadsvoditi)
- *svétiti_I* (činiti svetim) / *svétiti_II* (osvećivati)
- *štùcati_I* (proizvoditi neugodne zvukove nehodičnim grčenjem ošita) / *štùcati_II* (podrezivati)
- *taksírati_I* (voziti taksi) / *taksírati_II* (biljegovati)
- *tòčiti_I* (lijevati) / *tòčiti_II* (izjedati, rastakati)
- *třknuti_I* (skoknuti) / *třknuti_II* (udariti)
- *tušírati_I* (prati se ispod tuša) / *tušírati_II* (iscrtavati tušem)
- *túžiti_I* (tugovati) / *túžiti_II* (žaliti se na koga)
- *umòriti_I* (usmrtiti) / *umòriti_II* (učiniti umornim)
- *ùvesti_I* (vodeći učiniti da uđe) / *ùvesti_II* (importirati)
- *ùzreti_I* (sazreti) / *ùzreti_II* (ugledati)
- *užáriti_I* (usijati) / *užáriti_II* (praviti užad)
- *váriti_I* (zavarivati) / *váriti_II* (kuhati)
- *vřti_I* (lepršati) / *vřti_II* (zavijati)
- *vřšiti_I* (obavljati radnju) / *vřšiti_II* (vrći)
- *zalòžiti_I* (zapaliti vatru) / *zalòžiti_II* (dati u zalog)
- *zarástati_I* (zacjeljivati) / *zarástati_II* (postajati prekriven onim što raste)
- *zàrāsti_I* (zacijeliti) / *zàrāsti_II* (prekriti se gustim raslinjem)

- *zarašćivati_I (zacjeljivati) / zarašćivati_II (obrastati)*
- *zavijati_I (zamatati, povijati) / zavijati_II (urlati)*
- *zòriti_I (svitati) / zòriti_II (zreti)*
- *zrèti_I (sazrijevati) / zrèti_II (gledati)*

Primjeri homografa iz CROVALLEX-a

- *zàriti_I (zabosti) / zàriti_II (sjati)*
- *vàljati_I (kotrljati) / vâljeti_II (vrijediti)*
- *ùkapat_i_I (uliti kapima u što) / ukápati_II (ukopavati)*
- *súziti_I (učiniti užim) / sùziti_II (plakati)*
- *iskapati_I (isteći kapljući) / iskápati_II (iskopavati)*
- *ispláviti_I (isprati u plavilu) / isplaviti_II (izbaciti na obalu plavljenjem)*
- *izlágati (se)_II (izreći laž) / izlágati_I (izložiti)*
- *sìjati_I (sjajiti) / sîjati_II (prosijavati)*
- *prosijati_I (zablistati) / pròsijati_II (prorešetati)*
- *pàsti_I (spustiti se) / pâsti_II (napasati)*
- *páriti_I (sparivati, spajati) / pàriti_II (izlagati pari)*
- *lèći_I (zauzeti vodoravan položaj, smjestiti se) / lêći_II (rađati)*
- *cìknuti_I (početi se kvariti) / cíknuti_II (vrisnuti u kakvoj jakoj emociji)*
- *čèpiti_I (zatvarati čepom) / čépiti_II (čući)*
- *iskósiti_I (ukositi) / iskòsiti_II (pokositi)*
- *iskúpiti_I (otkloniti čiju pogrešku, opravdati) / iskupiti_II (okupiti)*
- *ispasti_I (pasti iz čega) / ispâsti_II (popasti)*
- *isplákati_I (ispirati) / isplakati_II (suzama, plačem izraziti)*
- *zvíznuti_I (zazviždati) / zvìznuti_II (jako udariti)*
- *třnuti_I (gasiti se) / třnuti_II (drvenjeti, kočiti se)*
- *smèsti_I (zbuniti) / smèsti_II (pomesti)*
- *òbaviti_I (učiniti) / obàviti_II (oviti)*
- *zvèknuti_I (proizvesti zvuk udarcem) / zvèknuti_II (kvrcnuti)*
- *zaštòpati_I (zaustaviti) / zaštópati_II (zatvoriti rupu)*
- *začínjati_I (stavljati začine u jelo) / začinjati_II (započinjati)*
- *vřći_I (vrgnuti) / vřći_II (vršiti, vrijeći)*
- *utrńnuti_I (privremeno izgubiti pokretljivost) / utrnuti_II (ugasiti)*
- *stúpati_I (koračajući, hodajući dolaziti) / stùpati_II (tucanjem sitniti u stupi)*
- *stājati_I (zaustavljati se) / stàjati_II (biti u uspravnom položaju ne mičući se sa stajališta)*

- *splàhnuti_I* (tragom nestati) / *spláhnuti_II* (isplahnuti)
- *spàsti_I* (doživjeti neuspjeh) / *spásti_II* (spasiti)
- *spáriti_I* (složiti par) / *spàriti_II* (opeći parom)
- *smètati_I* (uklanjati) / *smétati_II* (narušavati)
- *slàgati_I* (reći laž) / *slágati_II* (stavljati predmete jedne uz druge)
- *saglédati_I* (gledajući uočavati) / *sàgledati_II* (gledajući uočiti)
- *rúknuti_I* (gromoglasno odjeknuti) / *rùknuti_II* (navaliti, nasrnuti, napasti)
- *razglédati_II* (pomno gledati sa svih strana) / *ràzglédati_I* (pomno pogledati)
- *raskídati_I* (prestajati održavati vezu ili dogovor) / *ràskidati_II* (kidajući razdvojiti)
- *prokápati_I* (kopajući činiti prokop) / *pròkapati_II* (početi kapati)
- *prègledati_I* (pomno promotriti) / *preglédati_II* (pomno promatrati)
- *popláviti_I* (učiniti plavim) / *pòplaviti_II* (izliti se iz korita na okolno područje)
- *pòpasti_I* (spopasti) / *pòpāsti_II* (neko vrijeme pasti)
- *istiskati_I* (istisnuti) / *istískati_II* (cijediti, tiještiti tiskajući, gnječeći)
- *járiti_I* (žariti) / *jàriti_II* (donositi na svijet jare, kozle; koziti)
- *kiláviti_I* (činiti kilavim) / *kǐlaviti se_II* (dobivati kilu, postajati kilav)
- *kòsiti_I* (rezati kosom) / *kósiti_II* (jedriti prema smjeru puhanja vjetra u suprotnim kosim smjerovima, burdižati)
- *křcati_I* (hrskati) / *křcati_II* (tovariti)
- *kréčiti_I* (širiti jako) / *krěčiti_II* (ličiti)
- *kúpiti_I* (postati vlasnik) / *kùpiti_II* (pobirati što rasuto ili razbacano)
- *lúpiti_I* (skidati lupine) / *lùpiti_II* (udariti po čem stvarajući buku)
- *nàdići_I* (nadignuti) / *nàdići_II* (nadvisiti, premašiti)
- *nakòsiti_I* (koseći nakupiti potrebnu količinu) / *nakósiti_II* (staviti, pomaknuti, postaviti u koso)
- *nalágati_I* (davati nalog) / *nalàgati_II* (reći mnoge laži)
- *nàmetati_I* (mećući, stavljajući nakupiti, naslagati) / *namètati_II* (silom provoditi)
- *nàpasti_I* (ugroziti čiju tjelesnu sigurnost) / *nàpāsti_II* (pasući nahraniti)
- *natúcati_I* (zapinjati u govoru) / *nàtucati_II* (tucajući nadrobiti)
- *òbaliti_I* (zamazati balama) / *obálitu_II* (oboriti)
- *oblágati_I* (stavljati oblog oko čega) / *oblàgati_II* (oklevetati)
- *ògledati se_I* (pogledati unaokolo) / *oglédati se_II* (mjeriti se)
- *òmesti_I* (pomesti) / *òmēsti_II* (spriječiti)

- *òplaviti_I (poplaviti) / opláviti_II (obojiti plavilom)*
- *opùstiti_I (ukloniti napetost) / opústiti_II (učiniti pustim)*
- *pítati_I (postavljati komu pitanja tražeći odgovor) / pìtati_II (davati hranu u usta)*
- *plákati_I (močéći prati) / plàkati_II (roniti suze zbog tjelesnoga ili duševnoga bola)*
- *pláviti_I (činiti plavim) / plàviti_II (poplavljivati)*
- *podáviti_I (podviti) / podáviti_II (ubiti sve daveći)*
- *poglédati_I (bacati poglede na koga ili na što) / pògledati_II (usredotočeno upraviti pogled na jedno mjesto)*
- *pokápati_I (smještati umrloga u grob) / pòkapati_II (politi)*
- *pòmesti_II (metenjem očistiti) / pòměsti_I (pokvariti)*

Klasifikacija glagola hrvatskoga jezika na temelju njihovih sintaktičko-semantičkih obilježja

Leksičko-semantičke klase, definirane sličnim morfosintaktičkim ponašanjem riječi (Jackendoff, 1990; Levin, 1993; Dang et al, 1998; Merlo i Stevenson, 2001) i značenjskom blizinom, popularne su i u lingvistici i u računalnoj obradi prirodnog jezika. Klase su korisne jer nude uvid u usku vezu sintakse i semantike glagola, kao i mogućnost uopćavanja različitih lingvističkih obilježja. Lingvistička istraživanja pokazala su da se glagoli svrstavaju u klase s obzirom na svoja sintaktička i semantička obilježja (Hale & Keyser, 1993; Pinker, 1989). Primjerice, glagoli koji pripadaju istoj klasi "glagola stavljanja entiteta na određeno mjesto" (npr. glagoli *smjestiti*, *staviti*, *umetnuti*) uzimaju sličan niz sintaktičkih dopuna (*Ivan je namjestio/stavio/umetnuo ključ u bravu*) i mogu se grupirati u lingvistički dosljednu klasu.

Iako odnos između sintakse i semantike nije uvijek savršen kao u navedenome primjeru, a ni ove klase ne opisuju značenjski potpuno sve svoje članove, ipak je moguće definirati klasifikaciju glagola za generalizaciju nad skupom njihovih sintaktičkih i semantičkih obilježja. Stoga ove klase imaju značajan utjecaj na različite razine jezične analize potrebne u računalnoj obradi prirodnog jezika i mogu poslužiti kao sredstvo za smanjenje redundantnosti u leksikonu i za popunjavanje rupa u leksičkom znanju.

Klase do određene mjere omogućavaju nasljeđivanje semantike riječi na temelju njenog sintaktičkog ponašanja, kao i sintaksu riječi na temelju njenog semantičkog ponašanja.

Leksičke klase definiraju preslikavanje dopuna glagola iz površinske razine u razine koja pokazuju strukturu glagol + dopune i čine komponentu svakog sustava koji se temelji na strukturi predikat + argument. Budući da klase omogućuju generalizaciju nad sintaktičkim i/ili semantičkim obilježjima, mogu se koristiti u sustavima obrade prirodnog jezika gdje ne postoji dovoljno podataka za prikaz ponašanja relevantnih pojedinačnih riječi pa se radi sa složenijim strukturama koje sadrže sva obilježja pojedinih relevantnih riječi. Također su korisne u situacijama gdje se leksičke informacije moraju izvući iz malog, usko specificiranog korpusa, gdje klase mogu poslužiti kao nadoknada za nedostatak potrebnih informacija, u potpunosti oprimgjerujući ponašanje pojedinih relevantnih riječi.

Klase su se pokazale korisnima u računalnoj leksikografiji za izradu opsežnih računalnih leksikona (Kipper et al., 2000; Sanfilippo, 1994), u strojnom prevođenju (Dorr, 1997), klasifikaciji dokumenata (Klavans i Kan, 1998), razrješavanju višeznačnosti riječi (Prescher et al., 2000, Dorr i Jones, 1996), opisu glagolskih dopuna (Korhonen, 2002), generiranju prirodnog jezika (Stede, 1998) te u učenju jezika (Dorr, 1997).

Ipak, korištenje klasa za rješavanje problema koji su poprilično ovisni o domeni (npr. crpljenje informacija) nije moguće, jer zasad ne postoji iscrpna i sveobuhvatna klasifikacija glagola, kako u hrvatskome, tako ni u popularnijim jezicima.

Jedan od najvećih računalnih leksikona glagola engleskoga jezika, VerbNet (Kipper-Schuler, 2006)⁶, utemeljen je na sintaktičko-semantičkoj klasifikaciji glagola koju je definirala Levin (1993). U VerbNet leksikonu klase su dodatno pročišćene i usustavljene, a leksikon je izgrađen kroz usku i eksplicitnu povezanost sintakse i semantike.

Levin (1993) nudi hipotezu po kojoj su sintaktička obilježja glagola značenjski određena i stoga sintaktičko ponašanje glagola može dovesti do njihove značenjske klasifikacije. Njene klase se temelje na sposobnosti glagola da se pojavi u specifičnim parovima sintaktičkih okvira. Levin (1993) opisuje sintaktičko ponašanje glagola s obzirom na moguće sintaktičke alternacije, a značenjske klase se stvaraju od glagola koji prolaze kroz određeni broj

⁶ <http://verbs.colorado.edu/verb-index/index.php>

alternacija, gdje alternacija znači promjenu u realizaciji strukture argumenata glagola, poput: *Liječnik dira srce* -> *Ivan me taknuo u srce*.

Cijela Levinina teorija se temelji na pretpostavci da grupiranje riječi prema alternacijama može stvoriti značenjski koherentne klase. Ona tvrdi da se glagoli, kako u engleskome, tako i u drugim jezicima, dijele u klase na temelju zajedničkih značenjskih sastavnica. Članovi klase dijele cijeli niz zajedničkih obilježja, počevši od realizacije i interpretacije dopuna do postojanja određenih morfološki povezanih oblika.

Levinin popis glagola podijeljen je u 51 klasu, s još dvije razine potpodjele. Klase odražavaju pokušaj grupiranja glagola koji imaju povezana značenja te pružaju dokaz da sintaktičke alternacije mogu biti temelj za grupiranje glagola u klase koje imaju nekog značenjskog smisla. Detaljno istraživanje Levininih klasa (Dang, 1998) i alternacija otkriva da klase nisu samo jednostavan plod automatske primjene skupa pravila o sudjelovanju glagola u alternacijama, ali ipak jesu djelomično značenjski motivirane. Isto istraživanje pokazuje i da bi klasifikacija, strogo i isključivo utemeljena na alternacijama, dala kvalitetnije razlike, ali i daljnju podjelu mnogih značenjski jedinstvenih klasa.

Levinina klasifikacija glagola eksplicitno donosi sintaktička obilježja svake klase. Klase se temelje na sposobnosti glagola da se pojavi u paru sintaktičkih okvira koji su u određenom smislu značenjski očuvani. Skup sintaktičkih okvira koji je pridružen pojedinoj Levininoj klasi trebao bi odražavati značenjske komponente koje ograničavaju dopuštene dopune i dodatke glagolu. Osnovna pretpostavka je da su sintaktički okviri izravan odraz inherentne semantike.

Prva verzija VerbNet-a se pokazala korisnom na različitim poljima obrade prirodnoga jezika (Swier & Stevenson, 2004; Hensman & Dunnion, 2004; Swift, 2005; Crouch & Holloway, 2005), no ta verzija je opisivala samo glagolske dopune u obliku imeničke sintagme i prijedložne sintagme te je stoga bila opsegom ograničena. VerbNet je 2004. obogaćen s 57 novih sintaktičko-semantičkih klasa s detaljnim opisom, koje su dodali Korhonen i Briscoe (2004) i koje čine važan dodatak Levininim izvornim klasama. Konačno, posljednja verzija VerbNet-a sadrži i dodatni skup od 53 klase koje su dodali Korhonen i Ryant (2006).

Svaka glagolska klasa u VerbNet-u je potpuno opisana tzv. tematskim ulogama (dubinskim padežima), ograničenjima odabira glagola s obzirom na njegove argumente i okvirima koji se sastoje od sintaktičkoga opisa i značenjskih predikata. Svaka klasa u VerbNet-u također sadrži i skup sintaktičkih opisa ili

sintaktičkih okvira koji prikazuju moguću površinsku realizaciju argumentске strukture.

Značenjska ograničenja poput: *živo/neživo*, *osoba*, *organizacija*, uvode se radi definiranja tipova tematskih uloga koje su dozvoljene argumentima, a dodatna se ograničenja uvode radi naznačavanja sintaktičke prirode sastavnica koje imaju veliku vjerojatnost biti pridruženi određenoj tematskoj ulozi. Sintaktički okviri se također mogu ograničiti definiranjem prijedloga koji su dopušteni u okviru. Svakom okviru dodijeljene su eksplicitne značenjske informacije.

Koristeći glagolske klase, VerbNet uspijeva poopćiti informacije o ponašanju glagola i smanjiti trud potreban za izradu leksikona te vjerojatnost uvođenja pogreške dodavanjem novih glagola u leksikon.

VerbNet je u svojoj trenutnoj inačici slobodno dostupan na mreži, a sveobuhvatni opis i popis klasa utemeljen na Levininoj klasifikaciji za engleski jezik omogućava stvaranje pozamašnog korpusa za uvježbavanje koji može poslužiti za istraživanje utjecaja sintaktički utemeljenih klasa na poboljšanje rezultata sintaktičkih parsera i algoritama za rješavanje višeznačnosti riječi.

Glede klasifikacije glagola u engleskome i hrvatskome jeziku, možemo donekle govoriti o srodnim jezicima jer, unatoč kulturološkim razlikama u određenim dijelovima vokabulara tih jezika, glagoli kretanja ne pokazuju velike razlike, budući da im je zajednička podloga iskustvene prirode (Žic-Fuchs, 1989).

Ipak, to ne znači da postoje jednoznačne ekvivalencije između pojedinih leksema ili više leksema vezanih za specifični koncept. Žic-Fuchs (1989) na primjeru analize glagola kretanja napominje da bi se primijenjena metodologija analize glagola u engleskome jeziku mogla sustavno sprovesti i na glagolima hrvatskoga jezika te upozorava da postoji prototipna priroda organizacije leksema u hrvatskome jeziku, iako neki leksemi pokazuju različitost u pokrivanju semantičkoga prostora.

Primjeri:

- *Marko hoda niz ulicu.*
- *Marko hoda ulicama grada.*

Prvi primjer pokazuje neprijelaznu upotrebu glagola, gledano semantički, odnosno s pozicije dubinskih padeža. Kod drugog se pak primjera radi o mogućoj pseudoprijelaznoj upotrebi jer se kroz množinu *ulicama* ističe prelaženje puta i povezanost s većim udaljenostima.

Glagol u skupini koji je hijerarhijski bliži osnovnom leksemu (tipa *šetati* u odnosu na *hodati*) iskazuje manja ograničenja prema pojmu udaljenosti i prema mogućim tipičnim subjektima. Što je glagol udaljeniji od osnovnog leksema (primjerice *klipsati: ranjenik je klipsao hodnicima*, ali ne i *ranjenik je klipsao ulicama grada*), iskazuju se veća ograničenja na sintagmatskoj razini, tj. dolazi do ograničenja tipičnih mogućnosti prelaženja puta vezanih za značenjsku strukturu glagola. Tipični subjekti koji se pojavljuju uz glagol *klipsati* iskazuju neku vrstu opterećenosti.

Prema sugestiji Žic-Fuchs (1989) da na glagolima hrvatskoga jezika postoji mogućnost sustavnoga sprovođenja primijenjene metodologije analize glagola u engleskome jeziku i zbog, u ovom poglavlju opisane, važnosti i uspješnosti primjene VerbNet klasa u obradi engleskoga jezika, odlučeno je u CROVALLEX uvesti što detaljniju sintaktičko-značenjsku klasifikaciju i preuzeti upravo Levininu klasifikaciju (koja je u podlozi VerbNet-a) te je modificirati na način da se glagoli hrvatskoga jezika (točnije, različita značenja glagola) pridruže širokom spektru unaprijed definiranih klasa. Nadalje, da se upotrebom i analizom CROVALLEX -a od strane jezičnih stručnjaka ustanovi korisnost i nužnost tih klasa u računalnoj leksikografiji i strojnom prevođenju za hrvatski jezik. Slijedi cjeloviti popis i opis klasifikacije glagola hrvatskoga jezika s primjerima glagola koji, prema mišljenju autorice ove knjige, svojim obilježjima pripadaju pojedinoj sintaktičko-značenjskoj klasi.

CROVALLEX sadrži 1739 glagola s 5118 valencijskih okvira te **180** sintaktičko-semantičkih klasa (točnije, 72 klase s još dvije razine potpodjele). Ovdje ponuđena klasifikacija glagola hrvatskoga jezika sastavljena je prema Levin (2003) i Korhonen (2002) i posebno modificirana i prilagođena glagolima hrvatskoga jezika, dajući njihov semantičko-sintaktički opis, zajedno s primjerima glagola koji bi svojim obilježjima mogli pripadati pojedinoj značenjsko-sintaktičkoj klasi. Većina klasa u zagradi iza naziva klase ima broj klase preuzet iz klasifikacije glagola u engleskome jeziku prema Levin (2003) i Korhonen (2002) te naziv koji je klasi dodijeljen u CROVALLEX -u, budući da su, zbog snalaženja inojezičnih govornika, svim elementima u leksikonu pridruženi engleski nazivi. Klase koje uz svoj naziv nemaju broj su nove klase, koje su za hrvatski prilagođene prema PropBank⁷ i FrameNet⁸ klasifikaciji

⁷ <http://www.cs.rochester.edu/~gildea/PropBank/>

glagola za engleski jezik. Pri izradi klasifikacije korišteni su Rječnik hrvatskoga jezika (ur. Šonje, J., 2000), Rječnik sinonima (Šarić, Lj. i Wittschen W., 2003), Rječnik hrvatskoga jezika (Anić, V., 1998) i Englesko-hrvatski rječnik (Filipović, R., 1996).

U pristupu izrade klasa glagola u ovom leksikonu krenulo se od teze da će obrada cijelih skupina glagola sa sličnim semantičkim obilježjima možda biti i pokazatelj njihove sličnosti na sintaktičkoj razini, što bi pridonijelo usustavljenosti leksikona.

Opis preuzete klasifikacije glagola i svake sintaktičko/semantičke klase s njenim obilježjima nije ni sveobuhvatan ni konačan, no vjerujem da ipak može poslužiti u rješavanju nekih pitanja računalne obrade hrvatskoga jezika.

Važno je napomenuti da se klase u prilogu sastoje od pojedinačnih leksičkih jedinica (ne glavnih natuknica), zato što pojedinačne leksičke jedinice nose samo jedno značenje, a glavna natuknica u CROVALLEX -u obavezno ima više značenja i valencijske okvire za svako značenje.

⁸ <http://framenet.icsi.berkeley.edu/>

1. Glagoli mjesta

1.1. Glagoli stavljanja entiteta na određeno mjesto (9.1: put)

Glagoli u ovoj potklasi se odnose na stavljanje entiteta na određeno mjesto. Mjesto je izraženo prijedložnim izrazom, koji se sastoji od prijedloga i imenice. Ako se uz glagole nađe prijedložni skup **do** + genitiv, može imati značenje količine ili vremenskog roka (**postaviti do** srijede u 20 sati, **smjestiti do** sedam putnika.) Ovi glagoli imaju prijelazni oblik.

dodati, dodavati, instalirati, metati, metnuti, montirati, namjestiti, namještati, nanijeti, nanositi, odlagati, odložiti, ostavljati, ostaviti, podnijeti, podnositi, polagati, pometati, postaviti, postavljati, prebaciti, slagati, smjestiti, smještati, staviti, stavljati, svrstati, svrstavati, turiti, tutnuti, ulagati, uložiti, umetnuti, umočiti, unijeti, unositi, uvesti, uvoditi, upisati, uvući, zavesti

1.2. Glagoli stavljanja entiteta u određeni prostorni poredak (9.2: put_spatial)

Ovi glagoli se također odnose na stavljanje entiteta na određeno mjesto koje je izraženo prijedložnim izrazom, no ono što ih razlikuje od klase 1.1 je da preciziraju točan prostorni razmještaj objekta s obzirom na mjesto postavljanja.

iskositi, izravnati, naginjati, nagnuti, nakositi, nakriviti, nasloniti, naticati, nataknuti, navaliti, objesiti, osloniti, ovjesiti, poleći, polagati, položiti, prisloniti, projicirati, prostirati, prostrijeti, prostrti, rasporediti, raspoređivati, razvrstati, razvrstavati, složiti, širiti, ugnijezditi, ukositi, uravnotežiti, vješati, zakositi

1.3. Glagoli načina stavljanja entiteta na određeno mjesto na određeni način (9.3: put_manner)

Ovi glagoli se odnose na postavljanje entiteta na određeno mjesto na određeni način, obično se odnose na stavljanje entiteta u/na ograničen prostor. Prijedlozi koji se nikako ne mogu naći uz ove glagole (u značenju postavljanja na određeno mjesto) su **od** i **do**. Imenice koje su izvedene od ovih glagola se koriste kao instrument za izvođenje akcije opisane glagolom (grablje).

grabljati, grabuljati, navlačiti, navući, pribijati, pribiti, pričvršćivati, pričvrstiti, rasipati, sipati, tiskati, udarati, uglaviti, uglavljivati, uključiti, uključivati, ukopati, umakati, uranjati, uroniti, utiskivati, zabiti, zakucati, zakucavati, zavrtati, zavući, zbijati

1.4. Glagoli stavljanje entiteta na određeno mjesto s definiranim smjerom (9.4: put_direction)

Ovi glagoli se odnose na postavljanje entiteta na neko mjesto pomicanjem u točno određenom smjeru. Primjerice, glagoli *dizati*, *podizati* i *podići* ne moraju nužno značiti smjer prema gore, no najčešće znače upravo to. Ono što je važno jest da svi glagoli podrazumijevaju primjenu sile suprotne sili gravitacije. Glagoli se pojavljuju s nizom prijedloga mjesta i prijedloga koji opisuju putanju pokreta. Glagoli poput *dizati* tvore imenice poput *dizalica*, koja znači instrument koji se koristi za izvedbu akcije dizanja.

dići, dignuti, dizati, izvrtati, listati, nadići, okrenuti, okretati, penjati, podići, podignuti, podizati, povisiti, preokretati, prevrtati, propinjati, snižavati, sniziti, spremati, spremiti, spuštati, spustiti, uperiti, uzdići, uzdizati, valjati, vrtjeti

1.5. Glagoli stavljanja tekućih entiteta u spremišta odnosno na površine (9.5: pour)

Glagoli se odnose na postavljanje tekućih entiteta u spremišta odnosno na površine. Neki od ovih glagola imaju i neprijelazni oblik (kapati).

Dio glagola može imati i povratan oblik (zaliti se, politu se).

izlijevati, izliti, kapati, kapnuti, lijevati, liti, naliti, natočiti, natopiti, oblitati, oplaviti (obojiti plavilom), plaviti (činiti plavim), pokapati, poprskati, prelitati, proliti, prskati, rasprskati, rastočiti, štrcati, točiti, ubrizgati, ubrizgavati, ukapati, uliti, umutiti, uštrcati, zaliti, zalijevati

1.6. Glagoli stavljanja entiteta oko drugih entiteta (9.6: put_around)

Glagoli se odnose na postavljanje entiteta oko drugih entiteta i zbog svog značenja su ograničeni na jako mali broj prijedloga koji se javljaju u prijedložnim skupovima (o, oko, na).

kovrčati, motati, namatati, namotati, namotavati, navijati, naviti, obavijati, obaviti, oblagati, obložiti, ograditi, ovičiti, okružiti, okruživati, omeđiti, omatati, omotati, opasati, optočiti, oviti, pasati, smotati, umotati, umotavati, uvijati, uviti, uvrtnuti, uvrtnuti, zamotati, zapeti, zavijati, zaviti, zavrtjeti

1.7. Glagoli prekrivanja površina i stavljanja entiteta u spremišta (9.7: put_store)

Glagoli se odnose na prekrivanje površina i stavljanje entiteta u spremišta. Najčešće traže dopunu u akuzativu (direktni objekt koji znači objekt radnje) i dopunu indirektnoga objekta koji znači lokaciju, a najčešće je prijedložni skup sastavljen od prijedloga u/na i imenice. Također može tražiti dopunu u akuzativu (direktni objekt koji znači objekt radnje) i dopunu u instrumentalu (sredstvo radnje).

dosađivati (dovršavati sadnju), gurati, gurnuti, ispunjati, ispunjavati, krcati, mazati, nakrcati, nalijepiti, namazati, nametati, napumpati, naslagati, nastaniti, nastanjivati, natovariti, natrpati, navaliti, oblagati, obložiti, obraditi, okrečiti, ožbukati, podmazati, pokrivati, posaditi, posijati, posuti, prašiti, prekrivati, premazati, prosipati, prošiti, prošivati, pumpati, puniti, raširiti, raspršiti, raspršivati, razmazati, sabiti, saditi, sijati, tovariti, trljati, trpati, ukapati, ukopavati, utovariti, utrljati, zabosti, zakrpiti, zamazati, zaprašiti, zasaditi, zasijati, zasuti, zatvarati, zatvoriti, žbukati

1.8. Glagoli svršene radnje koja je posljedica stavljanja entiteta u/na određeno mjesto (9.8: put_result)

Glagoli opisuju konačni ishod radnje, posljedicu stavljanja entiteta u/na određeno mjesto. Ne opisuju način na koji se radnja vrši, nego rezultat radnje i stoga su svršeni. Neki od glagola (posebice oni koji znače pokrivanje i oblaganje) traže dodatnu dopunu u instrumentalu koja izriče sredstvo radnje. Dio glagola može imati i povratan oblik (rasuti se).

apsorbirati, dosaditi (dovršiti sadnju), iscrpsti, ispuniti, istočkati, istresti, išarati, izdupsti, nakositi (koseći nakupiti), naložiti (potpaliti), namreškati, napuniti, oplesti, opsjesti, pograbljati, poklopiti, pokopati, pokriti, poplaviti, potisnuti, potopiti, prekriti, preplaviti, preplesti, prepriječiti, previti, promočiti, prosuti, prožeti, rasuti, razasuti, ukrasiti, uokviriti, upiti, upijati, uprljati, usuti, utisnuti, utkati, zakopati, zakrabuljiti, zakrčiti, zaokružiti, zaštopati, zatvarati, zatvoriti, zbiti

1.9. Glagoli poput „staviti X na/u Y” gdje je X imenica od koje je nastao glagol (9.9: put_X_on-to_Y-denominal verbs)

Glagoli izriču stavljanje entiteta u/na određeni prostor, i svi glagoli imaju imenice s kojima su u tvorbenoj vezi, tj. značenje glagola se može parafrazirati kao: staviti X na/u Y, gdje je X imenica od koje je nastao glagol. Iako većina

glagola uzima samo dopunu u akuzativu (direktni objekt koji znači objekt radnje), dio ih uzima i dodatnu dopunu u instrumentalu koja izriče sredstvo radnje.

asfaltirati, cementirati, čepiti, izbrazdati, izolirati, katranizirati, kromirati, laštiti, mastiti, namirisati, napudrati, narumeniti, našminkati, nauljiti, obilježiti, obilježavati, okruniti, osedlati, ošljunčati, ožbukati, označiti, pobrašniti, popapriti, popločiti, posoliti, pošumiti, pozlatiti, posebrijeti, premostiti, soliti, šminkati, tapecirati, ulaštiti, uokviriti, uštirkati, užlijebiti, zabilježiti, začepiti, začiniti, začinjati, zamrljati, zašećeriti, zatrovati, zlatiti

1.10. Glagoli poput „staviti X na/u Y” gdje je Y imenica od koje je nastao glagol i znači mjesto gdje se nešto može staviti, npr. arhivirati-arhiv (9.10: put_X_on-to_Y (Y: denominal verb))

Svi glagoli imaju imenice s kojima su u tvorbenoj vezi, tj. imenice koje definiraju lokaciju na koju se stavlja određeni entitet. Značenje glagola se može parafrazirati kao: staviti X na/u Y, gdje je X imenica od koje je nastao glagol. Ova skupina glagola je znatno manja od skupine 1.9, no pokazuje tendenciju povećavanja.

arhivirati, buteljirati, dokirati, flaširati, garažirati, konzervirati, pakirati, udomiti, uskladištiti, utamničiti, uzemljiti, zakloniti

2. Glagoli uklanjanja

2.1. Glagoli uklanjanja (10.1: remove)

Glagoli znače uklanjanje entiteta s određenoga mjesta/entiteta. Jedna od dopuna (uz direktni objekt) izražena je prijedložnim skupom (prijedlog + imenica), gdje su najčešći prijedlozi **iz**, **s** ili **od** (*crpsti naftu iz bušotine, brisati kontakt iz imenika, iščupati mrkvu iz zemlje, iscijediti med iz saća, strugati lak s parketa*). Neki od glagola uzimaju samo žive entitete kao dopunu za direktni objekt.

brisati, crpsti, dići, drenirati, eliminirati, iscijediti, isisati, isključiti, istiskati (cijediti), istisnuti, iščupati, izbaciti, izbijati, izbiti, izbrisati, izdvojiti, izgurati, izlučiti, izvaditi, izvući, kidati, obrati, obrisati, odbijati, odbiti, odcijepiti, odlomiti, odmicati, odrezati, odstraniti, oduzeti, odvaljivati (valjajući odvesti), odvući, otklanjati, otkloniti, podići, podignuti, podizati, pokupiti, pomaknuti, pomicati, povlačiti, povući, sastrugati, sisati, smetati (uklanjati), skidati, skinuti, stresti, trgati, uklanjati, ukloniti, vaditi, vući

2.2. Glagoli tjeranja (10.2: banish)

Glagoli znače uklanjanje (najčešće živog) entiteta s određenoga mjesta. Jedna od dopuna ovim glagolima može biti izražena prijedložnim skupom koji se sastoji od prijedloga **iz** + imenica u genitivu (*puštati ovce iz štale*), no ne zahtijevaju svi glagoli dopunu kao prijedložni izraz.

baciti, deportirati, evakuirati, goniti, istiskati, istjerati, izbaciti, izgnati, izopćiti, maknuti, oboriti, odbaciti, odbacivati, opozvati, otjerati, otpustiti, prognati, protjerati, puštati, rasuti, skloniti, smijeniti, smjenjivati, tjerati, udaljiti, ukinuti

2.3. Glagoli čišćenja (10.3: clear)

Iako ovi glagoli posjeduju značenjsku komponentu uklanjanja tvari s različitih mjesta, dio njih se može opisati i kao glagole promjene stanja (svršeni glagoli). Većina glagola je u tvorbenoj vezi s pridjevima (*očišćen, obrisan, itd.*), no nisu u tvorbenoj vezi s imenicama. Glagoli su prijelazni i većina ih osim direktnoga objekta ne uzima ostale dopune (npr. prijedložni skup).

brisati, čistiti, gladiti, obrisati, očistiti, otirati, otrti, pospremati, pospremiti, pročititi, raščistiti

2.4. Glagoli odstranjivanja entiteta s površina ili iz spremišta (10.4)

2.4.1. Potklasa načina odstranjivanja (10.4.1: wipe_manner)

Glagoli znače uklanjanje entiteta ili njegovih dijelova s površina i iz spremišta. Za razliku od glagola u potklasi 2.3, ovi glagoli opisuju način uklanjanja. Jedina dopuna ovim glagolima je direktni objekt (*guliti jabuku, iscijediti naranču, dupsti drvo, strugati drva*). Većina glagola je u tvorbenoj vezi s imenicama koje znače entitet koji se odstranjuje (*prašina*) ili entitet koji je rezultat odstranjivanja (*pljeva, strugotina, destilat*). Iako dio glagola doslovno znači uklanjanje entiteta s površina i spremišta, dio glagola u ovoj potklasi može isto tako značiti i stavljanje entiteta na površine i spremišta (npr. *stresti*) pa se ti glagoli mogu upotrebljavati i u tom značenju (*stresti mrvice na pod*).

brisati, cijediti, destilirati, dupsti, guliti, iscijediti, iskorijeniti, iskrčiti, ispirati, isplahnuti, isplakati, isplaviti, isplavljivati, isprašiti, isprati, isprazniti, isušiti, isušivati, izdupsti, izvrtati (vrteći izdupsti), krčiti, ljuštiti, lupiti (skidati lupine), oboriti, odrubiti, odrubljivati, oguliti, okresati, oprati, ošišati, otirati, otpretati (odgrnuti), pljeviti, podrezati, podrezivati, podšišati, poništiti, porušiti, potkresati, prazniti, prebirati,

prebrisati, precrtati, probiti, procijediti, proprati, ribati, srušiti, strojiti, strugati, svući, štucati, škopiti, uškopiti

2.4.2. Potklasa sredstava odstranjivanja (10.4.2: wipe_instrument)

Model ovih glagola odgovara po svemu modelu glagola u potklasi 2.4.1, osim što su u tvorbenoj vezi s imenicom koja je naziv sredstva odstranjivanja. Ovi glagoli u svojoj osnovi znače konvencionalno korištenje sredstva od kojega su dobili ime. Budući da se većina sredstava koristi za odstranjivanje entiteta s površina, ta sredstva pokazuju osobine glagola odstranjivanja. No, neka se od ovih sredstava mogu koristiti i za stavljanje entiteta na površine odnosno u spremišta (*mesti*).

blanjati, brusiti, četkati, filtrirati, glačati, kositi, mesti, očetkati, odsijecati, pokositi, pomesti, postrići, smesti, šišati, šmirglati, usisavati

2.5. Glagoli uskraćivanja vlasništva (10.5: steal)

Glagoli u ovoj klasi znače oduzimanje entiteta iz nečijeg posjedovanja, a prethodni vlasnik ili lokacija su često, ali ne nužno, definirani dopunom u obliku prijedložnoga skupa **od** + imenica (*krade žito od seljaka*). Ovi glagoli kao dopunu mogu uzeti i prijedložni skup **za** + imenica, koji označava entitet za koji je krađa odnosno lišavanje vlasništva učinjeno.

Neki od ovih glagola mogu imati i dodatno značenje glagola stjecanja odnosno dobivanja, vjerojatno zbog činjenice da je rezultat situacije u kojoj netko nešto dobiva, obično situacija u kojoj istovremeno netko to isto gubi iz svoga posjeda.

grabiti, istrgnuti, iznuditi, iznuđivati, izvlačiti, izvući, kidnapirati, konfiscirati, krasti, krijumčariti, odnositi, oduzeti, oteti, otimati, plagirati, plijeniti, ugrabiti, ukrasti, utajiti, uzeti, uzimati, zadržati, zadržavati, zaplijeniti, zauzeti, zauzimati, zgrabiti

2.6. Glagoli uklanjanja entiteta iz/sa nečega (10.7-10.8: pit/debone)

Većina ovih glagola morfološki se tvori dodavanjem prefiksa **od-** ili **is-**, te rjeđe **de-** glagolima koji inače znače dodavanje entiteta nečemu (*soliti, mastiti*). Glagoli su prijelazni.

desalinizirati, istovariti, iskrčiti, odčepiti, odčepljivati, odlediti, odmagliti, odmagljivati, odmastiti, odmašćivati, odmrzavati, odmrznuti, odmuljiti, odmuljavati, odsoliti, skidati, skinuti

3. Glagoli transporta (11.1-11.5: transport)

Ovi glagoli obuhvaćaju uzrokovanje promjene lokacije entiteta. Glagoli koji kao dopunu imaju prijedložni skup **od** + imenica naznačuju izvor od kojega se entitet odvaja, a ako imaju prijedložni skup **do** + imenica, naznačuju primatelja pošiljke/entiteta, tj. krajnju lokaciju. Neki od glagola pod promjenom lokacije podrazumijevaju i promjenu vlasništva entiteta.

donijeti, donositi, dostaviti, dostavljati, dovesti, dovoziti, dovući, emitirati, goniti, isporučiti, isporučivati, ispostaviti, izdati, izdavati, iznositi, iznijeti, izručiti, izvesti(izvoziti), izvoziti, nanijeti, nanositi, navesti(navoziti), nositi, odašiljati, odaslati, odnijeti, odvesti, odvoziti, otposlati, otpremati, otpremiti, poslati, prebaciti, predati, predavati, prenijeti, prenositi, prevesti, prevoziti, pronijeti, proslijediti, prosljeđivati, raznijeti, raznositi, slati, svesti(vozeći prenijeti), ubaciti, uručiti, uvesti (importirati), uvoziti, voziti, vratiti, vraćati

4. Glagoli primjene sile (12: push)

Ovi glagoli podrazumijevaju primjenu sile nad živim ili neživim entitetom. Međusobno se razlikuju po značenju s obzirom na vrstu sile koja se primjenjuje. Uglavnom su prijelazni s dopunom u akuzativu (*izvući konop*). Neki od glagola imaju i značenje popratnoga kretanja na određeni način, a ako se javljaju u kombinaciji s prijedložnim skupom, mogu naznačiti i smjer kretanja (*gurnuti što prema naprijed*).

čupati, gurati, gurnuti, izvlačiti, izvući, nametnuti, odgurnuti, pogurivati, pomjeriti, potegnuti, potezati, potiskivati, povlačiti, povući, prešati, prevrnuti, prevrtati, pritiskati, pritisenuti, privlačiti, privući, prodirati, promicati, savladati, shrvati, srušiti, stegnuti, stezati, stiskati, stisnuti, sunuti, tegliti, tiskati, trgnuti, trzati, turnuti, tutnuti, upadati, upasti, uprijeti, viti, voditi, vući, zasunuti

5. Glagoli vladanja i posjedovanja (govern/posses)

Glagoli u ovoj klasi imaju značenje držanja u posjedu materijalnih i nematerijalnih objekata. Nisu navedeni u Levininog klasifikaciji glagola.

5.1. Glagoli vladanja (govern)

Glagoli vladanja najčešće uzimaju dopunu u instrumentalu (*kralj upravlja zemljom*).

banovati, carevati, dirigitati, gospodariti, komandirati, kormilariti, kraljevati, rukovoditi, šefovati, upravljati, vladati, zavladatai

5.2. Glagoli posjedovanja (posses)

Glagoli posjedovanja su prijelazni, nominativom se izriče entitet koji posjeduje (ne)materijalni objekt, a akuzativom objekt koji je u posjedu određenoga entiteta (*imati kuću, uživati mirovinu*). Dopune se mogu rjeđe izreći instrumentalom (*raspolagati bogatstvom*) i dativom, koji tada znači entitet kojemu pripada (ne)materijalni objekt (*zemlja pripada caru*).

držati, imati, obuhvaćati, posjedovati, pripadati, raspolagati, sadržati, sadržavati, uživati

6. Glagoli promjene posjeda

Glagoli u klasama 6.1, 6.2 i 6.3 imaju značenje dobrovoljnoga davanja materijalnih i nematerijalnih objekata primatelju, dakle u tuđi posjed. U potklasi 6.2 primatelj zaslužuje te objekte, treba ih ili ih je vrijedan, a glagoli u potklasi 6.3 konkretnije preciziraju objekt davanja, a manje im je važan čin davanja. Dio glagola u klasama 6.1 i 6.2 obavezno uzima dvije dopune (*dati hranu nekome, iznajmiti stan prijatelju*): prva znači objekt koji mijenja vlasnika (direktni objekt u akuzativu), a drugi primatelja, odnosno cilj (imenica u dativu). Dio glagola uzima samo dopunu koja znači objekt koji mijenja vlasnika (*isplatiti plaću, pozajmiti novce, servirati ručak*), a primatelj može i ne mora biti izrečen, a dio ima oprečnu situaciju (*nagraditi nekoga, platiti nekome, koristiti komu*). Dio glagola u klasi 6.2 kod kojih je primatelj izrečen akuzativom ponekad izriče objekt koji mijenja vlasnika instrumentalom (*nagrađivati koga novcem*), dok glagoli u potklasi 6.3 gotovo uvijek preciziraju neživi objekt koji mijenja vlasnika instrumentalom (*opskrbiti koga čime*).

6.1. Glagoli davanja (13.1: give)

dati, davati, dodati, dodavati, isplatiti, izdati, izdavati, iznajmiti, nadodati, namiriti, namjestiti, namještati, nuditi, otplatiti, platiti, podmiriti, ponuditi, poslužiti, postaviti, postavljati, posuditi, povratiti, pozajmiti, pretpostaviti, pretpostavljati, pružati, pružiti, refundirati, servirati, služiti, taksirati, vratiti, založiti, zaposliti

6.2. Glagoli doprinosa (13.2 - 13.3: contribute/future_having)

darovati, darivati, dijeliti, distribuirati, dodijeliti, donirati, donijeti, donositi, doznačiti, legirati (oporučno ostaviti), nabaviti, nadoknaditi, nadomještati, nagrađivati, namijeniti,

obećati, obećavati, obeštetiti, odštetiti, odobriti, omogućavati, omogućiti, osigurati, ostavljati, ostaviti, podariti, podijeliti, poklanjati, pokloniti, porazdijeliti, posvetiti, povjeriti, prenijeti, prinijeti, prinositi, priložiti, raspodijeliti, razdijeliti, ustupiti, zajamčiti

6.3. Glagoli opskrbe i opremanja (13.4.1 - 13.4.2: fulfil/equip)

častiti, gostiti, hraniti, kompenzirati, kreditirati, nagraditi, naoružati, naprtiti, oblačiti, okriti, opremiti, opskrbiti, osedlati, podržati, pokriti, pomoći, pozajmiti, pribaviti, pribavljati, proizvesti, sakupiti, sakupljati, skupiti, skupljati, snabdjeti

6.4. Glagoli stjecanja i dobivanja (13.5.1 - 13.5.2: get/obtain)

Glagoli u ovoj potklasi kao dopunu uzimaju samo direktni objekt u akuzativu (*dobiti voće, ostvariti snove*) ili genitivu (*domoći se novca, doći do bogatstva*) koji označava stečena materijalna i nematerijalna dobra, a neki (ako vršitelj radnje nije ujedno i benefaktor) imaju i dodatnu dopunu koja označava benefaktora, tj. osobu za koju se stječu dobra te je izražen prijedložnim skupom **za** + imenica u akuzativu (*rezervirati stol za šefa, odabrati prsten za ženu*). Isti prijedložni skup može značiti i cilj odnosno svrhu radnje (*ukrasti novac za kockanje, zakupiti prostor za web stranicu*). Određeni broj glagola u ovoj potklasi se djelomično preklapa s glagolima oduzimanja vlasništva, zbog činjenice da je rezultat situacije u kojoj netko nešto dobiva obično situacija u kojoj istovremeno netko to isto gubi iz svog posjeda, no ovi glagoli nemaju značenje namjernog oduzimanja (npr. *zauzeti* u klasi 2.5 znači *osvojiti što borbom*, dok ovdje znači *zaposjesti, nastaniti se*). Neki glagoli direktni objekt u akuzativu koji znači stjecanje materijalnih i nematerijalnih dobara zamjenjuju nominativom, a osobu koja dobiva dobra umjesto nominativom izriču akuzativom (*zapalo ga je bogatstvo*).

apsorbirati, dobiti, dobivati, doći do, dokopati se, domoći se, izabirati, izabrati, izmoliti, izmoljavati, kupiti, kupovati, nabaviti, nabavljati, naći, najmiti, naslijediti, nasljeđivati, odabirati, odabrati, okrenuti, ostvariti, ostvarivati, osvajati, osvojiti, otkriti, pobrati, posuditi, povratiti, pozajmiti, preuzeti, preuzimati, prihvaćati, prihvatiti, primati, primiti, prisvojiti, pronaći, pronalaziti, rezervirati, smoći, steći, stjecati, stvarati, stvoriti, uloviti, unajmiti, unovčiti, usvajati, usvojiti, uzajmiti, uzeti, uzimati, vaditi, vratiti, zadobiti, zahvaćati, zahvatiti, zakupiti, zaraditi, zaslužiti, zasluživati, zauzeti, zauzimati

6.5. Glagoli razmjene (13.6: exchange)

Glagoli u ovoj potklasi znače razmjenu materijalnih dobara. Najčešće kao dopunu uzimaju samo direktni objekt u akuzativu (*mijenjati sličice*) ili objekt u instrumentalu (*trgovati povrćem*) koji znači objekt koji se razmjenjuje, a neki imaju i dodatnu dopunu koja znači objekt koji se dobiva razmjenom (ne benefaktor) i izražen je prijedložnim skupom **za/u** + imenica u akuzativu (*mijenjati nagradu za novac, promijeniti kune u eure*).

izmjenjivati, mijenjati, nadomjestiti, prodati, prodavati, promijeniti, preuzimati, preuzeti, razmjenjivati, razmijeniti, trgovati, zamijeniti, zamjenjivati

7. Glagoli učenja i razumijevanja (14: learn/understand)

Ovi glagoli opisuju usvajanje informacija i prijelazni su, a glagol *steći* u ovom značenju kao dopunu uzima isključivo nematerijalne entitete.

čitati, memorirati, naučiti, odgonetnuti, ponavljati, pročitati, proučavati, proučiti, razumijevati, razumjeti, riješiti (odgonetnuti), rješavati, sagledati (shvaćati), sagledati (shvatiti), saznati, shvaćati, shvatiti, spoznati, steći, stjecati, studirati, učiti, upamtiti, usvajati, utvrditi, utvrđivati, uvidati, zapamtiti, znati

8. Glagoli držanja i čuvanja (15.1 - 15.2: hold/keep)

Ovi glagoli opisuju produžen kontakt s entitetom, odnosno držanje entiteta na određenoj lokaciji, ali ne opisuju i promjenu vlasništva, promjenu lokacije ili stavljanje entiteta na lokaciju na kojoj se čuva. Samo neki od glagola uzimaju žive entitete u službi direktnih objekata (*šćepati lopova*).

čuvati, držati, kriti, njegovati, obuzdati, očuvati, održavati, održati, pohraniti, pohranjivati, poštedjeti, sačuvati, šćepati, štedjeti, spremiti, uštedjeti, zadržati, zadržavati

9. Glagoli skrivanja (16: conceal)

Ovi glagoli imaju značenje držanja entiteta izvan vidokruga, a velik broj ih posjeduje i refleksivan oblik.

izdvojiti, izolirati, kriti, obuzdati, osamiti, pokrivati, potisnuti, prigušiti, prikrivati, sakriti, sakrivati, sklanjati, skriti, skrivati, suspregnuti, suzdržati, tajiti, zadržati, zadržavati, zaklanjati, zakloniti, zastrti, zatomiti

10. Glagoli bacanja

10.1. Glagoli bacanja (17.1: throw)

Glagoli u ovoj potklasi uzrokuju trenutno balističko kretanje primjenom sile. Balističko kretanje objekta obuhvaća putanju koja započinje izbacivanjem objekta s površine Zemlje i povlačenje toga istog objekta natrag na zemlju silom gravitacije. Obvezna dopuna ovih glagola odnosi se na objekt koji se jednom pokrenut giba neovisno o pokretaču radnje, a realizira se kao akuzativ (*baciti što*) ili instrumental (*vitlati čime*). Neki od glagola imaju i značenje promjene posjeda do koje dolazi promjenom mjesta objekta (*dodati loptu, dobaciti papuče, itd.*), a neki imaju i značenja glagola gađanja u smislu bacanja s ciljem pogotka (*ispaliti projektil*). Dio glagola posjeduje samo povratni oblik u ovom značenju (*odbiti se*).

bacati, baciti, dobaciti, dodati, hitati, hitnuti, ispaliti (projektil), isplaviti (izbaciti na obalu plavljenjem), isplavljivati (izbacivati na obalu plavljenjem), ispljuskati (pljuskajući izbaciti), izbaciti, izbacivati, katapultirati, mahati, mlatarati, njihati, odbaciti, odbiti se, prebaciti, rasuti, sunuti, vitlati, vrći, vrgnuti, zasunuti, zavitlati

10.2. Glagoli gađanja (18.1: hit)

Ovi glagoli, kao i glagoli u potklasi 10.1, znače balističko kretanje primjenom sile, ali često opisuju kretanje skupa objekata pa dopuna indirektnog objekta može biti skupina. Kao dopunu, uz direktni objekt, za razliku od glagola u potklasi 10.1, obavezno uzimaju i sredstvo (*gađati što/koga kamenjem, obasuti što/koga poljupcima*). Direktni objekt ovih glagola je zapravo **cilj** prema kojemu su objekti u pokretu usmjereni (*zasipao nas je kamenjem*).

bombardirati, gađati, kamenovati, mitraljirati, obasipati, obasuti, raketirati, strijeljati, tući, upucati, zasipati, zasuti

11. Glagoli probadanja (gore)

U ovoj klasi glagoli opisuju dovođenje šiljastoga objekta u kontakt s površinom a, u pojedinim slučajevima, probadanje te površine. Karakteristika glagola u ovoj potklasi je da uz obveznu dopunu u obliku direktnoga objekta uzimaju i izborni dodatak koja izriče sredstvo kojim se radnja vrši (*ubosti koga nožem*). Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

bockati, bosti, nabadati, nabosti, pikati, pobiti (zabosti u zemlju), probadati, probijati, probiti, probosti, proburaziti, probušiti, sunuti, ubosti, zabiti, zabosti, zagristi, zariti

12. Glagoli kontakta

12.1. Glagoli dodira (20: touch)

Glagoli u ovoj potklasi imaju doslovno značenje kontakta/dodira, opisuju dodir koji ne podrazumijeva nikakav udar, no uz direktni objekt kao dopunu uzimaju i imenicu u instrumentalu u značenju dijela tijela kojim se dodiruje (*dotaknuti nekoga koljenom*), odnosno prijedložni izraz u značenju dijela tijela koji se dodiruje (*pogladiti nekoga po kosi*). Većina glagola posjeduje refleksivni oblik (*dodirivati se*), koji može biti uzajamno povratni (ako radnju vrše dva vršitelja ili više uzajamno jedan na drugome ili jedan prema drugome) ili pravi povratni, kada vršitelj radnje vrši radnju sam na sebi, tj. vršitelj je istovremeno i objekt.

dirati, dirnuti, dodirivati, dodirnuti, dohvatiti, dosegnuti, dotaknuti, doticati, gladiti, golicati, grliti, gurkati, lizati, ljubiti, milovati, njušiti, obaliti (zamazati balama), oblizivati, pipati, pogladiti, poljubiti, pomilovati, potapšati, primiti, stiskati, stisnuti, škakljati, štipati, zagrliti, taknuti, uštipnuti

12.2. Glagoli kontakta udarcem (18.1-18.4 hit, 19: swat)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju pomicanje jednog entiteta s ciljem dovođenja u kontakt s drugim entitetom, no ne podrazumijevaju da ovaj kontakt obvezno ima utjecaja na drugi entitet. Većina glagola uz direktni objekt ima i dopunu koja znači sredstvo kontakta, a izražena je imenicom u instrumentalu (*grepsti noktima, izudarati nogom*). Imenica u instrumentalu može imati značenje dijela tijela kojim se udara (*izudarati nogom*), a imenica u lokativu značenje dijela tijela koji se udara (*prebiti koljena*). Dio glagola je u tvorbenoj vezi s imenicama koje znače sredstvo udaranja (*bič, batina, šiba, pendrek*).

batinati, bičevati, biti, dohvatiti, grebati, grepsti, gristi, ispljuskati, isprebijati, istući, izlemati, izlupati, izudarati, izujedati, kvrcnuti, lemati, lupati, lupiti, mlatiti, munuti, nagristi, odgristi, ogrebati, ogrepsti, okrznuti, ošamariti, ošinuti, pendrečiti, pljunuti, pljusnuti, pogoditi, potući, prebiti, razbijati, razbiti, šamarati, šibati, tući, udarati, udariti, ujesti, trknuti, zakvačiti, zveknuti, zviznuti

13. Glagoli rezanja (21.1-21.2: cut/carve)

Značenje glagola u ovoj klasi uključuje pokret, kontakt i posljedicu. Ovi glagoli označuju odvajanje materijalnih entiteta (direktni objekt je najčešće neživi entitet), ali uključuju i preciziranje sredstva kojim se dolazi do rezultata / posljedica. Glagoli u potklasi se uglavnom razlikuju ovisno o sredstvu kojim se radnja rezanja vrši, a neki od njih mogu uzeti kao objekt i dio tijela, preuzimajući time i značenje nanošenja tjelesne ozljede (*npr. posjeći koga čime*).

cijepati, isjeckati, ispiliti, izrezati, komadati, odrezati, odsjeći, ostrugati, otkinuti, parati, piliti, podrezati, podstrići, posjeći, presjeći, prorezati, provrtjeti, rasjeći, razrezati, rezati, rezuckati, sjeći, sjeckati, srušiti, strići, usjeći, zarezati, zasjeći

14. Glagoli kombiniranja i pridruživanja (22.1-22.5: combine/join)

Ovi glagoli odnose se na radnje kombiniranja i pridruživanja. Neki od glagola znače jednostavno kombiniranje više neživih entiteta u jedan novi i izriču se dopunom grupnog trpitelja (*stopiti, slijepiti*), dok drugi znače spajanje najčešće živih entiteta. Također, dopune mogu biti realizirane u vidu trpitelja u akuzativu i primatelja izrečenog dativom ili instrumentalom društva (*dodati što čemu, ispreplesti što s čime*). Dio glagola može imati i povratan oblik (*slijepiti se, priključiti se*).

14.1. Glagoli kombiniranja

Glagoli u potklasi specificiraju način kombiniranja (*lemiti, lijepiti, itd*).

ispreplesti, izmiješati, kombinirati, legirati (stvoriti legure miješanjem talina), lemiti, lijepiti, miješati, pariti, plesti, pomiješati, prikačiti, prikopčati, prikovati, prikucati, prilijepiti, priljubiti, pripisati, pripisivati, prišiti, prišivati, privezati, privjesiti, sapeti, slijepiti, smiješati, spariti, splesti, spregnuti, stapati, stopiti, svezati, ulančati, umrežiti, uplesti, upregnuti, vezati, zakopčati, zakovati, zalemiti, zalijepiti, zamutiti, zaplesti, zašiti, zavariti, zavarivati, zavezati, zbrojiti

14.2. Glagoli pridruživanja

Glagoli u potklasi najčešće znače izricanje pridruživanja i uspostave cjeline većega broja živih entiteta (udruženje, organizacija).

inkorporirati, integrirati, objediniti, povezati, povezivati, pridodati, pridružiti, priključiti, priložiti, pripojiti, sastaviti, sjediniti, spajati, spojiti, udružiti, udruživati, ujediniti, združiti

15. Glagoli razdvajanja i rastavljanja (23.1-23.3: separate/split/ disassemble)

Ovi glagoli odnose se na radnje razdvajanja i rastavljanja. Glagoli u potklasi 15.1 znače i fizičko i duhovno odvajanje entiteta od drugog/drugih entiteta i to se izriče prijedložnim skupom **od** + imenica (*odvojiti od majke, otkinuti od korijena*), dok glagoli u potklasi 15.2 znače fizičko rastavljanje i razdvajanje jednoga entiteta na dva ili više novih (*podvojiti, raspoloviti*).

15.1. Glagoli razdvajanja (23.1-23.3: separate/split)

odcijepiti, odijeliti, odjeljivati, odlijepiti, odpojiti, odspojiti, odšarafiti, odvajati, odvojiti, otkaćiti, otkinuti, otkopčati, otkvačiti, rastaviti, separirati

15.2. Glagoli rastavljanja (disassemble)

demontirati, podijeliti, podvojiti, poloviti, prelomiti, prepiliti, rascijepiti, rašiti, rasjeći, raskinuti, rasklapati, rasklopiti, raskoliti, raskopčati, raspoloviti, rastrgati, rasukati, raščešljati, raščiniti, raščupati, razbijati, razbiti, razglobiti, razložiti, razmontirati, razmrsiti, rašarafiti, raščlaniti, razdijeliti, razdvojiti, razlučiti, razuzlati, razvezati

16. Glagoli slikanja i bojanja (24 i 25.1-25.3: color/illustrate)

Ova klasa glagola sadrži one glagole koji se odnose na stvaranje slika i bojanje, tj. nanošenje premaza na površinu entiteta koji može uzrokovati promjenu boje. Većina glagola bojanja je u tvorbenoj vezi s imenicama koje znače ime premaza (*sprej, preljev, premaz, lak*). Osim obvezne dopune u obliku direktnoga objekta, glagoli bojanja mogu uzeti i prijedložni skup kao dopunu koja znači boju premazivanja (*lakirati nokte u crveno*).

bojati, bojiti, črčkati, crtati, emajlirati, glazirati, ilustrirati, iscrtati, iscrtavati, krečiti, lakirati, ličiti, mrljati, nacrtati, nadrljati, naslikati, nasprejati, nijansirati, obojiti, oličiti, osjenjavati, pocakliti, prelijevati, premazati, preslikavati, risati, sjenčati, sjenčiti, skicirati, slikati, sprejati, šarati, škrabati, šrafirati, šatirati, tuširati (iscrtavati tušem)

17. Glagoli kopiranja (25.4: transcribe)

Ovi glagoli uzimaju kao svoj objekt izvor koji se koristi za stvaranje kopije. Glagoli kopiranja, za razliku od glagola slikanja, ne obuhvaćaju promjenu izvora. Neki od glagola su u tvorbenoj vezi s imenicama koje znače medij na kojem je napravljen prikaz/kopija (*mikrofilm*).

duplicirati, duplati, falsificirati, fotografirati, fotokopirati, imitirati, kopirati, krivotvoriti, mikrofilmirati, prepisati, preslikati, presloviti, presnimiti, pretipkati, transliterirati, transkribirati, uslikati

18. Glagoli stvaranja i pretvorbe

Velik broj glagola stvaranja i pretvorbe se može naći i u drugim klasama, primjerice glagoli koji se bave promjenom oblika (*klesati kamen vs. klesati skulpturu*), glagoli pisanja (*pisati poeziju vs. pisati račun*) i sastavljanja (*komponirati nogometnu momčad vs. komponirati simfoniju*). Ako znače glagole stvaranja i pretvorbe, ovi glagoli uzimaju kao dopunu objekt čije je nastajanje rezultat akcije koju glagol imenuje (*skulptura, poezija, simfonija*).

18.1. Glagoli gradnje i stvaranja (26.1, 26.3, 26.4: build/create/prepare)

Glagoli u ovoj klasi su prijelazni glagoli, jedna od dopuna im je vršitelj radnje koji stvara ili vrši pretvorbu entiteta, a drugi je entitet koji prolazi kroz pretvorbu ili entitet koji nastaje.

Ovi glagoli opisuju nastajanje proizvoda transformacijom sirovina (*izrezbariti skulpturu*) ili transformacijom nematerijalnih entiteta (*komponirati skladbu*). Ako se gradnja, odnosno stvaranje, obavlja za nekoga, onda se ovi glagoli ponašaju kao glagoli u potklasi 6.4, tj, imaju dopunu benefaktora izraženu prijedložnim skupom **za** + imenica u akuzativu.

brusiti, bušiti, dići, dignuti, dizajnirati, dizati, djeljati, formirati, graditi, gravirati, heklati, isklesati, istkati, izbušiti, izgraditi, izgrađivati, izmisliti, izračunati, izraditi, izrađivati, izrezbariti, izumiti, izvesti (okitati vezom), izvoditi, kačkati, klesati, komponirati, konstruirati, kotrljati, kovati, kreirati, krojiti, kukičati, lijevati, modelirati, montirati, načiniti, napisati, napraviti, navesti (napravitiesom), oblikovati, otisnuti, pisati, planirati, plesti, podići, podignuti, podizati, poredati, posložiti, praviti, presti, pripremati, pripremiti, prirediti, priređivati, producirati, proizvesti, proizvoditi, računati, raditi, razgranati, razraditi, razvesti (razgranati), razvijati, razviti, rezbariti, roditi, sačiniti, sačinjavati, sagraditi, sastavljati, satkati, sazidati, sintetizirati, skladati, složiti, snimiti, spremati, spremati, stvarati, stvoriti, šiti, šivati, tetovirati, tiskati, tkati, tvoriti, učiniti, ugraditi, ukalupiti, uobličiti, uraditi, uspostaviti, uspostavljati, utvrditi, utvrđivati, variti, vesti, zidati

18.2. Glagoli rasta (26.2: grow)

Ovi glagoli opisuju transformaciju entiteta iz jednog oblika u drugi. Dio ih je refleksivan, a ostali su neprijelazni, i mogu imati indirektni objekt (rezultat/efekt) koji se izriče prijedložnim skupom **u** + akuzativ imenice (*Razvio se u jakoga dječaka*). Isto tako, glagoli mogu imati i dopunu koja znači polazno stanje, a izražava se prijedložnim skupom **iz** + imenica u genitivu (*Razvio se iz slabšaše bebe u jakoga dječaka*).

bujati, izleći se, izrasti, nabujati, nadići se, nadoći, napredovati, odrasti, podignuti se, porasti, procvasti, rasti, razvijati se, razviti se, sazreti, sazrijevati, zoriti, zreti

18.3. Glagoli transformacije (26.6.1-26.6.2: turn/convert)

Ovi glagoli opisuju kompletnu transformaciju (najčešće živoga bića), mogu imati refleksivni (*promijeniti se, obratiti se*) i prijelazni oblik (*On je preobrazio zapašteni ribnjak u moderni park, prilagodio je brzinu uvjetima na cesti*). Ako se pojavljuju u prijelaznom obliku, mogu imati tri dopune (vršitelja radnje, entitet koji se mijenja i konačni rezultat), mogu imati i dopunu koja znači izvor, tj. početno stanje, a koja se izriče prijedložnim skupom **iz** + imenica u genitivu (*preobrazio ga je iz šeprtlje u velikog igrača*). Konačni rezultat je obvezna dopuna, dok se početno stanje može izraziti samo ukoliko je rezultat izražen.

izmijeniti, metamorfizirati, mijenjati, obratiti se, preoblikovati, preinačiti, preobraziti, preraditi, prerađivati, pretvarati, prevrtati, prilagoditi, prilagođavati, pretvoriti, promijeniti, transformirati

18.4. Glagoli nastupanja/izvedbe (26.7 perform)

Glagoli u ovoj potklasi ne mogu kao svoj direktni objekt uzeti materijalni entitet, a ako uzimaju direktni objekt u akuzativu, onda se obično radi o detaljnijem preciziranju objekta (npr. ako glagol *pjevati* uzima objekt pjesmu, onda se obično kaže o kojoj se pjesmi radi). Većina glagola može imati neprijelaznu upotrebu, ukoliko nema potrebe za preciziranjem objekta.

dirigirati, fotografirati, glumiti, igrati, imitirati, improvizirati, intonirati, komponirati, koreografirati, nastupati, nastupiti, pjevati, pjevušiti, plesati, pozirati, predstavljati, producirati, recitirati, režirati, skandirati, skladati, slikati, svirati, zapjevati, zvižducati

19. Glagoli koji označuju osobine entiteta

19.1. Glagoli imenovanja (29.1: appoint)

Glagoli u potklasi znače uglavnom dodjelu imena i naziva. Glagoli uzimaju ili dvije obvezne dopune: jednu u akuzativu koja znači primatelja i jednu u instrumentalu (može biti i prijedložni skup **kao** + imenica u akuzativu) koja dodatno precizira naziv (*proglasili su ga izdajnikom*) ili dopuna u obliku prijedložnoga skupa **za** + akuzativ imenice (*nominirati koga za predsjednika*). Također, dio glagola je refleksivan.

instalirati, imenovati, izabrati, izglasati, krstiti, namjestiti, nominirati, okruniti, označavati, označiti, posvetiti, postaviti, proglasiti, prozvati, ustoličiti, zarediti

19.2. Glagoli prerušavanja (29.6: masquerade)

Glagoli u potklasi znače prerušavanje i uzimanje drugog identiteta. Većina ih je refleksivna, a kao dopunu imaju prijedložni skup s imenicom u akuzativu (*maskirati se u gusara, izdavati se za vjernika*) koja znači uzeti identitet ili dopunu u obliku pridjeva ili priloga (*praviti se važan, ponašati se glupo*).

djelovati, fungirati, funkcionirati, glumiti, izdavati se, kamuflirati se, kotirati, maskirati se, osposobiti se, ponašati se, praviti se, prerušavati, prerušiti, pretvarati se, učiniti se

19.3. Glagoli očitovanja (29.2, 29.4: characterize/declare)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju očitovanje ponašanja, sudova i vjerovanja. Dio glagola može biti povratan (*očitovati se*), dio je prijelazan s direktnim objektom u akuzativu (*svjedočiti laž*), a dio neprijelazan s objektom u obliku prijedložne sintagme (*ukazati na kvalitetu života*).

deklarirati, dokazati, dokazivati, ispoljavati, ispoljiti, ispovijedati, iskazati, iskazivati, izraziti, karakterizirati, objaviti, objelodaniti, obznaniti, očitovati, odražavati, otkriti, pokazati, pokazivati, predočiti, predstaviti, priznati, priznavati, svjedočiti, tvrditi, ukazati, ukazivati

19.4. Glagoli oblikovanja misli, pojmova, predviđanja, sudova i sumnji (29.5, 29.9: conjecture/consider)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju oblikovanje misli, pojmova, sumnji i sudova radom mozga. Glagoli uzimaju kao dopunu direktni objekt u akuzativu koji

predstavlja predmet mišljenja (*nagađam rješenje*), ali i objekt izražen rečeničnom dopunom (*smatrati da postoji rješenje*).

anticipirati, čutjeti, držati, misliti, nagađati, nagovješćivati, naslutiti, naslućivati, nazirati, njušiti, osjećati, osjetiti, pogađati, pogoditi, pomisliti, pomišljati, predmnijevati, predosjećati, predskazati, predvidjeti, predviđati, pretpostaviti, pretpostavljati, prognozirati, proricati, proreći, razmisliti, razmišljati, rezonirati, slutiti, smatrati, spekulirati, sumnjati, vjerovati, zamišljati, zaključivati, zaključiti, teoretizirati

19.5. Glagoli doimanja (impress)

Glagoli u ovoj potklasi izriču ostavljanje utiska (dojma, predodžbe) izazvanoga neposrednim opažanjem nekog predmeta, prirode ili situacije. Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola. Glagoli uzimaju imeničku dopunu koja znači rezultat opažanja u dativu (*nalikuje jelenu*), prijedložni skup s imenicom u akuzativu (*podsjeca na lutku*), pridjevsku dopunu u instrumentalu (*učinila se nevidljivom*) ili pak dopunu u obliku priloga načina (*djeluje nezainteresirano, izgleda kao jabuka*).

asocirati, činiti se, djelovati, doimati se, držati se, izgledati, nalikovati, podsjećati, prikazati se, prikazivati se, sličiti

19.6. Glagoli primjerenosti i prikladnosti (suitability/adequacy)

Kod glagola u ovoj potklasi je objekt ili osobina koja odgovara iskusitelju radnje izražena subjektom, a iskusitelj radnje imenicom u dativu (*dolikuje mu lijepo ponašanje, pristaje joj nova haljina*). Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola. Dio glagola je povratan, gdje je iskusitelj radnje izražen imenicom u nominativu, a izborni dodatak prijedložnim izrazom.

dolčiti, dolikovati, odgovarati, pasati, pogodovati, priličiti, pristajati, pristojati se, uklapati se

20. Glagoli opažanja (30.1-30.4: see/sight/peer/stimulus_subject)

Glagoli u ovoj klasi opisuju stvarno opažanje entiteta. Glagoli uzimaju opažatelja kao subjekt i ono što se opaža kao direktni objekt, a razlikuju se s obzirom na način opažanja (njih, sluh, vid).

buljiti, čuti, ćutjeti, detektirati, gledati, gutati, kušati, mirisati, motriti, načuti, namirisati, nanjušiti, nazrijeti, njušiti, ogledati se (pogledati unaokolo), okusiti, omirisati, onjušiti, opažati, opaziti, osjećati, osjetiti, osluhnuti, oslušivati, osmatrati, percipirati, piljiti, pogledati (bacati pogled na koga ili što), pogledati (baciti pogled na koga ili što), pogledavati, pomirisati, poslušati, pratiti, prepoznati, primijetiti, primjećivati, prislušivati, probati, promatrati, proviriti, provirivati, raspoznati, raspoznavati, razabirati, razabrati, razaznati, razgledati (pomno pogledati sa svih strana), razgledati (pomno gledati), razgledavati, razlikovati, razlučiti, sagledati (gledajući uočavati), sagledati (gledajući uočiti), saslušati, slušati, slutiti, spaziti, spoznati, ugledati, uočavati, uočiti, uvidjeti, uzreti, vidjeti, viriti, zabuljiti se, začuti, zagledati se, zamijetiti, zapažati, zapaziti, zaviriti, zreti, zuriti

21. Glagoli psihičkog djelovanja

Ova klasa glagola obično uzima dvije dopune, koje bi se značenjski mogle opisati kao iskustelj i podražaj. Podražaj se u različitoj literaturi o ovim glagolima naziva i tema, uzrok, objekt emocija ili cilj emocija. S obzirom na dopune, moguće je razlikovati 4 klase glagola psihičkoga djelovanja: članovi dviju klasa su prijelazni glagoli, a članovi ostalih dviju klasa su neprijelazni glagoli koji uzimaju izborni dodatak u obliku nekoga prijedložnog skupa i povratni glagoli. Prijelazni glagoli psihičkoga djelovanja su najbrojniji, a razlikuju se s obzirom na to je li iskustelj subjekt (21.3) ili objekt radnje (21.1 i 21.2). Neprijelazni glagoli psihičkoga djelovanja obuhvaćaju glagole kojima je iskustelj subjekt (21.4), a povratni glagole kojima je objekt-podražaj izrečen imenicom u genitivu.

21.1. Prijelazni glagoli tipa hrabriti (31.1 amuse)

Glagoli u ovoj potklasi su prijelazni glagoli psihičkoga djelovanja. Njihovo je značenje unošenje promjene psihičkoga ili emocionalnoga stanja, objekt radnje im je iskustelj koji prolazi kroz promjene psihičkoga ili emocionalnoga stanja, a subjekt je vršitelj odnosno uzrok promjene psihičkoga ili emocionalnoga stanja trpitelja.

bodriti, demoralizirati, deprimirati, dezorijentirati, dirnuti, dražiti, fascinirati, frustrirati, ganuti, gnjaviti, hipnotizirati, hrabriti, impresionirati, iritirati, iscrpiti, iskušavati, ispunjati, iznenaditi, ljutiti, moriti, mraziti (činiti da tko postane omrznut), mučiti, nadahnuti, naljutiti, nervirati, obeshrabriti, obodriti, obuzeti, obuzimati, očarati, oduševiti, ogorčiti, ohrabriti, ohrabrivati, omalovažavati, oneraspoložiti, opčiniti, opčinjati, opteretiti, oslabiti, osloboditi, osokoliti, osramotiti, ožalostiti, ozlovoljiti,

plašiti, poljuljati, pogoditi, poniziti, posramiti, potišti, potresti, povrijediti, preneraziti, prenuti, preplašiti, prestrašiti, prestraviti, prosvijetliti, rastužiti, ražalostiti, razbjesniti, razdragati, razdražiti, razjariti, razljutiti, raznježiti, razočarati, razdirati, razvedriti, razveseliti, sablazniti, šarmirati, smekšati, smesti, smirivati, šokirati, sokoliti, srditi, strašiti, terorizirati, tješiti, ugnjetavati, umiriti, umoriti, uplašiti, ushititi, ustrašiti, utješiti, uveseljavati, užasnuti, uzbuditi, uzdrmati, uznemiravati, uznemiriti, uzrujati, zabavljati, zabrinjavati, začarati, zadirkivati, zadiviti, zadovoljavati, zalučivati, zamarati, zapanjiti, zaplašiti, zaprepastiti, zastrašiti, zastrašivati, zbrkati, zbuniti, zbunjivati, zgranuti, zgroziti, zlostavljati, žalostiti

21.2. Glagoli tipa *dosadivati* (bother)

Glagoli u ovoj potklasi su glagoli psihičkoga djelovanja koji imaju objekt u dativu. Njihovo je značenje također unošenje (negativne) promjene psihičkoga ili emocionalnoga stanja, objekt radnje im je iskusitelj promjene, a subjekt uzrok promjene psihičkoga, odnosno emocionalnoga stanja objekta. Klase nema u Levininoj klasifikaciji. Primatelj radnje se izriče dativom (*muha dosaduje čovjeku*).

dosaditi, dosadivati, dodijavati, dozlogrditi, naškoditi, prijetiti, prisjesti, smetati, škoditi

21.3. Glagoli tipa *obožavati* (31.2-31.3: *admire/marvel*), *prkositi* (*defy/spite*) i *bojati se* (fear)

Subjekt radnje glagola u potklasama 21.3.1, 21.3.2 i 21.3.3 je iskusitelj emocija, a objekt podražaj, tj. uzrok promjene psihičkoga, odnosno emocionalnoga stanja objekta. Objekt-podražaj glagola u klasi 21.3.1 je imenica u akuzativu (*obožavati glazbu, trpjeti bol*). Objekt-podražaj glagola u klasi 21.3.2 je imenica u dativu (*prkositi tuzi*), a glagola u klasi 21.3.3 je imenica u genitivu (*bojati se mraka*) ili (rjeđe) uopće nije izrečena (*užasnuti se*).

21.3.1. Glagoli tipa *obožavati* (31.2-31.3: *admire/marvel*)

cijeniti, ćutjeti, dočekati, dozivati (u pamet), doživjeti, doživljavati, držati do, favorizirati, gajiti, gaziti, idolizirati, isplakati, izdržati, kužiti, ljubiti, mrziti, nositi, obožavati, oplakivati, osjećati, osjetiti, otvoriti, pamtiti, pljuvati, podnositi, podnijeti, podržati, podržavati, podupirati, poštivati, poštovati, potiskivati, prebirati, pretrpjeti, prezirati, prezreti, primati, primiti, prodirati, proživjeti, razbijati, sažalijevati, snositi, štovati, tolerirati, trpjeti, ugasiti, umiriti, upijati, uvažavati, voljeti, zaboraviti, zaboravljati, zavoljeti, zazivati, žaliti

21.3.2. Glagoli tipa prkositi (defy/spite)

odupirati se, oduprijeti se, opirati se, oprijeti se, prkositi, protiviti se, suprotstavljati se, suprotstaviti se, usprotiviti se

21.3.3. Glagoli tipa bojati se (fear)

bojati se, preplašiti se, plašiti se, pribojavati se, preneraziti se, strašiti se, užasnuti se, zaprepastiti se, zgranuti se, zgroziti se

21.3.4. Glagoli tipa tugovati (mourn)

Glagoli u potklasi su neprijelazni glagoli psihičkoga djelovanja. Potklasa obuhvaća glagole kojima je iskusitelj subjekt, a podražaj objekt koji može biti izražen prijedložnim skupom **zbog** + imenica u genitivu (*patiti zbog ponosa, trpjeti zbog ljubavi*), no najčešće nemaju dopune.

jadikovati, jadovati, kukati, očajavati, patiti, trpjeti, tugovati, tužiti, žaliti

22. Glagoli želje (62: wish)

Glagoli želje uzimaju dva argumenta i realiziraju se ili s dopunom u akuzativu-direktni objekt (*poželjeti što*) ili u dativu (*nadati se nekom, težiti nečem*). Dopuna im može također biti prijedložni skup **za**+ imenica u instrumentalu (*gladovati za čim, žeđati za čim*) ili **o** + imenica u lokativu (*sanjati o čemu*).

čeznuti, ginuti, gladovati, gorjeti, izgarati, ludovati, maštati, nadati se, poludjeti, poželjeti, priželjkivati, sanjariti, sanjati, snatriti, težiti, umirati, vapiti, zaželjeti, žeđati, željeti, žudjeti

23. Glagoli dozvole i zabrane (64/65: allow/admit/forbid)

Glagoli u ovoj klasi znače dopuštanje odnosno zabranu vršitelja primatelju radnje da izvrši svoj naum. Glagoli su prijelazni i nerijetko osim objekta u akuzativu koji se brani/dopušta, imaju i dopunu koja precizira primatelja radnje, a izriče se dativom (*braniti djetetu sladoled*). Primatelja radnje neki glagoli izriču akuzativom, a objekt koji se brani/dopušta prijedložnim izrazom **u** + lokativ imenice (*spriječio ga je u ostvarenju cilja*).

23.1. Glagoli dozvole (allow/admit)

dati, dopustiti, dopuštati, dozvoliti, odobriti, odobravati, omogućiti, propustiti, propuštati, pustiti, puštati, tolerirati, uvažiti

23.2. Glagoli zabrane (forbid)

braniti, obuzdati, ograničiti, omesti, onemogućiti, osujetiti, prepriječiti, priječiti, sankcionirati, spriječiti, sputati, suzbiti, vetirati, zabraniti, zadržati, zakočiti, zapriječiti, zaustaviti

24. Glagoli prisile (59: force)

Glagoli u ovoj klasi znače primoravanje entiteta koji je trpitelj radnje na kakav postupak. Glagoli su prijelazni i nerijetko osim objekta u akuzativu imaju i dopunu koja precizira postupak i izriče se prijedložnim izrazom **na** + akuzativ imenice (*prisilio ga je na zločin*).

domamiti, goniti, huškati, namamiti, nagnati, nagoniti, nagovoriti, natjerati, navabiti, navesti, nukati, obvezati, podbuniti, primorati, prinuditi, prisiliti, siliti, tjerati,

25. Glagoli pokušaja (61:try)

Glagoli u ovoj klasi znače namjeru osobe koja je subjekt radnje da izvrši radnju. Glagoli dopunu najčešće izriču infinitivom glagola (*pokušava pobjeći*).

ciljati, isplanirati, kaniti, kušati, misliti, namišljati, namjeravati, nastojati, naumiti, probati, pokušati, pokušavati, planirati, smjerati

26. Glagoli uspjeha i neuspjeha (74.2, 75.1.1: succeed/neglect)

Glagoli u ovoj klasi znače uspjeh i neuspjeh entiteta koji je vršitelj radnje u izvršavanju radnje, odnosno uspjeh/neuspjeh same radnje da se ispuni. Glagoli obveznu dopunu izriču akuzativom (*propustio je priliku*), prijedložnim izrazom (*odustao je od zadatka, dogurao je do kraja studija*) ili infinitivom + akuzativom imenice (*uspio je poslati pismo*), a mogu biti i neprijelazni (*podbacio je, zakazao je*).

26.1. Glagoli uspjeha (succeed)

dogurati, dotjerati, napredovati, položiti, postići, postignuti, prosperirati, provesti, svladati, uspijevati, uspjeti

26.2. Glagoli neuspjeha (fail)

gubiti, ispustiti, izgubiti, iznevjeriti, odustati, podbaciti, proigrati, prokockati, promašiti, propustiti, propuštati, razočarati, zaboraviti, zakazati

27. Glagoli upotrebe (66: consume)

Glagoli u ovoj klasi znače korištenje (ne)materijalnih resursa, koji su izrečeni direktnim objektom (*potrošiti novac*). Osim što obveznu dopunu izriču akuzativom, mogu je izricati prijedložnim izrazom **za** + instrumental imenice (*posegnuo je za novcem*) ili prijedložnim izrazom (*uživati u jelu*).

iscrpati, iskoristiti, konzimirati, koristiti, potrošiti, proćerdati, profučkati, proharčiti, prospati, protepsti, protračiti, provesti (vrijeme), provoditi (vrijeme), rasuti, rasipati, spiskati, stračiti, stratiti, tratiti, trošiti, upotrebljavati, upotrijebiti, utrošiti, uzimati, uživati

28. Glagoli brige i nemara (88.1/75: care/neglect)

Glagoli u ovoj klasi znače vođenje brige i prestanak vođenja brige o živom ili neživom entitetu koji je izrečen direktnim objektom u akuzativu (*njegovati pacijenta*), prijedložnim izrazom **o** + lokativ imenice (*brinuti o pacijentu*) ili prijedložnim izrazom **za** + akuzativ imenice (*mari za mene*). Neki glagoli (*liječiti*) opisuju brigu o entitetu na način da se direktnim objektom u akuzativu izriče entitet o kojemu se vodi briga, a ne izvor bolesti (*liječiti pacijenta*).

28.1. Glagoli brige (88.1: care)

alimentirati, brinuti, čuvati, hraniti, izdržavati, liječiti, mariti, njegovati, odgajati, opskrbljivati, paziti, podići (dijete), podignuti (dijete), podizati (dijete), podupirati, prehranjivati, prihvaćati, skrbiti, spasiti, spašavati, štititi, uzdržavati, uzgajati, zbrinjavati, zbrinuti

28.2. Glagoli nemara (75: neglect)

ignorirati, iznevjeriti, izostaviti, marginalizirati, napustiti, odbaciti, ostaviti, potisnuti, potiskivati, preskočiti, zaboraviti, zaboravljati, zanemariti, zanemarivati, zaobilaziti, zaobići, zapostaviti, zapustiti

29. Glagoli oslobođenja i zarobljavanja (80: free/imprisonment)

Glagoli u ovoj klasi znače spašavanje trpitelja radnje od kakva zla, otimanje od opasnosti, odnosno podvrgavanje trpitelja radnje nasilju i grubom pritisku. Trpitelj je kod prijelaznih glagola izrečen direktnim objektom u akuzativu (*osloboditi neprijatelja, potlačiti neprijatelja*), a često i dopunom kao prijedložni izraz **iz** + genitiv imenice, koja izriče opasnost/zlo od kojega se trpitelj izbavlja (*izbavio ga je iz nevolje, pustio ga je iz zatvora*). Glagoli u značenju zarobljavanja nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

29.1. Glagoli oslobođenja (80: free)

emancipirati, iskupiti, izbaviti, izvlačiti, izvući, opravdati, oslobađati, osloboditi, pomilovati, poštediti, pustiti, puštati, rasteretiti, spasiti

29.2. Glagoli zarobljavanja (imprisonment)

gaziti, loviti, okovati, okružiti, opkoliti, oti, otimati, podčiniti, podjarmiti, potlačiti, razoružati, tlačiti, uhititi, uhvatiti, uloviti, zarobiti, zasužnjiti, zatočiti, zatvarati, zatvoriti

30. Glagoli sumnje (81: suspect)

Glagoli u ovoj klasi znače osjećaj sumnje, nedostatka povjerenja i pomišljanje na trpitelja radnje kao krivca. Svi uzimaju obveznu dopunu koja znači trpitelja radnje koji je izrečen prijedložnim izrazom **na** + akuzativ imenice (*sumnja na političare*), odnosno prijedložnim izrazom **u** + akuzativ imenice (*sumnja u njega*).

posumnjati, sumnjati

31. Glagoli obrane (85: defend)

Glagoli u ovoj klasi znače otklanjanje ili odbijanje napada ili opasnosti od živoga ili neživoga trpitelja radnje, odnosno zaštitu trpitelja od opasnosti. Glagoli su prijelazni, uglavnom uzimaju dvije dopune, od kojih jedna znači trpitelja radnje koji je izrečen akuzativom imenice (*braniti prijatelja*), a druga izvor opasnosti (*braniti kuću od požara*). Izvor opasnosti se najčešće izriče prijedložnim izrazom **od** + genitiv imenice.

braniti, čuvati, osiguravati, obraniti, osigurati, osloboditi, sačuvati, štititi, zaštićivati, zaštititi

32. Glagoli naglašavanja (emphasize)

Glagoli u ovoj klasi znače posebno izdvajanje konkretnoga objekta radnje od ostalih objekata i stoga su većinom prijelazni (*naglasiti činjenice*). Iako većina glagola može imati povratni oblik, neki su u ovom značenju isključivo povratni (*iskazati se*). Ako znače isticanje entiteta od okoline, mogu imati nepovratni oblik (*Jama zijeva*). Glagoli u značenju naglašavanja nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

iskazati se, istaknuti, isticati, izdvajati, izdvojiti, naglasiti, naglašavati, podcrtati, zijati, zijevati, zjapiti

33. Glagoli premašivanja (90:exceed)

Glagoli u ovoj klasi znače radnju prekoračenja određene mjere u bilo čemu ili radnju pokazivanja jače izražene osobine kod određenog entiteta u usporedbi s drugim entitetima. Glagoli su većinom prijelazni, direktni objekt izriče entitet s kojim se vršitelj radnje uspoređuje u akuzativu (*nadmudrio ga je*) ili instrumentalu (*život obiluje problemima*) ili pak izriče mjeru koja se prekoračuje (*izvoz je premašio milijardu kuna*).

nadići, nadilaziti, nadjačati, nadmašiti, nadmašivati, nadmudriti, nadvisiti, nadvladati, natkriliti, obilovati, prebaciti, prekoračiti, premašiti, premašivati, prerasti, preskočiti, prestići, preteći, pretegnuti, pretjecati, pretjerati, prevladati, prevladavati, vrvjeti, zasjeniti

34. Glagoli obavljanja radnje u potpunosti (accomplish)

Glagoli u ovoj klasi znače obavljanje određene radnje u potpunosti. Uzimaju obveznu dopunu u akuzativu koja znači radnju koja se obavlja (*obaviti žetvu, počiniti zločin*). Glagoli u značenju dovršavanja su navedeni u Levin (i ti glagoli su i dio ove klasifikacije), no glagoli u značenju uspješno obavljene i završene radnje nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

dokončati, dokrajčiti, dovršiti, ispuniti, napraviti, napuniti, obaviti, održati, okončati, ispuniti, izvesti, izvući, izvršiti, počinuti, posvršavati, provesti, provoditi, realizirati, rješavati, svršiti, učiniti, završiti, zgotoviti

35. Glagoli kontrole (control)

Glagoli u ovoj klasi znače obavljanje kontrole i podvrgavanje kontroli. Uzimaju obveznu dopunu u akuzativu koja znači objekt koji se podvrgava kontroli (*nadgledati gradnju*). Glagoli u značenju kontrole nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

kontrolirati, motriti, nadgledati, nadzirati, paziti, pokrivati, pratiti

36. Glagoli nalaženja (84.1.1: discover)

Glagoli u ovoj klasi znače radnju traženja (proučavanja iskustvom, osjećajem i intelektom) ili slučajni dolazak u posjed čega, otkriće čega (kakve zakonitosti, razloga, uzroka itd). Dio glagola je prijelazan i ima obveznu dopunu u akuzativu (*naći sreću*), a dio ima dopunu kao prijedložni izraz **na** + akuzativ imenice (*nabasati na jamu*).

nabasati, naći, nagaziti, naići, nailaziti, nalaziti, naletjeti, namjeriti se, nanjušiti, opaziti, otkriti, pronaći, pronalaziti, smoći, sresti, susresti, vidjeti, zateći

37. Glagoli nametanja (63: enforce)

Glagoli u ovoj klasi znače opteretiti koga čime i postaviti mu uvjete. Glagoli su ili prijelazni pa imaju obveznu dopunu u akuzativu koja znači objekt kojim se subjekt opterećuje, odnosno uvjet (*nametnuti visoke cijene, otac je uvjetovao brak*) ili dopunu kao zavisna rečenica (*naredio je da se spale svi brodovi*).

Glagoli mogu biti i povratni s dopunom kao prijedložni izraz (*gurati se na visoku poziciju, upletati se u što*).

forsirati, gurati se, miješati se, naložiti, nametati, nametati se, nametnuti, nametnuti se, narediti, naturiti, naturivati, plesti se, upletati se, uvjetovati, zahtijevati, zapovjediti

38. Glagoli promjene oblika i stanja (ne)materijalnim entitetima (change of shape and condition)

Glagoli u ovoj klasi izriču namjernu promjenu oblika i stanja (ne)materijalnim entitetima (najčešće) primjenom sile. Glagoli su prijelazni i imaju obveznu dopunu u akuzativu koja znači objekt kojemu se mijenja stanje odnosno oblik (*povećati plaću, probuditi želju*). Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

buditi, dubiti, dužiti (činiti dužim), grijati, hladiti, jačati, kilaviti (činiti kilavim koga), oblitati (činiti oblom), oboriti, ohladiti, ojačati, opustiti, oštetiti, otvarati, otvoriti, pariti, peći, pojačati, pojačavati, pokrenuti, pokretati, povećati, povećavati, probuditi, produžiti, proširiti, rastvarati, rastvoriti, raširiti, razvijati, razviti, sažeti, sklapati, sklopiti, skupljati, skupiti, slabiti, smanjiti, smanjivati, spaliti, stegnuti, stezati, stiskati, stisnuti, suziti, svesti (sažeti), širiti, učvrstiti, ugrijati, ukočiti, umanjiti, uvećati, zagrijati, zalediti, zasititi, žariti, zatvarati, zatvoriti, zračiti, žeći

39. Glagoli zaklinjanja (swear)

Glagoli u ovoj klasi imaju dvije obvezne dopune, no kod jednih druga dopuna znači svečano obećanje koje daje vršitelj (*položio je zakletvu/prisegu*), a kod drugih (*zakleti, zapriseći, zaprisegnuti*) znači entitet koji polaže svečano obećanje/prisegu (*predsjednik ratnog suda zaprisegao je članove suda*) vršitelju radnje prisegnuća .

Glagoli mogu biti i povratni, kod kojih je obećanje izrečeno prijedložnim izrazom **na** + akuzativ imenice (*zakleo se na vjernost*) ili rečeničnom dopunom (*prisegnuo je da će biti dobar*). Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

Položiti (zakletvu), priseći, prisegnuti, prisizati, zakleti, zakleti se, zapriseći, zaprisegnuti, zavjetovati se

40. Glagoli nastojanja (attempt)

Glagoli u ovoj klasi znače ulaganje truda i napora u određenu radnju, biti čvrst u zahtjevima, idejama, prijedlozima. Radnja u koju se ulaže napor je izrečena infinitivnom dopunom (*nastojati vježbati*) ili pak prijedložnim izrazom **na/u** + lokativ imenice (*inzistirati na vježbanju, ustrajati u učenju*). Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

kušati, insistirati, inzistirati, nastojati, pokušati, pokušavati, potruditi se, probati, raditi (na), težiti, trsiti se, truditi se, upeti, ustrajati, ustrajavati

41. Glagoli navike (accustom)

Glagoli u ovoj klasi znače stjecanje stalnog, uobičajenog način postupanja, trajne, ustaljene sklonosti. Glagoli većinom imaju i refleksivni oblik, a uzimaju obveznu dopunu kao prijedložni izraz **na** + akuzativ imenice (*navikao se na samoću*) ili u obliku infinitiva glagola (*navikao se trčati*), koja znači sklonost/postupanje koje se stječe. Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

naučiti, navaditi se, navići, naviknuti, privikavati, priviknuti, priučiti

42. Glagoli izdvajanja i razlikovanja (23.4: differ)

Glagoli u ovoj klasi znače odudaranje od određene norme u bilo čemu ili izdvajanje određenoga entiteta od okoline. Glagoli većinom uzimaju indirektni

objekt kao prijedložni izraz kojim se izriče norma s kojom se vršitelj radnje uspoređuje (*krivulja odstupa od pravca*). Dio glagola koji izriče izdvajanje određenoga entiteta od okoline ne uzima dopunu (stablo strši).

divergirati, kositi se s, odmaći se, odskakati, odstupati, odvajati se, odvojiti se, otklanjati, razići se, razilaziti se, razlikovati se, skrenuti, skretati, stršati, stršiti, udaljavati se, udaljiti se, varirati, zastraniti

43. Glagoli organizacije (organizije)

Glagoli u ovoj klasi znače spajanje, uređivanje ili sastavljanje koga ili čega u smisleni i funkcionalnu cjelinu, odnosno ustanovljavanje pravilnoga odnosa među dijelovima čega. Uzimaju obveznu dopunu u akuzativu koja znači cjelinu (*organizirati poduzeće, regulirati promet, prirediti predstavu*). Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

aranžirati, koordinirati, korelirati, okupljati, okupiti, organizirati, orkestrirati, postrojavati, postrojiti, povezivati, povezati, pripremati, pripremiti, prirediti, rasporediti, raspoređivati, regulirati, režirati, sastavljati, sastaviti, spajati, spojiti, srediti, strojiti (postrojavati), upriličiti, urediti, uređivati, uskladiti, usklađivati, ustrojavati, ustrojiti

44. Glagoli štete i popravka (detract/amend)

Glagoli u ovoj klasi znače radnju kojom vršitelj namjerno nanosi štetu/kvar ili otklanja štetu/kvar sa živih ili neživih entiteta. Uzimaju obveznu dopunu u dativu koja znači primatelja radnje (*nauditi prijatelju*) ili obveznu dopunu u akuzativu koja znači trpitelja radnje (*pokvariti stroj*).

Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

44.1. Glagoli štete (detract)

izdati, klevetati, krnjiti, mrsiti, nagrđiti, nagrizati, napakostiti, naškoditi, naštetiti, nauditi, odlomiti, ogovarati, okljaštriti, okrhnuti, osakatiti, oštetiti, pakostiti, podcjenjivati, pokvariti, povrijediti, prevariti, skriviti, škoditi, štetiti, ugroziti, ugrožavati, uništavati, uništiti, varati, zavesti

44.2. Glagoli popravka (amend)

doraditi, dotjerati, modernizirati, obnoviti, osposobiti, poboljšati, popraviti, popravljati, preurediti, prilagoditi, rekonstruirati, renovirati, restaurirati, ugladiti, unaprijediti, usavršiti

45. Glagoli otežavanja i olakšavanja (complicate/alleviate)

Glagoli u ovoj klasi znače radnju kojom vršitelj fizički ili psihički otežava odnosno olakšava situaciju u kojoj se entitet koji označava primatelja radnje nalazi. Dopune su primatelj radnje koji je izrečen dativom imenice (najčešće izborni dodatak) i situacija koja se otežava/olakšava, izrečena akuzativom imenice i ujedno obvezna dopuna (*olakšati prijatelju izbor*). Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levin, ni u Korhonen klasifikaciji glagola.

45.1. Glagoli otežavanja (complicate)

komplikirati, odmagati, odnemagati, odnemoći, otežati, otežavati, pogoršati, poremetiti, usložniti, zagorčati, zagorčiti, zakomplicirati, zamrsiti, zapetljati, zaplesti

45.2. Glagoli olakšavanja (alleviate)

odteretiti, olakšati, olakšavati, otpriti, rasteretiti, smekšati, smiriti, ublažiti, umiriti, utješiti

46. Glagoli poznavanja (acquaint)

Glagoli u ovoj klasi znače poznavanje ili saznavanje osobina ili svojstva entiteta koji je trpitelj radnje. Glagoli su prijelazni (*upoznao je brata, sprijateljio se s radnicima*). Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

iskusiti, poznati, poznavati, povezati, proučiti, spojiti, sprijateljiti, upoznavati, upoznati, združiti

47. Glagoli djelovanja (intentional act)

Glagoli u ovoj klasi znače odlučno obavljanje posla prema namjeri i svrsi. Kao dopunu većinom uzimaju direktni objekt u genitivu (*prihvatiti se čega*) ili dativu (*posvetiti se čemu*) ili pak prijedložni skup koji znači posao koji se obavlja (*bacio se na učenje*) te mjesto gdje se posao odvija (*djelovao je u Rimu, radi u školi*). Glagoli u ovom značenju nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

baciti se, dati se, djelovati, dohvatiti se, koncentrirati se, latiti se, navaliti, poduhvatiti se, predati se, pregnuti, prihvatiti se, primiti se, prionuti, pristupiti, posvetiti se, pozabaviti se, raditi, uhvatiti se, usredotočiti se

48. Glagoli osude i veličanja (33: judgement/praise)

Glagoli u ovim potklasama opisuju sud ili mišljenje koje netko formira kao reakciju na nešto. Većina glagola je u tvorbenoj vezi s imenicama (*blagoslov, kletva, oprost, sud*), većinom su prijelazni glagoli s objektom u akuzativu koji znači primatelja radnje (*blagoslivljati neprijatelja*) ili s u dativu (*suditi komu*).

48.1. Glagoli osude (judgement)

izgrditi, kritizirati, oblatiti, ocrniti, oklevetati, okriviti, omalovažiti, omraziti, optužiti, osramotiti, osuditi, osuđivati, osumnjičiti, podcijeniti, pokuditi, potvoriti, prekoriti, suditi, ukoriti

48.2. Glagoli veličanja (praise)

adorirati, blagoslivljati, dizati, glorificirati, ishvaliti, istaknuti, hvaliti, nahvaliti, obožavati, pohvaliti, poštovati, preuzdizati, proslavljati, slaviti, štovati, uzdignuti, uzdizati, uznijeti, uznositi, uzvisiti, uzvisivati, veličati

49. Glagoli traženja

Glagoli u obje potklase se odnose na traženje. Postoje 3 načina na koja ovi glagoli uzimaju svoje dopune: prvi je dopuna u obliku direktnoga objekta i dopuna koja označava mjesto radnje izražene prijedložnim skupom (**u** + imenica u lokativu); drugi je dopuna u obliku direktnoga objekta i dopuna koja označava benefaktora izraženog prijedložnim skupom (**za** + imenica u akuzativu), a treći je dopuna u obliku direktnog objekta, dopuna koja označava mjesto radnje izražene prijedložnim skupom (**u** + imenica) te dopuna koja označava benefaktora izraženoga prijedložnim skupom (**za** + imenica u akuzativu).

49.1. Glagoli lova (51.6: chase)

ganjati, goniti, hajkati, hvatati, juriti, krivoloviti, loviti, mamiti, naganjati, natjerivati, pecati, plašiti, progoniti, ribariti, slijediti, tjerati, vrebati

49.2. Glagoli traženja (35.2 - 35.6: search/ stalk/ investigate/ rummage/ ferret)

čepkati, iskapati, iskati, iskopati, iskopavati, ispipavati, ispitati, ispitivati, ispreturati, istražiti, istraživati, izvidati, kopati, njušiti, pipati, pitati, potražiti, prebirati, pregledati

(pomno promotriti), pregledati (pomno promatrati), pregledavati, prekapati, pretražiti, pretraživati, pretresti, preturati, prevrtati, pročešljati, provjeravati, provjeriti, rovati, tragati, tražiti, uhoditi, vrebati

50. Glagoli socijalne interakcije

Većina glagola u ovoj klasi odnosi se na grupne aktivnosti (*djeca su se družila*), aktivnosti koje obvezno uključuju više od jednoga sudionika, a čak i oni glagoli koji ne zahtijevaju grupni subjekt, zahtijevaju više od jednoga sudionika (*djevojka i mladić su se ljubili*).

50.1. Glagoli suglasnosti (36.1: correspond)

Većina glagola u ovoj potklasi je reflektivna i uzima kao dopunu prijedložni izraz (*pogađaju se oko cijene*), a u slučajevima kada vršitelj radnje nije izražen kao kolektivni subjekt dopuna je prijedložni skup **s** + imenica u instrumentalu (*on surađuje s prijateljem*). Glagoli nemaju prijelaznu upotrebu ako imaju kolektivni subjekt (*oni surađuju*), no kao neprijelazni objekt / temu radnje izražavaju prijedložnim izrazom (*surađuju na projektu, našli su se na cijeni*) ili rečeničnom dopunom (*usuglasili su se da bi ciljevi trebali biti postignuti uskoro*).

dogovarati se, dogovoriti se, koegzistirati, kolaborirati, kooperirati, naći se, nagoditi se, pogađati se, pogoditi se, pomiriti se, pristajati, pristati, razumjeti se, sinkronizirati se, slagati se, složiti se, sporazumjeti se, sudjelovati, suglasiti se, suosjećati, surađivati, udruživati se, uigrati se, ujednačiti se, uskladiti se, usuglasiti se, zaključiti, zaključivati, združiti se

50.2. Glagoli ženidbe (36.2: marry)

Glagoli u ovoj potklasi su većinom prijelazni, a znače interakciju između dva vršitelja radnje (*majka ljubi sina, mladić je oženio djevojku*). Direktni objekt opisuje drugoga sudionika u radnji koji može trpjeti radnju i ne mora nužno pristajati na interakciju, kao što pristaju sudionici radnje povratnih glagola. Svi glagoli mogu imati povratni oblik. U povratnome obliku vršitelj radnje znači dvoje (*oni su se ljubili*), no ako je vršitelj radnje samo jedna osoba, glagoli kao dopunu uzimaju prijedložni izraz **s** + imenica u instrumentalu, koji detaljnije opisuje drugog sudionika u radnji (*ljubila se s mladićem*). Dopuna može biti i prijedložni izraz **za** + imenica u akuzativu (*udala se za mladića*), prijedložni izraz **od** + imenica u genitivu (*rastao se od žene*), odnosno imenica u dativu (*udvarao se djevojci*).

Zanimljivo je (mada rjeđe značenje) da vršitelj radnje pojedinih glagola čini da direktni objekt izvede određenu radnju (*otac je ženio sina, otac je udao kćer, sudac je razveo par*).

grliti, hodati (s), ljubiti, mraziti, oženiti, poći (za), poljubiti, povezati, povezivati, prekinuti, rastaviti, razvesti, spajati, spojiti, udati, udvarati, ulagivati se, uzeti, uzimati, vezati, vjenčati, voljeti, zaljubiti se, zavoljeti, ženiti

50.3. Glagoli susreta (36.3: meet)

Glagoli u ovoj potklasi su većinom povratni, a znače interakciju između više vršitelja radnje. Ukoliko nisu povratni, uzimaju obveznu dopunu u akuzativu (*obilaziti rodbinu*). Glagoli kao dopunu mogu uzeti i prijedložni izraz **s** + imenica u instrumentalu, koji detaljnije opisuje druge sudionike u radnji (*komuniciraju s prijateljima*).

družiti se, gledati se, igrati se, komunicirati, miriti se, naći se, nalaziti se, obići, obilaziti, pohoditi, pomiriti se, posjećivati, posjetiti, povezati se, povezivati se, pozdraviti se, pozdravljati se, prikupljati se, sakupiti se, sakupljati se, sastati se, savjetovati se, skupiti se, skupljati se, sresti se, vidjeti se, susretati se, zaigrati se

50.4. Glagoli borbe i natjecanja (36.4: battle)

Glagoli u ovoj potklasi su većinom povratni, a znače interakciju između više vršitelja radnje koja znači verbalnu ili fizičku borbu, odnosno natjecanje, a neki od njih znače i rezultat te borbe (*pobijediti koga*). Dopuna može biti prijedložni izraz **s** + imenica u instrumentalu koji detaljnije opisuje druge sudionike u radnji (*prepiru se s roditeljima*) ili prijedložni izraz **oko** + imenica u genitivu (*spore se oko posjeda*), koji znači razlog sukoba, odnosno natjecanja. Neki glagoli su prijelazni i kao dopunu uzimaju direktni objekt (*poraziti neprijatelja*).

biti se, boksati, boriti se, čupati se, debatirati, diskutirati, gristi se, izazivati, izazvati, klati se, matirati, nadmetati se, napadati, napasti, natjecati se, objašnjavati se, oboriti, odmjeravati se, ogledati se, otimati se, pobijediti, pogađati se, pograbiti se, pomesti, poražavati, poraziti, posvađati se, potiskivati, potisnuti, pravdati se, predati se, prepirati se, proturječiti, raspravljati, ratovati, razilaziti se, rječkati se, rugati se, rvati se, savladati, slomiti, svladati, šakati se, sporiti se, sudariti se, suditi se, sukobiti se, sukobljavati se, svađati se, svaditi se, tući se, tuširati, zavaditi se, zgrabiti se

51. Glagoli komunikacije (37)

51.1. Glagoli prijenosa poruke (37.1.1: transfer_message)

Glagoli u ovoj potklasi znače komunikaciju i transfer poruka. Razlikuju se s obzirom na način na koji se poruka prenosi (*pročitati, prikazati*), a zajednički su im primatelj poruke, tj. osoba kojoj je poruka upućena i sama poruka tj. objekt odnosno svrha komunikacije. Većina ih uzima rečenične dopune (*Pripovijedao je kako je tek u zbjegu vidio pravo lice rata*).

artikulirati, citirati, demonstrirati, diktirati, dovikivati, emitirati, ilustrirati, iskazati, iskazivati, ispričati, izdiktirati, izgovarati, izgovoriti, izjaviti, izlagati, izložiti, izražavati, izraziti, izreći, izricati, izustiti, izvijestiti, javiti, javljati, kazati, kvotirati, nabrajati, nabrojiti, nagovijestiti, najaviti, najavljavati, napisati, objasniti, objašnjavati, objaviti, održati, opisati, opisivati, pisati, podučavati, pokazati, pokazivati, poručiti, povjeriti, predočiti, prepričavati, prevesti, prevoditi, pričati, prikazati, prikazivati, priopćiti, pripovijedati, pronijeti, protumačiti, raširiti, razjasniti, saopćiti, spomenuti, spominjati, širiti, tumačiti, tvrditi, upisivati, vokalizirati, zabilježiti, zapisati, zapisivati

51.2. Glagoli dozivanja (contact)

Glagoli u ovoj potklasi znače prenošenje poruke koja znači poziv. Svi su prijelazni, dopune su vršitelj radnje koji poziva i direktni objekt kojemu je poziv upućen. Glagoli nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

Razlog poziva se ponekad izriče prijedložnim izrazom **na** + imenica u akuzativu (*pozvati na kavu*) ili rjeđe **zbog** + imenica u genitivu (*zvati zbog koncerta*).

dozivati, nazivati, nazvati, pozivati, pozvati, zazivati, zvati

51.3. Glagoli informiranja (84: inquire)

Glagoli u ovoj potklasi znače potragu za idejama odnosno porukama. Većinom su povratni, dopune su vršitelj radnje koji je u potrazi za porukom i objekt-poruka koja se izriče prijedložnim izrazom **o** + imenica u genitivu (*raspituje se o ponudi*).

informirati se, iskati, ispitati, istražiti, njuškati, obavijestiti, obavještavati se, pitati, propitati se, propitkivati se, raspitati se, raspitivati se, razvidjeti, upitati, upućivati se, uputiti se

51.4. Glagoli načina glasanja (37.6: speak_manner)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju različite načine glasanja, odnosno proizvodnje zvuka. Neprijelazni su i ne uzimaju dopunu. Većina glagola iz ove klase spada u klasu zvukova koje proizvode životinje te klasu glagola koji opisuju odašiljanje zvuka, ako su zvukovi sličnih karakteristika povezani istovremeno sa živim i neživim entitetima.

blejati, brujati, bučati, cičati, ćurlikati, cviljeti, cvokotati, cvrčati, cvrkutati, dahtati, derati se, dovikivati, drečati, fijukati, frktati, gakati, graktati, grmjati, gugutati, gukati, hihotati, hujati, hukati, jaukati, jecati, ječati, jodlati, klicati, kmečati, kokodakati, kreketati, kreštati, kričati, kukurikati, kvocati, meketati, mucati, mukati, mumljati, njakati, pijukati, pištati, pjevati, praskati, praštati, presti, sikati, revati, režati, rikati, roktati, romoriti, šaptati, šaputati, siktati, šištati, skvičati, soptati, štektati, tepati, tuliti, unjkati, urlati, urlikati, uzvikivati, vikati, vrištati, žamoriti, zamuckivati, zavijati, zviždati

51.5. Glagoli sredstva komunikacije (37.4: instrument communication)

Svaki od glagola u ovoj potklasi je u tvorbenom odnosu s imenicom koja imenuje sredstvo komunikacije (*faks, telefon*). Glagoli sredstva komunikacije ne znače nužnu uporabu glasa. Glagoli uzimaju obveznu dopunu – direktni objekt u akuzativu te najčešće i dopunu objekta u dativu, koja znači primatelja poruke.

brzojaviti, faksirati, signalizirati, telefonirati, telegrafirati

51.6. Glagoli govorenja (37.2, 37.5, 37.7: say/tell/talk)

Ovi glagoli su neprijelazni i ne preciziraju ništa o procesu prijenosa poruke, sredstvu ni načinu izražavanja.

besjediti, govoriti, kazati, kazivati, pričati, pripovijedati, probesjediti, progovoriti, prozboriti, reći, velim, zaustiti, zboriti

51.7. Glagoli načina izražavanja (37.3: manner of expression)

Glagoli u ovoj potklasi znače trajnu radnju kojoj nije potreban objekt. Većinom su neprijelazni, ne uzimaju dopunu i govore o načinu na koji vršitelj radnje usmeno prenosi poruku, no primatelj i sama poruka nisu bitni.

balegati, baliti, baljezgati, benaviti, blebetati, bljezgariti, bljuzgati, brabonjati, brbljati, budaliti, bulazniti, buncati, ćaskati, čavrljati, ćeretati, divaniti, drndati, drobiti,

drombuljati, frfljati, klaparati, klapusati, klepetati, lupati, lupetati, lupetati, mlatiti, mljeti, mrmljati, naklapati, natucati, plesti, preklapati, prtljati, trtljati, tandrkati, torokati, trabunjati, trkeljati, trubecati, trućiati, verglati

51.8. Glagoli prigovaranja (37.8: complain)

Ovi glagoli opisuju negativan govornikov stav, odnosno negativne osjećaje. Dio ih je neprijelazan, a dio ih uzima dopunu kao prijedložni izraz **zbog** + imenica u genitivu (*prigovorio je zbog nereda*), prijedložnoga izraza **protiv** + imenica u genitivu (*ustao je protiv odluke*) ili prijedložnoga izraza **na** + imenica u akuzativu (*potužio se na smještaj*), koja precizira razlog takvoga govornikovog stava. Neki uzimaju i obveznu dopunu u dativu, koja daje dodatne informacije o uzroku govornikovoga nezadovoljstva (*zamjerati neprijatelju*).

apelirati, buniti se, dići se, dignuti se, gundati, mrmljati, mumlati, potužiti se, prigovarati, prigovoriti, protestirati, tužiti se, usprotiviti se, ustajati, ustati, žaliti se, zamjerati, zanovijetati

51.9. Glagoli savjetovanja (37.9: advise)

Glagoli u ovoj potklasi se odnose na davanje savjeta i upozorenja. Uzimaju obveznu dopunu u akuzativu koja znači primatelja radnje (*On savjetuje prijatelja*) prijedložni izraz (*ukazuju na opasnost*) ili rečeničnu dopunu koja znači objekt-poruku (*on predlaže da se uvedu promjene*), ili i jedno i drugo (*on predlaže sinu da ga posluša*).

alarmirati, instruirati, nagovarati, napućivati, napatiti, odgovarati, odvrćati, odvratiti, opomenuti, opominjati, podsjećati, podsjetiti, posavjetovati, pozivati (na), pozvati (na), predlagati, predložiti, preporučiti, savjetovati, sugerirati, ukazati, ukazivati, upozoravati, upozoriti, upućivati, uputiti, uvjeravati, uvjeriti

51.10. Glagoli priznanja (37.10: confess)

Glagoli u ovoj potklasi znače izricanje istine, novosti, poruke koja se u zadanom kontekstu spominje po prvi put. Uzimaju obveznu dopunu – direktni objekt u akuzativu te najčešće i dopunu objekta u dativu, koja znači primatelja poruke, odnosno osobu kojoj se novost obznanjuje.

deklarirati, ispovjediti, izjaviti, izjavljivati, objaviti, objelodaniti, obznaniti, očitovati odati, odavati, oglasiti, otkriti, otkrivati, proglasiti, proglašavati, priznati, razglasiti, zinuti, zucnuti

51.11. Glagoli uzvraćanja (reply)

Glagoli nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

odazvati se, odbrusiti, odgovarati, odgovoriti, odrezati, odsjeći, odvratiti, odzdraviti, otpisati, otpozdraviti, pozdraviti, pozdravljati, reagirati, uzvratiti

52. Glagoli zvuka koji proizvode životinje (38: animal_sounds)

Ovi glagoli opisuju zvuk koji proizvode životinje, svaki glagol opisuje zvuk karakterističan za određeni tip životinje. Neki od ovih glagola su također i dio klase *glagola odašiljanja zvuka* ili *načina glasanja*, ako je zvuk s istim karakteristikama povezan s neživim entitetom ili/i osobom. Svi glagoli su neprijelazni i ne uzimaju dopunu.

blejati, brektati, cičati, ćurlikati, cvrčati, cvrkutati, fijukati, frktati, gakati, graktati, groktati, gugutati, gukati, hukati, kokodakati, kreketati, kreštati, kukati, kukurikati, kvakati, kvocati, lajati, meketati, mijaukati, mukati, njakati, njištati, pijukati, presti, psikati, revati, režati, rikati, roktati, rzati, siktati, šištati, skvičati, štektati, unjkati, zavijati, zujati

53. Glagoli konzumacije

Glagoli u ovoj klasi se odnose na konzumiranja hrane i pića. Klase se razlikuju s obzirom na to da li preciziraju način, sredstvo, objekt i vrijeme konzumacije, tj. s obzirom na prijelaznost/neprijelaznost.

53.1. Osnovni glagoli konzumacije (39.1: eat)

Ova klasa glagola obuhvaća jednostavnije glagole konzumacije: uzimanje hrane i tekućine. Značenje glagola ne precizira način konzumiranja obroka. Svi glagoli su neprijelazni i ne uzimaju dopunu, no ako se javljaju u prijelaznom obliku tada direktni objekt precizira o kojoj se hrani odnosno piću radi.

hraniti se, jesti, nahraniti se, pojesti, piti, popiti

53.2. Glagoli načina konzumacije (39.2-39.3: chew/gobble)

Značenje glagola u ovoj potklasi obuhvaća preciziranje načina konzumacije jela i pića. Većina glagola ima značenje brze i kratke konzumacije hrane i pića. Glagoli su prijelazni s direktnim objektom u akuzativu koji precizira koja se vrsta hrane/pića konzumira.

glodati, grickati, gristi, gucnuti, gutati, gutnuti, hrskati, ispasti, ispijati, ispiti, klopati, kljucati, krcati, krckati, lizati, lokati, mljackati, mrsiti, nagrizati, njupati, oblizivati, opiti se, pasti, pijuckati, pobrstiti, pokljucati, pozobati, popasti, potamaniti, potegnuti (dim, gutljaj), povući (dim), preživati, prigristi, prizalogajiti, progutati, proždirati, sisati, srkati, smazati, zaliti, založiti, žderati, žvakati

53.3. Glagoli vremena konzumacije (39.5: dine)

Glagoli u ovoj potklasi se odnose na konzumiranje određenoga obroka u određeno doba dana. Svi su u tvorbenoj vezi s imenicama koje imenuje obroke (*doručak, ručak, itd*). Glagoli imaju neprijelazni oblik i nemaju dopune, no ukoliko se jave u prijelaznom obliku, tada se radi o preciziranju vrste hrane/pića koje se konzumira za vrijeme određenoga obroka (*doručujem kruh s namazom i sok*).

doručkovati, marendati, gablati, objedovati, ručati, užinati, večerati

53.4. Glagoli hranjenja (39.7: feed)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju hranjenje živih entiteta, koje uzimaju kao direktni objekt. Iako ne preciziraju način ili sredstvo, mogu imati izborni dodatak koja se izriče imenicom u instrumentalu (*hranimo ga vitaminima, prihranismo stoku krmom*).

dojiti, gojiti, hraniti, ishranjivati, kljukati, krmiti, nahraniti, napasti (pasući nahraniti), pitati (davati hranu u usta), prehraniti, prehranjivati, prihraniti, prikrmiti, šopati, toвити, utovljivati, zasititi

53.5. Glagoli uživanja u konzumaciji (39.4: devour)

Značenje glagola u ovoj potklasi također obuhvaća preciziranje načina konzumacije jela i pića, no za razliku od klase 53.2, ovdje se radi o glagolima polaganog uživanja u konzumaciji jela i pića. Glagoli imaju neprijelazni oblik, s izbornim dodatkom koja se izriče imenicom u instrumentalu (*gostimo se*

tortom). Ukoliko se jave u prijelaznom obliku, tada se radi o preciziranju vrste hrane/pića koje se konzumira (*blagujemo pečenku*).

blagovati, častiti se, gostiti se, naslađivati se, nazdravljati, pirovati, sladiti se

54. Glagoli vezani uz tijelo

54.1. Glagoli fizioloških zbivanja (40.1.1 - 40.1.3: physiological function)

Ovi glagoli se odnose na tjelesne procese koji se ne mogu kontrolirati, tj. osoba koja ih doživljava ne može ili jako teško održava kontrolu nad njima. Također, glagoli znače izlučivanje tvari iz tijela ili primanje tvari u tijelo. Glagoli imaju jako ograničen skup dopuna i neprijelazni su ili povratni.

baliti, blijedjeti, bljuvati, crvenjeti, disati, grcati, gutati, hrkati, izdisati, kašljati, kihati, kihnuti, krvariti, plakati, planuti (u licu), pljuvati, podrigivati, povraćati, preznjavati se, puhati, rasplakati se, rigati, sliniti, soptati, suziti, štucati, udisati, užariti se, zadihati se, zarumenjeti se, zijevati, znojiti se

54.2. Glagoli neverbalnoga izražavanja (40.2: nonverbal expression)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju neverbalno izražavanje. Većina ih znači izraze lica koji su povezani s određenim osjećajima. Većina ih je u tvorbenoj vezi s imenicama (*plač, smijeh, uzdisaj*), a neki su i dio klase glagola koji znače način glasanja. Dio glagola je povratan, no većina ih je kao i glagoli u potklasi 51.4 nepovratnih, iako mogu uzeti dopunu u obliku imenice u dativu (*nasmiješila se svom odrazu u ogledalu*), koja znači osobu kojoj je neverbalni znak, odnosno emocija, upućena. Dio ih uzima dopunu kao prijedložni izraz **zbog** + imenica u genitivu koja znači uzrok na koji je entitet reagirao neverbalnim znakom (*nasmiješila se zbog te uspomene*).

cerekati se, ceriti se, cmizdriti, duriti se, frktati, jaukati, jecati, ječati, kašljuckati, kikutati se, kreveljiti se, mrgoditi se, mrštiti se, namrštiti se, nasmiješiti se, objesiti se, osmjehivati se, osmjehnuti se, plakati, potuliti se, ridati, smijati se, smiješiti se, smijuljiti se, smješkatati se, snužditi se, šmrcati, stenjati, uzdahnuti, uzdisati

54.3. Glagoli gesti (40.3.1-40.3.3: body gestures)

Glagoli u ovoj potklasi se odnose na znakove i pokrete koji se izvode određenim dijelovima tijela. Direktni objekt ovih glagola obično je dio tijela kojemu je vlasnik subjekt glagola, objekt je obično izražen imenicom u akuzativu (*dignuti nos*) ili instrumentalu (*kimati glavom*), no ukoliko nije i ukoliko se radi o povratnome glagolu, podrazumijeva se da postoji (*klanjati se*). Glagoli obično uzimaju i dopunu u obliku imenice u dativu, koja znači osobu kojoj je gesta upućena (*stisnuti kome ruku, namignuti kome*). Neki glagoli dio tijela kojemu je vlasnik subjekt glagola izriču instrumentalom imenice (*uprti prstom*), a osobu kojoj je gesta upućena imenicom u akuzativu (*uprti prstom u koga*).

dignuti (nos), igrati (očima, prstima), izvijati (vrat), kimati (glavom), kimnuti, klanjati se, klimati (glavom), kolutati (očima), krečiti (noge), krečiti se, krenuti (rukom, glavom), lepršati (krilima), mahati, mahnuti, maknuti (rukom), migati, mrdati (ušima, nosom), naborati (čelo), namigivati, namignuti, napućivati (usne), objesiti (nos/glavu), odmahnuti (rukom), plaziti (jezik), pljeskati, pljesnuti (rukama), podignuti (ruku), pokazati (zube), pokloniti se, prekrížiti (ruke, noge), protegnuti (noge), protezati (noge), pružati (ruke, noge), pucketati (jezikom, prstima), salutirati, škrgutati (zubima), škripiti (zubima), sklapati (ruke, dlanove), sklopiti (ruke, dlanove), slegnuti (ramenima), stiskati (šaku), stisnuti (ruku), svrnuti (okom), treptati (očima), trljati (ruke), trzati (nogom, rukom), uperiti (prst, pogled), uprti (prstom), veslati (rukama), vrtjeti (repom, glavom), vući (noge), zabaciti (kosu), žmigati, žmirkati

54.4. Glagoli stanja svijesti (40.4: snooze)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju različite načine spavanja. Neki od glagola su u tvorbenoj vezi s imenicama (drijemež, san, bdijenje). Glagoli su neprijelazni i nemaju dopuna.

bdjeti, dremuckati, drijemati, pridrijemati, prodrijemati, sanjati, sniti, snivati, spati, spavati, usnuti, uspavati se, utonuti u (san), zadrijemati, zaspati

54.5. Glagoli refleksa (body reflex response)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju pokrete tijela koji su reakcija na emocionalni ili fizički podražaj. Primjerice, pokreti mogu biti posljedica straha, nelagode, srama, boli ili hladnoće. Većina glagola je povratna, a ostali su neprijelazni.

grčiti se, izvijati se, meškoljiti se, odskočiti, prenuti se, previjati se, skvrčiti se, trzati se, trznuti se, ustuknuti, vrpeljiti se, zgrčiti se

54.6. Glagoli unutarnjega stanja (40.6. body_internal_state)

Glagoli u ovoj potklasi tipično uzimaju žive entitete za subjekt. Opisuju fizičko stanje subjekta koji obično reflektira određeno psihičko ili psihološko stanje. Glagoli su dijelom povratni, a dijelom neprijelazni. I jedni i drugi često uzimaju dopunu kao prijedložni izraz **od** + genitiv, koja znači uzrok unutarnjega stanja (*tresla se od straha*).

cvokotati, drhtati(drhtjeti), lecnuti se, naježiti se, naježuriti se, nakostriješiti se, nakostrušiti se, narogušiti se, obamrijeti, okameniti se, podrhtavati, premrijeti, pretrnuti, preznojiti se, protnuti, skameniti se, slediti se, smrznuti se, stresti se, štrećnuti se, treperiti, tresti se, trgati se, trgnuti se, ukočiti se, ustraviti se, uzdrhtati, zadrhtati, zapanjiti se, zdrvenjeti se, zgroziti se

54.7. Glagoli gušenja (40.7: suffocate)

Glagoli u ovoj potklasi se odnose na poremećaj disanja, a razlikuju se međusobno s obzirom na sredstvo koje je poremetilo disanje. Većina glagola ima povratni oblik, no u prijelaznom obliku kao subjekt uzimaju subjekt radnje gušenja, a kao objekt entitet koji prolazi kroz to stanje. Glagoli su povezani s *glagolima ubijanja*, budući da najčešće imaju za posljedicu smrt.

daviti, grcati, gušiti, hroptati, krkljati, soptati, udaviti, ugušiti, ugušivati, zadaviti, zagušiti, zagušivati

54.8. Glagoli promjene tjelesnoga stanja i tjelesnih ozljeda**54.8.1. Glagoli boli (40.8.1: pain)**

Glagoli u ovoj potklasi imaju uglavnom povratnu, no neki mogu imati i prijelaznu upotrebu. Direktni objekt prijelaznih glagola je najčešće dio tijela čiji nositelj doživljava bol (*ozlijedio je nogu*), no direktni objekt može biti i sam entitet koji doživljava stanje boli (*ozlijedio je oca*). U drugom slučaju, dio tijela koji je bolan može biti izražen prijedložnim izrazom **u** + imenica u akuzativu (*ranio je oca u rame, sunce mu udara u oči*).

boljeti, bolovati, iritirati, mučiti se, ozlijediti, ozlijediti se, paliti, patiti, patiti se, peći, povrijediti se, raniti, razbiti se, razapeti se, smetati, škoditi, udarati, udarati se, udariti se, uznemiravati se, vrijeđati, zaboljeti, zamarati se

54.8.2. Glagoli boli vezani uz organe (40.8.2: tingle)

Glagoli stanja boli vezanoga uz pojedine tjelesne organe su isključivo neprijelazni. Njihov subjekt je dio tijela čiji nositelj doživljava bol.

bockati, bridjeti, golicati, kucati, lupati (srce), naticati, nateći, osuti se (koža), otjecati, peckati, peći, probadati, pulsirati, rasprsnuti se, rezati, sijevati, smežurati se (usne), svrbjeti, škakljati, štrecati, šumjeti (u glavi), trgati, zujati (u glavi), žacati, žeći

54.8.3. Glagoli ozljeda (40.8.3: hurt)

Glagoli u ovoj potklasi odnose se na nanošenje ozljede tijelu u procesu koji nije pod kontrolom subjekta koji pati od ozljede, ozljeda nije nanescena dobrovoljno od strane subjekta. Glagoli imaju prijelaznu upotrebu, a objekt ovih glagola je dio tijela čiji nositelj doživljava bol (*iščašio je gležanj*). Objekti glagola su dio ograničenog skupa imenica koje znače dijelove tijela. Subjekt je onaj koji doživljava stanje boli, tj. onaj koji posjeduje dio tijela izražen subjektom.

iščašiti (gležanj), iskrenuti, istegnuti (mišić), izglaviti, izglobiti, izvinuti, izvrnuti, nagnječiti, natući, oderati (kožu), ofuriti, ogrebat, ogrepsti, oguliti (kožu), okrhnuti (zub), opaliti, opariti, opeći, opržiti, ošuriti, ožeći, pokvariti (želudac), polomiti, porezati, rasjeći (usnu), raskrvariti, razderati, slomiti (ruku), spariti, speći, spuriti, uganuti (gležanj), ugristi (usnu), uvrnuti

54.8.4. Glagoli promjene tjelesnoga stanja (40.8.4: change bodily state)

Ovi glagoli opisuju promjene tjelesnoga stanja ljudi i zato imaju živi entitet u službi subjekta. Dijelom su povratni glagoli, a dijelom su neprijelazni i ne uzimaju dopunu.

buknuti, drvenjeti, gorjeti, iznemoći, klonuti, kočiti se, kolabirati, krutiti se, malaksati, mrznuti, nabubriti, nahladiti se, nazepsti, obamirati, obamrijeti, obnemoći, oboljeti, oduzeti se, omršavjeti, onemoćati, onesvijestiti se, oronuti, oslabjeti, osušiti se, ošamutiti se, oteći, ozepsti, pasti (u nesvijest, komu), pobijeljati, pobolijevati, pokleknuti, posijedjeti, premrijeti, promrznuti, promuknuti, razboljeti se, smalaksati, smrznuti se, srušiti se, trnuti, ukočiti se, umoriti se, utrnuti, zepsti

55. Glagoli tjelesne njege i održavanja (41)

55.1. Glagoli brige za tijelo

55.1.1. Glagoli održavanja cijeloga tijela i oblačenja (41.1.1: dress)

Glagoli u ovoj potklasi se odnose na brigu i njegovanje cijeloga tijela. Važno je da svi glagoli imaju refleksivan oblik (*kupati se*) ili pak kao direktni objekt uzimaju imenicu u akuzativu koja znači dio tijela. Refleksivni oblik može značiti uzajamno povratnu radnju (ako radnju vrše dva subjekta ili više uzajamno jedan na drugome ili jedan prema drugome; *kupaju jedan drugoga*) ili pravi povratni, kada vršitelj radnje vrši radnju sam na sebi, tj. on je istovremeno i objekt (*kupa se*).

brisati, dotjerati, dotjerivati, kititi, kupati, mazati, miti, oblačiti, obrisati, obući, odijevati, odjenuti, oprati, plakati, poljepšavati, prati, presvlačiti, razodijevati, sapunati, skidati, skinuti, sređivati, svlačiti, svući, šminkati, tuširati, uljepšavati, umivati, urediti, uređivati

55.1.2. Glagoli timarenja (41.1.2: groom)

Glagoli u ovoj potklasi se također odnose na brigu i njegovanje cijeloga tijela, no uvijek znače radnju koju subjekt izvodi na objektu, a ne na samom sebi. Nemaju refleksivnu uporabu, prijelazni su.

dragati, gladiti, masirati, maziti, milovati, njegovati, podragati, pogladiti, tetošiti, timariti, istimariti

55.2. Glagoli brige za pojedine dijelove tijela (41.2.1, 41.2.2: body_parts_care)

Glagoli u ovoj potklasi se također odnose na brigu i njegovanje određenog dijela tijela i stoga većinom nemaju refleksivnu uporabu, već kao direktni objekt isključivo uzimaju dio tijela o kojemu se vodi briga. Ako se upotrebljavaju refleksivno, onda se dio tijela koji bi trebao biti u službi objekta podrazumijeva kao objekt (npr. *češljati se* – zna se da se radi o kosi, iako objekt nije izrečen).

brijati (bradu), češljati (kosu), četkati (kosu, zube), depilirati (noge, ruke), gelirati (nokte), iščupati (obrve), ispirati (usta), kovrčati (kosu), manikirati (nokte), namazati (usne), nasapunati (ruke), obojiti (kosu), odsjeći (nokte), ondulirati (kosu), ošišati (kosu), plesti (kosu), počešljati (kosu), podšišati (kosu), podsjeći (nokte), pudrati (nos), rumeniti (obraze), šamponirati (kosu), šišati (kosu), uvijati (kosu)

56. Glagoli ubijanja (42.1-42.2: murder)

Glagoli u ovoj klasi opisuju ubijanje. Glagol ubiti je glagol koji ima najmanje precizirano značenje u cijeloj potklasi, ne leksikalizira ništa o specifičnome sredstvu, načinu ili svrsi ubijanja, za razliku od svih ostalih glagola koji ili opisuju sredstvo ubijanja (*otrovati, ustrijeliti*), svrhu (*žrtvovati*) ili način ubijanja (*razapeti, vješati, zadaviti*). Neki glagoli uzimaju i dodatnu dopunu koja precizira sredstvo ubijanja (*otrovati nekog hranom/pićem*). Dio glagola može imati i povratan oblik (*žrtvovati se, baciti se*).

baciti, daviti, dokrajčiti, dokrajčivati, dotući, eliminirati, giljotinirati, gušiti, iskorijeniti, iskorjenjivati, istrebljivati, istrijebiti, kamenovati, klati, likvidirati, linčovati, masakrirati, obezglaviti, objesiti, otrovati, pobiti, pogubiti, poklati, pokositi, pomoriti, posjeći, posmicati, postrijeljati, potamaniti, potući, poubijati, preklati, priklati, probosti, raspeti, rastočiti, razapeti, raznijeti, sasjeći, satrti, sjeći, smaknuti, smicati, smlatiti, spaliti, strijeljati, tamaniti, trovati, ubijati, ubiti, udaviti, ugušiti, uklanjati, ukloniti, umlatiti, umoriti, uništavati, uništiti, upokojiti, upucati, usmrtiti, ustrijeliti, utamaniti, utopiti, utući, vješati, zadaviti, zagušiti, zaklati, zatući, zgaziti, žrtvovati

57. Glagoli emisije

Glagoli u ovoj klasi obuhvaćaju emisiju podražaja ili tvari koja je specifična za pojedini entitet. Rezultat je da ovi glagoli imaju vrlo ograničen skup subjekata. Na primjer, tipično je da kiša pljušti i vatra plamti. Glagoli emisije obično uzimaju nežive entitete za subjekte.

57.1. Glagoli odašiljanja svjetla (43.1: light_emission)

Glagoli u ovoj potklasi odnose se na emisiju svjetla. Dijelom su povratni, većina su nepovratni, a neki dopuštaju i prijelaznu upotrebu koja označava tvar koja se emitira (*zvijezda isijava svjetlost*). Nije rijetka ni dopuna u instrumentalu (*zvijezde svijetle jakim svjetlom*), koju često uzimaju neprijelazni glagoli.

blistati, bljesnuti, blještati, buktjeti, gorjeti (žarulja), isijavati, iskriti, ljeskati se, sijevati, svijetliti, plamsati, plamtjeti, presijavati se, prosjati, razbuktati se, rudjeti, rumenjeti se, sijati, sinuti, sjajiti, sjati, svijetliti, svjetlucati, tinjati, titrati, treperiti, treptati, treptjeti, zablještititi, zabljestati, zariti, zasjati, žariti se, žmigati, žmirkati

57.2. Glagoli odašiljanja zvuka (43.2: sound_emission)

Glagoli u ovoj potklasi odnose se na emisiju zvuka koji proizvode neživi entiteti. Velik dio ovih glagola se nalazi u potklasama *načina glasanja* i *zvuka koji proizvode životinje*. Većinom su nepovratni, a nije rijetka ni dopuna u obliku imenice u instrumentalu (*metci su fijukali zrakom*).

brboljiti, brbotati, brbukati, brbutati, brecati, brenčati, brujati, bubnjati, bučati, bućnuti, cičati, cilikati, cinkati, cviljeti, cvrčati, fijukati, glogoljiti, grgoljiti, grgoriti, grgotati, grmjati, grnuti, hučati, hujati, hukati, ječati, klepetati, kлокotati, krčati, kucati, kuckati, kucnuti, kvrcnuti, lupati, lupkati, mrmoriti, pištati, pljeskati, pljusnuti, praskati, prasnuti, pucati, pucketati, pući, puknuti, romoriti, ruknuti, šištati, škljocnuti, škljocati, škripati, škripiti, štekati, šumiti, šumjeti, šušcati, šušitati, tresnuti, treštati, trubiti, tuliti, tutnjati, urlati, vijati, zaškripati, zaurlati, zavijati, zazvoniti, zujati, zveckati, zvečati, zveketati, zveknuti, zviznuti, zviždati, zvoniti, zvrčati, zvrčiti, zvrndati, žuboriti

57.3. Glagoli odašiljanja mirisa (43.3: smell_emission)

Glagoli u ovoj potklasi odnose se na emisiju mirisa. Ovaj skup je najmanji od svih podskupova emisije i imaju bitno ograničeniji skup obilježja, iako dozvoljavaju i entitetu koji emitira miris i mjestu pojavljivanja mirisa da vrše funkciju subjekta. Ako se mjesto koje emitira miris javlja u funkciji subjekta, (*obala zaudara na naftu*), onda se entitet koji emitira miris javlja na čelu dopunskoga prijedložnog izraza koji ima oblik: **na** + imenica u akuzativu ili **po** + imenica u lokativu (*kuća vonja po paprikama*). Ako se pak entitet koji emitira miris javlja u funkciji subjekta, svaka dopuna je suvišna (*trava miriše*).

bazdjati, mirisati, pahnuti, smraditi, smrdjeti, vonjati, zamirisati, zapahnuti, zasmrdjeti, zaudarati, zvonjati

57.4. Glagoli emisije tvari

57.4.1. Glagoli emitirane tvari (43.4: substance_emission)

Glagoli u ovoj potklasi odnose se na entitet koji je emitiran (npr. *tekućina*, *radijacija*, *dim*). Dio glagola je povratni, a većina glagola ima neprijelaznu upotrebu i najčešće imaju dopunu koja znači izvor emisije, a izriče se prijedložnim izrazom **iz** + imenica u genitivu (*voda je prokapala iz slavine*, *energija zrači iz trenera*)

brizgati, cirkulirati, curiti, isparavati, istjecati, izbijati, izlijevati se, izvirati, kapati, ključati, kipjeti, kolati, kuljati, lijevati, liptati, liti, nadirati, navirati, optjecati, pjeniti se, procuriti, prokapati, provaliti, prskati, pulsirati, razlijevati se, slijevati se, strujati, strujiti, sukljati, sunuti, suziti, šibati, šikljati, šiktati, vrcati, vreti, vrvjeti, zračiti

57.4.2. Glagoli djelovanja odašiljatelja (substance_emitter)

Glagoli u ovoj potklasi odnose se na entitet koji emitira tvar (*vulkan*) i koji se može promatrati kao izvor, a emitirana tvar kao trpitelj radnje. Ovi glagoli se razlikuju od glagola u prethodnoj potklasi emisije jer kao (često obveznu) dopunu imaju tvar koja se emitira i prijelaznu uporabu (*Zemlja zrači radijaciju, vulkan izbacuje lavu, zvijezda izbacuje plin i prašinu*), no mogu biti i povratni (*Sava se izlila, sunce žari*).

eruptirati, grijati, ispuštati, istočiti, istrcati, izbaciti, izbacivati, izliti se, izlučivati, kapati, lučiti, paliti, peći, preleti se, poplaviti, procuriti, prokapati, pržiti, pušiti se, rigati, sliti se, teći, zračiti, žariti, žecí

58. Glagoli razaranja i rušenja (44: destroy)

Glagoli opisuju uklanjanje neživog entiteta s određenog mjesta primjenom sile i najčešće totalnu destrukciju entiteta. Glagoli uglavnom uzimaju obveznu dopunu u obliku direktnog objekta koja izriče entitet koji se uklanja, no ponekad imaju i dopunu koja znači sredstvo kojim se vrši razaranja.

devastirati, dići, dignuti, dizati(u zrak), dokinuti, gasiti, iskorijeniti, minirati, obaliti, obarati, oboriti, opustiti, opustošiti, paliti, poharati, porušiti, potamaniti, probiti, proždirati, pustošiti, razarati, raznijeti, raznositi, razoriti, razrušiti, razvaliti, rušiti, sažeći, sjeći, spaliti, sravniti, srušiti, uništavati, uništiti, upropastiti, zatrti

59. Glagoli promjene stanja (45)

59.1. Glagoli slamanja (45.1: break)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju promjenu materijalnoga integriteta određenoga entiteta. Često se uspoređuju s glagolima rezanja, koji isto obuhvaćaju promjenu materijalnoga integriteta, no glagoli slamanja su pravi glagoli promjene stanja, a njihovo značenje ne osigurava nikakvu informaciju o tome kako je došlo do promjene stanja. Svi glagoli su prijelazni, a neki od glagola uzimaju dijelove tijela u funkciji direktnih objekata, što ih također svrstava i pod glagole ozljeda.

drobiti, gaziti, gnječiti, gristi, izdrobiti, kidati, kršiti, lomiti, mljeti, mrskati, mrviti, nadrobiti, natucati, odlamati, odlomiti, odvaliti, odvaljivati, okrhnuti, otkinuti, otrgnuti, parati, poderati, pokidati, polomiti, prebiti, prekidati, prekinuti, prelomiti, rascijepiti, raskidati, raskoliti, rasporiti, rastakati, rastrgnuti, razbijati, razderati, razdirati, razdrobiti, razmrskati, runiti, sitniti, skršiti, slomiti, smrskati, smrviti, trgati, točiti (rastakati), tucati, zdrobiti, zgaziti, zgnječiti

59.2. Glagoli savijanja (45.2: bend)

Za razliku od glagola slamanja, glagoli savijanja se odnose na promjenu oblika entiteta koji ne narušava materijalni integritet. Isto kao i glagoli slamanja, glagoli su prijelazni. Za razliku od glagola slamanja, ovi glagoli imenuju reverzibilnu akciju; zgužvani entitet se može izravnati, no prelomljeno se ne može vratiti u početno stanje. Neki od glagola su u tvorbenoj vezi s imenicama koje opisuju rezultat akcije glagola (*nabor, pregib, itd*).

gužvati, iskriviti, izgužvati, izvinuti, izviti, nabirati, naborati, nabrati, podaviti, podvinuti, podviti, podvrnuti, posuvratiti, poviti, pregibati, preklopiti, presavijati, presaviti, savijati, saviti, svinuti, uviti, uvrnuti, zakriviti, zaokrenuti, zasukati, zaviti, zavratiti, zavrnuti, zgužvati

59.3. Glagoli pripremanja hrane (45.3: cook)

Ovi glagoli opisuju različite načine kuhanja i pripremanja hrane. Velik broj glagola pokazuje obilježja promjene stanja, uglavnom su prijelazni s objektom koji precizira o kojoj je hrani riječ (*pohati meso*).

blanširati, dinstati, iscijediti, ispeći, ispržiti, krčkati, kuhati, ljuštiti, marinirati, mijesiti, narezati, opariti, panirati, peći, pirjati, podgrijavati, pohati, popariti, popržiti, poširati, prekuhati, prepeći, prokuhati, promućkati, protresti, pržiti, roštiljati, skuhati, spržiti, variti, začiniti, začinjati, zakuhati, zamijesiti

59.4. Glagoli promjene stanja uslijed vanjskih uzroka (45.4: state_change_external_cause)

Ova potklasa se odnosi na niz glagola koji opisuju promjene stanja nastale djelovanjem vanjskih čimbenika. Najvećim dijelom su povratni glagoli, ostali su neprijelazni i ne uzimaju dopune.

blijedjeti, buditi se, buknuti, degenerirati se, demagnetizirati se, destabilizirati se, dozrijevati, drhtati, drhtjeti, eksplodirati, emulgirati, granulirati, gubiti se, hladiti se,

ionizirati se, iscrpiti se, ishlapjeti, isparavati, ispariti, isprazniti se, istanjiti se, istegnuti se, istopiti se, isušiti se, izbljedjeti, izgorjeti, izlizati se, izmijeniti se, izobličiti se, izravnati se, karamelizirati se, karbonizirati se, kisnuti, klonuti, kondenzirati se, kopnjati, krepavati, kristalizirati se, kriviti se, lediti se, lomiti se, magnetizirati se, mrviti se, mrznuti, nakovrčati se, nakriviti se, namočiti se, napuhati se, napuniti se, narasti, natapati se, natopiti se, navlažiti se, neutralizirati se, oboljeti, očvrsnuti, odebljati, odlediti se, odmrznuti se, odumirati, ogrubjeti, ohladiti se, okameniti se, okoštati se, oksidirati, olabavjeti, omekšati, omlitavjeti, omršavjeti, oseknuti, oslabjeti, osušiti se, osvježiti, otapati se, otopiti se, otpadati, otpasti, otrijezniti se, otupjeti, otvarati se, otvoriti se, otvrdnuti, ovapniti, ozdraviti, pasti, planuti, pobijeljati, poboljšati se, pocrnjeti, pocrvenjeti, poderati se, podijeliti se, podrhtavati, pogoršati se, pojačati, pojačavati, pojeftiniti, pokisnuti, pokrenuti se, pokretati se, pokvariti se, polarizirati se, poplavjeti, popraviti se, popravljati se, porasti, porušiti se, posivjeti, posmediti, posrebriti, postarati se, posušiti se, potamnjeti, potopiti se, povećati se, povisiti se, pozelenjeti, požutjeti, preplanuti, pripitomiti se, problijedjeti, probuditi se, produbiti se, produljiti se, produžiti se, promočiti, prorijediti se, proširiti se, provjetriti se, prozračiti se, raširiti se, rasklimati se, rasplinuti se, raspršiti se, rasprsnuti se, rastaliti se, rastegnuti se, rasti, rastopiti se, rastočiti se, rastvarati se, rastvoriti se, rasušiti se, razmnožavati se, razmnožiti se, raznježiti se, razrijediti se, razvedriti se, razveseliti se, reproducirati se, sakupljati se, sazreti, skakati (povećavati se), skameniti se, skočiti (povećati se), skratiti se, skupiti se, skvrčiti se, sleći se, slediti se, slegnuti se, slomiti se, smanjiti se, smanjivati se, smekšati se, smežurati se, smrznuti se, splasnuti, spljoštiti se, staložiti se, stanjiti se, stegnuti se, stezati se, stiskati se, stisnuti se, stvrdnuti se, sužavati se, suziti se, svinuti se, tamnjeti, topiti se, trošiti se, trunuti, udebljati se, udvostručiti se, ugljenizirati se, ugrijati se, ukiseliti se, ukrutiti se, umiriti se, umoriti se, uprljati se, uravnotežiti se, usijati se, uslojiti se, ušutjeti, utišati se, utopiti se, utrostručiti se, uvenuti, uzreti, užariti se, zablattiti se, zacijeliti, zacjeljivati, zagorjeti, zagrijavati se, zahladnjeti, zahrđati, zalediti se, zamagliti se, zamazati se, zamoriti se, zamrljati se, zamrznuti se, zaokružiti se, zanimjeti, zaoštriti se, zapaliti se, zaprljati se, zaštopati se, zategnuti se, zatvoriti se, zaustaviti se, zaustavljati se, zažariti se, zgrčiti se, zgrušati se, zgušnjavati se, zgusnuti se

59.5. Glagoli promjene stanja specifične za određeni entitet (45.5: state_change_entity_specific_cause)

Ova potklasa se odnosi na glagole koji opisuju promjene stanja specifične za određeni entitet. Glagoli imaju vrlo uzak izbor subjekata kao dopuna, primjerice: cvijeće i biljke cvjetaju, a metal korodira. Dijelom su povratni, ostali su neprijelazni i ne uzimaju dopune. Promjene koje nastaju na ovim entitetima su prirodene subjektima i nisu izazvane vanjskim uzrocima ni agentima.

bubriti, bujati, ciknuti (početi se kvariti), crvati se, cvasti, cvjetati, erodirati, fermentirati, gnjiti, gnjiljeti, gnojiti se, grušati se, hlapiti, hlapjeti, hrđati, jačati, kiseliti se, kisnuti(postajati kiseo), klijati, korodirati, kvariti se, lomiti se, mračiti se, mrknuti, nabreknuti, nabubriti, naduti se, narasti, nicati, oglodati se, ojačati, ostarjeti, oživjeti, pljesniviti, požutjeti, prezreti, procvasti, procvjetati, proklijati, propadati, propasti, pucati, pući, puknuti, pupati, rascvjetati se, raspadati se, rušiti se, sagorijevati, siriti se, smračivati se, smršavjeti, starjeti, sušiti se, širiti se, tjerati se, truljeti, trunuti, usahnuti, užeci se, užegnuti se, venuti, vreti, zahrđati, zarastati, zarasti, zacijeliti, zacjeljivati, zarašćivati, zazelenjeti se

59.6. Glagoli stupnjevite promjene stanja (45.6: state_change_calibratable_cause)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju pozitivne ili negativne promjene stanja koje su stupnjevite. Subjekti su im entiteti koji sami posjeduju mjerljive atribute (*vodostaj rijeke raste*).

dizati se, fluktuirati, kliziti, kolebati se, nadimati se, napredovati, narastati, obrastati, odskakati, odskočiti, odstupati, opadati, padati, pasti, penjati se, pomicati se, ponirati, potonuti, povećavati se, rasti, raširiti se, skakati, skliznuti, skočiti, skupljati se, smanjivati se, spuštati se, spuznuti, širiti se, talasati se, uranjati, uspinjati se, uzletjeti, varirati, zaranjati

60. Glagoli boravljenja (46: lodge)

Ovi glagoli opisuju životnu situaciju određenoga živog entiteta. Većinom podrazumijevaju kontrolu od strane vršitelja radnje, no neki od njih se mogu shvatiti i kao glagoli postojanja (*živjeti*).

biti, boraviti, kampirati, konačiti, ljetovati, logorovati, nalaziti se, nastaniti se, naseljavati, noćiti, noćivati, obitavati, odsjedati, odsjesti, ostajati, ostati, počivati, prebivati, prenoćiti, prespavati, skloniti se, smjestiti se, staniti se, stanovati, stiskati se, stisnuti se, zadržati se, zadržavati se, zanoćiti, zimovati, živjeti

61. Glagoli postojanja (47)

61.1. Glagoli postojanja (47.1: exist)

Ovi glagoli opisuju postojanje entiteta na različite načine, na različitim mjestima i u različitim situacijama. Glagoli su većinom neprijelazni.

biti, bivati, bivstvovati, disati, egzistirati, izdržati, izdržavati, koegzistirati, krpariti, održati se, održavati se, opstati, opstojati, postojati, poživjeti, preživjeti, preživljavati, sirotovati, supostojati, tavoriti, trajati, vegetirati, vjekovati, živjeti, životariti, životinjariti

61.2. Glagoli postojanja specifičnoga za određeni entitet (47.2: `entity_specific_modes_being`)

Ova potklasa se odnosi na glagole koji opisuju postojanje specifično za određeni entitet. To znači da glagoli imaju vrlo uzak izbor subjekata kao dopuna koje uzimaju, primjerice: *valovi se pjene, a potok žubori*. Dio ih je povratnih, ostali su neprijelazni i ne uzimaju dopunu, pokazuju ista obilježja kao i glagoli emisije.

curiti, dimiti se, gorjeti, izvirati, kipjeti, ključati, kostriješiti se, kucati, listati, liti se, pjeniti se, plamsati, prostirati se, protezati se, protjecati, pružati se, pušiti se, rominjati, rositi, stršati, stršiti, strujiti, tinjati, titrati, visjeti, žariti, žeci, žuboriti

61.3. Glagoli postojanja koje podrazumijeva gibanje (47.3: `modes_of_being_with_motion`)

Ovi glagoli opisuju postojanje neživih entiteta koje podrazumijeva kretanje specifično za pojedini entitet. Tip kretanje karakterizira postojanje ovih entiteta pa s obzirom na to postoji jako ograničen skup subjekata koje ovi glagoli mogu imati uz sebe. Neki glagoli su povratni, većina ih je neprijelazna, a jedan dio ih uzima dopunu koja znači mjesto gibanja, a izražena je imenicom u instrumentalu (*kolona je miljela cestom*). Neki od glagola se mogu upotrijebiti sa živim entitetima u funkciji subjekta, tada imaju značenje kretanja unutar tijela (*krv struji žilama*).

bibati se, burkati se, ćarlijati, hujati, klatiti se, klimati se, komešati se, kovitlati se, lahoriti, lebdjeti, leljati, lepršati, ljuljati se, miljeti, njihati se, oscilirati, piriti, pirkati, puhati, rotirati se, strujiti, talasati se, teći, valjati se, vibrirati, vhoriti, vijoriti se, vijati, viti se, vitlati, vrtložiti se, zibati se

61.4. Glagoli postojanja zvuka (47.4: `sound_existence`)

Za razliku od glagola emisije zvuka, glagola načina glasanja i glagola zvuka koji proizvode životinje, ovi glagoli opisuju samo postojanje zvuka, neovisno o načinu njegove emisije i vrsti entiteta koji je odašiljatelj. Nepovratni su, a nije rijetka ni dopuna u obliku imenice u instrumentalu (*zvuk odzvanja šumom*).

ječati, odjekivati, odjeknuti, odzvanjati, oriti se, prolamati se, razlijevati se, rezonirati, zvoniti, zvučati

61.5. Glagoli gomilanja (47.5.1- 47.5.3: swarm/herd/bulge)

Glagoli u ovoj potklasi obvezno uključuju više od jednog sudionika, tj. većina glagola zahtijeva grupni subjekt ili objekt, a većina ih može imati i povratni oblik (*učenici su se okupili, zgrnuo je milijune, gomilao je nekretnine i novac*). Neki od glagola su u tvorbenoj vezi s kolektivnim imenicama (*gomila, kup, itd.*)

akumulirati, gomilati, grtati, iskupiti, kumulirati, kupiti, nakupiti, nakupljati, nagomilati, nagomilavati, nakupiti, okružiti se, okruživati se, okupiti, okupljati, pobirati, pokupiti, pribirati, prikupiti, sabirati, sabrati, sakupiti, sakupljati, skupiti, skupljati, zbrajati, zbrojiti, zgrnuti, zgrtati

61.6. Glagoli graničnoga odnosa dvaju entiteta (47.8: contiguous_configuration)

Glagoli u ovoj potklasi se koriste za opis prostornoga odnosa između dvaju entiteta koji graniče i dodiruju se u prostoru. Glagoli su prijelazni, dva entiteta koji su u dodiru su izraženi kao subjektna dopuna i dopuna u obliku direktnoga objekta. Neki glagoli u potklasi opisuju simetričan odnos između dva entiteta (*presijecati se, graničiti, ticati se*).

dodirivati se, graničiti, križati se, međašiti, međiti, naslanjati se, obaviti, obujmiti, obuhvaćati, obuhvatiti, oslanjati se, podupirati se, presijecati se, prislanjati se, ticati se, ukrstiti se

62. Glagoli nastajanja, nestajanja i zbivanja (48)

62.1. Glagoli nastajanja (48.1.1: appear)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju nastajanje entiteta i većina ih u ovome značenju posjeduje isključivo refleksivni oblik (*ošteniti se*), dok su ostali neprijelazni i ne uzimaju dopunu. Neki refleksivni glagoli postoje i u nerefleksivnom obliku (*okotiti*), no tada ne znače nastajanje, nego donošenje nekoga/nečega na svijet. Neki glagoli uzimaju prijedložni skup **iz/od** + imenica u genitivu u značenju izvora (*poteći iz kamena*), a neki uzimaju izborni dodatak - prijedložni skup koji označava mjesto nastajanja. Glagoli su u tvorbenom odnosu s imenicama koje znače imena mladih životinja. Dio glagola se odnosi na stvaranje novoga života.

buknuti, dići se, dizati se, evoluirati, iskočiti, iskrsnuti, izaći, izići, izbiti, izbijati, izlaziti, izleći se, izniknuti, izrasti, izroditi se, izvirati, leći se, manifestirati se, materijalizirati se, nastajati, nastati, nazirati se, nicati, niknuti, objaviti se, objelodaniti se, ojanjiti se, ojariti se, okotiti se, omaciti se, oprasiti se, ošteniti se, ostvariti se, ostvarivati se, oteliti se, otjeloviti se, ozečiti se, oždrijebiti se, oživjeti, poteći, primati se, primiti se, podići se, podignuti se, podizati se, pojaviti se, pokazati se, postajati, postati, poteći, prikazati se, probiti, provaliti, proviriti, pucati, rađati se, roditi se, sinuti, stvoriti se, svanuti, svitati, ukazati se, ukazivati se, začeti se, začinjati se, zametnuti se, zoriti

62.2. Glagoli nestajanja (48.2: disappear)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju nestajanje entiteta, svi su neprijelazni te ne uzimaju dopunu.

crknuti, dogorjeti, dotrajati, gasiti se, gasnuti, ginuti, gubiti se, istopiti se, iščezavati, iščeznuti, izdahnuti, izginuti, izgorjeti, izgubiti se, izumrijeti, jenjati, krepiti, minuti, nestajati, nestati, odumirati, okopnjeti, osipati se, otopiti se, otići, poginuti, preminuti, proći, proletjeti, proteći, skapati, skončati, stradati, trnuti se, ugasiti se, uginuti, umirati, umrijeti, utrnuti se, zaći, zalaziti, zamirati, zamrijeti, zapasti, završiti

62.3. Glagoli zbivanja (48.3: occur)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju pojavljivanje događaja, ne entiteta. Većina ih je refleksivna. Dio glagola uzima izborni dodatak - prijedložni skup koji označava mjesto zbivanja događaja.

biti, bivati, buknuti, dešavati se, desiti se, događati se, dogoditi se, isknuti, nastati, odigrati se, održati se, održavati se, ostvariti se, pojaviti se, slučiti se, zbiti se, zbivati se, zgoditi se

63. Glagoli tjelesnih pokreta (47.6: spatial_configuration)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju pokrete tijela i imaju žive entiteta kao subjekte. Ne znače nužno premještanje s jednoga mjesta na drugo, no u prisutnosti prijedložnoga skupa mogu zadobiti to značenje. Svi su neprijelazni, no ako uključuju pokretanja samo određenih dijelova tijela, mogu se koristiti i u prijelaznome obliku, gdje je dio tijela koji se pokreće zapravo i direktan objekt u akuzativu (*prignuti koljena, protegnuti noge*).

baciti se, čučnuti, ispružiti se, izvaliti se, kleknuti, leći, lijegati, naginjati se, nagnuti se, odražavati se, odraziti se, opružiti se, padati, podići se, podignuti se, podizati se, pognuti

se, pogrbiti se, pogurivati se, pregibati se, presavijati se, prigibati se, propinjati se, protezati se, pružiti se, raskrečiti se, rastezati se, sagibati se, sagnuti se, savijati se, sjedati, sjesti, skakati, sklupčati se, skočiti, ustajati, ustati, zinuti, zguriti se

64. Glagoli položaja entiteta (50: assuming position)

Glagoli imaju značenje postojanja entiteta u točno određenome položaju u prostoru. Svi su neprijelazni i mogu kao dodatnu dopunu imati prijedložni skup (**na/u** + imenica), koji znači lokaciju.

čučati, dubiti (stajati uspravno na glavi), klečati, ležati, postajati (neko vrijeme stajati), prestajati (provesti stojeći), sjediti, stajati, stati

65. Glagoli mirovanja (rest)

Glagoli imaju značenje stanja koje podrazumijeva odsutnost kretanja i gibanja. Svi su neprijelazni i ne uzimaju dopune. Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

ispavati se, mirovati, naspavati se, odmarati se, odmoriti se, odspavati, otpočinuti, pauzirati, počinuti, počivati, predahnjivati, predahnuti

66. Glagoli kretanja

66.1. Ekskurzivni glagoli: izriču kretanje iz nečega, izlaženje (motion direction outwards)

Ovi glagoli preciziraju smjer kretanja – prema van. Nemaju veze s načinom kretanja. Izvor, putanja i cilj kretanja se razlikuju ovisno o glagolu i većinom su izraženi prijedložnim skupom (*izaći iz kuće*). Glagoli su neprijelazni. Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

iskuriti, iskipjeti, iskočiti, iskoračiti, iskotrljati se, iskrasti se, iskrcati se, ispasti, isplaziti, isplivati, isploviti, isplutati, ispuzati, isteći, istrčati, istupiti, išetati, išuljati se, izaći, izbijati, izbiti, izići, izgmizati, izjahati, izjedriti, izjuriti, izlaziti, izletjeti, izliti se, izmiliti, izmiljeti, izranjati, izviriti, izvući se, proviriti, provirivati

66.2. Inkurzivni glagoli: izriču kretanje u nešto, ulaženje (motion direction inwards)

Ovi glagoli preciziraju smjer kretanja – prema unutra. Nemaju veze s načinom kretanja. Izvor, putanja i cilj kretanja se razlikuju ovisno o glagolu i najčešće su

izraženi prijedložnim skupom (*ući u kuću*). Svi glagoli su neprijelazni. Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

prodrijeti, ući, ujahati, ujuriti, ukoračiti, ulaziti, uletjeti, uliti se, umarširati, upadati, upasti, uplivati, uploviti, uranjati, uroniti, uskočiti, ušetati, ušuljati se, uteturati, utjecati, utonuti, utrapati, utrčati, uvesti se, uvući se, zaći, zagaziti

66.3. Transkurzivni glagoli: izriču prelaženje (motion direction across/through)

Ovi glagoli preciziraju aktivnost prelaženja. Izvor, putanja i cilj kretanja se razlikuju ovisno o glagolu i najčešće su izraženi prijedložnim skupom (*prolaziti kroz šumu, proći preko pruge*). Ako kao dopunu imaju prijedložni skup, glagoli su neprijelazni, no ako imaju objekt u akuzativu kao dopunu, uvijek su prijelazni (*prijeći put, prelaziti most*). Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

prebaciti se, pregaziti, prekoračiti, prelaziti, preletjeti, prelijetati, preplivati, preploviti, preskočiti, preseliti, prestupiti, pretrčati, prijeći, proći, prodirati, prodrijeti, prolaziti, proletjeti, promicati, traverzirati

66.4. Glagoli kretanja prema gore (motion direction upwards)

Ovi glagoli definiraju vertikalni smjer kretanja prema gore, a dopuna u obliku prijedložnoga skupa označava lokaciju koja je napuštena (*dići se iz kreveta*) ili lokaciju prema kojoj se ide (*uspeti se na stablo*). Glagoli su većinom povratni, dio ih je neprijelazan, a rijetki uzimaju obveznu dopunu koja znači objekt-prepreku (*penjati stijenu*). Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

dići se, dignuti se, dizati se, odskočiti, penjati se, plaziti, popeti se, poskočiti, skakati, skočiti, uspeti se, uspinjati se, usprtniti se, uspužati se, ustati, uzaći, uzdići se, uzdignuti se, uzići, uzjašiti, uzletjeti, uznijeti se, uzverati se, uzvisiti se, vinuti se

66.5. Glagoli kretanja prema dolje (motion direction downwards)

Ovi glagoli definiraju vertikalni smjer kretanja prema dolje, a dopuna u obliku prijedložnoga skupa označava lokaciju koja je napuštena (*pasti sa stabla*) ili lokaciju prema kojoj se spušta (*spustiti se na zemlju*). Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

aterirati, ljosnuti, obaliti se, oboriti se, opadati, padati, pasti, popadati, potonuti, prizemljiti se, prizemljivati se, propadati, propasti, sići, silaziti, skljkovati se, skljusiti se, sletjeti, slijetati, spadati, spasti, spustiti se, spuštati se, spuznuti, sručiti se, srušiti se, strmoglaviti se, stropoštati se, strovaliti se, sunovratiti se, survati se, svaliti se, tonuti, upadati, upasti, utonuti, zaroniti

66.6. Glagoli kružnoga kretanja (47.8: contiguous location)

Glagoli u ovoj potklasi preciziraju način kretanja – u krug. Većina glagola uzima dopunu u akuzativu koja znači entitet oko kojega se odvija gibanje (*okružiti zgradu*) ili prijedložni skup (*obilaziti oko čega*). Ako su povratni, prijedložni skup označava entitet oko kojega se odvija gibanje (*vrtjeti se oko čega*).

kružiti, motati se, muvati se, obići, obigrati, obigravati, obilaziti, obletjeti, oblijetati, okrenuti se, okretati se, okružiti, opasati, opkoliti, opsjesti, oprčati, plesti se, zaobići, zaobilaziti, vrtjeti se

66.7. Apkurzivni glagoli: glagoli odmicanja, udaljavanja i napuštanja (51.1, 51.2: avoid/miss)

Ovi glagoli definiraju smjer odmicanja od određenoga mjesta. Dopuna u obliku prijedložnoga skupa (**od/iz** + imenica) označava mjesto/osobu koja je napuštena (*otići od roditelja, odjuriti iz kuće*), isto kao i dopuna u obliku akuzativa (*napustiti dom*).

iseliti, iskrasti se, maknuti se, napustiti, napuštati, odbaciti, odbacivati, odbasati, odcupkati, odgegati, odgurnuti, odjahati, odjezditi, odjuriti, odlaziti, odlepršati, odletjeti, odlunjati, odlutati, odmaći se, odmagliti, odmaknuti, odmicati, odseliti, odskakutati, odstupati, odstupiti, odšepati, odšetati, odšvrijati, odvesti se, odvojiti se, odvrljati, ostaviti, ostavljati, osuti se, oteći, oteturati, othramati, otići, otisnuti se, otjecati, otkasati, otkobeljati se, otkotrljati se, otpješačiti, otplivati, otploviti, otplutati, otputiti se, otputovati, otrčati, pobjeći, poći, pokupiti se, polaziti, poletjeti, rastaviti se, skloniti se, udaljivati se, udaljiti se, ukloniti se, umaknuti, uputiti se, uteći, uzmaknuti, uzmicati

66.8. Atkurzivni glagoli: glagoli primicanja (motion direction towards)

Ovi glagoli definiraju horizontalni smjer kretanja prema lokaciji, a dopuna u obliku prijedložnoga skupa označava lokaciju prema kojoj se ide (*dotrčati do kuće*). Također, isto označava i dopuna u obliku dativa (*doći kući, stići kući*). Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola.

banuti, dobauljati, dobježati, dobrzati, doći, dogegati se, doglavinjati, dogmizati, dogurati, dohramati, dohrliti, dohučati, dohuktati, dojezditi, dojuriti, dokrivudati, dolaziti, dolepršati, doletjeti, domiljeti, donjihati se, dopirati, dopiriti, doplivati, doplutati, doprijeti, doputovati, dopuzati, dopuziti, doseći, dosegnuti, doseliti se, dosezati, dospjeti, dostići, dostignuti, došetati, došuljati se, došunjati se, doteturati se, dotrčati, dovrjeti, dovući se, hrupiti, nadolaziti, nahrupiti, naići, nailaziti, naletjeti, navirati, navratiti, približiti se, prići, prikrasti se, prilaziti, primaći se, primaknuti se, priskočiti, prispjeti, pristići, pristignuti, pristupati, pristupiti, priteći, pritrčati, sjuriti se, stići, stizati, strčati se, stupiti, svratiti, svrnuti, vraćati se, vratiti se

66.9. Glagoli načina kretanja (51.3.1, 51.3.2: motion_manner)

Ovi glagoli opisuju kretanje koje tipično, no ne i nužno, uključuje premještanje i pomicanje. Nijedan od glagola ne podrazumijeva smjer kretanja (koji može biti izražen dodatnom dopunom u obliku prijedloznoga skupa), a svi glagoli znače način kretanja ili sredstvo kroz koje se entitet kreće. Svi glagoli opisuju samostalno kretanje živih entiteta, iako se mogu koristiti i za opisivanje kretanja neživih objekata (*lopta se kotrlja*).

cupkati, gacati, galopirati, gaziti, gegati se, gmizati, grabiti, hitati, hodati, hoditi, hramati, hrliti, jurišati, juriti, kasati, klatiti se, klipsati, klizati, kliziti, koračati, kotrljati se, koturati se, krivudati, kružiti, lebdjeti, lepršati, letjeti, lijetati, ljuljati se, marširati, migoljiti, njihati se, odskakivati, paradirati, pješačiti, planinariti, plaziti, plivati, plutati, poskakivati, posrtati, puzati, puziti, roniti, šepati, šetati, skakati, skakutati, spoticati se, stupati, šunjati se, teturati, trčati, trčkarati, tumarati, valjati se, verati se, vrludati, vrtjeti se, vući se

66.10. Glagoli kretanja prijevoznim sredstvom (51.4.1: vehicle)

Većina glagola u ovoj potklasi je u tvorbenom odnosu s imenicama koje znače imena prijevoznih sredstava (*taksirati-taksi, splavariti-splav*) te opisuju kretanje korištenjem određenoga pomagala (*sanjkati, pedalirati, skijati*), odnosno nesamostalno kretanje (*jahati*). Neki glagoli su u tvorbenom odnosu s dijelovima koji se koriste za upravljanje prijevoznim sredstvom (*veslati-veslo, jedriti-jedro*). Članovi ovoga skupa opisuju kretanje entiteta, ali se ne podrazumijeva nikakav zadani smjer kretanja, osim ako nije eksplicitno izražen dopunom. Većinom su neprijelazni, no postaju prijelazni ako se detaljno specificira objekt kojim se upravlja (*pilotirati avionom*).

brodariti, brodititi, jahati, jedriti, kočijašiti, krstariti, lađariti, letjeti, pedalirati, pilotirati, ploviti, prometovati, sanjkati, skelariti, skijati, splavariti, taksirati, upravljati, veslati, voziti

66.11. Glagoli kretanja pomoću vozila s definiranim smjerom (vehicle_with direction)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju kretanje entiteta koje podrazumijeva zadani smjer kretanja. Nisu navedeni u Levininoj klasifikaciji glagola. Većinom su neprijelazni glagoli, dio ih uzima dopunu u obliku prijedloznoga skupa koja definira smjer (*provesti se kroz grad*). Manji broj ih je prijelaznih (*pretjecao je kolonu*).

bordižati, burdižati, kositi, odbroditi, odjedriti, odveslati, odvesti se, otisnuti se, otploviti, pretjecati, provesti se (*vozeći se proći kroza što*), provoziti se (*prolaziti kroza što*)

66.12. Glagoli pratnje (51.7: accompany)

Ovi glagoli se odnose na radnju u kojoj jedan entitet iščekuje, vodi ili usmjeruje drugi entitet. Razlikuju se po prirodi odnosa između ta dva entiteta.

dočekati, dočekivati, dopratiti, dovesti, dovoditi, ispratiti, izvoditi, navesti, navoditi, odvesti (odvoditi), okrenuti, okretati, otjerati, otpratiti, pokupiti, popratiti, povesti, pratiti, prevesti, pričekati, prošetati, provesti, razvesti, razvoziti, slijediti, slati, skrenuti, svratiti, svrnuti, šetati, tjerati, upućivati, uputiti, usmjeravati, usmjeriti, uvesti, uvoditi, voditi, vući, zavesti

66.13. Glagoli kretanja u gomili (47.5.1.1: motion_swarm)

Ovi glagoli opisuju kretanje vršitelja radnje, koji se sastoji od više živih entiteta. Glagoli su povratni ili neprijelazni, najčešće ne uzimaju nikakvu dopunu.

gomilati se, gurati se, gužvati se, komešati se, laktati se, nagnuti, naguravati se, nagužvavati se, nahrupiti, natiskivati se, navaliti, navirati, rojiti se, sletjeti se, slijetati se, stiskati se, tiskati se, trpati se, uguravati se, vrvjeti

67. Glagoli izbjegavanja (52: avoid)

Ova klasa glagola opisuje akciju izbjegavanja određenoga entiteta (živoga ili neživoga). Glagoli su prijelazni s dopunom u nominativu koja podrazumijeva

vršitelja radnje i dopunom u akuzativu koja podrazumijeva objekt koji se izbjegava (*on izbjegava sukob*).

Glagoli mogu biti i povratni s dopunom u genitivu (*kloniti se čega*) ili s dopunom u dativu koja podrazumijeva izvor opasnosti odnosno uzrok izbjegavanja (*izmicati čemu*).

bojkotirati, eskivirati, izbjeći, izbjegavati, izbjegnuti, izmaći, izmaknuti se, izmicati se, izostaviti, kloniti se, odreći se, okaniti se, ostaviti se, preskočiti, ugibati se, uklanjati se, umaći, umaknuti, zaobići, zaobilaziti

68. Glagoli kašnjenja i žurbe

68.1. Glagoli kašnjenja (53.1: linger)

Ova klasa glagola opisuje tipove kašnjenja. Neki od glagola se mogu javiti uz prijedložni skup **preko** + imenica koja označava vremenski period ili prijedložni skup **zbog** + imenica u genitivu, koja označava uzrok kašnjenja. Glagoli su neprijelazni, osim nekih poput *odugovlačiti*, *otezati*, koji imaju objekt radnje u obliku prijedložnog skupa kao dopunu (*odugovlači s isplatom*).

besposličariti, čamiti, čučati, dangubiti, duljiti, kasniti, kilaviti se, kolebati se, ležati, ljenčariti, odugovlačiti, oduljivati, oklijevati, otezati, parazitirati, povlačiti se, rastezati, razvlačiti, usporavati, usporiti, zadržati se, zadržavati se, zakasniti, zaostati, zatezati, zavlaciti, vući se

68.2. Glagoli žurbe (53.2: rush)

Ova klasa glagola opisuje akciju koja se odvija brzo. Svi glagoli su neprijelazni i ne uzimaju dopunu.

hitati, jurišati, juriti, jurnuti, letjeti, nagrnuti, naprijeti, nasrnuti, navaliti, pohitati, pojuriti, poletjeti, poteći, potrčati, požuriti, prašiti, raniti, ruknuti, srljati, srnuti, strmoglaviti se, stušiti se, sunuti, survati se, trčati, trknuti, ubrzati, ubrzavati, užurbati se, zaletjeti se, zalijetati se, žuriti

69. Glagoli mjerenja (54)

69.1. Glagoli bilježenja (54.1: register)

Ovi glagoli opisuju evidentiranje određene vrijednosti atributa entiteta (npr. visine, težine, temperature, dubine) u rasponu koji je relevantan za označavanje pojedinoga svojstva. Najčešće su prijelazni glagoli s dopunom u akuzativu koja

označava svojstvo (*mjeriti težinu*). Glagoli bilježenja mogu, rjeđe, kao dopunu imati i prijedložni skup koji izražava mjeru (*izmjerio sam 152 km/h*).

baždariti, bilježiti, evidentirati, inventarizirati, izmjeriti, izvagati, mjeriti, odvagati, odvagnuti, premjeriti, popisati, popisivati, razmjeriti, registrirati, sondirati, ubilježiti, uknjžiti, urudžbirati, ustanoviti, utvrditi, utvrđivati, zabilježiti, zavesti

69.2. Glagoli vrijednosti (54.2: cost)

Za razliku od glagola iz klase 69.1, ovo su glagoli kod kojih dopuna u nominativu označava nositelja svojstva, a druga dopuna obavezno izražava mjeru (*sladoled košta 5 kuna*).

koštati, napuniti (o godinama), navršiti (o godinama), nositi (imati domet), protezati se, pružati se, stajati, težiti, trajati, valjati, važiti, vrijediti, zapadati

69.3. Glagoli procjene (34, 54.4: assessment/price)

Ovi glagoli imaju značenje procesa određivanja vrijednosti entiteta, no obvezne dopune često ne preciziraju konkretne mjerne vrijednosti (*procijeniti težinu*), a ako ih preciziraju, onda kao dopunu imaju prijedložni skup (*odredio je cijenu od 2 kn po kg*).

analizirati, aproksimirati, evaluirati, iskušavati, ispitivati, izračunati, izračunavati, kalibrirati, kalkulirati, korigirati, ocijeniti, ocjenjivati, odrediti, određivati, procijeniti, procijeniti, procjenjivati, propisati, proračunati, proračunavati, računati, recenzirati, revidirati, valorizirati, vrednovati

69.4. Glagoli naplate (54.5: bill)

Glagoli u ovoj potklasi opisuju osobu ili instituciju koja uspostavlja odnos s drugom osobom ili institucijom te s određenom sumom novca. Odnos ovisi o glagolu.

fakturirati, globiti, inkasirati, kladiti se, naplaćivati, naplatiti, oglobiti, okladiti se, oporezivati, oročavati, penalizirati, plaćati, prištedjeti, prišteđivati, štedjeti, škrtariti, teretiti, ulagati, zadužiti, zaračunati, zaštedjeti

70. Glagoli počinjanja, dovršavanja i kontinuiteta (55)

70.1. Glagoli počinjanja (55.1:begin)

Ovi glagoli znače započinjanje aktivnosti. Većina ih uzima dopunu u obliku prijedložnoga skupa ili infinitivnu dopunu (*započeti s bitkom, početi pušiti*), rjeđe dopunu u dativu (*latiti se čega*).

krenuti, kretati, latiti se, otpočeti, početi, počinjati, prihvaćati se, prihvatiti se, primiti se, uhvatiti se, začeti, začinjati, započeti, započinjati

70.2. Glagoli dovršavanja (55.2:complete)

Ovi glagoli znače dovršavanje aktivnosti i obvezno su prijelazni, tj. uzimaju dopunu u akuzativu koja predstavlja objekt radnje.

apsolvirati, dogotoviti, dokrajčiti, dovršavati, dovršiti, okončati, svršiti, zaključiti, zaključivati, završavati, završiti, zgotoviti

70.3. Glagoli prekidanja (55.4: stop)

Ovi glagoli znače nagli prekid nedovršene aktivnosti. Glagoli u potklasi 70.3.1 su prijelazni i uzimaju dopunu u akuzativu koja predstavlja objekt radnje (*prekidati posao*), a u potklasi 70.3.2 su većinom neprijelazni i imaju samo dopunu subjekta koji vrši prekid aktivnosti, a, ako imaju drugu dopunu, onda je izrečena prijedložnim skupom ili infinitivom (*prestajao je s radom, prestala je plakati*).

70.3.1. Prijelazni glagoli prekidanja

dokinuti, obustaviti, prekidati, prekinuti, ukidati, ukinuti, zakočiti, zaustaviti, zaustavljati

70.3.2. Neprijelazni glagoli prekidanja

odustajati, odustati, prestajati, prestati, stajati, stati, zastajati, zastati

70.3.3. Glagoli kontinuiteta (55.3: continue)

Ovi glagoli predstavljaju neprekinutu radnju, ponavljanje određene aktivnosti, odnosno ponovno izvršavanje prekinute radnje i najčešće uzimaju dopunu (infinitiv ili prijedložni skup) koja predstavlja objekt radnje (*nastaviti čitati, nastaviti s radom*). Gotovo svi glagoli mogu imati povratni oblik.

nastaviti, nastavljati, ponavljati, ponoviti, produljiti, produžiti, produživati, proslijediti

71. Glagoli vremenskih prilika (57: weather)

Ovi glagoli opisuju različite vrste vremenskih prilika, a specifični su po tome što je dio njih nevalentan i ne otvara mjesto nikakvim dopunama (*grmi, sijeća, kiši*, itd). Većina pak glagola ima samo jednu dopunu u nominativu.

bljesnuti, grmjeti, hućati, kišiti, kopnjati, lediti se, liti, mraziti, mrznuti, napadati, oblačiti se, padati, pasti, pljuštati, popasti, puhati, rominjati, rositi, sijevati, sipati, sipiti, stegnuti (studen, mraz), stezati (studen, mraz), šibati, škropiti, smrznuti, sniježiti, vijati, zalediti, zamrznuti, zapasti

72. Modalni glagoli (modal verbs)

Modalni glagoli daju dodatnu informaciju o glagolu koji slijedi, a koji se uvijek javlja u infinitivu. Bez glavnoga glagola, rečenica s modalnim glagolom nije ovjerena. Njihova je funkcija da glavnomu glagolu pridodaju stupanj izražavanja mogućnosti, vjerojatnosti, obveze, zabrane, naredbe ili želje. Tako glagol *smjeti* znači dati dozvolu / pitati za dozvolu (*smijem li otvoriti prozor*), glagol *moći* znači sposobnost izvođenja aktivnosti koju izriče glavni glagoli (*ne mogu doći na trening*), glagol *voljeti* kazuje uživa li vršitelj radnje u radnji koju izriče glavni glagol (*volim plivati u bazenu*), glagoli *željeti* i *htjeti* kazuju želi li vršitelj izvršiti radnju koju izriče glavni glagol ili ne (*želim plivati u bazenu*), glagol *morati* znači obvezu izvršavanja glavne radnje u kojoj vršitelj nema izbora (*moram naučiti engleski*), glagol *trebati* izriče preporuku i savjet o izvršavanju glavne radnje (*trebao bi više učiti*), a glagol *znati* izriče sposobnost izvođenja radnje koju izriče glavni glagoli (*znam plivati*).

moći, htjeti, morati, smjeti, znati, umjeti, trebati, željeti, valjati, vrijediti, voljeti

Dubinski padeži u ulozima dopuna i dodataka u CROVALLEX-u

Valencijski okvir CROVALLEX-a otvara mjesto dopunama i dodatcima. Dubinski padeži u ulozima dopune su: AGT (vršitelj radnje), PAT (trpitelj radnje), REC (primatelj), RESL (rezultat), ORIG (podrijetlo).

Dubinskih padeža u ulozima dodataka je 29, a to su: BEN-benefaktor/iskoristitelj, HER-nasljeđe, CONTR-suprotnost, DIR1-smjer: odakle, DIR2: kojim putem, DIR3: smjer-prema, LOC-mjesto, TFRWH-vrijeme: iz kojega vremena, THL-vrijeme: koliko dugo, THO-vrijeme: koliko često, TOWH-vrijeme: za kad, TSIN-vrijeme: od kad, TTILL-vrijeme: do kad, TWHEN-vrijeme: kad, MANN-način, EXT-mjera, ACMP-društvo, REG-odnos, INST-sredstvo, CPR-usporedba, COND-uvjet, CNCS-dopuštenje, RESTR-izuzimanje, COMPL-komplement, CAUS-uzrok, SUBS-zamjena, AIM-cilj, DIFF-razlika, OBST-prepreka.

I dopune i dodatci će biti detaljno opisani u ovom poglavlju.

1. AGT (Agent - vršitelj radnje)

Ovaj dubinski padež predstavlja prvu dopunu glagolu. Odnosi se na vršitelja radnje, nositelja obilježja, iskusitelja ili posjedovatelja. Iako se čini da je njegova primarna uloga sintaktička (prva dopuna glagola), ovaj funkter zapravo nosi i semantička obilježja dopune.

S obzirom na semantička obilježja, AGT funkter možemo naći u sljedećim ulogama:

1) vršitelj radnje – živo

Predsjednica Hrvatske narodne stranke liberalnih demokrata započela je pisati svoj blog.

2) vršitelj radnje - neživo

Taj film osvojio je nekoliko nagrada.

3) nositelj obilježja

Finska sauna je napravljena od drveta aljaske jele.

4) posjedovatelj

Susjed prodaje novi apartman u Novalji.

5) iskusitelj

Djevojka nije osjećala hladnoću snijega na bosim stopalima.

Osnovni površinski oblici ovog dubinskoga padeža su sljedeći:

1) imenica/zamjenica u nominativu, genitivu, dativu, instrumentalu (kod pasiva) ili zastarjeli oblik u vokativu

- Predsjednik** mu je dao mandat.
- Nema opasnosti.**
- Našim nogometašima** je baš dobro išlo.
- Konja jaši kraljeviću Marko.**
- Lokal se napunio izbjeglicama.**

Dubinski padež u nominativu ne mora nužno biti površinski ostvaren imenicom, nego može biti obuhvaćen i morfologijom glagola.

- Čitam knjigu.**

Također, dubinski padež se može javiti i uz *indeclinabiliu*, koja uz sebe veže genitiv.

- Desetak malih oporbenih političkih stranaka** istupilo je protiv donošenja spomenutoga zakona.

2) prijedložni izraz

- Odustalo se od najavljenoga rušenja vikendica na Dravi.**

3) infinitiv

- Umrijeti je čast.**

4) zavisna rečenica

- Kome se ne sviđa u Slavonskom Brodu, široko mu polje.**

Agent može biti izražen i prijedložnim izrazima s kvantifikacijskim značenjem:

oko/preko/po/na + indeclinabilia + genitiv

- Preko 50 000 ljudi svih generacija** pjevalo je i plesalo u čast Hajduka.
- Na tisuće ljudi** bježi pred tajfunom Mitag.
- Oko tisuću Čeha** je dosad kupilo nekretnine na hrvatskoj obali Jadrana.

2. PAT (patient - trpitelj radnje)

Dubinski padež PAT se najčešće javlja kao obvezna dopuna glagolu i definiran je primarno sintaktički, trpitelj je uvijek druga dopuna glagolu. Ipak, moguće je ovom padežu dodijeliti i značenjske osobine.

PAT padež se javlja uz konstrukcije koje označavaju objekt, i to:

a) objekt koji je stvoren, uništen, konzumiran ili koji mijenja svoja obilježja (mjesto, vlasnika ili stanje) utjecajem događaja kojega izriče glavni glagol.

- stvoreni objekt: *Majstori su montirali **ormar**.*
- konzumirani objekt: *Ivan je pojeo **kolač**. Popio sam **vode**.*
- pogođeni objekt: *Lovac je ranio **srnu**.*
- objekt koji je promijenio vlasnika: *Ivan je prodao **auto**.*

b) objekt koji je pogođen radnjom koju izriče glavni glagol (objekt koji zbog radnje trpi ili od radnje ima korist)

- Djeca beru **jabuke**.*
- Ivanu** se dogodila nesreća.*
- Ivan sliježe **ramenima**.*
- Student se **prema profesoru** odnosi s poštovanjem.*

c) objekt koji specificira događaj

- Marija pjeva **himnu**.*
- Ivan podučava **informatiku**.*

d) objekt koji je u čijem posjedu ili koji mijenja posjed u smislu da ga netko gubi ili dobiva u posjed

- Razdijelio je **imetak**.*
- Otac se odrekao **svoje livade**.*
- Mafija trguje **ljudskim organima**.*

e) objekt koji se odnosi na cilj događaja

- Konj je dostignuo **cilj utrke**.*
- Ostvario je **želju**.*
- Odustao je **od studija**.*
- Italija traga za **ukradenim portretom**.*
- On namjerava **bježati**.*

f) primatelj događaja

- Profesor **mu** je prijeto neuspjehom.*

g) posjedovatelj

- Auto pripada **mome ocu**.*

h) objekt koji se odnosi na individue koje imaju korist ili trpe zbog događaja

- Nemojte izlovljavati **morske konjice**.*

i) objekt koji se odnosi na entitet koji utječe na subjekt

- Ona se branila **od nasilnika**.*
- Maja se opire **svojoj lijenosti**.*
- Ivan se podredio **novim uvjetima**.*
- Zaprijetili su mu **zatvorom**.*
- Oslobodio se **treme**.*

j) objekt koji se odnosi na premješteni entitet

- Ivan je bacio **knjigu pod klupu**.*
- Marija raspolaže **dionicama**.*

k) objekt koji se odnosi na ono čime je subjekt okupiran

- Maja se bavi **prisluškivanjem svojih susjeda**.*
- Vesele se **čestitkama**.*
- Oni zaboravljaju **na glad**.*
- Njen diplomski rad me zapanjio **kvalitetom**.*

l) tema knjige, priče, filma, razgovora ili objekt koji predstavlja ono čime je subjekt okupiran

- Zagrebačka policija bavi se **plakatom Queer festivala**.*
- Ne razumijem se **u medicinu**.*
- Profesor je pričao **o Napoleonovom napadu**.*

m) objekt koji izriče u odnosu na što se događaj ocjenjuje

- Ona sličí **svom djedu**.*

n) objekt na kojega je usmjeren događaj

- *Ivan je tražio **novine***
- *Marija je promatrala **izlazak sunca***

PAT se najčešće javlja u obliku imenice u akuzativu, genitivu, dativu, instrumentalu ili nominativu (kod pasiva):

- *Ivan jede **jabuku**.*
- *Susjedov vol se napasao **mlade zelene djeteline**.*
- *On vlada **državom**.*
- *Vesele se **čestitkama**.*
- ***Pacijentica** je jučer bila triput posjećena.*

PAT se javlja i kao prijedložni izraz:

- *Duje uživa u **plivanju**.*
- *Italija traga za **ukradenim portretom**.*
- *Razveo se **od supruge**.*
- *Razmišljali smo o **novcu**.*
- *Oni zaboravljaju **na glad**.*
- *Odlučio sam se za **smeđe cipele**.*
- *Radi **na uspostavi mirovinske reforme**.*

PAT se ponekad javlja i u obliku infinitiva:

- *Ivan voli **jedriti**.*

PAT se može javiti i kao zavisna rečenica:

- *Clark se upitala **što će se dogoditi**.*
- *Pogorelič je dodao **kako će on financijski u potpunosti poduprijeti cijeli projekt**.*

Preklapanje PAT dubinskoga padeža s ostalim padežima

PAT dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom AGT (koji označava *vršitelja radnje*), ali samo kada moramo odrediti prvu i drugu dopunu glagolu, od kojih jedna mora biti u dativu. PAT dubinski padež se može preklapati i s dubinskim padežom DIR1 (koji označava *smjer radnje - odakle*), ali samo s glagolima promjene iz jednoga stanja u drugo.

3. REC (recipient – primatelj)

Dubinski padež REC se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a označava živoga primatelja radnje i definiran je uglavnom semantički. Obično se javlja kao treća dopuna glagolu, nakon vršitelja i trpitelja radnje.

REC se može javiti kao obvezna dopuna glagolu.

- *Ivan je vratio **bratu** njegov auto.*
- *Glavni tajnik UOIF-a zamolio je **djevojke** da izbjegavaju svaku provokaciju.*

Glagolske dopune s ulogom REC padeža odnose se na primatelja radnje (koji je obično živi entitet), i to u dosta širokome smislu:

REC se može javiti uz glagole davanja

- *Profesor je održao predavanje **studentima**.*
- *Majka uči **dijete** pisati.*

REC se može javiti u ulozi posjedovatelja s glagolima oduzimanja

- *Lopov je ukrao **zaštitarima** pištolj.*

REC može biti entitet na koji je događaj usmjeren

- *Obratio se **policiji** zbog krađe.*

REC se često javlja u obliku imenice u dativu ili akuzativu:

- *Telefonirali su **novinarima**.*
- *Predsjednik je uvjerio **stranke** da će Vlada uskoro biti sastavljena.*

REC se javlja i kao prijedložni izraz:

- *Pretplatnički broj je prenio **na najmoprimca**.*
- *Taj podatak **kod ostalih skijašica** ubija svaku volju za bavljenje ovim sportom.*
- *Dobit će biti raspodijeljena **među suradnicima**.*

Preklapanje REC dubinskoga padeža s ostalim padežima

REC dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom BEN (koji označava *benefaktora*), budući da su značenjski bliski.

4. RESL (result - rezultat)

Dubinski padež RESL se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a specificira rezultat događaja. Značenje padeža je “*na takav način da*”. RESL padež specificira da se po završetku događaja postiže stanje na koje se odnosi konstrukcija uz RESL padež.

RESL se može javiti kao obvezna dopuna glagolu.

- Imenovan je **pročelnikom**.*
- Ivan je smatrao Pavla **nedostižnim govornikom**.*
- Čutio sam se **osamljen**.*
- Osjetio sam se **izdanim**.*
- Doveo je Osječane **do pobjede**.*
- Osamljenost ga je navela **na samoubojstvo**.*
- Čitava je knjiga spala **na tri mršava slova**.*

RESL može značiti obilježje ili stanje trpitelja u slijedu događaja.

- Izabrali smo Ivana za **predsjednika stranke**.*
- Ivan je smatrao Mariju **zgodnom djevojkom**.*
- Marija je angažirala Ivana **kao recenzenta za tehnologiju**.*
- Ugradnjom perilice za suđe učinili smo si život **jednostavnijim**.*
- Ivan je prekidom ostavio Mariju **povrijeđenom**.*

RESL s glagolima promjene iz jednoga stanja u drugo može značiti konačno stanje.

- Marija je obojila kosu iz plave **u crvenu**.*
- Dugovi su narasli sa 10.000,000 kuna **na 30.000,000 kuna**.*

RESL može značiti i entitet u odnosu na koji je trpitelj tretiran na određeni način u rečenici.

- Obranili su selo **od neprijatelja**.*
- Složila je cvjetove **u prekrasan buket**.*
- Podijelite djecu **u parove**.*

RESL se često javlja kao imenica ili pridjev u nominativu ili instrumentalu:

- Imenovan je **pročelnikom**.*

- *Odjednom je postao **zamišljen**.*
- *Smijeh čini život **podnošljivim**.*
- *Osjetio sam se **potrošenim**.*
- *Ostavio je crkvu **netaknutom**.*
- *Glazba nas ispunja **mirom**.*

RESL se javlja i kao prijedložni izraz:

- *Smijali su se **do suza**.*
- *Angažirao ga je **kao recenzenta za tehnologiju**.*
- *Prevela je knjigu **na hrvatski**.*
- *Povećao je udaljenost s 10 **na 20 metara**.*
- *Pala je s konja **na magarca**.*
- *Partizani su **pred Nijemcima** spasili velik broj ranjenika.*
- *Pretvorit će školu **u zabavno mjesto**.*
- *Cijena priključka je pala **na samo 200 kuna**.*
- *Xeroxov Workcentre izabran je **za proizvod godine**.*

RESL se rjeđe javlja u obliku priloga:

- *Izbori su završili **skandalozno**.*
- *Ivan je **uspješno** položio ispit.*
- *Marija je **bezuspješno** pokušavala položiti vozački.*

RESL se može javiti i kao zavisna rečenica:

- *Tako ga je gurnuo **da je dječak pao niz stepenice**.*
- *Predsjednik je odgovorio **da će podržati premijera**.*

RESL se rjeđe javlja u obliku infinitiva:

- *Ja te nisam pustio **pasti** u ruke Davidu.*

Preklapanje RESL dubinskoga padeža s ostalim padežima

RESL dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom DIR3 (*smjer prema*), ali samo kada se radi o glagolima promjene iz jednoga stanja u drugo.

5. ORIG (origin - podrijetlo/izvor)

Dubinski padež ORIG se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a znači podrijetlo/izvor radnje i definiran je primarno semantički.

ORIG se može javiti kao obvezna dopuna glagolu.

- *Problem potječe **iz vašega stava.***
- *Ne luči žrtvu **od napadača.***

Glagolske dopune s ulogom ORIG padeža odnose se na podrijetlo/izvor radnje, i to u dosta širokom smislu. ORIG može značiti materijal od kojega je što napravljeno.

- *Staklari valjaju oblike **iz rastaljenoga stakla.***
- *Majka je napravila varivo **od cvjetače.***

ORIG može značiti okolnost, događaj ili stanje na temelju kojega nešto nastaje.

- ***Iz malih naselja** sagradili su grad.*

ORIG može značiti izvornoga posjedovatelja (najčešće živi entitet), izvor od kojega nešto nastaje.

- ***Od profesora** smo čuli za nemili događaj.*

ORIG može značiti i početno stanje s glagolima promjene (iz jednoga stanja u drugo).

- *Plaća je pala **sa 142** na 78 dolara mjesečno.*
- *Napravila je dnevnu sobu **od kuhinje.***
- *Cijena eurosupera je narasla **sa 8 kuna po litri** na 8,49 kuna po litri.*

Preklapanje ORIG dubinskoga padeža s ostalim padežima

ORIG dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežima DIR1 (u slučaju kad se javljaju s glagolima promjene) i HER, budući da je značenjski blizak tim padežima.

6. BEN (benefaktor)

Dubinski padež BEN se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a znači *u čiju korist ili na čiju štetu* se odvija događaj koji je izrečen glavnim glagolom. Za razliku od REC (recipient – primatelj) padeža, koji označava živi entitet koji pasivno sudjeluje u događaju, BEN se javlja isključivo u značenju živoga entiteta u čiju koristi, na čiju štetu, slavu ili sramotu se odvija događaj. Radi se o konstrukcijama akuzativa koristi, s najčešćim površinskim oblikom: **za** + akuzativ, ali se javlja i s dativom.

- *Otac je **susjedovomu mesaru** poklonio uhvaćenu hobotnicu.*
- *Pisao je dobre krimiče **za loše obrazovanu publiku**.*

Također ga nalazimo uz konstrukcije koje znače posjedovatelja entiteta, posebice kad se radi o dijelovima tijela, odjeći i sl.

- *Zubi **ga** bole od slatkiša.*
- *Ruka **mu** trne od udarca.*
- *Stavila **si** je šal oko vrata.*
- *Voda **joj** ulazi u cipele.*

Javlja se i uz konstrukcije koje imaju isključivo komunikacijsku funkciju (etički dativ) i izražavaju napor da se privuče interes i pažnja slušateljstva.

- *Taj **ti** je starac imao mladenački osmijeh.*
- *To **vam** je bila katastrofa od predavanja.*

BEN se najčešće javlja kao imenica u dativu:

- *Ivan poklanja **Mariji** lutku.*

BEN se često javlja i kao prijedložni izraz:

- *Učinio je to **za Marka**.*

Preklapanje BEN dubinskoga padeža s ostalim padežima

BEN padež je značenjski blizak REC (*primatelj*) padežu, AIM padežu i REG (*regard - u odnosu na*) padežu (ako se i REG i BEN javljaju u akuzativu). Pravilo je da, ukoliko se radi o akuzativu i živom entitetu, BEN padež ima prednost.

- *Kosovo je **za albanski teritorij** osjetljivo mjesto. [REG]*
- *Ta sredstva Vlada je namijenila **za školstvo**. [BEN]*

7. AIM (aim - cilj)

Dubinski padež AIM se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a znači svrhu radnje, namjeravani rezultat događaja koji je izrečen glavnim glagolom, odnosno cilj. Konstrukcije uz koje se javlja AIM padež se odnose na događaj ili stanje koje netko želi postići, a postignuće ovisi o rezultatu radnje koju izražava glavni glagol. Iz toga slijedi da se u ovim situacijama primarno bavimo odnosom između dva događaja, dok je AIM padež izražen zavisnom rečenicom, mada može biti izrečen i prijedložnim izrazom.

AIM se može javiti i kao obvezna dopuna glagolu.

Primjeri:

- Šalju me **po novac**.
- Disali smo **za tu medalju**.

AIM se najčešće javlja kao zavisna rečenica:

- Predložio je povećanje poreza **da ne bi trpio gubitke**.
- On je stigao u Zagreb **da bi pomogao reprezentaciji**.
- Uzeli su uzorke sedimenta iz najdublje dijela jezera **kako bi se provela daljnja ispitivanja**.
- Lije se krv siromašnih **radi osobnih probitaka bogatih**.
- Ljudi su dizali gredu **da njome udare**.

AIM se javlja i kao prijedložni izraz:

- Dinko ugovara osiguranje **za slučaj smrti**.
- Ostao je **zaradi popravka**.
- Osuđen je **na robiju**.
- Došla je **po novac**.
- Ostao je **radi popravka**.
- Prijatelj je kod Petra **u posjeti**.
- Petar ide **u masline**.
- Otišli su **za svojim poslom**.
- Mama peče ribu **za ručak**.
- Šutio je **u znak prosvjeda**.

AIM se može javiti i u obliku infinitiva, ili infinitiva kojemu obvezno slijedi imenica u akuzativu:

- *Došao je **tražiti svađu**.*
- *On **ide kupovati**.*

Preklapanje AIM dubinskoga padeža s ostalim padežima

Prijedložni izrazi u značenju AIM padeža su značenjski bliski izrazima koji se javljaju uz BEN (*benefaktor*) padež.

Cilj, tj. rezultat događaja može istovremeno značiti korist osobi ili instituciji. Ipak, moguće je u istoj rečenici navesti osobe/institucije koje imaju korist od događaja, kao i samu svrhu događaja.

- *Ona je i dalje radila za njih [BEN], samo da ju ne bi predali vlastima. [AIM]*
- Važno je naglasiti da u slučajevima koji imaju značenje nečije koristi, BEN padež ima prednost.

- *Odrekla se svoga imanja **u korist svoje djece**. [BEN]*

AIM dubinski padež se može preklapati i s dubinskim padežom ACMP (koji označava društvo).

8. CAUS (cause - uzrok)

Dubinski padež CAUS se javlja kao izborni dodatak glagolu, a znači uzrok događaja ili stanja koje je izrečeno glavnim glagolom, ali znači i razlog/motiv koji potiče određeno ponašanje.

Konstrukcije uz koje se javlja CAUS padež se odnose na cijeli spektar različitih uzročnih značenja, ne samo na općenita uzročna značenja, nego i značenja izvora opravdanosti događaja ili njegovih posljedica. Ove semantičke razlike su različito izražene. Ako je CAUS padež izražen prijedložnim izrazom, značenjske varijacije prenosi imenica koja je glava toga izraza.

CAUS se najčešće javlja kao zavisna rečenica:

- *Naložili su da vratim zdravstvenu iskaznicu jer mi prestaje važiti zdravstveno osiguranje.*
- *Ustaška emigracija je optuživala biskupe da su izdajnici.*
- *Budući da se stalno govori o iznimnome maslinovom ulju, zanima me što je sa svinjskom masti.*
- *Gospodin Vas nije odabrao zato što biste vi bili brojniji od svih naroda.*

CAUS se javlja i kao prijedložni izraz:

- *Došli smo povodom obljetnice.*
- *Čestitam na udaji.*
- *Plače nad svojom sudbinom.*
- *Pati s nekog jada golemoga.*
- *Boli me ruka od pisanja.*
- *Zahvaljujući reformama Hrvatska je izišla iz oskudice i stagnacije.*
- *Nisu prošli uslijed magle.*
- *Pogurila se pod teretom.*
- *Svađali su se oko imanja.*
- *Niste se javili zbog straha.*
- *Kruppovi izabranici su zaslugom Wolfa stigli do vodstva.*
- *Žali za izgubljenim.*
- *Većina ptica je ugrožena utjecajem čovjeka.*
- *Tužila ga je za spolno napastovanje.*

CAUS se rjeđe može javiti i u obliku imenice u instrumentalu:

- *Gori željom.*

Konačno, CAUS se rjeđe može javiti kao prilog:

- *Greškom ga je ranio u lakat.*
- *Razložno je otvoriti problem kršćanskih sadržaja u samoj palači.*
- *Zaslужeno je otišao u zatvor.*
- *Čudom se spasio od smrti.*

Preklapanje CAUS dubinskoga padeža s ostalim padežima

U slučaju kad je konstrukcija s CAUS padežom izražena imenicom, prijedložnim izrazom ili prilogom, može značenjski graničiti s padežom MANN, koji označava način. Ako u takvim slučajevima uzročno značenje nije očito, konstrukcija se pridružuje padežu s općenitijim značenjem.

Primjer:

- *Ruby Keen zakonski [CAUS] dolazi u posjed glavnice kada navrši dvadeset i petu.*
- *Kralj će zakonski [MANN] izabrati nasljednika.*

9. COND (condition - uvjet)

Dubinski padež COND se javlja kao izborni dodatak glagolu, a znači *uvjet* pod kojim će se ostvariti događaj koji je izrečen glavnim glagolom.

Ovaj padež obuhvaća sljedeće tipove uvjeta:

- realne uvjete
 - ostvarene: ***Ako je Ivan skočio u bazen, i ja ću skočiti.***
 - moguće: ***Ako padne snijeg, ići ćemo se sanjkati.***
- nerealne uvjete
 - o neostvarene, ali moguće
 - Kad biste me počeli slušati, čuli biste da stalno ponavljam istu rečenicu.***
 - o nemoguće
 - Da je bio ostao s Marijom, ne bi se ubio.***

COND se najčešće javlja kao zavisna rečenica. Pritom je realni uvjet izrečen prezentom ili prošlim vremenom u zavisnoj rečenici, a nerealni uvjet kondicionalom (sadašnjim i prošlim) u zavisnoj rečenici.

- Da nije bilo tebe, Marko ne bi bio živ.***
- Ako se ne ispriča, baka će ga prijaviti policiji.***
- Kad se smirite, počet ćemo s vježbama.***
- Ne uspije li im proizvesti novi stroj, propast će im firma.***
- U slučaju da nestane struja, laptop će raditi pomoću baterije.***

COND se često javlja i kao prijedložni izraz:

- Topi se samo pri visokoj temperaturi.***
- Isporuka robe izvršava se po plaćanju obveza.***
- Kod nedostatka kalcija javlja se rahitis.***
- Nema sela preko našega.***
- Odustajemo u slučaju kiše.***

Preklapanje COND dubinskoga padeža s ostalim padežima

Konstrukcije u značenju COND padeža su značenjski bliske onima koje imaju vremensko značenje. U ovakvim slučajevima potrebno je uočiti ima li konstrukcija samo vremensko značenje, ili izražava i uvjet pod kojim se ostvaruje događaj.

- **Pri ulasku** u predavaonicu sam izgubila glas. [TWHEN]
- Ponašaj se pristojno **pri ulasku** u dvoranu. [COND]
- **Kad je pijetao kukuriknuo**, počelo je svitati. [TWHEN]
- **Kad uzimaš antibiotike**, ne smiješ piti alkohol. [COND]

Konstrukcije u značenju CAUS padeža su značenjski bliske i onima koje se javljaju uz ACMP (*društvo*) padež.

10. CNCS (concession - dopuštenje)

Dubinski padež CNCS se javlja kao izborni dodatak glagolu, a znači *uzrok* koji je stvaran, ali ne donosi nikakvo očekivano posljedično stanje, dok se u isto vrijeme neočekivani događaj koji izriče glavni glagol u rečenici ostvaruje.

CNCS se najčešće javlja kao zavisna rečenica:

- ***Iako je bio bolestan***, profesor nije otkazao predavanje.
- ***Unatoč problemima***, Ivana dobro izgleda.
- ***Kolikogod zla bila***, treba joj pomoći.
- ***Poslat ću joj novac, sve i da ga odbije***.
- ***Nama je ovdje toplo i kad je vani jako hladno***.

CNCS se često javlja i kao prijedložni izraz:

- ***Hrvatska diplomacija je, uza sve ratne teškoće***, ostvarila sve zacrtane ciljeve.
- ***Izvukli su se pored straže***.
- ***Živim normalno pored takvih susjeda***.
- ***Ne predaje se ni kod tolikih problema***.
- ***Ne ženi se ni kraj tolikih djevojaka***.
- ***Nasuprot njegovim nastojanjima sve je ostalo isto***.
- ***Posvađali su se bez razloga***.
- ***Došli su unatoč kiši***.
- ***Igrali su usprkos vrućini***.
- ***Učinila je to protiv njegovoj volji***.
- ***Postupila je usuprot njegovoj želji***.

CNCS se rijetko javlja kao priložni izraz:

- ***Htio-ne htio***, moraš poslušati.
- ***Ipak ću te poslušati***.

Preklapanje CNCS dubinskoga padeža s ostalim padežima

Konstrukcije u značenju CNCS padeža su značenjski bliske onima koje se javljaju uz ACMP (*društvo*) padeža pa može doći do njihovog preklapanja.

11. CONTR (contra - suprotnost)

Dubinski padež CONTR se javlja kao izborni dodatak glagolu, a znači suprotnost, suprotstavljanje ili borbu između dva entiteta. Značenje ovoga padeža najčešće je izraženo prijedložnim izrazom s prijedlogom *protiv*. Često i samo crtica može imati ulogu CONTR padeža.

- *Taj je vrag mamio vjernike u opoziciju **protivno Kristovoj poruci jednakosti i mira**.*
- *Pristali su **protiv volje**.*
- *Utakmica **Hajduk – Dinamo** završila je rezultatom 3:1.*

Preklapanje CONTR dubinskoga padeža s ostalim padežima

Ako prijedložni izraz ima oblik *protiv* + 2, konstrukciji se pridružuje padež REC.

- *Skupljali su potpise **protiv volje stranke**. [CONTR]*
- *Blažević je ove subote upisao svoj 15. poraz **protiv Dinama**. [REC]*

12. HER (heritage - nasljeđe)

Dubinski padež HER se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a označava ili osobu ili grupu ljudi ili instituciju po kojoj je neki drugi subjekt naslijedio i usvojio neki objekt materijalne ili apstraktne prirode. Naslijedeni objekt prelazi iz vlasništva jednoga subjekta u vlasništvo drugoga subjekta bilo da prvi subjekt (prvotni vlasnik) gubi objekt dok ga drugi subjekt dobiva, bilo da se naslijedeni objekt kopira s jednoga subjekta na drugi (u slučaju apstraktnih objekata). Kao rezultat procesa naslijedeni objekt može biti pod utjecajem neke promjene ili može biti stvoren u procesu nasljeđivanja.

HER se može javiti i kao obvezna dopuna glagolu.

- *Nazvao ga je **po svom sinu Enohu**.*

HER se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- *Ostavio je **za sobom** nasljednike.*
- *Ostavio je **iza sebe** veliko bogatstvo.*
- *Zelene oči je dobio **po ocu**.*
- *Dobila je ime **prema poznatoj mučenici**.*

Preklapanje HER dubinskoga padeža s ostalim padežima

HER dubinski padež se može preklapati s padežom ORIG (*podrijetlo*).

- *Brod je dobio ime **po slavnom moreplovcu**. [HER]*
- *Brod je dobio ime **od slavnog moreplovca**. [ORIG]*

U prvome primjeru prijedložni izraz **po slavnom moreplovcu** označava osobu od koje je entitet naslijedio apstraktni objekt – ime. U drugome primjeru prijedložni izraz **po slavnom moreplovcu** označava osobu koja je autor imena neživoga entiteta. Ime broda može, a ne mora, biti isto kao ime moreplovca.

Dakle, ako želimo naglasiti da je ime entiteta isto kao i ime slavnoga moreplovca, da je naslijedeno svojstvo, upotrijebit ćemo padež HER. No, ako ime entiteta nije nužno isto kao i ime slavnoga moreplovca, a važno nam je istaknuti da je upravo slavni moreplovac dao ime brodu, onda koristimo padež ORIG.

- *Ivan je **po majci** dobio lijepe kovrče. [HER]*
- *Ivan je **od majke** dobio novu kapu. [ORIG]*
- *Ivan je **od majke** [ORIG] dobio ime **po djedu**. [HER]*

13. SUBS (substitution - zamjena)

Dubinski padež SUBS se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a specificira zamjenu određenog entiteta (događaja, stanja, osobe ili objekta) drugim entitetom (osobom, stanjem, događajem ili objektom).

SUBS se može javiti i kao obvezna dopuna glagolu.

- *Izdavala se **za balerinu**.*

SUBS se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- *Iskupili su svoj život **na račun poginulih**.*
- *Nastupaju **u ime nezaposlenih**.*
- ***Namjesto mene** išao je brat.*
- *Perilicu rublja dajem **u zamjenu za stol**.*
- *Stavila je sol **(u)mjesto šećera**.*

SUBS se može javiti i kao zavisna rečenica:

- *Možemo naručiti jelo s dostavom u kuću, **umjesto da odlazimo u restoran**.*

Preklapanje SUBS dubinskoga padeža s ostalim padežima

SUBS dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom AIM (*cilj*).

Preklapanje se događa samo u prijedložnom izrazu **za + 4**.

- *Otac se u ratu borio **za mene**.*

Ako u gornjem primjeru prijedložni izraz **za mene** znači *umjesto mene*, bit će mu dodijeljen padež SUBS. Ako izraz **za mene** znači *otac se borio da bih ja danas dobro živio*, bit će mu dodijeljen padež AIM.

14. COMPL (complement - komplement)

Dubinski padež COMPL se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu i znači dopunu, komplement.

COMPL se najčešće javlja kao imenica ili pridjev:

- *Gosti su odlazili **zadovoljni**.*

COMPL se može javiti i kao prijedložni izraz:

- *Pričala je o njoj **kao o svojoj majci**.*
- ***Kao načelnik općine** javno se zahvaljujem našoj tvrtki.*

Preklapanje COMPL dubinskoga padeža s ostalim padežima

Konstrukcije u značenju COMPL padeža su značenjski bliske izrazima koji se javljaju uz RESL (*rezultat*) padež te uz MANN (*način*) padež.

- *Majka je gledala u pod **tužno**. [MANN]*
- *Majka je gledala u pod **tužna**. [COMPL]*
- *Liječnik je ozljedu ocijenio **teškom**. [RESL]*
- *Kao liječnik [COMPL], ocijenio sam ozljedu **teškom**. [RESL]*

15. LOC (Location - mjesto)

Dubinski padež LOC (location) obično se javlja kao tipični izborni dodatak glagolu, odgovara na pitanje *gdje?* i specificira mjesto radnje/događaja. Rjeđe se može naći na mjestu obvezne dopune, i to uz glagole koji znače prisustvo određenoga entiteta negdje (*nalaziti se, pojaviti se, živjeti, gostovati*).

- Dvorac se nalazi u šumi.*
- Živimo u Splitu.*
- Rock-grupa gostuje u Rijeci.*
- Ona mu obavi ruke oko vrata.*
- Takvi ljudi završe u zatvoru.*
- Stisnula se uza zid.*
- Zemlja je ostala za leđima svemirskih putnika.*

LOC se najčešće javlja u obliku prijedložnih izraza:

- Živi blizu crkve.*
- Sjedi ispred crkve.*
- Sjedi između pivnice i restorana.*
- Knjige su razbacane oko stola.*
- Nalazi se nadomak sela.*
- Djeluje u polju znanosti.*
- Osjetila je olakšanje udno duše.*
- Unutar crkve je bilo hladno.*
- Prodaje robu usred sela.*
- Sjedi uvrh stola.*
- Živi onkraj jezera.*
- Igra se više kuće.*
- Viče nasred sela.*
- Nalazi se na čelu banke.*
- Grad se nalazi na razini oceana.*
- Letio je nad kućom.*
- Živi niže sela.*
- Nalazi se nadohvat ruke.*
- Sjedi među cvijećem.*
- Kazalište se nalazi nasuprot škole.*

- Stoji **navrh brda**.
- Himna se pjeva **diljem domovine**.
- Bomba je eksplodirala **u blizini kampa**.
- Nicola iskosi papire **blizu listopadskom svjetlu** u prozorima.
- Snijeg je proteklih dana napadao i do jednog metra **na prostoru cetinskoga i imotskoga kraja**.
- Lani su vatrogasci zbog suše i manjka vode **na području Otočca** razvezli 300 cisterna vode.
- Južnoafrikanac Jacques Freitag je preskočio letvicu **na 2,35 metara**.
- Ima veliku kvrgu **posred čela**.

LOC se često javlja i u obliku priloga:

- Klub će **negdje** smoći novac.
- Nigdje** nije uspostavljen program posredovanja.
- Ondje** je Naomi naučila plesati.
- Sve se **ovdje** promijenilo.
- Tu** su se sklonili nakon početka sukoba.

LOC se rjeđe može javiti i kao zavisna rečenica:

- Praznike ću provesti **gdje želim**.
- Igračke su **tamo gdje trebaju biti**.
- Ljetovali smo **tamo gdje smo prošle godine kupili kuću**.

Preklapanje LOC dubinskoga padeža s ostalim padežima

LOC dubinski padež se preklapa s dubinskim padežima smjera, uglavnom u slučajevima kada isti prijedložni izraz može značiti mjesto (odgovara na pitanje *gdje?*) i smjer (odgovara na pitanje *kamo? ili kuda?*).

- Ivan je prošao **pored spomenika Tinu Ujeviću**. [DIR2]
- Ivan je sjeo **pored spomenika Tinu Ujeviću**. [LOC]

U sljedećim primjerima sintagma *pod krevet* odgovara na pitanje *kamo?*, a *pod krevetom* na pitanje *gdje?*

- Skrio se **pod krevet**. [DIR3]
- Skrio se **pod krevetom**. [LOC]

16. DIR1 (directional - from: smjer - odakle)

Ovaj dubinski padež se najčešće javlja kao tipični izborni dodatak glagolu i specificira smjer odgovarajući na pitanje *odakle*, tj. odnosi se na polazište radnje/događaja izraženog glagolom.

Rijetki su slučajevi kada se DIR1 javlja kao obvezna dopuna glagolu.

- Predsjednik Marković skida odgovornost s naših leđa.*

Ovaj dubinski padež se najčešće javlja uz glagole kretanja s prefiksima **-od** (*odbjeci*), **-iz** (*iskočiti*), **-s** (*skočiti*), dok je uz glagole s prefiksom **-pre** (*preskočiti*), uz ovaj dubinski padež obvezan i dubinski padež DIR3.

DIR1 se najčešće javlja u obliku prijedložnih izraza:

- Bježi **od kuće**.
- Dolazi **s broda**.
- Dolazi automobilom **iz smjera Splita**.
- Dolazi **iz sela**.

DIR1 se često javlja i kao prilog:

- Otuda** će državnoj riznici pružati otpor.
- Odande** ću donijeti dva pladnja miješanoga mesa na roštilju.
- Odatle** je Huntington izvlačio svoje zaključke.
- Mi smo krenuli odavde.*
- Nisu čitavo vrijeme odonuda izlazili.*

DIR1 se samo ponekad javlja kao zavisna rečenica:

- Tablete sam uzela otkud ih uvijek uzimam.*

Preklapanje DIR1 dubinskoga padeža s ostalim padežima

DIR1 dubinski padež se ponekad sintaktički preklapa s CAUS (cause-uzrok) padežom, no u takvim slučajevima nije problem odrediti značenjsku razliku.

- *Žrtva je pobjegla od oca zlostavljača. [CAUS]*

Prijedložni izraz (*od oca zlostavljača*) može značiti smjer iz kojega subjekt bježi (tada bi mu bio dodijeljen dubinski padež DIR1), no vjerojatnije je značenje razloga/motiva koji je potaknuo određeno ponašanje subjekta (tada prijedložni izraz nosi značenje uzroka - CAUS).

17. DIR2 (directional - which way: kuda)

Ovaj dubinski padež se najčešće javlja kao tipični izborni dodatak glagolu i specificira putanju kojom se kretanje obavlja, odgovarajući na pitanje *kuda*, tj. *kojim putem*.

DIR2 se najčešće javlja uz glagole kretanja s prefiksom **-pro** (*proći*). Iako je obično izborni dodatak, može se javiti i u ulozi obvezne dopune:

- Prelazio je rukom preko kose.*
- Zrna pijeska propadaju kroz sito promjera otvora 0,8 mm.*

DIR2 se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- Šetali su niz rijeku.*
- Cesta ide paralelno s prugom.*
- Žurio je uz stube.*
- Kupovali su uzduž glavne ulice.*
- Prolazi mimo kuće.*
- Prošli su pokraj groblja.*
- Prošao je područjem Hrvatske.*
- Trče oko stola.*
- Vozili smo se kraj jezera.*
- Prelaze preko rijeke.*
- Šetali su duž obale.*
- Prošli smo kroz grad.*

DIR2 se često javlja i u obliku priloga:

- Onuda je plovio svojom brodicom.*
- Svukuda su ga tražili.*
- Ovuda dnevno prođe 500 posjetitelja.*
- Tuda je prošao tajfun Kai Tak.*

DIR2 se javlja i kao imenica u instrumentalu:

- Prošao je pustinjom.*

DIR2 se ponekad može javiti i kao zavisna rečenica:

- Kud pokroči noga vaša jogunasta, neka proljet sipa cvijeće!*

18. DIR3 (directional - to: smjer - prema)

Dubinski padež DIR3 se najčešće javlja kao tipični izborni dodatak glagolu i specificira smjer odgovarajući na pitanje *kamo*, tj. specificira cilj radnje/događaja izraženoga glagolom.

DIR3 se nerijetko javlja kao obvezna dopuna glagolu:

- Janica je skočila **do Zagreba**.*
- Njezina mašta dovodila bi Alfreda **k njezinoj postelji**.*
- Mirišljavi stručak je podnio **pod nos**.*
- Cesta vodi **prema Karlovcu**.*
- Škatulju sa slasticama je utisnuo djetetu **u ruku**.*

DIR3 se također javlja uz glagole kretanja, posebice one s prefiksom **-do** (*dotrčati*) ili **-u** (*uletjeti*). Najčešće se javlja kao prijedložni izraz:

- Obuća joj seže **do koljena**.*
- Putujemo **za Split**.*
- Krenuli su **k roditeljima**.*
- Bježi **izvan granica Unije**.*
- Pomicanjem teleskopa dovodi Saturn **u sredinu slike**.*
- Došao je **u grad**.*
- Idu **put grada**.*
- Ide **na izvor**.*
- Okrenut je **prema budućnosti**.*

DIR3 se često javlja i kao prilog:

- Donijela ga je **donde**.*
- Oni nisu **nikamo** stigli.*
- S rudarima je **ovamo** došao.*
- Onamo** putujemo kao i sve druge momčadi.*
- Oni su otputovali **nekamo**.*
- Ušli smo samo **dovde**.*
- Stigli smo **dotle**.*
- Odlazim **tamo**.*

DIR3 se rjeđe može javiti i kao zavisna rečenica:

- Stvari treba postaviti **kamo pripadaju**.*

19. TWHEN (temporal – when: vrijeme - kad)

Dubinski padež TWHEN se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu i ima vremensko značenje, odgovara na pitanje *kad?* Prijedložni izraz s TWHEN padežom u vremenu lokalizira događaj ili stanje koje je izrečeno glavnim glagolom, i to kroz izravnu specifikaciju (*Idem s Ivanom na kavu u dva sata*) ili kroz specifikaciju vremenskoga odnosa s nekim drugim događajem (*Idem s Ivanom na kavu prije ručka*).

TWHEN se često javlja kao prijedložni izraz:

- Fond za privatizaciju i mirovinski fond tek su nakon nekoliko godina neplaćanja raskidali ugovore.*
- Digao se tek prije pola sata.*
- Vaš posao je cvjetao u doba velike neimaštine u Hrvatskoj.*
- Poginuo je pri kraju mandata.*
- Moji roditelji su se zavoljeli kao tinejdžeri.*
- Za vrijeme školovanja nije radio.**
- Stižem prije jutra.*
- Dolazi usred ljeta.*
- Stiže uoči Božića.*
- U studenom sniježi.**
- Stižu u sumrak.*
- Radi tijekom ljeta.*
- Došao je s prvim danima ljeta.*
- Dolazi s proljeća.*
- Sklanja se u sklonište za poplava.*
- Raspravljali su za doručkom.*
- Obratio nam se prilikom slavlja.*
- Svijest o rasizmu jačala je u SAD-u sredinom 50-ih.*
- U osvit napada na Irak klicali su Sadamu.**
- U zadnjih 10 godina smo izgubili vrijeme da uredimo građansko društvo.**
- Muškarac ju je oko 5 sati ujutro napao u dvorištu obližnje Pastuharne.*
- Zatvaram u 19 sati.**
- Sastat će se blizu Božića.*
- Dolaze pred večeru.*
- Stižem potkraj mjeseca.*

- *Stižem poslije Božića.*
- *Dolazio je početkom godine.*
- *Vidimo se nakon Božića.*
- *Dolazi na Badnjak.*
- *Danas po objedu napala me neodređena tuga.*
- *Naći će se krajem godine.*
- *Vjetar ih je nosio kod vožnje na prijevojmima.*
- *Doći će iza Božića.*
- *Radim preko ljeta.*
- *Dolazi za Uskrs.*
- *Upoznali su se na kraju ljeta.*
- *Pod noć je prestala kiša.*
- *Probudio me u dva po ponoći.*
- *Doći ću okolo podneva.*
- *Čuo sam pucnjavu o ponoći.*
- *Umakli su ispred zore.*
- *Doći ću između petka i subote.*

TWHEN se jako često javlja u obliku priloga:

- *U istom trenu je do nje dotrčao prijatelj.*
- *Upozoravala sam ih na to zadnjih mjeseci.*
- *Ljudi su protekloga vikenda ribu hvatali rukama.*
- *Jedne je večeri u stanu prokapala slavina.*
- *Prošloga tjedna u Zagrebu je boravio Michael Milkovich.*
- *Nazvala se tom zgodom njegovom obožavateljicom.*
- *Prošlih pola godine je predavala u Olomoucu.*
- *Ovih dana u Zagrebu boravi Michael Milkovich.*
- *Plavi će sljedećega tjedna imati ispit na sjevernoameričkome kontinentu.*
- *Neke večeri zavije mećava.*
- *Toga jutra je stigla jesen.*
- *Lanjske godine sam kupio konja.*
- *Taj dan je kosio travu.*
- *Ove godine smo dali 12 milijuna kuna za uništavanje komaraca.*
- *I ovo ljeto je pala tisućica eura.*
- *U tom trenutku je do nje dotrčao prijatelj.*

- **Jednoga dana** dobiva pismo ekscentričnog ujaka iz Dubrovnika.
- **Iste večeri** obitelj je ušla u vlak.
- Ana Lederer nazvaše se **tom zgodom** obožavateljicom toga popularnog pisca.

TWHEN se javlja i kao imenica u genitivu, *indeclinabilia* + genitiv ili instrumental:

- *Liječnik prima pacijente* **subotom**.
- *Nalazimo se* **prvoga svibnja**.
- *Oni* **1468. godine** ustaju protiv Pape.

TWHEN se rjeđe može javiti kao zavisna rečenica:

- *Prevrtao je svaku riječ* **prije nego bi je ispustio**.
- *Naticala bi mi stopala* **čim bih se malo smrzla**.
- *Spavat ćete* **tek kad se vratite kući**.
- *Umjetnica je ispravno postupila* **kad se odlučila na tri dodatka**.
- **Dok je radio svoj novinarski posao**, osjetio je policijske udarce po glavi.

Preklapanje TWHEN dubinskoga padeža s ostalim padežima

Vremenski prijedložni izraz u TWHEN padežu lokalizira događaj ili stanje koje je izrečeno glavnim glagolom u rečenici, i to s obzirom na dani trenutak ili vremenski interval. Valjanost događaja s obzirom na trenutak ili interval vremena se može izreći i drugim padežima s kojima je TWHEN značenjski usko povezan, tipa TTILL, TSIN, TFRWH i TOWH.

Ipak, padež TSIN (vrijeme – od kada) predstavlja trenutak ili vremenski interval u kojem događaj počinje, a TTILL (vrijeme – do kada) trenutak ili vremenski interval u kojem događaj završava. Također, ovi padeži ne odgovaraju na pitanje *kad?*, nego na pitanja *otkad*, odnosno *dokad*.

TFRWH (vrijeme – iz kojega vremena) i TOWH (vrijeme – za kad) padeži imaju specifično značenje smještanja događaja u vremenu, no ovi padeži, za razliku od TWHEN padeža, ne smještaju događaj koji je izražen glavnim glagolom u rečenici pa se stoga mogu javiti u istoj konstrukciji zajedno s TWHEN padežom (koji smješta glavni glagol u vremenu).

- *Trener je jučer [TWHEN] zbog snijega odgodio utakmicu sa subote [TFRWH] na nedjelju [TOWH].*

Ostali vremenski dubinski padeži ne smještaju izravno događaj u vremenu, nego izriču različita vremenski stupnjevita značenja koja su vezana za glavni događaj.

Ipak, ovi padeži se ne razlikuju pretjerano od TWHEN padeža. Naime, ako vremenski stupnjevito značenje proizlazi direktno iz prijedložnog izraza, izrazu se pridružuje padež koji izražava specifično značenje, dok se u slučaju kad vremenski stupnjevito značenje proizlazi iz konteksta ili glagolskoga aspekta, izrazu pridružuje padež TWHEN.

Različiti prijedložni izrazi vremena mogu imati identičan oblik, posebice u slučaju kad imaju isti prijedlog pa jedan površinski oblik može imati više vremenskih značenja. Izbor padeža u takvim slučajevima ovisi o kontekstu.

- *Ispit će početi **za dva sata** [TWHEN]*
- *Ispit smo napisali **za dva sata** [THL]*

TWHEN dubinski padež može značenjski graničiti i s drugim padežima, koji nemaju vremensko značenje.

- *Uvjete izlaska na ispit ću Vam priopćiti **na predavanju**.*

U navedenom primjeru sintagma **na predavanju** može imati vremensko značenje (odgovara na pitanje *kad?*), ali istovremeno može značiti i mjesto događaja [LOC] na kojem će se odviti priopćenje.

- ***Pri ulasku u bazen** potrebno je staviti naočale za plivanje.*

U navedenom primjeru sintagma **pri ulasku u bazen** može imati vremensko značenje (odgovara na pitanje *kad?*), ali istovremeno može značiti i uvjet [COND] (*ako ulazimo u bazen, trebamo staviti naočale*).

20. THO (temporal - how often: vrijeme – koliko često)

Dubinski padež THO se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu i ima vremensko značenje, odgovara na pitanja: *koliko često?* ili *koliko puta?*, tj. specificira učestalost stanja/događaja koje izriče glavni glagol. Ovaj padež se najčešće javlja uz izraze koji su izravna specifikacija vremena (*igraju nogomet svaku subotu*), ali može specificirati i odnos prema drugomu događaju (*igraju nogomet nakon svakog predavanja*).

THO se najčešće javlja kao prilog ili prijedložni izraz::

- Stade svakom prilikom isticati kako je Kata prestarjela i obnemogla.*
- Među zvijezdama se pojavi od vremena do vremena sjajna maglica.*
- Oni se s vremena na vrijeme mogu mijenjati.*
- U tom najvećem hrvatskom rodilištu rađa se na dan 15 do 25 novorođenčadi.*
- Liječnički konzilij nam je iz dana u dan javljao što se događa.*
- I ovdje broj trkača raste iz godine u godinu.*
- Godinu za godinom sajam je podizao kvalitetu i broj izlagača.*
- Oni su se u nekoliko navrata liječili od droge.*
- Poslije svakoga ručka se odmara.*
- Peru ruke prije svakoga jela.*
- Ukradu mi knjigu u svakoj prilici.*
- Ivan uzima antibiotik svaka četiri sata.*

THO se rjeđe može javiti kao zavisna rečenica:

- Kadgod krenem na trening, počne padati kiša.*

Preklapanje THO dubinskoga padeža s ostalim padežima

THO dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom TWHEN, koji odgovara na pitanje *kada?* Ipak, TWHEN specificira vremensku lokalizaciju događaja, a THO specificira učestalost stanja/događaja kojega izriče glavni glagol i nije ih teško razlikovati.

U sljedećem primjeru, iako sintagma *svake nedjelje* specificira vremensku lokalizaciju događaja (odgovara na pitanje *kad?*), ipak ima značenje *koliko često?* jer se prilog *svake* odnosi na učestalost radnje.

Frekvencija intervala u kojem se odvija radnja glavnoga glagola u rečenici ne mora slijediti direktno iz prijedložnoga izraza koji nosi vremensko značenje, nego se može izreći i na druge načine (ili može jednostavno biti određen

kontekstom). Činjenica da se događaj ponavlja može slijediti iz množine imenice koja je glava prijedložnoga izraza. U ovakvom slučaju, vremenski prijedložni izraz se obično smatra TWHEN dubinskim padežom. Ako značenje prijedložnoga izraza *koliko često?* slijedi direktno iz prijedložnoga izraza, tada mu se dodjeljuje THO dubinski padež.

- ***Svake nedjelje zapali svijeću.*** [THO]
- *Marko ponekad **petkom** ide na trening.* [TWHEN]
- *Svoju rodbinu posjećuje **za blagdane**.* [TWHEN]

U prvom navedenom primjeru sintagma **svaku nedjelju** odgovara na pitanje *koliko često?* i istovremeno znači vremensku lokalizaciju događaja i učestalost događaja. U ovakvim situacijama prednost se daje THO padežu.

U drugom navedenom primjeru sintagma **petkom** znači vremensku lokalizaciju događaja (odgovara na pitanje *kada?*), a činjenica da se aktivnost ponavlja slijedi iz konteksta. U ovakvim situacijama prednost se daje TWHEN padežu.

U trećem primjeru sintagma **za blagdane** znači vremensku lokalizaciju događaja (odgovara na pitanje *kada?*), a kontekst (množinski oblik imenice koja je glava prijedložnoga izraza) signalizira da se radi o događaju koji se ponavlja. U ovakvim situacijama prednost se daje TWHEN padežu.

21. TSIN (temporal - since when: vrijeme – od kada)

Dubinski padež TSIN se javlja kao izborni dodatak glagolu i ima vremensko značenje, odgovara na pitanje *otkad?* tj. specificira početak događaja kojega izriče glavni glagol u rečenici, bilo izravnom specifikacijom vremena (*Čekam ga od dva sata*) ili specifikacijom vremenskoga odnosa s drugim događajem (*Čekam ga **otkad je izašao iz stana***).

TSIN se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- Oni se poznaju **iz djetinjstva**.*
- Čekaju ih **od jutra**.*
- Prestala je pušiti **počevši od danas**.*
- Reprezentacija Sjedinjenih Država nametnula se **od prve minute utakmice**.*

TSIN se često javlja i u obliku priloga:

- Poznam ga **odnedavno**.*
- Oduvijek** sam mrzio matematiku.*
- Odnedavno** imam novi auto.*

TSIN se ponekad javlja i kao zavisna rečenica:

- Otkad** znam za sebe, taj miris mi smeta.*

Preklapanje TSIN dubinskoga padeža s ostalim padežima

TSIN dubinski padež se najčešće preklapa s dubinskim padežom TFRWH (vrijeme – iz kojega vremena), koji odgovara na pitanje *iz kojega vremena?*, no nije ih teško razlikovati.

Sintagma s TSIN dubinskim padežom uvijek znači početak (trajanja) glavnoga događaja u rečenici, početak intervala, dok sintagma s TFRWH padežom nema nikakve veze s trajanjem ni intervalima, nego samo smješta drugu glagolsku dopunu u neko vrijeme u prošlosti.

Primjeri

- Dijete mi **od jučer** ne ide u školu. [TSIN]*
- Ta tjestenina je **od jučer**. [TFRWH]*

Ipak, TSIN dubinski padež može značenjski graničiti s TFRWH padežom pa je ponekad teško odrediti pravo vremensko značenje sintagme.

- *Ne sjećam se ničega od prošloga ljeta.* [TFRWH]

U navedenome primjeru sintagma **od prošloga ljeta** može značiti trenutak od kada je nastupila amnezija koja još traje, ali i isključivu točku vremena u prošlosti (prošlo ljeto) na koju se odnosi radnja zaboravljanja.

TSIN dubinski padež se može preklapati i sa značenjem CAUS dubinskoga padeža, koji odgovara na pitanje *koji je uzrok?*

- **Od ručka** *ga boli trbuh.*

U navedenome primjeru sintagma *od ručka* može značiti trenutak kad je bol u trbuhu počela (*od kada je pojeo ručak*), a može značiti i razlog boli (*od pokvarenoga ručka ga boli trbuh*) pa može imati i značenje CAUS.

22. TTILL (temporal - till: vrijeme – do kada)

Dubinski padež TTILL se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu i ima vremensko značenje, odgovara na pitanja: *do kad?*, tj. specificira kraj događaja kojega izriče glavni glagol. Ovaj padež se najčešće javlja uz izraze koji su izravna specifikacija vremena (*Napisat će zadaću do sutra*) ili specifikacijom vremenskoga odnosa s drugim događajem (*Napisat će zadaću do odlaska u školu*).

TTILL se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- Naša runda je trajala do iza ponoći.*
- Pitala je puricu sve do Božića.*
- Nisu zaspali do jutro.*
- Ta ovlast je na snazi do 31. prosinca.*
- Kiša nas je pratila do pred mjesec dana.*
- Vlakovi voze do poslije ponoći.*

TTILL se često javlja i kao prilog:

- Dosad smo zadovoljni ocjenama.*
- Do danas smo napravili dobar posao.*
- Do kad pišemo zadaću?*

TTILL se može javiti kao zavisna rečenica:

- Dok ne preuzmemo vlast, takvi zahtjevi ne postoje.*
- Vidim pustoš, dokle mi pogled seže.*
- Završit ćemo zadaću, prije nego se profesor vrati.*

Zavisne rečenice s veznikom **dok** uz TTILL dubinski padež najčešće imaju kao glavni glagol u rečenici **negativan svršeni glagol**. Ako je pak glavni glagol u rečenici pozitivan glagol, zavisna rečenica s veznikom **dok** se dodjeljuje padežu TSIN.

Preklapanje TTILL dubinskoga padeža s ostalim padežima

TTILL dubinski padež se također može preklapati i s dubinskim padežom THL, koji odgovara na pitanja *koliko dugo?* i *za/na koliko dugo*. Objašnjenje o preklapanju se nalazi u opisu dubinskoga padeža THL.

Zavisna rečenica s veznikom **dok**

Zavisne rečenice s veznikom **dok** mogu se naći i uz THL i uz TTILL dubinske padeže. Objašnjenje se nalazi u opisu dubinskoga padeža THL.

Zavisne rečenice s veznikom **prije nego** mogu se naći i uz TWHEN (koji odgovara na pitanje *kad?*) i uz TTILL dubinske padeže.

- *Završit ćemo zadaću, **prije nego** se profesor vrati. [TTILL]*
- ***Prije nego** večeramo, popit ćemo čašu vina. [TWHEN]*

23. THL (temporal – how long: vrijeme - koliko dugo)

Dubinski padež THL se najčešće javlja kao tipični izborni dodatak glagolu i ima vremensko značenje, odgovara na pitanja: *koliko dugo?* ili *za/na koliko dugo?*, tj. specificira duljinu trajanja stanja koje izriče glavni glagol ili specificira interval u kojem se događaj odigrao. Ovaj padež se najčešće javlja uz izraze koji su izravna specifikacija vremena (*Osuđen je **na godinu dana***).

Dvije varijante pitanja su vezane za aspekt glavnoga glagola u rečenici. Varijanta *koliko dugo?* se uglavnom javlja uz nesvršene glagole (*Pisao je pismo **pola sata***), a varijanta *za/na koliko dugo?* se uglavnom javlja uz svršene glagole (*Napisao je pismo **za pola sata***).

THL se najčešće javlja kao prilog:

- Već je **dugo** bolestan.*
- Alkohol se **smije** uzimati samo **povremeno**.*
- On će me mučiti **doživotno**.*
- Majka je otišla **zauvijek**.*
- Babica je bila **navijeke** zahvalna za to dobro djelo.*
- To je **dugoročno** loša investicija.*
- Spasitelji su **cijeloga dana** nasukane životinje pokrivali mokrim prekrivačima.*
- Ples nije prestajao **cijele noći**.*
- Molio ih je **mjesecima**.*
- Fiš se kuha **nekoliko sati**.*
- On je **više od dvadeset godina** izdavao američke tajne.*
- Cijelo ljeto** je novosagrađeni vodoskok prskao vodu po okolišu.*

THL se često javlja i kao prijedložni izraz:

- Osuđen je **na godinu dana**.*
- Zaboravit će to **kroz godinu dana**.*
- Obavili su posao **u dva dana**.*
- Za vrijeme** praznika nije radio.*
- Čekala sam rezultate **preko mjesec dana**.*

THL se rjeđe može javiti kao zavisna rečenica:

- Predavao je povijest, **dok** nije otišao u mirovinu.*

Preklapanje THL dubinskoga padeža s ostalim padežima

THL dubinski padež se najčešće preklapa s dubinskim padežom TOWH, koji isto znači vremensku dopunu i odgovara na pitanje *za kad?* Ipak, ova dva dubinska padeža nije teško razlikovati: THL padež se odnosi na dužinu trajanja događaja/stanja, dok TOWH padež ne znači duljinu trajanja, nego trenutak u vremenu.

- **Za danas** nas više neće gnjaviti pozivima. [THL]
- **Za sutra** nemam ništa u planu. [TOWH]

THL dubinski padež se može preklapati i s dubinskim padežom TWHEN.

- *Djevojke u pekarnici rade cijelu noć.*

U navedenome primjeru sintagma ***cijelu noć*** može značiti vremensku lokalizaciju događaja (*odgovara na pitanje kad?*), a može odgovarati i na pitanje *kako dugo?* pa može imati i značenje THL.

THL dubinski padež se također može preklapati i s dubinskim padežom TTILL, koji odgovara na pitanje *do kad?* Ipak, razlika između ova dva padeža je u tome što THL izražava primarno duljinu trajanja svršene ili nesvršene radnje, dok TTILL padež primarno znači završetak radnje, bez obzira na njenu duljinu trajanja.

- *Ja sam do samoga kraja vjerovala da će film sretno završiti.*

U navedenome primjeru sintagma ***do samoga kraja*** može odgovarati na pitanje *do kad?*, ali može odgovarati i na pitanje *koliko dugo?* pa može imati i značenje THL. U ovakvim situacijama prednost se daje TTILL padežu.

Zavisna rečenica s veznikom **dok**

Zavisne rečenice s veznikom **dok** mogu se naći i uz THL i uz TTILL dubinske padeže. U ovakvim slučajevima, odluka se donosi na temelju glavnoga glagola u složenoj rečenici. Dakle, ako je glavni glagol u rečenici negativan svršeni glagol, zavisna rečenica s veznikom **dok** se dodjeljuje padežu TTILL. Ako je pak glavni glagol u rečenici pozitivan glagol, zavisna rečenica s veznikom **dok** se dodjeljuje padežu TSIN.

- *Boljet će ga ponos, **dok** bude živ.* [THL]
- *Ne daj kuću, **dok** cijene ne narastu.* [TTILL]

24. TOWH (temporal - to when: vrijeme – za kad)

Dubinski padež TOWH se najčešće javlja kao tipični izborni dodatak glagolu i ima vremensko značenje, odgovara na pitanje *za kad*. Specifičan je po tome što nije u izravnome odnosu s događajem koji izriče glagol, nego je vezan za događaj koji slijedi nakon događaja izrečenoga glagolom.

- *Profesor je jučer najavio održavanje ispita **za petak**.*

TOWH se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- *Njavio je ispit **za petak**.*
- *Prebacio je rok sa srijede **na petak**.*

Preklapanje TOWH dubinskoga padeža s ostalim padežima

TOWH dubinski padež se najčešće preklapa s dubinskim padežom THL koji odgovara na pitanje *na/za koliko dugo?*, što je objašnjeno u opisu THL dubinskoga padeža.

TOWH dubinski padež se može preklapati i s DIR3 dubinskim padežom. Naime, značenje *za kad?* može ponekad graničiti sa značenjem *kamo?*

- *Predsjednik je odgodio donošenje odluke **do Sabora**.*

U navedenome primjeru sintagma *do Sabora* može značiti *za kad?* (*do dana kada bude održan Sabor*), a može značiti i mjesto gdje će se donijeti odluka (*zgrada Sabora*) pa može imati i značenje DIR3.

25. TFRWH (temporal - from when: vrijeme – iz kojega vremena)

Dubinski padež TFRWH se javlja kao izborni dodatak glagolu i ima vremensko značenje, odgovara na pitanje *iz kojega vremena*. Specifičan je po tome što nije u izravnome odnosu s događajem koji izriče glavni glagol, nego je vezan za događaj koji slijedi iz događaja izrečenoga glavnim glagolom u rečenici. Ovaj padež odnosi se na vrijeme (trenutak ili interval) u koje su glavni događaj ili događaj koji slijedi iz glavnoga događaja izvorno smješteni (*Profesor je danas prebacio ispitni rok **sa srijede na petak***). Smještaj u vremenu se obično izriče direktnom specifikacijom vremena (*Čuva knjigu **iz djetinjstva***), a rjeđe može biti izrečen i vremenskim odnosom s drugim događajem (*Odgodila je sastanak **sa srijede na petak***)

TFRWH se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- *Prebacio je rok **sa srijede na petak**.*
- *Čuva sliku **iz davnine**.*
- *Tjestenina je **od jučer**.*

Preklapanje TFRWH dubinskoga padeža s ostalim padežima

TFRWH dubinski padež se najčešće preklapa s dubinskim padežom TSIN, koji odgovara na pitanje *od kad?*, što je objašnjeno u opisu TSIN dubinskoga padeža. Značenje *iz kojega vremena?* u pojedinim slučajevima može grančiti sa značenjem smjera *odakle?*, koje se izriče padežom DIR1 pa se TFRWH dubinski padež preklapa sa značenjem DIR1 dubinskoga padeža.

- *Ivan je **s predavanja** ponio bilješke.*

U navedenom primjeru sintagma *s predavanja* može značiti *iz kojega vremena?* (*iz vremena kad ih je napravio na predavanju*), a može značiti i mjesto *odakle?* te imati značenje DIR3.

26. MANN (manner - način)

Dubinski padež MANN se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a izražava direktno *način* specificirajući procjenjivu osobinu događaja.

Potrebno je razlikovati ovaj dubinski padež od onih koji izražavaju *način* usporedbom, specificirajući posljedice, iznimke, sredstva i sl.

MANN se može javiti kao obvezna dopuna glagolu.

- Naša reprezentacija je djelovala **moćno**.*
- Sve je pošlo **po zlu**.*
- Tutnjava je zvučala **poput topovske vatre**.*
- Na to iskustvo ne gleda **s gorčinom**.*

MANN se najčešće javlja kao prilog:

- Nekako** ću se oporaviti.*
- Slabo** učim.*
- Malo** teži.*
- Govori **uvjerljivo**.*
- Dobro** izgleda.*
- Tiho** se isplakala.*

MANN se javlja i kao prijedložni izraz:

- Web stranice čitamo **u obliku velikoga slova F**.*
- Svi viču **u glas**.*
- Nadirali su **u masama**.*
- Odbio nas je **s prezirom**.*
- Govori **s visine**.*
- Išli su **pod svaku cijenu**.*
- Kupujem **na kredit**.*
- Sve se odvija **po planu**.*
- Vodi dijete **za ruku**.*
- Hoda **na prstima**.*
- Sjeća ga se **kroz san**.*
- Radi to **iz ljubavi**.*
- O svom trošku** sam navezao nešto zemlje.*
- Trabakula utone u more **kao u meki krevet**.*

- *Iščupao je lim kao od šale.*
- *Živi pod pritiskom.*
- *Pod utjecajem te nove koncepcije došlo je do osnivanja stalnoga Međunarodnoga kaznenog suda.*
- *Priča je djelovala poput elektrošoka.*
- *Gledali su ih bez prekida.*
- *U nedjelju su Česi, sukladno njihovom Ustavu, birali 27 senatora.*

MANN se često javlja kao imenica u instrumentalu:

- *Približava se **trkom**.*
- *Plaća **čekom**.*

MANN se može javiti i kao zavisna rečenica:

- *Pipao je pred sobom kao da se bori s jutarnjim mrakom.*
- *Bubnjao sam da me je bilo na tri milje daleko čuti.*
- *Ponašao se kako i pristoji mladiću njegovih godina.*

Preklapanje MANN dubinskoga padeža s ostalim padežima

Ovaj dubinski padež se često preklapa s ostalim padežima koji specificiraju način. Često je teško odrediti koji od padeža načina koristiti u pojedinoj situaciji. Pravilo je da konkretniji padež ima prednost nad općenitijim padežom, tj. nad MANN padežom. Da bismo odredili pravi padež, potrebno se poslužiti sljedećim pitanjima:

MANN: na koji način?

RESL: s kojim efektom/rezultatom?

EXT: u kojoj mjeri?

REG: u odnosu na što? s obzirom na što?

ACMP: sa/bez čega?

INST: kojim sredstvom?

CPR: slično čemu? različito od čega? u usporedbi s čim?

- *Ponašala se **anđeoski** [CPR] danas u vrtiću.*
- *Djeca su napravila masku **zajedno s tetom**. [ACMP]*
- *Zadaću je napisao **čitko**. [RESL]*

27. DIFF (difference - razlika)

DIFF (difference - razlika) je izborni dubinski padež koji opisuje način, izražava razliku u kvaliteti ili kvantiteti između entiteta, događaja ili stanja koji se uspoređuju. Izražava razliku između početnoga i završnoga stanja određenoga događaja, modificirajući glagol uz koji se javlja.

- Kruh poskupljuje za 10 posto.*
- Broj neriješenih sudskih sporova u Hrvatskoj smanjio se za trećinu.*
- Satelitski internet jeftiniji je za 100 kuna.*
- Iza njih su za korak ostali vaterpolisti Šibenika.*
- Taksist u narančastom mercedesu prevario je umirovljenicu za 100 kuna.*

Osnovni površinski oblik ovog dubinskoga padeža je prijedložni izraz **za** + akuzativ.

- Promašio je za milimetar.*
- Profit grupe dignuo se tijekom prvih šest mjeseci za 20 posto.*

Ovaj dubinski padež se pojavljuje i u posebnim rečeničnim konstrukcijama.

- rečenična konstrukcija *čim – tim*
 - *Čim lakši, tim bolji.*
 - *Čim više zakona, tim više lopova.*
- rečenična konstrukcija **čim dalje tim** + komparativ
 - *Čim dalje, tim više imamo visokoškolovalanih ljudi.*
- rečenična konstrukcija **tim** + komparativ
 - *Sudbina ugovora o nuklearci još visi u zraku. Tim više jer ni u Hrvatskoj ne vlada neko posebno oduševljenje u vezi s tim ugovorom.*

Preklapanje DIFF dubinskoga padeža s ostalim padežima

DIFF dubinski padež se ponekad preklapa s EXT (količina) dubinskim padežom pa je u takvim situacijama teško odrediti značenjsku razliku, iako sintaktička postoji.

Primjer upotrebe dubinskoga padeža EXT:

- Trgovinska razmjena sa Srbijom skočila je 300 posto.*
- Samobor je pola koraka zaostao za prvoplasiranim Interom.*

Primjer upotrebe dubinskoga padeža DIFF:

- *Trgovinska razmjena sa Srbijom skočila je za **300 posto**.*
- *Samobor je za **polu koraka** zaostao za prvoplasiranim Interom.*

Očigledno je da se dubinski padež izražen priložnom oznakom mjere/količine i dubinski padež ostvaren prijedložnim izrazom u određenim situacijama ponašaju kao sinonimi. No, postoje glagoli uz koje se ne može staviti dopuna koja izražava razliku između početnoga i krajnjega stanja. Takvi glagoli jednoznačno uzimaju dopunu dubinskoga padeža EXT. Isto se tako dubinski padež EXT može naći u ulozi obvezne dopune glagolu, dok se DIFF nikad ne nalazi u takvoj ulozi.

- *Hrvatski maratonski prvak u siječnju je pretrčao **860 kilometara** [EXT].*
- *⁹Hrvatski maratonski prvak u siječnju je pretrčao za **860 kilometara** [DIFF].*

⁹ Zvezdica(*) označava neovjerenu rečenicu.

28. EXT (extent - mjera)

Dubinski padež EXT (extent) izražava mjeru, intenzitet ili količinu, odgovarajući na pitanje *koliko?*, *u kojem omjeru?*.

Najčešće modificira glagole, pridjeve i priloge.

- Platio je auto **blizu 1000 eura**.*
- Mjesec svibanj je **cijeli** posvećen Mariji.*
- Mobitel je **potpuno** očuvan.*
- U spremniku je **10 litara** benzina.*

Budući da ovdje opisujemo ulogu dubinskoga padeža kao dopune glagolu, zanimljivo je uočiti da se EXT padež posebice javlja kao dopuna glagolima koji su značenjski vezani za kupnju i prodaju te glagolima koji izražavaju količinu.

- Hrvatska narodna banka je posudila Karlovačkoj **10 milijuna eura**.*
- Zvijer teži **preko 100 kilograma**.*
- Prosječni će Amerikanac ove godine na poklone potrošiti **nešto manje od 800 dolara**.*

Osnovni površinski oblik ovog dubinskoga padeža je prijedložna sintagma ili *indeclinabilia* + genitiv.

- Mirovine su pale **ispod 40 posto** prosječne plaće.*
- Platio je auto **blizu 1000 eura**.*
- Knjiga je stajala **oko tisuću kuna**.*
- Ponese **do tri vreće blaga**.*
- Vojno osoblje će **u velikoj mjeri** dati glas predsjedniku Bushu.*
- Trgovinska razmjena sa Srbijom skočila je **300 posto**.*
- Popio je sve **do zadnje kapi**.*
- Najeo se **do sitosti**.*
- Voda u podrumima se digla i **do 80 cm**.*

Preklapanje EXT dubinskoga padeža s ostalim padežima

EXT dubinski padež se ponekad preklapa s DIFF (difference-razlika) dubinskim padežom pa je u takvim situacijama teško odrediti značenjsku razliku.¹⁰

¹⁰ Vidi opis dubinskoga padeža DIFF.

29. REG (regard - odnos)

Dubinski padež REG se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a specificira *s obzirom na* što se događaj ili obilježje interpretiraju, određuju granice.

REG padež izražava pozitivan odnos (*s obzirom na, glede*), kao i negativan odnos prema čemu (*bez obzira na*).

REG se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- **S gledišta mnogih tvrtki** prodaja i usluge nisu povezane.
- *Podijeljena je glede naše budućnosti.*
- *EU ne čini dovoljno po pitanju provedbe Lisabonske strategije.*
- *Glazbeni ukus određujemo prema tome kojoj skupini želimo pripadati.*
- *Govori o lovištima u svjetlu lovnoga turizma.*
- *Sud je objavio iskaze u slučaju Karlovačke pivovare.*
- *Član bira fond ovisno o riziku i povratu.*
- *U čast svoje jedinstvene delicije* domaćini svakog vikenda održavaju priredbu pod nazivom *Aria di festa.*
- *Ne impresionira s obzirom na cijenu.*
- *Zabilježeno je 1% više prijavljenih noćenja u odnosu na lanjski srpanj.*
- *Osjećaj beznađa pogađa ljude nezavisno o vremenu i prostoru.*
- *Kongres najavljuje nove inicijative u vezi s razvojem izvora obnovljive energije.*
- *Opasnosti od najezde komaraca nema bez obzira na kišu.*

REG se javlja i kao imenica u instrumentalu:

- *Ivana je stasom najvitkija djevojka u razredu.*

REG se javlja i kao zavisna rečenica:

- *Nemam zamjerki što se tiče djelatnika MZO-a.*

Preklapanje REG dubinskoga padeža s ostalim padežima

REG dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom MANN (koji označava način), budući da mu je značenjski vrlo blizak.

Osim toga, može se preklapati s BEN i COND dubinskim padežima, ali samo u određenim prijedložnim konstrukcijama.

Preklapanje REG dubinskoga padeža s BEN padežom

- *Kosovo je za **albanski teritorij** osjetljivo mjesto. [REG]*
- *Papa Franjo se svakodnevno moli za **albanski narod**. [BEN]*

Preklapanje REG dubinskoga padeža s COND padežom

- ***U slučaju kiše**, ne idemo na izlet. [COND]*
- ***U slučaju ubijene djevojke**, nije bila riječ o silovanju. [REG]*

30. ACMP (accompaniment - društvo/pratnja)

Dubinski padež ACMP se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, izražava *način* specificirajući okolnosti (osobe, objekte, događaje) koji prate (ili ne uspijevaju pratiti) događaj ili entitet koji izriče glavni glagol.

ACMP se može javiti kao obvezna dopuna glagolu.

- *Oni su se svrstali **uz manjinu**.*

ACMP se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- *Knjigu je preradio **u suradnji s urednikom**.*
- *Taj centar prethodno se, **s još nekoliko crkvenih općina**, izdvojio iz Reformirane kršćanske crkve.*
- *Hrvatska delegacija je **na čelu s premijerom** u Washingtonu.*
- *Računalni crvi idu **ruku pod ruku s virusima**.*
- *Došao je **sa sinom**.*
- *Umjetnički rizik ide **skupa s poslovnim rizikom**.*
- *Oni djeluju na tržištu pokretnina **uključivo s motornim vozilima**.*
- *Hrvatska će **zajedno s EU** priznati Crnu Goru.*

Preklapanje ACMP dubinskoga padeža s ostalim padežima

ACMP dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom MANN (koji je općenitiji padež za označavanje *načina*).

- *Set je napustila **s novim imidžom**. [MANN]*
- *Festival je napustila **s novim vlasnikom**. [ACMP]*

31. OBST (obstacle - prepreka)

OBST (*prepreka*) je dubinski padež koji se se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a izražava se prijedložnim skupom **o** + *akuzativ* ili **na** + *akuzativ* te je dopuna glagolima tipa *spotaknuti se*, *popiknuti se*, *nabosti se*, *ubosti se*, *piknuti se*, *bocnuti se* i *udariti se*. Iako dopuna podsjeća na dopunu sredstva (INST), imenica u akuzativu koja je dio prijedložnoga skupa podrazumijeva statičnost, dok sredstvo (uz realizaciju u instrumentalu) podrazumijeva kretnju (*Djevojčica se ubola iglom*). Također, radnja uz koju dolazi dopuna prepreke ima obilježje nesvjesne, nenamjerne radnje.

OBST se najčešće javlja kao prijedložni izraz:

- Ivan se spotaknuo o kamen.*
- Aurora se ubola na vreteno.*
- Djevojčica se bocnula na narkomansku iglu.*

Preklapanje OBST dubinskoga padeža s ostalim padežima

OBST dubinski padež se ponekad preklapa s MANN (manner-način) dubinskim padežom pa je u takvim situacijama teško odrediti značenjsku razliku.

32. INST (instrument - sredstvo)

Instrument je dubinski padež kojim se izražava sredstvo potrebno za izvršenje određene radnje.

Instrument može biti:

- 1) oruđe, oružje, alat, pribor – sredstvo
 - Njegova sestra je vitlala **pištoljem**.*
 - Petar je pisao **perom**.*

- 2) prijevozno sredstvo
 - Iz Splita u Zagreb su stigli **vlakom**.*

- 3) posrednik
 - Mama mi je poslala paket **po Petru**.*

Osnovni oblik ovoga dubinskog padeža je imenica u instrumentalu.

- Pančić je u Saboru mahao **ružičastom hobotnicom**.*

Ovaj dubinski padež se javlja i u sljedećim prijedložnim izrazima:

- Baba krca orahe **s dva zuba**.*
- Marko dobiva plaću **u kunama**.*
- Mladoženja zavija svoju mladu ženicu **u toplo krzno**.*
- Oni su to postigli **kroz svoje poklisare**.*
- Roba se prodaje **preko posrednika**.*
- Ubijao je seljake **iz pištolja**.*
- Anketa je provedena **posredstvom / putem / pomoću medija**.*
- Pismo je slao **po poštaru**.*
- Spustili su se **po užetu**.*

Preklapanje INST dubinskoga padeža s ostalim padežima

INST dubinski padež se ponekad preklapa s MANN (manner-način) dubinskim padežom pa je u takvim situacijama teško odrediti značenjsku razliku.

- Dječaci su se borili **s praćkom** u ruci.*
- Djed i baka se griju **na drva**.*

33. RESTR (restriction - izuzimanje)

Dubinski padež RESTR je izborni dodatak glagolu, a specificira iznimku/ograničenje. RESTR padež može predstavljati događaj ili entitet na koji se glavni glagol u rečenici ne odnosi (radi se o iznimci, značenju ograničenja).

- ***Osim Ivana, nitko nije napisao zadaću.***

RESTR padež može također predstavljati događaj ili entitet na koji se glavni glagol u rečenici iznimno odnosi (značenje iznimnog spajanja).

- ***Osim Ivana, još nije došla samo Marija.***

RESTR se javlja kao prijedložni izraz:

- ***S iznimkom AC Rusije prinosi svih fondova od početka godine su na pozitivnom teritoriju.***
- ***Nije jeo ništa do kruha i vode.***
- ***Živjela je mimo običaja.***
- ***Odriču se svega osim kuće.***
- ***Pored svega ostaloga prikupio je materijal.***
- ***Svi poginule izvan njih deseterice.***

RESTR se može javiti i kao zavisna rečenica:

- ***Roditeljima ne preostaje nego da nad svojim podmlatkom bdiju kao jastrebovi.***
- ***Studenti se neće dobro spremati za ispit, osim ako im ne pripremiti lošim ocjenama.***

Preklapanje RESTR dubinskoga padeža s ostalim padežima

RESTR dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom CPR (koji označava usporedbu).

34. CPR (comparison – usporedba)

Dubinski padež CPR se najčešće javlja kao izborni dodatak glagolu, a izražava *način* preko usporedbe. Konstrukcije koje se javljaju uz CPR padež se odnose na entitet ili događaj s kojim se entitet ili događaj izrečen glavnim glagolom u rečenici uspoređuje.

CPR se može javiti i kao obvezna dopuna glagolu.

- Petar slič* **ocu**.
- Pjesnik umijeća Rimljana postavlja* **iznad umijeća ostalih naroda**.
- Ona se razlikuje* **od obične sluškinje**.

CPR se najčešće javlja kao zavisna rečenica.

- Ne samo da mi je taj dečko poklonio prve kineske štapiće, **nego je bio prvi koji me odveo u kineski restoran***.
- Dočekali su nas srdačno, **kao kad smo bili stigli iz druge države***.

CPR se javlja i kao prijedložni izraz:

- Radio je* **iznad prosjeka**.
- Stigao je* **prije ostalih**.
- Našao je djevojku* **prema sebi**.
- Spram tebe je on* **nitko i ništa**.
- Po rezultatima je* **bolji od ostalih**.

Preklapanje CPR dubinskoga padeža s ostalim padežima

CPR dubinski padež se može preklapati s dubinskim padežom MANN (koji označava *način*), budući da su značenjski bliski po izražavanju načina. Također, može graničiti s RESTR padežom (koji izražava *izuzimanje*), posebice u konstrukcijama s veznikom *nego*, u kojima se značenje komparativnih konstrukcija može približiti značenju izuzimanja.

Konačno, CPR padež može graničiti i s COMPL padežom, u konstrukcijama s veznikom *kao*. Uzrok ovoj pojavi je činjenica da je veznik *kao* istovremeno i koordinirajući i podređeni veznik.

- Kao načelnik općine, javno se zahvaljujem našoj tvrtki.*** [COMPL]
- Dočekali su nas srdačno, **kao načelnik općine.*** [CPR]

Izrada i struktura CROVALLEX-a

Osnovna datoteka u kojoj su pohranjene informacije CROVALLEX-a je XML datoteka, koja je generirana iz Microsoft Access baze u kojoj su te informacije bile pohranjene u međusobno povezanim tablicama¹¹.

CROVALLEX v 2.008 je verzija leksikona koja posjeduje čvrstu i eksplicitno iskazanu strukturu podataka kroz definirani odnos među elementima.

Leksikon se sastoji od **natuknica** (*word_entry*) koje se moraju pojaviti barem jednom, ali mogu i više puta. Element *word_entry* se sastoji od 3 elementa: *headword_lemma*, *reflexivity_example* te *frame_entry*, od kojih *headword_lemma* predstavlja glagolsku lemu, nalazi se na prvom mjestu i smije se pojaviti samo jednom unutar elementa *word_entry*, element *reflexivity_example* predstavlja primjer moguće refleksivne upotrebe glagola (nije nužan), dok se element *frame_entry* mora pojaviti barem jednom, ali može i više puta unutar elementa *word_entry* i predstavlja ono najvažnije – valencijski okvir glagola.

¹¹ XML ne definira kako će podaci izgledati, već strukturu podataka. Izgled podataka na ekranu definira se pomoću dodatne CSS datoteke, gdje je CSS kratica od *Cascading Styles Sheets*, tj. stilskih obrazaca. CROVALLEX ima svoju CROVALLEX .css datoteku stilskih obrazaca. XML koristi Document Type Definition (DTD) za definiranje tipa XML dokumenta. DTD navodi koji atributi i koje oznake se mogu koristiti za opisivanje sadržaja XML dokumenta te gdje se oni mogu pojaviti. Aplikacije koriste DTD da bi mogle pravilno pročitati i prikazati sadržaj dokumenta. Svrha CROVALLEX DTD-a je definirati koje će se oznake i kako koristiti u CROVALLEX XML dokumentu, tj. definira strukturu dokumenata popisom legalnih elemenata i atributa.

Osim podelemenata, *natuknica* (*word_entry*) sadrži 2 atributa: *aspect* tj. vid glagola (s vrijednostima: *fin*, *inf*, *dual*) i atribut *freq* kojim se bilježi učestalost glagola u Čestotnom rječniku hrvatskoga jezika.

Element *headword_lemma* također sadrži attribute: indekse za homograf ili leksički homonim (ako se radi o glagolu koji ima svoj homografski/homonimski parnjak) te atribut *reflexive* koji pokazuje može li glagol poprimiti refleksivan oblik.

Element *frame_entry* se sastoji od 6 podelemenata, od kojih se dva javljaju obvezno: *gloss* – element koji donosi objašnjenje konkretnog značenja leme i *example* – element koji donosi primjer upotrebe leme u tom značenju preuzet iz Hrvatskog nacionalnog korpusa ili Hrvatske jezične riznice. Ostali elementi, kao što su klasa glagola (*class*) ili broj dopuna glagolu valencijskom okviru (*frame_slots*) mogu se i ne moraju pojaviti.

Element *frame_entry* također sadrži attribute: indeks okvira i atribut *idiom*-budući da su idiomi glagola smješteni u posebne valencijske okvire za svako značenje glagola. Podelement elementa *frame_entry* s nazivom *frame_slots* se može sastojati od nijednog, jednog ili više elemenata naziva *form*, što odgovara činjenice da glagoli mogu biti nevalentni, jednovalentni, dvovalentni, itd.

Element *frame_slots* sadrži attribute: *type* (koji označava tip glagolske dopune i poprima vrijednosti *obl* ili *typ*, ovisno o tome je li dopuna glagolu obvezna ili izborna tipična) i *functor* (koji poprima jednu od 34 vrijednosti dubinskoga padeža).

Element *form* koji opisuje površinsku realizaciju pojedine glagolske dopune sadrži niz atributa, ovisno o tome kakvu morfološku realizaciju poprima dubinski padež. Pa tako imamo attribute *direct_case*, *prepos_case*, *prepos_case-infinitive*, *subord_conj*, *infinitive*, *infinitive-direct_case*, *adjective*, *adverb* te *nominal_predicate*. Atribut *direct_case* se odnosi na sintaktički padež i može poprimiti vrijednosti 0-7 (skriveni subjekt u nominativu, nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ, lokativ, instrumental) i vrijednosti *indeclinabilia_2* (*indeclinabilia* + imenica u genitivu, npr. *100 godina*) ili *indeclinabilia* (npr. *100*). Atribut *prepos_case* kombinacija je atributa *prepos_lemma* i *direct_case* (npr. *Pao je pri dolasku*). Atribut *prepos_case-infinitive* kombinacija je atributa *prepos_lemma* i *infinitive* (npr. *Ne preostaje nego pokušati*). Atribut *subord_conj* pomoću veznika *subord_conj_lemma* uvodi zavisnu rečenicu (npr. *Podgorskoga je pozvao na dvoboj jer je držao da Olgi prijeti pogibao*). Atribut *infinitive* uvodi

dopunu u infinitivu (npr. *Učio je čitati*). Atribut *infinitive-direct_case* kombinacija je atributa *infinitive* i *direct_case* (npr. *Tvrtka je kanila zakupiti 190 hektara njiva*). Atribut *adjective* uvodi pridjevsku dopunu (npr. *Giga se napravi sitna i uska*). Atribut *adverb* uvodi priložnu dopunu (npr. *Samardžić me je bezočno iskoristio*).

Atribut *nominal_predicate* uvodi dopunu u obliku imenskog predikata (npr. *Viktor se ćutio krivcem*).

HTML verzija leksikona CROVALLEX v 2.008 napravljena je pomoću Perl programskog koda koji je iz XML-a izvukao elemente i njihove attribute i izgenerirao popis međusobno povezanih html stranica za svaki glagol i njegove valencijske okvire.

U skladu s inicijativom za otvoren pristup primarnim i sekundarnim istraživačkim podacima, koja sve više jača u humanističkim i društvenim znanostima, osigurana je i trajna poveznica na CROVALLEX kao značajan jezični resurs za hrvatski jezik.

CROVALLEX v 2.008 dostupan je na: <http://theta.ffzg.hr/crovallex/>.

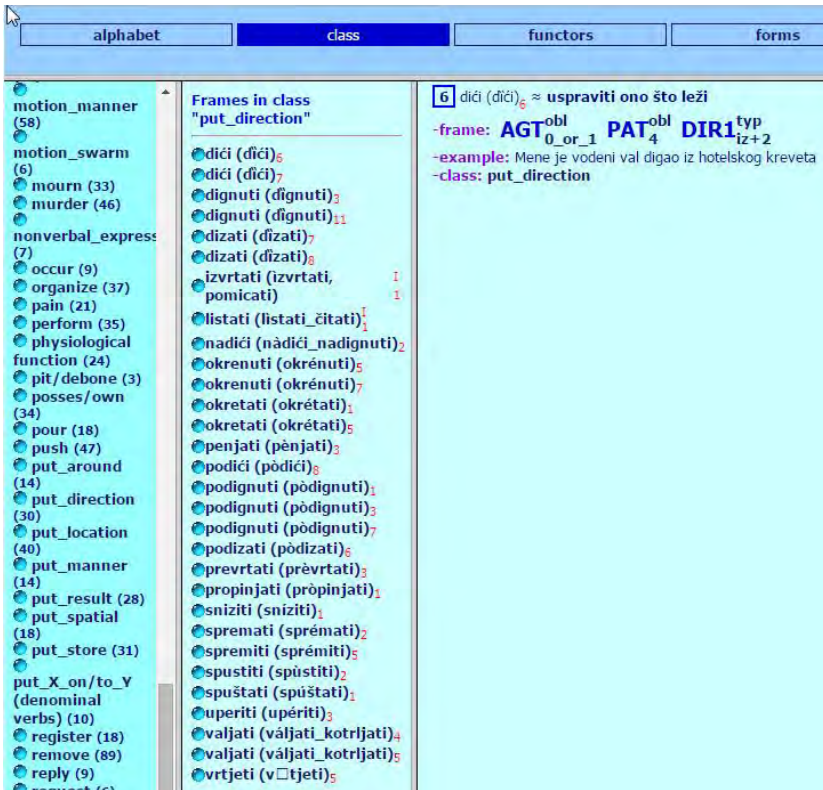
No, leksikon CROVALLEX je također uključen u platformu za pristup i dijeljenje jezičnih resursa META-SHARE (www.meta-share.eu), gdje je moguće pristupiti i ostalim jezičnim resursima i alatima za hrvatski jezik.

Leksikon pri otvaranju u pregledivom obliku izgleda kao na Slici 1.

Slika 1. Prikaz abecednog popisa glagola (prvi stupac), glagola sa slovom A (drugi stupac) i valencijskih okvira prvog glagola na popisu slova A (treći stupac)

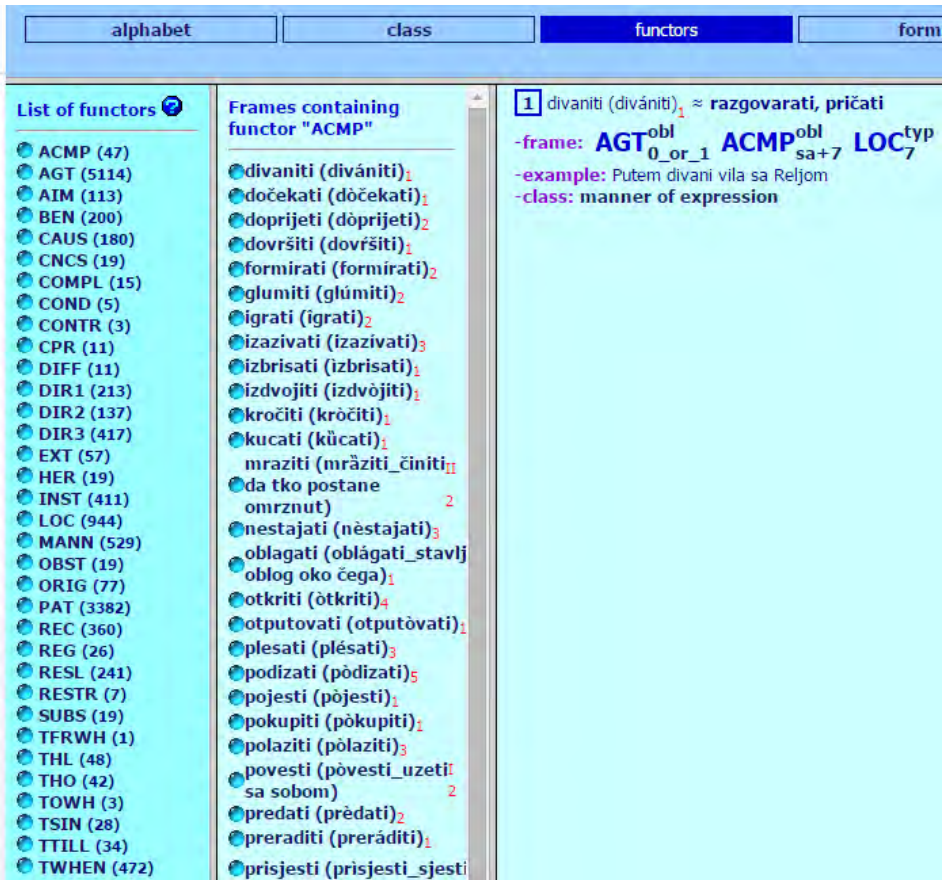
Početno sučelje leksikona u krajnje lijevom stupcu donosi abecedni popis s brojem glagola koji počinju pojedinim slovom u zagradi uz slovo abecede. Po

zadanom se odmah u srednjem stupcu učitavaju glagoli s naglašenim oblikom koji počinju prvim slovom abecede, a u krajnje desnom stupcu se učitavaju svi valencijski okviri prve natuknice koja počinje prvim slovom abecede (u slučaju glagola *analizirati* radi se o samo jednom valencijskom okviru). Uz samu natuknicu u leksikonu se nalazi vid (za glagol *analizirati* je *dual* jer se radi o dvovidnom glagolu) te broj koji pokazuje učestalost glagola u Hrvatskome čestotnom rječniku. Kratice AGT, PAT, LOC i TWHEN u valencijskom okviru glagola *analizirati* označuju dubinske padeže, *obly/typ* uz te kratice znače tip dopune (obvezna ili izborna tipična), brojevi znače morfološki padež, prijedlog + broj označava prijedložni izraz (prijedlog + morfološki padež imenice).

Slika 2. Prikaz popisa klasa glagola (prvi stupac), glagole iz klase *put_direction* (drugi stupac) i valencijskih okvira prvog glagola iz klase *put_direction* (treći stupac)

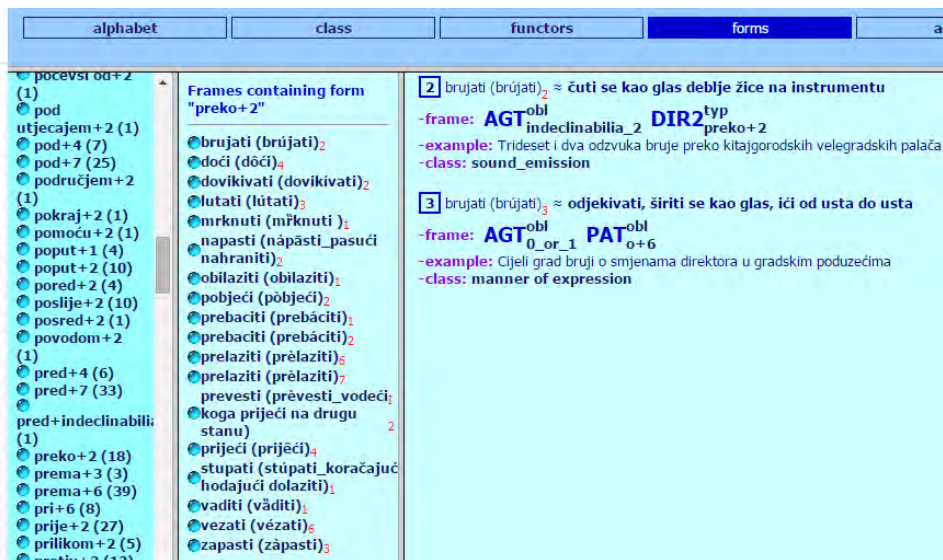
Kada korisnik klikne na gumb *class* (Slika 2), opet mu se otvaraju 3 stupca: s tim da se sada u prvom nalazi popis svih klasa glagola, u drugom popis svih glagola koji pripadaju klasi koju je korisnik izabrao klikom na nju, a u trećem se otvara valencijski okvir glagola na kojega je korisnik kliknuo u drugom stupcu.

Slika 3. Prikaz popisa dubinskih padeža (prvi stupac), glagole koji sadrže dubinski padež ACMP, koji je prvi na popisu (drugi stupac) i valencijskih okvira prvog glagola koji sadrži dubinski padež ACMP (treći stupac)

Kada korisnik klikne na gumb *functors* (Slika 3), opet mu se otvaraju 3 stupca: u prvom je abecedni popis kratica svih obveznih i izbornih tipičnih dubinskih padeža, u drugom popis svih glagola koji sadrže dubinski padež koji je korisnik izabrao, a u trećem se otvaraju samo okviri glagola koji sadrže dubinski padež

na kojega je korisnik kliknuo u drugom stupcu (za konkretan primjer otvara se okvir s padežom ACMP).

Slika 4. Prikaz popisa površinskih oblika (prvi stupac), valencijskih okvira koji sadrže prvi površinski oblik iz prvog stupca: prijedložna sintagma *preko* + 2 (drugi stupac) i valencijskih okvira prvog glagola (*brujati*) koji sadrži površinski oblik *preko* + 2 (treći stupac)

Kada korisnik klikne na gumb *forms* (Slika 4), otvaraju se 3 stupca: u prvom popis kategorija mogućih površinskih kategorizacija (9 kategorija), u drugom popis svih glagola koji sadrže površinsku strukturu koju korisnik izabere u stupcu jedan, a u trećem stupcu okviri glagola koji sadrže odabranu površinsku strukturu. Budući da za navedeni primjer, glagol *brujati*, od 3 okvira tek drugi okvir sadrži prijedložni izraz *preko* + 2, za ovaj glagol se prikazuju tek značenja od toga okvira nadalje.

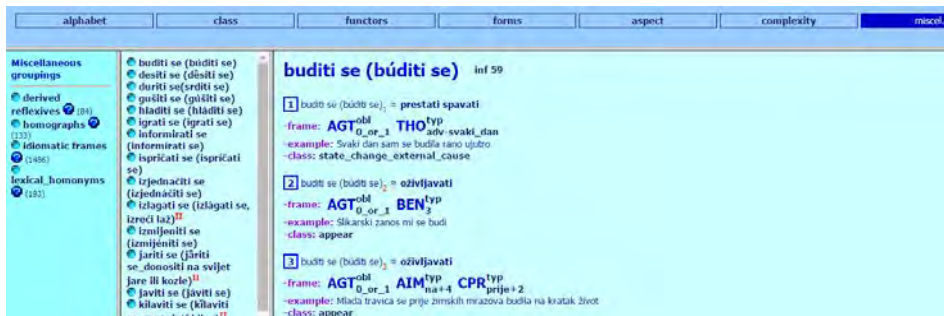
Kada korisnik klikne na gumb *aspect* (Slika 5), otvaraju se 3 stupca: u prvom se nalazi tip glagolskog vida: dual, fin ili inf (dvovidni, svršeni i nesvršeni glagoli), u drugom popis svih glagola koji sadrže vid koji korisnik izabere u stupcu jedan, a u trećem okviru glagola na koji je korisnik kliknuo u drugom stupcu.

Slika 5. Prikaz popisa glagolskih vidova (prvi stupac), valencijskih okvira koji sadrže dvovidni glagolski vid iz prvog stupca (drugi stupac) i valencijskih okvira prvog glagola koji ima dvovidni glagolski vid (treći stupac)

Slika 6. Opadajući popis broja valencijskih okvira koje pojedini glagol sadržava (prvi stupac), glagol koji sadrži najveći broj valencijskih okvira (drugi stupac) i popis valencijskih okvira glagola s najvećim brojem okvira (treći stupac)

Kada korisnik klikne na gumb *complexity* (Slika 6), otvaraju se 3 stupca: u prvom se načazi opadajući broj valencijskih okvira pojedinih glagola, počevši od glagola s najviše okvira (*ići*), u drugom je prikazan popis svih koji imaju određen broj okvira, ovisno o tome na što je korisnik kliknuo u prvom stupcu, a u trećem okviri glagola na koji je korisnik kliknuo u drugom stupcu.

Kada korisnik klikne na gumb *miscel.* (Slika 7), otvaraju se 3 stupca. U prvom stupcu nalaze se 4 elementa: *derived_reflexives*, *homographs*, *idiomatic frames* i *lexical homonyms*. Kad korisnik klikne na *derived reflexives*, u srednjem stupcu se otvara popis svih glagola ovog tipa, a u trećem okviri onog glagola na koji je korisnik kliknuo u srednjem stupcu. Isto je i za ostala 3 elementa: *homographs*, *lexical homonyms* i *idiomatic frames*.

Slika 7. Popis dodatnih sintaktičkih informacija u leksikonu: izvedeni povratni glagoli, homografi, idiomi i leksički homonimi (prvi stupac), glagoli koji su homografi u leksikonu (drugi stupac) i popis valencijskih okvira prvog glagola koji je homograf u leksikonu (treći stupac)

Nova verzija CROVALLEX-a : pristupi nadogradnji valencijskoga leksikona glagola hrvatskoga jezika

U ovom poglavlju bit će opisane dvije metode kojima se početna verzija leksikona CROVALLEX tijekom posljednjih nekoliko godina dopunjavala i proširivala. CROVALLEX trenutno sadrži 6129 glagolskih lema grupiranih u sinskupove na čijem se sustavnom opisu i dalje radi, a leksikon u ovoj fazi obuhvaća valencijski opis 3460 glagola u sinskupovima kojima je pridružena oznaka sintaktičko-semantičke klase. U novoj verziji leksikona CROVALLEX preko valencijskih okvira eksplicitno su opisane sintaktičke i semantičke značajke svakoga glagolskog sinskupa koji se temelji na sposobnosti prefigiranoga glagola da se pojavi u valencijskim okvirima koji su značenjski očuvani. Skup okvira koji je pridružen svakom sinskupu odražava značenjske komponente koje ograničavaju broj i vrstu obveznih dopuna i tipičnih izbornih dodataka. Posljedično, svaki glagolski sinskup je opisan tematskim, tj. semantičkim ulogama (dubinskim padežima) i selekcijskim ograničenjima svojih prefigiranih glagola. Svaki sinskup je također definiran valencijskim okvirima svojih glagola, budući da okviri sadrže skup sintaktičkih opisa glagolskih dopuna.

Na temelju češkog VerbaLex leksikona, dopune koje su dio valencijskih okvira u leksikonu CROVALLEX obogaćuju se detaljnijim (primarno semantičkim) opisom, koristeći hrvatske i češke sintaktičko-semantičke klase, koje postoje u oba leksikona i koje su u oba leksikona inspirirane Levininom klasifikacijom.

1. Klasteri prefigiranih glagola

Prvotni plan proširenja leksikona obuhvaćao je grupiranje glagola u klaster vidskih parnjaka, tj. stvaranje klastera glagola nastalih procesom perfektivizacije (npr. klaster *pisati* bi obuhvaćao glagole *pisati* i *napisati*). Klaster je trebalo sačinjavati glagoli čije značenje je gotovo identično značenju glagola od kojega su nastali i identično njegovomu valencijskom ponašanju, a procesom prefiksacije se mijenja samo vid glagola.

No, analizom 1739 glagola u leksikonu, izdvojena su samo 453 neprefigurirana glagola, kojima se dodao istoznačni perfektivni parnjak. Svi ostali prefigurirani glagoli u leksikonu nastali su procesom perfektivizacije koji je rezultirao promjenom značenja prefiguriranog glagola ili čak sekundarnom imperfektivizacijom, tj. dodavanjem infiksa kojima se vid iz svršenoga promijenio u nesvršeni (npr. *pisati-zapisati-zapisivati*; *pisati-upisati-upisivati*; *pisati-opisati-opisivati*; *pisati-popisati-popisivati*; *pisati-potpisati-potpisivati*).

Daljnijim istraživanjem došlo se do zaključka da su određeni prefiksi povezani s vrlo specifičnim značenjima koja je moguće definirati za svaki prefiks te da upravo ta značenja mijenjaju značenje glagola kojemu se dodaju.

Analizom se dodatno utvrdilo da se neki prefiksi javljaju samo uz određene klase glagola, tj. da neprefigurirani glagoli posjeduju značenjske sličnosti.

Konačno, pristupilo se proširenju leksikona na način da se svima nesvršenim neprefiguriranim glagolima dodaju svi produktivni prefiksi u hrvatskome standardnom jeziku te se u leksikonu zadrže nastali prefigurirani glagoli koji uistinu postoje u standardnom jeziku.

Kao polazišna točka za proširenja leksikona postavljena su 453 neprefigurirana glagola i njihovi vidski parnjaci, a za ostale prefigurirane glagole u leksikonu ručno su definirani neprefigurirani glagoli od kojih su nastali te vidski parnjaci tih polaznih glagola (budući da prefigurirani glagoli u leksikonu većinom nisu bili vidski parnjaci neprefiguriranih glagola i značenjem su se razlikovali od neprefiguriranog glagola od kojih su nastali). Dodavanje vidskih parnjaka postojećima neprefiguriranim glagolima te dodavanje novih neprefiguriranih glagola i njihovih vidskih parnjaka (koji nisu od ranije bili u CROVALLEX-u), rezultiralo je leksikomom od 1453 polazna glagola (neprefiguriranih glagola i čistih perfektivnih parnjaka s identičnim značenjem i valencijskim ponašanjem). Nadalje, 1453 polazna glagola kombinirana su sa svakim prefiksom iz skupa od

20 prefiksa koji su produktivni u hrvatskome jeziku (do-, iz-, na-, nad-, o-/ob-, obez-, od-, po-, pod-, pre-, pred-, pri-, pro-, raz-, s-, su-, u-, uz-, za-).

Budući da određeni prefiksi završavaju na suglasnik i posjeduju različite alomorfe, ovisno o početnom slovu polaznoga glagola, kao i alternirajuće oblike sa samoglasnikom -a (raza-, iza-, uza, nada-, oba-, oda -, poda-), definiran je skup od 50 pravila za kombiniranje predmetka i polaznog glagola, uzimajući u obzir karakteristične morfonološke prilagodbe (npr. raz+plakati = rasplakati, iz+čupati = iščupati, itd.).

Konačan popis sastojao se od 28 947 glagola, čija je ovjerenost provjeravana u nekoliko hrvatskih jednojezičnih i dvojezičnih rječnika (Parčić, 1901; Šonje, 2000; Anić, 1998; Šarić & Wittschen, 2003 te Filipović, 1996).

Parčić (1901) je bio jedini rječnik dostupan u elektroničkome obliku, dok su pretraživanje ostala četiri rječnika obavljalo ručno.

Što se tiče potvde glagolskih leksema: 4600 glagola pronađeno je u Parčićevom rječniku (1901), 3591 glagol je pronađen u (Šonje, 2000), 4262 glagola u (Anić, 1998), 3327 glagola u (Šarić & Wittschen, 2003), a 2541 glagol u (Filipović, 1996).

Kada su se preklopili, 5 rječnika dalo je 6129 potvrđenih glagola ili 21,2% od svih glagola. Nadalje, 73 glagola pronađena su samo u (Šonje, 2000), 360 glagola samo u (Anić, 1998), 56 glagola samo u (Šarić & Wittschen, 2003), a 38 glagola samo u (Filipović, 1996).

U sljedećem koraku detaljno su analizirana sva značenja 20 produktivnih prefikasa, uspoređena svojstva prefiguriranih i polaznih glagola i izgrađeni modeli za određene skupine glagola koji dijele isto značenje prefiksa i isto valencijsko ponašanje (Tablica 1).

Prefiks s najvećim skupom značenja je **za-**, s 20 različita značenja, dok je prosječan broj značenja po prefiksu 11.

Dodavanjem prefiksa polaznim glagolima uspostavlja se veza među različitim glagolima koji počinju dijeliti ista značenjska obilježja upravo zbog pridodanoga prefiksa. Ova veza se posebno očituje u valencijskim okvirima tih glagola jer prefigurirani glagoli počinju dijeliti iste valencijske okvire, bez obzira na valencijsko ponašanje glagola od kojih su nastali.

Na primjer, neki glagoli zbog prefiksa nasljeđuju značenje "premjestiti nešto ili nekog iznutra van ili odozdo prema gore", neki dobivaju značenje "pridruživanja, sastavljanja", itd.

Nadalje, prefigurani glagoli mogu se smatrati hiponimima polaznih glagola, ako se njihovo značenje ne razlikuje značajno od značenja polaznih glagola. Međutim, značenje prefiguiranih glagola nije jednostavna kombinacija značenja polaznoga glagola i značenja prefiksa, jer su i polazni glagoli i prefigurani glagoli obično višeznačni. Prema tome, dodavanje prefiksa može se promatrati samo kao veza između polaznoga i prefiguiranoga glagola u jednom od njihovih značenja, a ne između glagolskih leksema.

Višeznačnost polaznoga glagola može uzrokovati višeznačnost prefiguiranoga glagola, ali prefigurani glagol može postati višeznačan i zbog višeznačnosti samoga prefiksa koji mu je dodijeljen.

Prefiks iz-		
Značenje	Valencijski okvir	Primjer glagola
1. Ekstralokativnost I: pomicanje vršitelja iz unutrašnjosti čega prema van ili odozdo prema gore	AGT ₋₁ :obl [DIR1 _{-iz+2}] [DIR3 _{-na+4}]	izići, istrčati, iskočiti, izletjeti, izjuriti
2. Ekstralokativnost II: pomicanje trpitelja iz unutrašnjosti čega prema van ili odozdo prema gore	AGT ₋₁ :obl PAT ₋₄ :obl [DIR1 _{-iz+2}] [DIR3 _{-na+4}]	izvući, izvaditi, izbaciti, izgurati, izbiti, iščakati
3. Partitivnost: odvajanje trpitelja od čega ili dijela od cjeline	AGT ₋₁ :obl PAT ₋₄ :obl [ORIG _{-iz+2}]	isključiti, izuzeti, ispisati (iz čega), ispustiti
4. Rezultativnost koja ukazuje na to da se vršenjem radnje trpitelj potrošio, nema ga više	AGT ₋₁ :obl PAT ₋₄ :obl [RESL _{-do+2}]	ispiti, izjesti, izgaziti, iznositi, izlizati
5. Rezultativnost i sativnost: povratni glagoli označuju da je vršitelj ono što označuje izvršio do kraja, da više nema mogućnosti vršiti to dalje	AGT _{se} :obl [RESL _{-do+2}]	istrčati se, isplesati se, isplivati se, izgrmjeti se, iskakati se, izdivljati se, ispavati se
6. Rezultativnost kao konačna točka tijeka, dovršenje radnje nad trpiteljem bez mogućnosti za daljnju akciju	AGT ₋₁ :obl PAT ₋₄ :obl	iscijeliti, izbrojiti, izigrati, izliječiti, iznenaditi
7. Glagoli označuju da se radnjom djelotvori stvaranje	AGT ₋₁ :obl PAT ₋₄ :obl [ORIG _{-iz/od+2}]	isklesati, istesati, istkati, izmisliti, izliti (lijevanjem odliti)

Prefiks iz-		
Značenje	Valencijski okvir	Primjer glagola
	[RESL _{_na+4}]	
8. Distributivnost I: radnja se izvršila na većem broju trpitelja redom	AGT _{_1} :obl PAT _{_4} :obl [RESL _{_do+2}]	izujedati, izubijati, izlijepiti, izljubiti, ispremiješati, ispresijecati
9. Distributivnost II: radnju je izvršio veći broj vršitelja redom ili obuhvaća cijelo mnoštvo	AGT _{_1} :obl	izumirati, ispogibati, izginuti
10. Glagoli označuju da se radnjom nešto steklo, zadobilo	AGT _{_1} :obl PAT _{_4} :obl [ORIG _{_iz/od+2}]	iznuditi, izmamiti, izmoliti, isprostiti, izmoljakati, izvabiti
11. Glagoli kretanja označuju da se radnjom osvojilo ono na čemu se kretanje zbivalo	AGT _{_1} :obl PAT _{_4} :obl	ispenjati (planinski vrh) istrčati (stazu) isplivati (bazen)
12. Glagoli označuju promjenu stanja, najčešće nepovoljnu po vršitelja	AGT _{_1} :obl [RESL _{_do+2}]	iščeznuti, izginuti, izgorjeti
13. Glagoli označuju promjenu stanja, najčešće nepovoljnu po trpitelja	AGT _{_1} :obl PAT _{_4} :obl	ispržiti, istopiti, iscijediti
14. Intenzitet I: vršitelj je radnju izvršio obilno, do krajnje mjere, intenzivno, najčešće s negativnim prizvukom	AGT _{_se} :obl [RESL _{_do+2}]	izopijati se, izležavati se, iščuđavati se
15. Intenzitet II: vršitelj je nad trpiteljem radnju izvršio do krajnje mjere, intenzivno, najčešće s negativnim prizvukom	AGT _{_1} :obl PAT _{_4} :obl	izmoriti, izmučiti, izudarati

Tablica 1. Prefiks iz- sa značenjima i primjerima prefigiranih glagola

Značenje prefigiranog glagola može se u potpunosti razlikovati od značenja polaznog glagola zbog pridodanog prefiksa (primjeri 1-6).

Primjeri:

(1) dati – iz+dati / otkriti ili iz+dati / predati na raspolaganje

- (2) baciti - po+baciti / prekinuti trudnoću; pred+baciti / prigovoriti; pod+baciti / iznevjeriti
- (3) sjesti- na+sjesti / zasjesti ili na+sjesti/ biti žrtva prijevare; pri+sjesti / zapeti u grlu ili pri+sjesti / osvojiti mjesto uz koga
- (4) paliti - is+paliti / izbaciti zrno ili sačmu iz vatrenog oružja; s+paliti / sagorjeti; za+paliti / izazvati plamen
- (5) gubiti - po+gubiti / izgubiti sve redom ili po+gubiti / lišiti života; izgubiti / ostati bez čega
- (6) pasti - na+pasti / pasti u većoj količini ili na+pasti / izvršiti napad

Kao dio istraživanja, ručno smo analizirali sintaktičke argumente prefigiranih glagola i njihov odnos s polaznim glagolima, koristeći popis od 20 produktivnih prefikasa te popis od 6129 potvrđenih glagola, kao i odgovarajuće polazne glagole u CROVALLEX-u.

Naši rezultati pokazuju da učinak prefikasa na strukturu argumenata glagola u hrvatskome jeziku pokazuje pravilnost koja se može iskoristiti za značajno smanjivanje ručnoga leksikografskog rada potrebnoga za stvaranje opsežnoga valencijskog leksikona.

Glagoli koji dijele isti prefiks (točnije, isto značenje određenoga prefiksa) također dijele iste valencijske okvire te broj obveznih dopuna i tipičnih izbornih dodataka, kao što su DIR1 (smjer od) ili DIR3 (smjer prema) sa svojim površinskih oblicima (objašnjeno u primjerima 7-13 na prefiksu **od-** u značenju "smjer kretanja od").

Primjeri 12 i 13 pokazuju prefiks **do-** u značenju "nastavljanje radnje preko njenog logičnog kraja", pridružen različitim glagolima s istim rezultatom (usporedimo do+dati / reći još nešto; do+pisati / dodati onome što je napisano; do+liti / dodati tekućine ondje gdje je već uliveno).

Primjeri:

- (7) Jedrilica se otisnula iz uvale na pučinu AGT₁:obl [DIR1_{iz+2}] [DIR3_{na+4}]
- (8) Voda je otekla s krova u oluk AGT₁:obl [DIR1_{s+2}] [DIR3_{u+4}]
- (9) Zmija je otpuzala iz sobe na livadu AGT₁:obl [DIR1_{iz+2}] [DIR3_{na+4}]
- (10) Mačka je odskočila s kreveta na pod AGT₁:obl [DIR1_{s+2}] [DIR3_{na+4}]
- (11) Damir je odšetao iz kazališta u mračnu ulicu AGT₁:obl [DIR1_{iz+2}] [DIR3_{u+4}]

(12) Maja je doctrala još cvjetova na svoj pergament. AGT₁:obl PAT₄:obl [DIR3_{na+4}]

(13) Ivana je dolila mlijeko u šalicu AGT₁:obl PAT₄:obl [DIR3_{u+4}]

Posljedično, moguće je sustavnije dodati tipične izborne dodatke valencijskomu okviru pojedinoga glagola.

Na primjerima možemo primijetiti i semantički sklad između prefikasa, prijedloga i tipičnih izbornih dodataka. Značenje prefiksa se pojačava značenjem prijedloga. Na primjer, prefiks *pre-* i prijedlog *preko* dijele značenje "kretanja preko nečega ili nekoga". Nadalje, prijedlog tipa *preko* uvijek je dio izborne dopune (tipa DIR2_{preko+2}) koje glagoli s prefiksom *pre-* obično vežu uz sebe.

Taj sklad je najočitiiji u glagolima kretanja, gdje neki prefiksi zadržavaju različita značenja smjera ili mjesta. Stalna uporaba istoga prijedloga (npr. *u-*, *na-*, *uz-*) s istim prefiksom naglašava specifično značenje toga prefiksa (primjeri 14-19).

Primjeri:

(14) **u + akuzativ**, u valencijskom okviru glagola s prefiksom **u-** (*uroniti, uskočiti, uputiti*)

(15) **na + akuzativ** u valencijskom okviru glagola s prefiksom **na-** (*naskočiti, navaliti, naslagati*)

(16) **za + akuzativ** u valencijskom okviru glagola s prefiksom **za-** (*zamaknuti, zbaciti, zaći*)

(17) **preko + genitiv** u valencijskom okviru glagola s prefiksom **pre-** (*prebaciti, prenijeti, premazati*)

(18) **kroz + akuzativ** u valencijskom okviru glagola s prefiksom **pro-** (*provući, progurati, prokopati*)

(19) **uz + akuzativ** u valencijskom okviru glagola s prefiksom **uz-** (*uzdići, uspraviti, uzviti*).

Možemo zaključiti da su valencijska svojstva glagola usko povezana s njegovom semantikom. Dodavanjem prefiksa mijenja se aspekt glagola, ali i njegovo značenje te njegova valencijska svojstva.

U početnome dijelu ovoga rada opisano je **180** sintaktičko-semantičkih klasa u CROVALLEX-u, tj. izrađena je klasifikacija utemeljena na hipotezi po kojoj bi obrada cijelih skupina glagola sa sličnim semantičkim obilježjima mogla

poslužiti kao pokazatelj njihove sličnosti na sintaktičkoj razini, što bi doprinijelo usustavljenosti leksikona.

Drugim riječima, motivacija za uvođenje ovakve klasifikacije bila je interpretirati odnos između sintakse i semantike hrvatskih glagola i omogućiti generalizaciju nad nekim jezičnim svojstvima s ciljem smanjenja redundantnosti u leksikonu.

Drugi motiv je bio dokaz da je na glagole kretanja u hrvatskome jeziku moguće sustavno primijeniti metodologiju za analizu glagola kretanja u engleskome jeziku (Žic-Fuchs, 1989).

Levinina je klasifikacija poslužila kao dobro polazište za sintaktičko-semantičku klasifikaciju hrvatskih glagola, jer je otkrila da različiti polazni glagoli u CROVALLEX-u koji pripadaju istoj semantičkoj klasi, također dijele identične valencijske okvire (kao i broj i vrstu obveznih i izbornih argumenata te površinske morfosintaktičke oblike). Levinina klasifikacija također nam je pomogla otkriti da promjena u valencijskome okviru glagola ukazuje na moguće promjene u semantici glagola. Problem s ovom klasifikacijom je što ne rezultira dosljednim klasama, što je vidljivo i iz problema na semantičkoj razini u prvoj verziji CROVALLEX-a. Veliki broj glagola u hrvatskome jeziku je višeznačan, i iako većina glagola u postojećim korpusima hrvatskoga jezika posjeduje jedno dominirajuće značenje, postoji značajan broj visokofrekventnih glagola koji se ne mogu adekvatno opisati samo jednim značenjem.

Tablica 2 pokazuje da prefigurirani glagoli, u odnosu na jednovalentne polazne glagole od kojih su nastali, pripadaju različitim sintaktičko-semantičkim klasama, uzimaju specifične tipične izborne dodatke (smjer) ili imaju različit broj obveznih dopuna u svome valencijskom okviru čime postaju dvovalentni glagoli (primjerice, glagoli s prefiksom ob- ili na-).

Promjena prefiksa (primjeri 20-22) ukazuje na promjenu i obvezne glagolske dopune i glagolskoga značenja (usporedimo: *misliti* / *s+mišljati* / *za+mišljati*).

Primjeri:

(20) Marija je **mislila** AGT₁:obl

(21) Marija je **smišljala** priču AGT₁:obl PAT₄:obl

(22) Marija je **zamišljala** more AGT₁:obl PAT₄:obl

Dodatno, primjeri u tablici 2 pokazuju da većina prefigiranih glagola koji dijele isti prefiks pripadaju jednoj (istoj) klasi. Stoga nam je cilj bio interpretirati semantiku glagolskih prefikasa u hrvatskome jeziku i prikazati ove specifične značajke prefigiranih glagola u novoj verziji CROVALLEX-a.

Lema	Valencijski okvir	Klasa
Polazni glagoli: juriti, trčati, letjeti, ploviti	AGT_1:obl	glagoli načina kretanja
Prefigirani glagoli: pojuriti, potrčati, poletjeti	AGT_1:obl [DIR3_prema+3]	glagoli žurbe
Prefigirani glagoli: odjuriti, otrčati, odletjeti	AGT_1:obl [DIR1_od+2] [DIR3_prema+3]	apkurzivni glagoli
Prefigirani glagoli: izjuriti, istrčati, isploviti	AGT_1:obl [DIR1_iz+2] [DIR3_prema+3]	ekskurzivni glagoli
Prefigirani glagoli: utrčati, uploviti, uletjeti	AGT_1:obl [DIR3_u+4]	inkurzivni glagoli
Prefigirani glagoli: oprčati, obletjeti, oploviti	AGT_1:obl PAT_4:obl	glagoli kružnoga kretanja
Prefigirani glagoli: najuriti	AGT_1:obl PAT_4:obl	glagoli tjeranja

Tablica 2. Promjene u valencijski i značenju uzrokovane prefiksima dodanima glagolima kretanja

Nova verzija leksikona CROVALLEX temelji se na pretpostavci da glagoli koji dijele isti prefiks (točnije, isto značenje određenoga prefiksa) također imaju iste ili slične dopune s istim ili sličnim morfosintaktičkim oblicima u svojim valencijskim okvirima. Nadalje, neke dopune sa specifičnom sintaktičkom realizacijom također su poslužile kao kriterij za uspostavljanje dosljednih sintaktičko-semantičkih klasa, gdje nekoliko prefikasa (kao što su *iz-*, *s-* i *od-*) dijeli isto značenje.

Primjerice, moguće je dokazati pojavljivanje tipičnoga dodatka DIR1 (smjer od) s određenim morfosintaktičkim oblicima (**iz** + genitiv, **s** + genitiv, **od** + genitiv) u valencijskim okvirima glagola koji pripadaju sljedećima sintaktičko-semantičkim klasama: *glagoli nestajanja*, *glagoli uklanjanja*, *glagoli tjeranja*, *glagoli primjene sile*, *glagoli stavljanja tekućih entiteta u spremišta odnosno na površine*, *glagoli bacanja*, *glagoli stjecanja i dobivanja*, *glagoli prijenosa poruke*, *glagoli oslobođenja*, *apkurzivni glagoli*.

Također, prefiksi *iz-*, *s-* i *od-* dijele sljedeća značenja: odvajanje, udaljavanje, dovršavanje radnje u kojoj je trpitelj potrošen, dovršenje radnje bez mogućnosti za daljnju akciju, stvaranje, stjecanje ili dobivanje te promjenu stanja.

Ove kombinacije prefikasa i polaznih glagola pružaju uvid u blisku vezu sintakse i semantike glagola koji dijele isti prefiks, kao i mogućnost generalizacije različitih lingvističkih značajki, što bi za posljedicu moglo imati smanjivanje redundantnosti u leksikonu CROVALLEX.

U novoj verziji leksikona CROVALLEX preko valencijskih okvira eksplicitno su opisane sintaktičke i semantičke značajke svakoga glagolskog sinskupa. Sinskup se temelji na sposobnosti prefigiranoga glagola da se pojavi u parovima valencijskih okvira koji su na neki način značenjski očuvani. Skup sintaktičkih okvira koji je pridružen svakom sinskupu odražava značenjske komponente koje ograničavaju broj i vrstu obveznih i tipičnih izbornih dodataka. Posljedično, svaki glagolski sinskup je opisan tematskim ulogama (dubinskim padežima) i selekcijskim ograničenjima svojih prefigiranih glagola. Svaki sinskup je također definiran valencijskim okvirima svojih glagola, budući da okviri sadrže skup sintaktičkih opisa glagolskih dopuna.

Budući da takav glagolski sinskup sadrži sve relevantne karakteristike pojedinoga glagola, omogućava generalizaciju sintaktičkih i/ili semantičkih obilježja glagola u sinskupu. Ako ih grupiramo po prefiksu, glagoli stvaraju semantički i sintaktički koherentne sinskupove, čiji članovi dijele raspon obilježja, počevši od implementacije i tumačenja određenih dopuna do postojanja morfološki povezanih oblika.

Uz svaki sinskup nalazi se popis pojedinačnih valencijskih okvira, a za svaki valencijski okvir specificirani su elementi sinskupa na koje se taj okvir odnosi.

Na ovaj način opisana je cijela grupa glagola koji su međusobno povezani sintaktičko-semantičkim obilježjima, što dodatno pridonosi usustavljenosti i preglednosti leksikona.

Kao rezultat, moguće je smanjiti napor potreban za proširenje leksikona i umanjiti vjerojatnost uvođenja pogreške prilikom dodavanja novih glagola i njihovih valencijskih opisa u postojeći leksikon.

Analizirajući sve produktivne prefikse glagola u hrvatskome jeziku, dokazali smo da prefiks podrazumijeva ne samo promjenu u glagolskome aspektu, nego (puno češće) i promjenu u leksičkome značenju glagola. Ukoliko prefiks podrazumijeva isključivo promjenu u glagolskome vidu (slučaj vidskih parnjaka), novonastali prefigirani glagol nasljeđuje i značenje i valencijski opis s identičnim valencijskim okvirima polaznoga glagola. Ukoliko kod novonastalog prefigiranog glagola dolazi do promjene u leksičkome značenju, ta promjena sa sobom donosi i promjenu u valencijskome opisu (i broju argumenata i morfosintaktičkoj realizaciji), kao i promjenu sintaktičko-semantičke klase.

Pri određivanju tipologije značenjskih obilježja svakoga produktivnog prefiksa u hrvatskome jeziku otkriveno je da obilježja koja proces prefigiranja implicira obično znače temporalnost (inkoativnost, punktualnost, iterativnost), lokativnost, smjer (adlativnost, ablativnost, perlativnost), dimenziju (intenzitet), promjenu stanja (rezultativnost, mutativnost), transformativnost, distributivnost, komitativnost, itd.

Nažalost, ovakvom klasifikacijom ne možemo u potpunosti opisati glagolsku semantiku. Stoga je plan za budući rad na leksikonu uvesti značenjske uloge koje će biti distinktivnije od postojećih dubinskih padeža (funktora) u leksikonu CROVALLEX.

Trenutni cilj je poboljšati sintaktičko-semantičku klasifikaciju glagola u leksikonu i smanjiti redundantnost u CROVALLEX-u. Konačni cilj cijeloga istraživanja nad sintaktičko-semantičkim klasama i gore opisanim sinskupovima je omogućiti automatsko predviđanje valencijskih okvira, kao i sintaktičko-semantičkih svojstava prefigiranih glagola koji još uvijek nisu opisani i pokriveni leksikonom CROVALLEX.

2. Dvojezični češko-hrvatski valencijski leksikon glagola

Iako postoje studije koje opisuju proširenje postojećih valencijskih leksikona ekstrahiranjem informacija iz običnih dvojezičnih rječnika (Fujita & Bond, 2007), vrlo malo dosadašnjih istraživanja proučava transjezični potencijal Levinine klasifikacije glagola za izgradnju valencijskoga leksikona. Nadzirani transjezični pristup klasifikaciji iz engleskoga u talijanski jezik sa 59 glagola i 3 klase (Merlo i sur., 2002) ostvario je točnost od 86,3%. Drugi znanstvenici (Sun i sur., 2008; Sun i sur., 2010) otkrili su sličnosti klasifikacije u engleskome i francuskome jeziku, što podržava ranije rezultate (Merlo i sur., 2002). Također, preuzimanjem glagolskih okvira iz češkoga WordNet-a u rumunjski WordNet (Tufis i sur., 2006) i bugarski WordNet (Pala & Horák, 2008) ostvaren je visok postotak podudarnosti - 25% bugarskih valencijskih okvira je bilo identično okvirima u češkome jeziku, dok je 500 od 600 rumunjskih valencijskih okvira preuzeto bez ili uz male modifikacije.

Svi gore navedeni rezultati upućuju na činjenicu da Levinina klasifikacija ima transjezičnu osnovu te da su opća metodologija i određena obilježja prenosivi iz jezika u jezik.

U svrhu daljnjeg proširivanja i usavršavanja leksikona CROVALLEX, a i radi istraživanja mogućnosti prekojezičnoga razvoja valencijskih leksikona glagola za srodne jezike, pristupilo se izgradnji češko-hrvatskoga dvojezičnoga valencijskoga leksikona.

Na temelju češkoga VerbaLex leksikona, dopune koje su dio valencijskih okvira u leksikonu CROVALLEX obogaćuju se detaljnijim (primarno semantičkim) opisom, koristeći hrvatske i češke sintaktičko-semantičke klase, koje postoje u oba leksikona i koje su, u oba leksikona, inspirirane Levininom klasifikacijom.

Češki i hrvatski jezik, budući da pripadaju istoj obitelji slavenskih jezika, posjeduju morfološke, sintaktičke i semantičke sličnosti. Glavna razlika u valencijskim opisima glagola u tim jezicima leži u površinskoj (morfosintaktičkoj) realizaciji obveznih glagolskih dopuna (njihov broj i funkcija su vrlo slični ili čak isti).

Što se tiče sintaktičko-semantičke klasifikacije glagola u CROVALLEX-u, već smo naveli da sadrži **180** sintaktičko-semantičkih klasa (točnije, 72 klase s još dvije razine potpodjele) te 6129 glagolskih lema grupiranih u skupove na čijem se sustavnom opisu i dalje radi. Sintaktičko-semantičke klase u leksikonu

izvorno su preuzete iz VerbNet leksikona, koji se temelji na Levininoj klasifikaciji glagola, a klase su prilagođene hrvatskomu jeziku na način da je prednost dana semantičkom kriteriju nad sintaktičkim alternacijama.

Glede valencijskoga leksikona čeških glagola, VerbaLex leksikon razvijen je na Sveučilištu u Brnu (Hlaváčková & Horák, 2005) i obuhvaća oko 10 500 čeških glagola kojima su dodijeljene sintaktičko-semantičke klase inspirirane Levininom klasifikacijom te tu leži sličnost s CROVALLEX-om.

VerbaLex valencijski okviri su obogaćeni zamjenicama (npr. kdo - tko, co - što), uz brojeve morfoloških padeža koji postoje i u leksikonu CROVALLEX. Ovakva vrsta bilježenja dopuna pokazala se iznimno važnom za razlikovanje živoga od neživoga entiteta i bilo bi korisno u budućnosti uvesti taj dodatak u leksikon CROVALLEX.

Primjer valencijskih okvira glagola u CROVALLEX i VerbaLex leksikonu prikazan je u tablici 3.

Češki okvir	frame:AGENT <person:1> ^{obl} _{kdo1} PATIENT <person:1> ^{obl} _{koho4}
Češki primjer	<i>adoptovali chlapečka</i>
Hrvatski okvir	frame:AGENT ^{obl} ₁ PATIENT ^{obl} ₄
Hrvatski primjer	<i>posvojiše dječaka</i>

Tablica 3. Usporedba valencijskoga okvira glagola u CROVALLEX i VerbaLex leksikonu

CROVALLEX i VerbaLex posjeduju gotovo jednak broj dubinskih padeža prve razine, čak im je i inventar funkтора vrlo sličan.

No, VerbaLex dodatno razlikuje oko 1000 dubinskih padeža druge razine, od kojih je svaki povezan s Princeton WordNet-om i češkim WordNet-om. Dubinski padeži u VerbaLex-u se temelje na entitetima prvoga i drugoga reda EuroWordNet Top ontologije (Vossen i sur, 1998) i omogućavaju visok stupanj razlikovanja značenja. Primjerice, za najčešći dubinski padež - AGENT, VerbaLex zbog dodatne razine semantike razlikuje radi li se o osobi, životinji, skupini ljudi, instituciji ili stroju.

Dakle, bilježenje dubinskih padeža prve razine u dvama leksikonima te odsutnost dubinskih padeža druge razine u leksikonu CROVALLEX predstavlja glavne razlike između CROVALLEX i VerbaLex valencijskih okvira. Osnovna

usporedba dubinskih padeža prve razine dovodi do zaključka da najfrekventnije značenje glagola dijeli iste ili vrlo slične dubinske padeže (semantičke uloge) u oba leksikona.

Usporedbom češko-hrvatskih parova valencijskih okvira glagola za sve Levinine klase, analiziran je semantički dio čeških valencijskih okvira i prenesena sintaktička obilježja na hrvatske okvire uz manje morfosintaktičke izmjene.

Polazna hipoteza za ovakav tip proširivanja leksikona CROVALLEX je da ovakav pristup može riješiti probleme koji proizlaze iz višeznačna prirode glagola, a za koje u prvotnoj verziji CROVALLEX-a nije bilo rješenja.

Promjena značenja glagola u hrvatskome jeziku ne utječe uvijek na njegovu valenciju, ali CROVALLEX 2.008 ne posjeduje mogućnost bilježenja tih razlika (primjeri 1-4). Sve rečenične konstrukcije (1-4) su sintaktički i morfološki moguće, ali rečenice (2) i (3) su semantički moguće samo u poetskom smislu, budući da vršitelj radnje nije živi entitet (tj. more kao prostor slane vode ne može osjećati). Ovaj tip problema može se riješiti uvođenjem druge razine semantike koja dodatno razlikuje podvrste semantičkih uloga (primjeri 5 i 6).

- (1) Dolores nedostaje more [AGT₃:obl PAT₁:obl]
- (2) Dolores nedostaje moru [PAT₁:obl AGT₃:obl]
- (3) Moru nedostaje Dolores [AGT₃:obl PAT₁:obl]
- (4) More nedostaje Dolores [PAT₁:obl AGT₃:obl]
- (5) Dolores nedostaje more [AGT₃:obl(**person:1**) ENT₁:obl(**body of water:1**)]
- (6) More nedostaje Dolores [ENT₁:obl(**body of water:1**) AGT₃:obl(**person:1**)]

Stoga je odlučeno u CROVALLEX uvesti podtipove semantičkih uloga na temelju VerbaLex leksikona kako bi se dobila detaljnija i točnija semantička klasifikacija, ali i izgradio dvojezični valencijski leksikon.

Početno proširivanje leksikona provedeno je kroz sedam koraka:

- (1) 19 Levininih klasa je uzeto kao zlatni standard za usporedbu glagolske semantike u češkome i hrvatskome jeziku (tablica 4)
- (2) 7 klasa (od ukupno 19) koje sadrže glagola oba jezika izabrano je za transjezičnu usporedbu
- (3) ručno su dizajnirana morfosintaktička pravila transjezičnog prijenosa

- (4) za češke glagole u svakoj od tih 7 klasa su pronađeni njihovi hrvatski ekvivalenti ili su prevedeni na hrvatski jezik (ako nisu bili pronađeni na postojećem popisu)
- (5) valencijski okviri čeških glagolskih skupova su primijenjeni na hrvatske glagole, uzimajući u obzir morfosintaktičke razlike te primjenom morfosintaktičkih pravila
- (6) cijeli niz obilježja valencijskih okvira 312 hrvatskih glagola koji su rezultat koraka (5) ručno je analiziran
- (7) budući da su 2 klase (*18.1 hit-glagoli gađanja* i *37.3 manner of expression – glagoli načina izražavanja*) sadržavale više hrvatskih glagola nego čeških, valencijski okviri prevedenih čeških glagolskih skupova su primijenjeni na sve hrvatske glagole u klasi kako bi se ispitala mogućnost automatskoga stvaranja obogaćene verzije hrvatskoga valencijskog leksikona.

Što se tiče implementacije VerbNet klasifikacije u drugim jezicima, upravo je 17 klasa iz Levinine klasifikacije korišteno kao engleski zlatni standard (Swift, 2005) u automatskoj izradi klastera engleskih glagola. Iste klase su također korištene za istraživanje prekojezične primjenjivosti klasa za francuski jezik (Sun i sur., 2008). Stoga je i kod proširenja hrvatskoga leksikona korišten isti zlatni standard za usporedbu semantike glagola češkoga i hrvatskoga jezika, budući da je Levinina klasifikacija već implementirana u oba valencijska leksikona (tablica 4).

Od 17 klasa engleskoga i francuskoga zlatnoga standarda, samo 5 klasa sadržavalo je glagole i češkoga i hrvatskoga jezika, budući čak za 12 Levininih klasa u VerbaLex-u ne postoje podatci (tj. pridruženi glagoli). Odlučeno je, ipak, da se zadrži ovaj zlatni standard za buduće usporedbe i analize valencijskih okvira u hrvatskome, francuskome i engleskome jeziku. Još dvije klase dodane su zlatnomu standardu (*33. judgement - glagoli osude* i *17.1 throw – glagoli bacanja*), kako bi se dobio dovoljan broj čeških i hrvatskih glagola za usporedbu. Pokrivenost glagola u hrvatskim klasama bolja je nego u češkome, ali hrvatski leksikon u ovoj fazi obuhvaća 3460 klasificiranih glagola koji su opisani valencijskim okvirima, a VerbaLex 10 500 glagola, koji nisu svi klasificirani, ali svi posjeduju valencijski opis. Budući da značajnom broju čeških glagola još nisu dodijeljene sintaktičko-semantičke klase, bilo bi zanimljivo ispitati mogu li se morfosintaktičkim pravilima izrađenima u svhu proširenja hrvatskoga leksikona koristiti reverzibilno za sistematsku klasifikaciju čeških glagola koji još

nisu pridruženi odgovarajućim klasama. Iako jedini postojeći češko-hrvatski dvojezični rječnik (Merhaut, 1998) nudi samo mogućnost prevođenja pojedinačnih glagola, a ne cijelih sinskupova, prevođenje glagola i preslikavanje valencijskih okvira iz izvornoga (češkoga) u ciljni (hrvatski) jezik nije bio nemoguć zadatak. Svaki češki glagol u rječniku u prosjeku je preveden sa 3 hrvatska glagola. Ako značenje bilo kojega glagola u češkome sinskupu (izraženo kroz definiciju sinskupa) nije odgovaralo značenju hrvatskoga glagolskog sinskupa, glagol je označen kao nejasan i izostavljen iz klase. S druge strane, višeznačni glagoli koji pripadaju većem broju čeških i hrvatskih sinskupova, također pripadaju i većem broju (različitih) semantičkih klasa, što je bitno olakšalo cijeli proces prevođenja i preslikavanja valencijskih okvira.

Levinine klase	Broj čeških glagola	Broj hrvatskih glagola
9.1 Put	75	46
10.1 Remove	327	97
11.1 Send	86	62
13.5.1 Get	-	68
18.1 Hit	6	56
22.2 Amalgamate	-	50
29.2 Characterize	-	26
30.3 Peer	-	96
31.1 Amuse	-	120
36.1 Correspond	-	34
37.3 Manner of expression	9	42
37.7 Say	-	13
40.2 Nonverbal express	-	33
43.1 Light emission	-	36
45.4 Change of state	-	249
47.3 Modes with motion	-	32
51.3.2 Run	-	65
33. Judgement	233	70
17.1 Throw	23	26

Tablica 4. Testne klase za češki i hrvatski jezik na temelju Levininih izvornih klasa

Budući da su se rezultati morali analizirati ručno, mali skup klasa i glagola koji pripadaju svakoj klasi omogućili su temeljitu evaluaciju dobivenih rezultata. I klase i pripadajući glagoli u češkome i hrvatskome jeziku su ručno uspoređeni kako bi se otkrio niz usporedivih značajki (morfoloških padeža, sintaktičkih pozicija i značenja).

Rezultat ručnoga definiranja skupa pravila bila su 103 morfosintaktička tranzicijska pravila za prijedložne sintagme, 7 za priložne, 3 za pridjevske i 18 za zavisne rečenice. Neka od pravila koja daju najbolji uvid u sintaktičke razlike između dva jezika prikazane su u tablicama 5 i 6.

Značenjska uloga	Površinska struktura u češkome	Površinska struktura u hrvatskome	Primjer
LOC (location:1)	čemu3	čim7	královna kraluje Anglii / kraljevna vlada Engleskom
PAT (person:1)	komu3	kim7	král kraluje svému lidu / kralj kraljuje svim narodima
PAT (person:1)	komu3	koga4	rozuměl mu / razumio ga je
FEEL (feeling:1)	čim7	od+čega2	srdce mu plesalo radostí / srce mu je plesalo od radosti
EVEN (event:1)	čeho2	čemu3	nadál se úspěchu / nadao se uspjehu
PAT (person:1)	koho2	komu3	nadál se bratra / nadao se bratu
PAT (person:1)	kym7	koga4	mrštil svým sokem na zem / oborio je protivnika na tlo
OBJ (object:1)	čim7	koga4	pohyboval nábytkem / pomicao je namještaj
CAUS (cause)	čim7	od+čega2	trpěl epilepsií / bolovao je od epilepsije

Tablica 5. Primjer morfosintaktičkih tranzicijskih pravila za morfološke padeže

Značenjska uloga	Češka sintaksa	Hrvatska sintaksa	Primjer
PAT (person:1), SOC (person:1)	proti+komu3	protiv+koga2	agitovao proti ředitelce / lobirao je protiv direktora
ATTR (attribute:2); SUBS (substance:1); KNOW (knowledge:1); EXT (number:2)	a+co4, s+ćim7	i+što4, s+ćim7	porovnal jejich vřhody a nevřhody / usporedio je njihove prednosti i nedostatke
SUBS (substance:1); ACT (act:2); STATE (state:4), TIME (start:2);	z+ćeho2	od+ćega2	těži z jejich práce / profitirala je od njihovog rada
OBJ (object:1)	z+ćeho2	s+ćega2	běhal z kopce / trći s brda
ART (publication:1), LOC (location:1); OBJ (ground:7)	z+ćeho2	iz+ćega2	vybíraly odpadky z kontejnerů / skupljali su smeće iz kontejnera
OBJ (object:1); LOC (space:2); OBJ (natural object:1); ART (covering:2)	zpod+ćeho2	ispod+ćega2	vytáhla zpod šatů časopis / ispod haljine je izvukla časopis
PAT (person:1), SOC (person:1)	z+koho4	od+koga2	syn tahal z rodičů nemalé finanční částky / sin je od roditelja izvlačio značajne količine novca
SOC (person:1),	po+kom6	od+koga2	zđedil dům po babiće / naslijedio je kuću od bake
PAT (person:1), ENT (person:1)	po+kom6	za+kim7	bernardýn štěkl po kocourovi / bernardinac je lajao na mačka
TIME (occasion:2); ACT (act:2)	k+ćemu3	za+što4	k narozeninám si přeje veliký dort / za rođendan želi veliku tortu
REAS (reason:1)	kvuli+ćemu3	zbog+ćega2	kradl kvůli dluhům / krao je zbog dugova

Tablica 6a. Primjer morfosintaktičkih tranzicijskih pravila za prijedložne sintagme

Značenjska uloga	Češka sintaksa	Hrvatska sintaksa	Primjer
REAS (reason:1)	z+čeho2	od+čega2	zbláznil se z lásky / poludio je od ljubavi
DIFF (difference)	o+co4	za+što4	prohrály/vyhrál o jednu branku / izgubili su / pobijedili su za 1 gol
PAT (person:1), SOC (person:1); ENT (person:1)	o+koho4	za+koga4	bojovala o své děti / borila se za svoju djecu
OBJ (object:1); OBJ (natural object:1);	o+co4	za+što4	zajíma se o historii / zanima se za povijest
PAT (person:1)	na+koho4	koga2	pamatoval se na ni / sjećao se nje
OBJ (object:1); OBJ (natural object:1);	na+co4	čega2	pamatoval se na její ruce / sjećao se njene ruke
ACT (act:2);	proti+ čemu3	od+ čega2	bránil ho proti nájezdům Turků / branio ga je od najeзде Turaka
SUBS (substance:1); OBJ (object:1); STATE (state:4),	po+čem6	za+čim7	toužil po úspěchu / čeznuo je za uspjehom
PAT (person:1)	do+koho2	za+kim7	manžel se zbláznil do moderátorky / muž je poludio za moderatoricom

Tablica 6b. Primjer morfosintaktičkih tranzicijskih pravila za prijedložne sintagme

Usporedbom je ustanovljeno da se glagoli u najvećem broju mogu prevesti direktno, tj. i češki i hrvatski glagol u istoj semantičkoj klasi dijele isti valencijski okvir (prvu razinu semantike), i najčešće posjeduju dvije obvezne dopune - vršitelja radnje (AGT) u nominativu te trpitelja radnje (PAT) u akuzativu (analizovat / analizirati; absorbovat / apsorbirati; bombardovat / bombardirati; napodobovat / oponašati; ranit / raniti; rodit / roditi; kouřit / pušiti; uklízet /

čistiti; umět / znati; bít (tlouci) / biti (udarati); hodit / baciti; ozdobit / okititi itd.).

Usporedbom je također ustanovljeno da glagoli koji u češkome jeziku posjeduju više od dvije obvezne dopune, najčešće imaju dopunu vršitelja radnje, primatelja te trpitelja radnje. U češkome jeziku su sve te tri dopune često obvezne, dok je u valencijskome opisu hrvatskih ekvivalenata primatelj radnje obično tipični izborni dodatak (slíbit / obećati, vysvětlit / objasniti, darovat / darovati, umožnit / omogućiti, upozornit / upozoriti, vrátit / vratiti, zakázat / zabraniti, popřát / zaželjati, obětovat / žrtvovati).

Dosljednost postoji i kod glagola kretanja kojima se izražava promjena mjesta ili položaja vršitelja radnje. Kod sljedećih glagola su funktori smjera (DIR1 ili DIR3) u češkome jeziku obvezna dopuna, dok su u hrvatskome jeziku tipični izborni dodatak (posadit se / sjesti, odnést / odnijeti, odvést / odvesti, vracet se / vraćati se).

Kao što je vidljivo iz navedenih primjera, češki glagoli gotovo uvijek imaju više obveznih dopuna nego hrvatski.

Kao rezultat prvoga pokušaja proširivanja hrvatskoga leksikona preslikavanjem čeških sin skupova odabranih klasa na hrvatske sin skupove, dobili smo valencijske okvire 312 hrvatskih glagola (idiomi su izostavljeni). Izraz "identični valencijski okvir" odnosi se na valencijski okvir glagola koji ima isti broj dopuna s identičnom prvom i drugom razinom semantike u češkome i hrvatskome jeziku. Što se tiče morfosintaktičke realizacije semantičkih uloga, glagoli mogu dijeliti iste površinske oblike ili se primjenjuju morfosintaktička pravila. Rezultati evaluacije prikazani su u tablici 7.

Točnost glagolske valencija (ACC_{vv}) je izračunana za svaki glagol u klasi, kao i točnost valencije klase (ACC_{cv}) za svih 7 klasa. ACC_{vv} predstavlja udio točnih valencijskih okvira pridruženih glagolu, u odnosu na sve okvire dodijeljene glagolu. To je suma ovjerenih valencijskih okvira podijeljena s brojem svih valencijskih okvira prenesenih sa češkoga na hrvatski glagol. ACC_{cv} predstavlja zbroj ACC_{vv} -a svih glagola u svakoj klasi podijeljen s brojem glagola u klasi. Iako je dokazana visoka točnost dodjele čeških valencijskih okvira hrvatskim glagolima (293 od ukupno 312 hrvatskih glagola dijeli identične okvire s češkim ekvivalentima, a jedina razlika je morfosintaktičko ponašanje semantičkih uloga), prijenos je realiziran na istom skupu glagola za koje su ručno razvijana

pravila, pa se ova točnost može tretirati samo kao gornja granica koja se može dostići ovakvim pravilima.

Može se također zaključiti da Levinina klasifikacija pomaže u razrješavanju nejasnoća glede primjene morfosintaktičkih pravila. Na primjer, češki izraz "z + čeho" može biti preveden na hrvatski kao "od + čega" i "odakle". Ali, ako glagol u čijem se okviru izraz nalazi pripada klasi *glagola gradnje i stvaranja*, prevodi se kao "od + čega". Ako pak glagol pripada klasi *glagola uklanjanja ili čišćenja*, prevodi se kao "odakle".

Levinine klase	Broj uspoređenih glagola	Broj glagola s identičnim valencijskim okvirima	ACC _{cv}
9.1 Put	46	41	0.96
10.1 Remove	97	89	0.97
11.1 Send	62	60	0.99
18.1 Hit	6	6	1
37.3 Manner of speaking	9	9	1
33. Judgement	70	68	0.98
17.1 Throw	22	20	0.97

Tablica 7. Rezultati evaluacije za eksperimente na svim usporedivim klasama

U zaključku eksperimenta s transjezičnim tranzicijskim pravilima i poluautomatskim dodjelivanjem valencijskih okvira možemo istaknuti:

1. Najčešće semantičke uloge (tipa vršitelj i trpitelj) i njihovi valencijski okviri mogu se automatski prenijeti iz jednoga jezika u drugi, ako glagolski sinskupovi pripadaju istoj semantičko-sintaktičkoj klasi (jer time dijele isto značenje i valencijski okvir). Primjerice, češki glagoli *hodit* i *hazet* (*baciti* i *bacati*) pripadaju klasi *17.1 throw – glagoli bacanja* i imaju sljedeće značenje "zamahom mijenjati mjesto čemu ili komu u određenom smjeru". Njihov okvir u češkome jeziku ima obveznu semantičku ulogu AGENT (person:1) i OBJECT (object:1) sa sintaktičkim oblicima AG (kdo1), OBJ (co4, čim7). U hrvatskome jeziku je broj i redosljed uloga ista, s jednom razlikom: OBJ se može realizirati samo kao *što4* (hrvatski ekvivalent za *co4*), ne kao *čim7*, koji je specifičan za češki.

2. Glagoli u oba jezika mogu dijeliti značenje i broj semantičkih uloga koje se sintaktički realiziraju različitim morfološkim padežima. Stoga su potrebna morfosintaktička pravila transfera čeških valencijskih okvira na hrvatske glagole i obrnuto. Primjerice, češki glagoli *blahopřát*, *gratulovat*, *poblahopřát*, *pogratulovat*, *popřát*, *přát* pripadaju Levininoj klasi 33. *judgement-glagoli osude* i prevedeni su na hrvatski jezik kao *čestitati*, *poželjeti*, *željeti*, *zaželjeti* sa sljedećim značenjem "prenijeti zadovoljstvo, odobrenje ili pohvalu osobi". Njihovi se okviri u češkome i hrvatskome sastoje od identičnih obveznih semantičkih uloga AGENT (person: 1) i PAT (person: 1) s istim sintaktičkim oblicima, ali izborni dodatak TIME se u češkome jeziku realizira kao *k + čemu3* ili *na + co4*, dok se u hrvatskome jeziku može realizirati samo kao *što4* ili *na + čemu6*.

Posljednji korak eksperimenta obuhvatio je dvije Levinine klase (*18.1 hit-glagoli gađanja* i *37.3 manner of expression – glagoli načina izražavanja*) koje su sadržavale više hrvatskih glagola nego čeških. Valencijski okviri prevedenih čeških glagolskih sinkupova su primijenjeni na sve hrvatske glagole u klasi kako bi se ispitala mogućnost automatskoga stvaranja obogaćene verzije hrvatskoga valencijskog leksikona.

Rezultat u tablici 8 pokazuje da se od 6 valencijskih okvira (koji vrijede za svih 6 čeških glagola u klasi HIT), prvi okvir može automatski primijeniti na većinu hrvatskih glagola u klasi HIT (53 glagoli ukupno), a drugi okvir na ostala 3 glagola u toj klasi. Ostala četiri okvira (3) – (6) u tablici 8 ne vrijede za sve hrvatske glagole zbog druge razine semantike koju unose u opis, ali se mogu dodijeliti hrvatskim glagolima u klasi poluautomatski.

Istraživanje prekojezičnih svojstava Levininih klasa i poluautomatske dodjele valencijskih okvira glagolima u CROVALLEX i VerbaLex leksikonu otkrilo je velike sličnosti između češke i hrvatske klasifikacije glagola, ali također i novu mogućnost obogaćivanja hrvatskoga leksikona glagola valencijskim opisima na poluautomatski način sa semantičkim ulogama druge razine, uspostavljajući vezu s Princeton WordNet i CzechWordNet hijerarhijama i uvođenjem iznimno relevantnog razlikovanja živih i neživih sastavnica. Naš eksperiment pokazuje da je, čak i za jezike koji nemaju dovoljan broj računalno podržanih jezičnih resursa, moguće stvoriti osnovni valencijski leksikon primjenom maloga broja pravila za prekojezični morfosintaktički prijenos uz korištenje Levinine

klasifikacije glagola. U sljedećem koraku pokušat će se poboljšati kvaliteta transfera uvođenjem uvjetnih pravila koja će se temeljiti na supojavljanju dopuna glagolu u valencijskome okviru.

Levinina klasa: 18.1 HIT	
Češki glagoli u klasi HIT i hrvatski ekvivalenti:	atakovat-atakirati, dorážet-navaljivati, napadat-napadati, napadnout-napasti, utočit-nasrtati, zautočit-nasrnuti
Hrvatski glagoli u klasi HIT:	<i>atakirati</i> , batinati, bičevati, biti, bombardirati, dohvatiti, gađati, grebati, grepsti, gristi, ispljuskati, isprebijati, istući, izlemati, izlupati, izudarati, izujedati, kamenovati, kvrcnuti, lemati, lupati, lupiti, mitraljirati, mlatiti, munuti, nagristi, <i>napadati</i> , <i>napasti</i> , <i>nasrnuti</i> , <i>nasrtati</i> , <i>navaljivati</i> , ogrebat, ogrepsti, okrznuti, ošamariti, ošinuti, pendrečiti, pljunuti, pljusnuti, pogoditi, potući, prebiti, raketirati, razbijati, razbiti, strijeljati, šamarati, šibati, tući, udarati, udariti, ujesti, trknuti, upucati, zveknuti, zviznuti
Valencijski okviri u VerbaLex-u za klasu HIT	(1) AG _{kdo1} :obl(person:1) VERB PAT _{koho4} :obl(person:1) (2) AG _{kdo1} :obl(person:1) VERB PAT _{na+koho4} :obl(person:1) (3) ENT _{co1} :obl(animal:1) VERB ENT _{co4} :obl(animal:1) (4) ENT _{co1} :obl(animal:1) VERB PAT _{koho4} :obl(person:1) (5) ENT _{co1} :obl(animal:1) VERB PAT _{na+koho4} :obl(person:1) (6) GROUP _{co1} :obl(group:1) VERB PAT _{koho4} :obl(person:1)
Hrvatski valencijski okviri za klasu HIT prilagođeni prema češkim okvirima	(1) AG _{tko1} :obl(person:1) VERB PAT _{koga4} :obl(person:1) (2) AG _{tko1} :obl(person:1) VERB PAT _{na+koga4} :obl(person:1) (3) ENT _{tko1} :obl(animal:1) VERB ENT _{koga4} :obl(animal:1) (4) ENT _{tko1} :obl(animal:1) VERB PAT _{koga4} :obl(person:1) (5) ENT _{tko1} :obl(animal:1) VERB PAT _{na+koga4} :obl(person:1) (6) GROUP _{tko1} :obl(group:1) VERB PAT _{koga4} :obl(person:1)
Češko-hrvatski glagolski parovi u klasi HIT s brojem okvira koji se na njih odnosi	atakovat-atakirati (1, 3, 4, 6), dorážet-navaljivati (2, 5), napadat-napadati (1, 3, 4, 6), napadnout-napasti (1, 3, 4, 6), utočit-nasrtati (2, 5), zautočit-nasrnuti (2, 5)

Tablica 8. Primjer eksperimenta s hrvatskim glagolima

Zaključne misli

Iako je početna ideja ove knjige bila opisati stvaranje leksikona koji će sadržavati što više sintaktičko-semantičkih informacija koje bi se mogle koristiti u obradi primarno hrvatskoga jezika, eksperimentima na leksikonu CROVALLEX opisanima u knjizi otvorena su neka nova područja istraživanja i mogućnost konstrukcije valencijskih leksikona koji prelaze međujezične barijere i olakšavaju računalnu obradu jezika koji ne posjeduju dovoljan broj računalno podržanih jezičnih resursa.

Prva inačica leksikona CROVALLEX sadrži 1739 glagola s 5118 valencijskih okvira (što je u prosjeku 3 valencijska okvira po glagolu) te **180** sintaktičko-semantičkih klasa (točnije, 72 klase s još dvije razine potpodjele). Pri njegovom stvaranju vodilo se računa o čitljivosti i dostupnosti, lakoj orijentaciji i razumljivosti. Druga inačica CROVALLEX-a sadrži 6129 glagolskih lema grupiranih u sinskupove na čijem se sustavnom opisu i dalje radi.

Osnovni ciljevi izrade ovoga leksikona su svakako unaprjeđivanje opće jezične kulture te upotrebnoga općejezičnoga standarda hrvatskoga jezika kroz intuitivni pristup širokom rasponu informacija rječničkog tipa.

Mogućnosti primjene CROVALLEX-a su višestruke, budući da posjeduje i općekulturnu i obrazovnu i znanstvenu komponentu. Glede obrazovne komponente, leksikon može biti pomoć osnovnoškolcima, srednjoškolcima i studentima u boljem razumijevanju i korištenju glagola, homografa, leksičkih homonima i idioma te u boljem jezičnom izražavanju. Leksikografima ovaj leksikon može pomoći u analizi i sastavljanju specijaliziranih rječnika i

priručnika, a interakcija morfoloških, sintaktičkih i semantičkih aspekata osigurava dobro polazište za daljnji razvoj računalne analize rečenice. Također, CROVALLEX je namijenjen govornicima hrvatskoga jezika u Hrvatskoj i dijaspori, ali i strancima, koji za razliku od izvornih govornika, ne posjeduju jezičnu kompetenciju i teško svladavaju valencijsku problematiku i povezivanje leksema u stranom jeziku.

Otvorenost dizajna omogućava jednostavnu nadogradnju leksikona, a činjenica da je prvi valencijski leksikon hrvatskih glagola u računalnom obliku čini ga vrijednim doprinosom informacijskoj znanosti, računalnoj obradi hrvatskoga jezika i hrvatskoj leksikografiji.

Nadalje, doprinos CROVALLEX-a je zbir korisnih informacija o valencijskim svojstvima glagola koji može poslužiti za stvaranje valencijskog leksikona imenica i pridjeva. Uz pomoć CROVALLEX-a moguće je sastaviti algoritam za pretvaranje valencijskih okvira glagola u valencijske okvire odglagolskih imenica i pridjeva.

Leksikon se već pokazao korisnim za računalnu obradu prirodnoga jezika u izradi prvog hibridnoga ovisnosnog parsera za hrvatski jezik, gdje je upotrebom CROVALLEX-a smanjen broj mogućih parsnih stabala (Agić, 2012).

Konačno, leksikon CROVALLEX pokazao se kao dobro polazište za moguću izradu dvojezičnoga i višejezičnoga valencijskog rječnika kao izvora za strojno prevođenje i ostale zadaće računalne obrade prirodnih jezika, pogotovo za jezike koji nemaju dovoljan broj računalno podržanih jezičnih resursa.

Literatura

- Agić, Ž. 2012. *Pristupi ovisnosnom parsanju hrvatskih tekstova*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.
- Anić, V. 1998. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
- Anić, V. et al. 2002. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.
- Arun, A., Keller, F. 2005. Lexicalization in crosslinguistic probabilistic parsing: The case of French. U: *Proceedings of the 43rd Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics*, 306–313.
- Babić, S. i dr. 1991. *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika: nacrti za gramatiku*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Nakladni zavod Globus.
- Babić, S. 1978. Imperfectivization and the Types of Prefix-Derivation. U: *Kontrastivna analiza engleskog i hrvatskog ili srpskog jezika*. vol.II. Zagreb, 71-100.
- Barić, E., Lončarić, M., Malić, D., Pavešić, S., Peti, M., Zečević, V., Znika, M. 1997. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Belaj, B. 2001. Prototipno-kontekstualna analiza povratnih glagola u hrvatskom jeziku. *Suvremena lingvistika*, sv. 27, br. 51. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo – Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 1–11.
- Boras, D. 1990. Rječnička baza kao osnova za izradu automatskog detektora pogrešaka teksta na hrvatskom jeziku pisanog pomoću kompjutera U: Tkalac, S., Tuđman, M. (ur.) *Informacijske znanosti i znanje*. Zagreb: Zavod za informacijske studije, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 57-74.
- Carroll, J., Briscoe, E. J., Sanfilippo, A. 1998. Parser evaluation: A survey and a new proposal. U: *Proceedings of the International Conference on Language Resources and Evaluation*, 447–454.
- Carroll, J., Minnen, G., Briscoe, T. 1998. Can Subcategorisation Probabilities Help a Statistical Parser? U: *Proceedings of the 6th ACL/SIGDAT Workshop on Very Large Corpora*, Montréal, Québec, 118-126.
- Crouch, D., Holloway King. 2005. Unifying lexical resources. U: *Proceedings of the Interdisciplinary Workshop on the Identification and Representation of Verb Features and Verb Classes*, Saarbrücken, Germany, 32-37.

- Dang, H. T; Kipper, K; Palmer, M; Rosenzweig, J. 1998. Investigating regular sense extensions based on intersective Levin classes. U: *Proceedings of COLING/ACL*. Montreal, Canada, 293–299.
- Dorr, B. J. 1997. Large-scale dictionary construction for foreign language tutoring and interlingual machine translation. *Machine Translation*, 12(4), 371–322.
- Dorr, B; Jones, D. 1996. Acquisition of semantic lexicons: Using word sense disambiguation to improve precision. U: *Proceedings of the SIGLEX Workshop on Breadth and Depth of Semantic Lexicons*. Santa Cruz, CA.
- Filipović, R. 1996. *Englesko-hrvatski rječnik*. Zagreb: Školska knjiga.
- Fillmore, Ch. J. 1968. The Case for Case. U: Theory Bach, E., Harms, R. (ur.) *Universals in Linguistic*, New York, 1-90.
- Fillmore, Ch. J. 1977. The Case for Case Reopened. U: Cole, P., Sadock, J. M. (ur.) *Syntax and Semantics* 8, New York-San Francisco-London, 59-81.
- Fragos, K., Maistros, I., Skourlas, C. 2003. Using Conditional Probabilities of Weighted Terms for a Lexicon Based Sense Disambiguation System. U: *Proceedings of the 3rd WSEAS Conference in Informatics*.
- Fujita, S., Bond, F. 2007. A method of creating new valency entries. *Machine Translation*, 21(1), 1-28.
- Gulešić-Machata, M., Čilaš-Mikulić, M., Udier, S. L. 2011. Glagolske valencije i inojezični hrvatski, *LAHOR 11, Članci i rasprave*, 23–38.
- Hajič, J., Hladká, B., Pajas, P. 2001. The Prague Dependency Treebank: Annotation Structure and Support. U: *Proceeding of the IRCS Workshop on Linguistic Databases*. University of Pennsylvania, Philadelphia, 105-114.
- Hajič, J., Čmejrek, M., Dorr, B., Ding, Y., Eisner, J., Gildea, D., Koo, T., Parton, K., Penn, G., Radev, D., Rambow, O. 2002. *Natural language generation in the context of machine translation*. Technical report, Center for Language and Speech Processing, Johns Hopkins University, Baltimore.
- Hajičova, E., Panevová, J., Sgall, P. 2002. *A Manual for Tectogrammatical Tagging of the Prague Dependency Treebank*. UFAL/CKL Technical Report.
- Hale, K; Keyser, S.J. 1993. On the argument structure and the lexical expression of syntactic relations. U: Hale, K; Keyser, S.J. (ur.). *The View from Building 20*, MIT Press. Cambridge, MA.
- Hensman, S., Dunnion, J. 2004. Automatically building conceptual graphs using VerbNet and WordNet. U: *Proceedings of the 3rd International Symposium on*

Information and Communication Technologies (ISICT), Las Vegas, Nevada, 115-120.

Hlaváčková, D., Horák, A. 2005. Verbalex - new comprehensive lexicon of verb valencies for czech. U: *Proceedings of the Slovko Conference*, Brno, Czech Republic.

Jackendoff, R. 1990. *Semantic Structures*. Cambridge, Mass. MIT Press.

Karlik, P. 2000. Hypotéza modifikované valenční teorie. *Slovo a slovesnost*, Praha. sv. 61, br. 3, 170-189.

Katičić, R. 2002. *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Nakladni zavod Globus.

Kipper, K., Dang, H. T., Palmer, M. 2000. Class-based construction of a verb lexicon. U: *Proceedings of the Seventh National Conference on Artificial Intelligence*.

Kipper, K; Korhonen, A; Ryant, N; Palmer, M. 2006. A Large-Scale Extension of VerbNet with Novel Verb Classes. U: *Proceedings of EURALEX*. Turin, Italy.

Kipper-Schuler, K. 2005. *VerbNet: A broad-coverage, comprehensive verb lexicon*. University of Pennsylvania, PA.

Klavans, J. L., Kan, M. 1998. Role of verbs in document analysis. U: *Proceedings of COLING/ACL*. Montreal, Canada, 680–686.

Klein, H. G. 1974. *Tempus, Aspekt, Aktionsart*. Tübingen: Niemeyer.

Korhonen, A. 2000. Using semantically motivated estimates to help subcategorization acquisition. U: *Proceedings of the Joint SIGDAT Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing and Very Large Corpora*, Hong Kong, 216-223.

Korhonen, A., Briscoe, E. 2004. Extended lexical-semantic classification of English verbs. U: *Proceedings of the HLT/NAACL'04 Workshop on Computational Lexical Semantics*. Boston, MA, 38-45.

Korhonen, A. 2002. *Subcategorization Acquisition*. University of Cambridge dissertation.

Kržak, M., Boras, D. 1985. Rječnička baza hrvatskoga književnog jezika = Lexical Data Base of the Croatian Literary Language. *Informatologia Yugoslavica* 17 (3-4), 223-242.

Levin, B. 1993. *English verb classes and alternations: a preliminary investigation*. University of Chicago Press.

Lopatková, M., Žabokrtský, Z., Skwarska, K., Benešová, V. 2003. *VALLEX 1.0 Valency Lexicon of Czech Verbs*. CKL/UFAL Technical Report TR-2003-18,

- Center for Computational Linguistics Faculty of Mathematics and Physics, Charles University, Prague.
- Lopatková, M., Žabokrtský, Z., Benešová, V. 2006. *Valency Lexicon of Czech Verbs*. Center for Computational Linguistics Faculty of Mathematics and Physics, Charles University, Prague.
- Lopatková, M., Žabokrtský Z. 2002. *Valency Dictionary of Czech Verbs: Complex Tectogrammatical Annotation*. Center for Computational Linguistics Faculty of Mathematics and Physics, Charles University, Prague.
- Maretić, T. 1963. *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Mel'čuk, I. A. 1988. *Dependency Syntax: Theory and Practice*. State University of New York Press.
- Merhaut, J. 1998. *Češko-hrvatski rječnik*. Zagreb.
- Merlo, P., Stevenson, S., Tsang, V., Allaria, G. 2002. A multilingual paradigm for automatic verb classification. U: *Proceedings of the 40th Meeting of the Association for Computational Linguistics*.
- Merlo, P; Stevenson, S. 2001. Automatic verb classification based on statistical distributions of argument structure. *Computational Linguistics*, 27(3), 373–408.
- Mikelić Preradović, N. 2010. CROVALLEX lexicon improvements: Subcategorization and semantic constraints. *Transactions on computers* 9, 288-298.
- Mikelić Preradović, N. 2010. Semantic classification of verbs in CROVALLEX. U: *Recent Advances in Computer Engineering and Applications*, Harvard University, Cambridge, 53-59.
- Mikelić Preradović, N., Boras, D., Kišiček, S. 2009. CROVALLEX: Croatian verb valence lexicon. U: *Proceedings of the 31st International Conference on Information Technology Interfaces*, 533-538.
- Mikelić Preradović, N., Boras, D. 2013. Semi-automatic Verb Valence Frame Assignment through VerbNet Classification U: Habernal, I.; Matoušek, V. (ur.) *Lecture notes in Computer Science*. Heidelberg: Springer, 492-500.
- Mikelić Preradović, N., Boras, D., Lauc, T. 2013. Motion Event in Croatian, English, German and Italian Concerning Path Prefixes and Prepositions U: Habernal, I.; Matoušek, V. (ur.) *Lecture notes in Computer Science*. Heidelberg: Springer, 335-342.

- Mikelić Preradović, N., Boras, D., Lauc, T. 2013. Verbal Prefixes and Syntactic - Semantic Classification of Verbs in CROVALLEX. *Recent advances in computer science*, 14, 35-40.
- Moguš, M., Bratanić, M., Tadić, M. 1999. *Hrvatski čestotni rječnik*. Zavod za lingvistiku i Školska knjiga, Zagreb.
- Pala, K., Horák, A. 2008. Can complex valency frames be universal? U: *Second Workshop on Recent Advances in Slavonic Natural Language Processing - RASLAN 2008*. Brno, Masarykova Univerzita, 41-48.
- Pala, K., Ševeček, P. 1997. Valence českých sloves. *Sborník prací FFBU*. Brno, 41-54.
- Palmer M, Kingsbury P, Gildea D 2005. The Proposition Bank: An Annotated Corpus of Semantic Roles. *Computational Linguistics* 31(1), 71-106.
- Panevová, J. 1994. Valency Frames and the Meaning of the Sentence. U: Luelsdorff, Ph. L. (ur.) *The Prague School of Structural and Functional Linguistics*. Amsterdam-Philadelphia, John Benjamins, 223-243.
- Parčić, D. A. 1901. *Vocabolario croato-italiano (Rječnik hrvatsko-talijanski) compilato per cura di Carlo A. Parcic*. 3. ed. coretta ed aumentata. Zara: Narodni list.
- Pinker, S. 1989. *Learnability and Cognition: The Acquisition of Argument Structure*. MIT Press. Cambridge, MA.
- Prescher, D.; Riezler, S.; Rooth, M. 2000. Using a Probabilistic Class-Based Lexicon for Lexical Ambiguity Resolution. U: *Proceedings of the 18th International Conference on Computational Linguistics*.
- Rječnik hrvatskoga jezika* 2000. Ur. Jure Šonje. Zagreb: Leksikografski zavod „Miroslav Krleža” – Školska knjiga.
- Samardžija, M. 1986. *Valentnost glagola u suvremenom hrvatskom književnom jeziku*. Doktorska disertacija. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Sanfilippo, A. 1994. *LKB encoding of lexical knowledge, Inheritance, defaults and the lexicon*. Cambridge University Press. New York, NY.
- Schulte im Walde, S., Brew, C. 2002. Inducing German semantic verb classes from purely syntactic subcategorisation information. U: *Proceedings of the 40th Annual Meeting of ACL*. Philadelphia, USA, 223-230.
- Sgall, P., Hajičová, E., Panevová, J. 1986. *The Meaning of the Sentence in Its Semantic and Pragmatic Aspects*. Dordrecht: Reidel, Prague: Academia.
- Sgall, P. 1967. *Generativní popis jazyka a česká deklinace*. Praha: Československa akademie věd.

- Silić, J., Pranjković, I. 2005. *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Stede, M. 1998. A generative perspective on verb alterations. *Computational Linguistics*, 24(3), 401–430.
- Steinitz, R. 1981. *Der Status der Kategorie "Aktionsart" in der Grammatik*. Berlin. Akademie der Wissenschaften der DDR. Zentralinstitut für Sprachwissenschaft.
- Sun, L., Korhonen, A., Krymolowski, Y. 2008. Verb class discovery from rich syntactic data. U: Gelbukh, A. (ur.) *Proceedings of the 9th international conference on Computational linguistics and intelligent text processing (CICLing'08)*. Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, 16-27.
- Sun, L., Poibeau, T., Korhonen, A., Messiant, C. 2010. Investigating the cross-linguistic potential of VerbNet-style classification. U: *Proceedings of COLING*, 1056-1064.
- Surdeanu, M., Harabagiu, S., Williams, J., Aarseth, P. 2003 Using predicate-argument structures for information extraction. U: *Proceedings of the 41st Annual Meeting of ACL*, Sapporo, 8-15.
- Swier, R; Stevenson, S. Unsupervised semantic role labelling. 2004. U: *Proceedings of the 2004 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing*. Barcelona, Spain, 95–102.
- Swift, M. 2005. Towards automatic verb acquisition from VerbNet for spoken dialog processing. U: *Proceedings of Interdisciplinary Workshop on the Identification and Representation of Verb Features and Verb Classes*, Saarbruecken, 15-120.
- Šarić, Lj., Wittschen W. 2003. *Rječnik sinonima*. Universitätsverlag Aschenbeck & Isensee, Bremen-Oldenburg.
- Škiljan, D. 1980. *Pogled u lingvistiku*. Zagreb: Školska knjiga.
- Šojat, K. 2008. *Sintaktički i semantički opis glagolskih valencija u hrvatskom*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.
- Tadić, M. 1994. *Računalna obradba morfologije hrvatskoga književnoga jezika*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.
- Tadić, M. 2003. *Jezične tehnologije i hrvatski jezik*. Ex Libris znanstvena knjižnica, 3. knjiga, Ex Libris, Zagreb.
- Tesnière, L. 1959. *Éléments de syntaxe structurale*. Paris.

- Težak, S., Babić, S. 1992/2004. *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Tufis, D., Barbu, Mititelu, V., Bozianu, L., Mihaila, C. 2006. Romanian WordNet: New Developments and Applications. U: *Proceedings of the Third International WordNet Conference – GWC 2006*, Jeju, South Korea, Masaryk University, Brno, 336–344.
- Vossen, P., Bloksma, L., Rodriquez, H., Climent, S., Calzolari, N., Roventini, A., Bertagna, F., Alonge, A., Peters, W. 1998. *The EuroWordNet base concepts and top ontology*. University of Amsterdam.
- Vučković, K., Mikelić Preradović, N., Dovedan, Z. 2010. Verb Valency Enhanced Croatian Lexicon. U: Varadi, T., Kuti, J., Silberztein, M. (ur.) *Applications of Finite-State Language Processing - Selected Papers from the 2008 International NooJ Conference*. Cambridge Scholars Publishing, 52-60.
- Žic-Fuchs, M. 1989. *Semantička analiza glagola kretanja u engleskom i hrvatskom književnom jeziku, doktorska disertacija*. Filozofski fakultet, Zagreb.

Radovi Zavoda za informacijske studije

- Knjiga 1.*
Informacijske znanosti i znanje
- Knjiga 2.*
M. Tuđman
Obavijest i znanje
- Knjiga 3.*
A. Stipčević
Cenzura u knjižnicama
- Knjiga 4.*
S. Jelušić
Struktura i organizacija knjižničnih sustava
- Knjiga 5.*
Obrada jezika i prikaz znanja
- Knjiga 6.*
I. Maroević
Uvod u muzeologiju
- Knjiga 7.*
T. Aparac-Gazivoda
Teorijske osnove knjižnične znanosti
- Knjiga 8.*
J. Lasić-Lazić
Znanje o znanju
- Knjiga 9.*
B. Tepeš
Računarska lingvistika
- Knjiga 10.*
Z. Dovedan
Formalni jezici: sintakсна analiza
- Knjiga 11.*
Zbornik radova "Težakovi dani"
- Knjiga 12.*
Modeli znanja i obrada prirodnog jezika
- Knjiga 13.*
D. Kovačević, J. Lasić-Lazić, J. Lovrinčević
Školska knjižnica – korak dalje
- Knjiga 14.*
Odabrana poglavlja iz organizacije znanja
- Knjiga 15.*
Informacijske znanosti u procesu promjena
- Knjiga 16.*
J. Lovrinčević, D. Kovačević,
J. Lasić-Lazić, M. Banek Zorica
Znanjem do znanja
- Knjiga 17.*
J. Lasić-Lazić, M. László, D. Boras
Informacijsko čitanje
- Knjiga 18.*
S. Špiranec, M. Banek Zorica
Informacijska pismenost: Teorijski okvir i polazišta
- Knjiga 19.*
H. Stančić
Digitalizacija
- Knjiga 20.*
N. Mikelić Preradović
Učenjem do društva znanja : teorija i praksa društveno korisnog učenja
- Knjiga 21.*
D. Kovačević, J. Lovrinčević
Školski knjižničar
- Knjiga 22.*
Computational language analysis:
computer-assisted translation (CAT) and e-language learning (eLL)
- Knjiga 23.*
Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
- Knjiga 24.*
T. Šola
Javno pamćenje: čuvanje različitosti i mogući projekti
- Knjiga 25.*
Ž. Vujić
Istraživanje korisnika baštine